

I 11 086

ALMANAH

Scînteia tineretului

1981

ALMANAH

Scînteia tineretului

LA MULȚI ANI !

1981

IANUARIE

L 5 12 19 26
M 6 13 20 27
M 7 14 21 28
J 1 8 15 22 29
V 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
D 4 11 18 25

FEBRUARIE

L 2 9 16 23
M 3 10 17 24
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22

MARTIE

L 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24 31
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22 29

APRIIE

L 6 13 20 27
M 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
J 2 9 16 23 30
V 3 10 17 24
S 4 11 18 25
D 5 12 19 26

MAI

L 4 11 18 25
M 5 12 19 26
M 6 13 20 27
J 7 14 21 28
V 1 8 15 22 29
S 2 9 16 23 30
D 3 10 17 24 31

IUNIE

L 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24
J 4 11 18 25
V 5 12 19 26
S 6 13 20 27
D 7 14 21 28

IULIE

L 6 13 20 27
M 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
J 2 9 16 23 30
V 3 10 17 24 31
S 4 11 18 25
D 5 12 19 26

AUGUST

L 3 10 17 24 31
M 4 11 18 25
M 5 12 19 26
J 6 13 20 27
V 7 14 21 28
S 1 8 15 22 29
D 2 9 16 23 30

SEPTEMBRIE

L 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
J 3 10 17 24
V 4 11 18 25
S 5 12 19 26
D 6 13 20 27

OCTOMBRIE

L 5 12 19 26
M 6 13 20 27
M 7 14 21 28
J 1 8 15 22 29
V 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
D 4 11 18 25

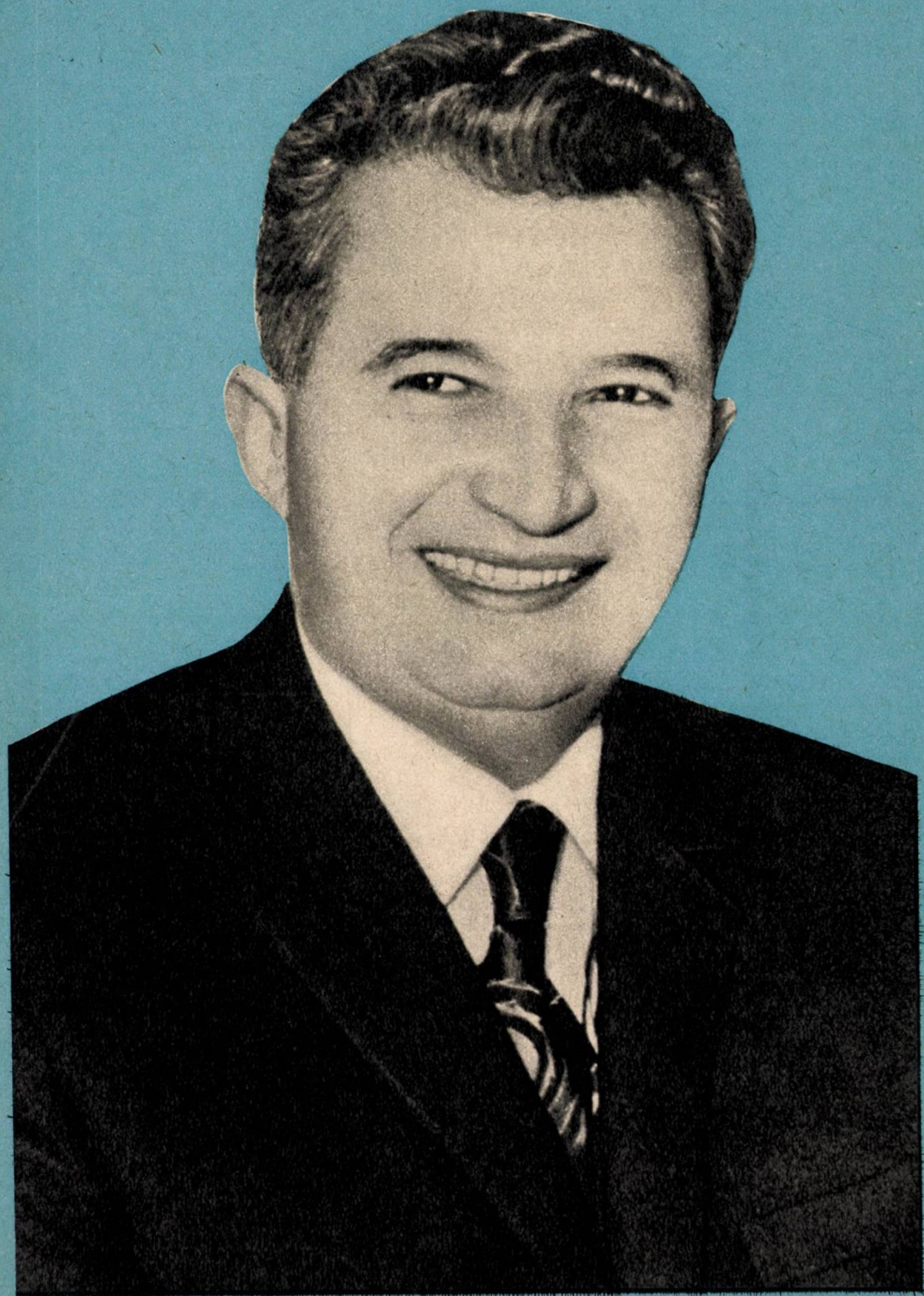
NOIEMBRIE

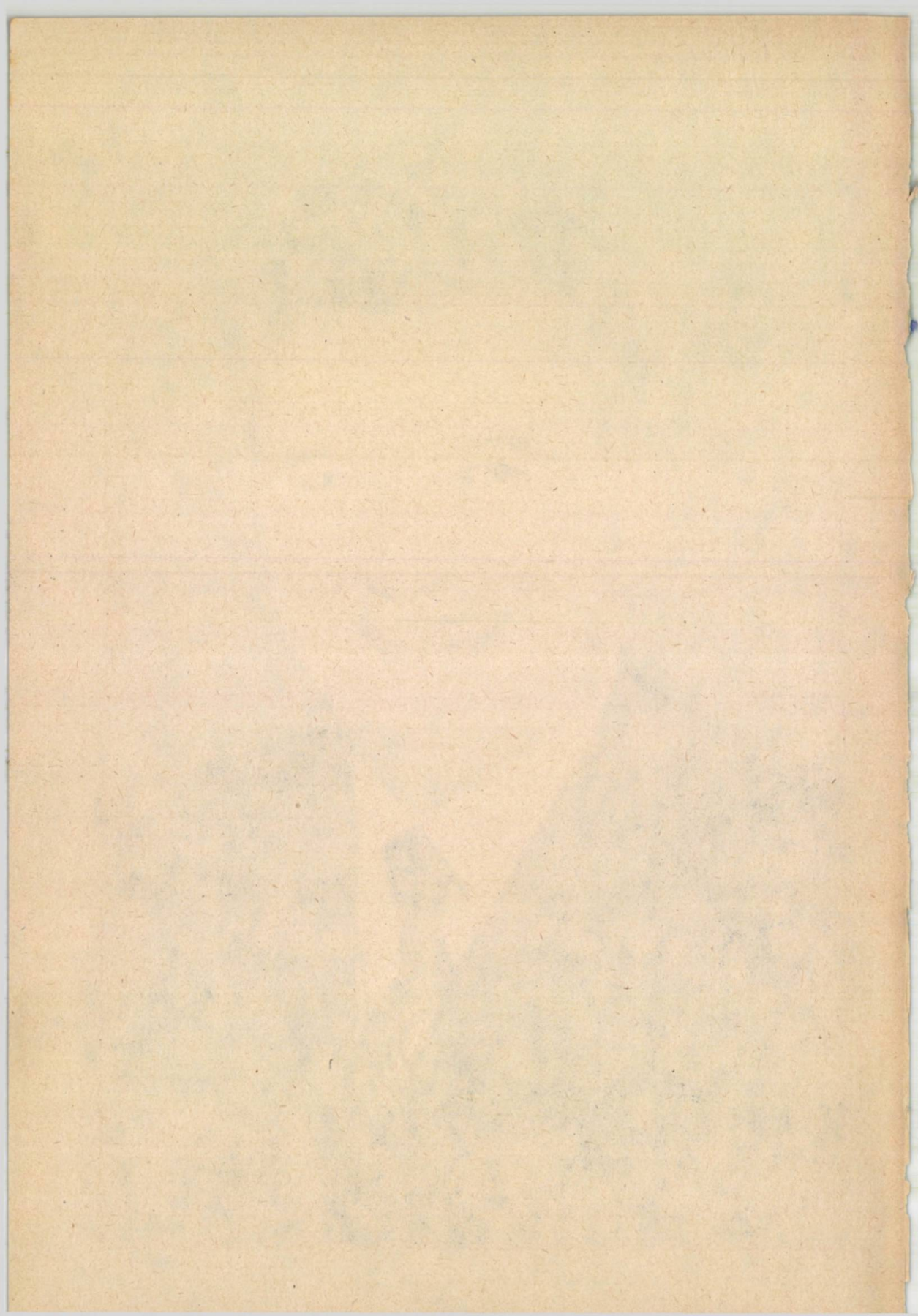
L 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22 29

DECEMBRIE

L 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
J 3 10 17 24 31
V 4 11 18 25
S 5 12 19 26
D 6 13 20 27

I. 11.086

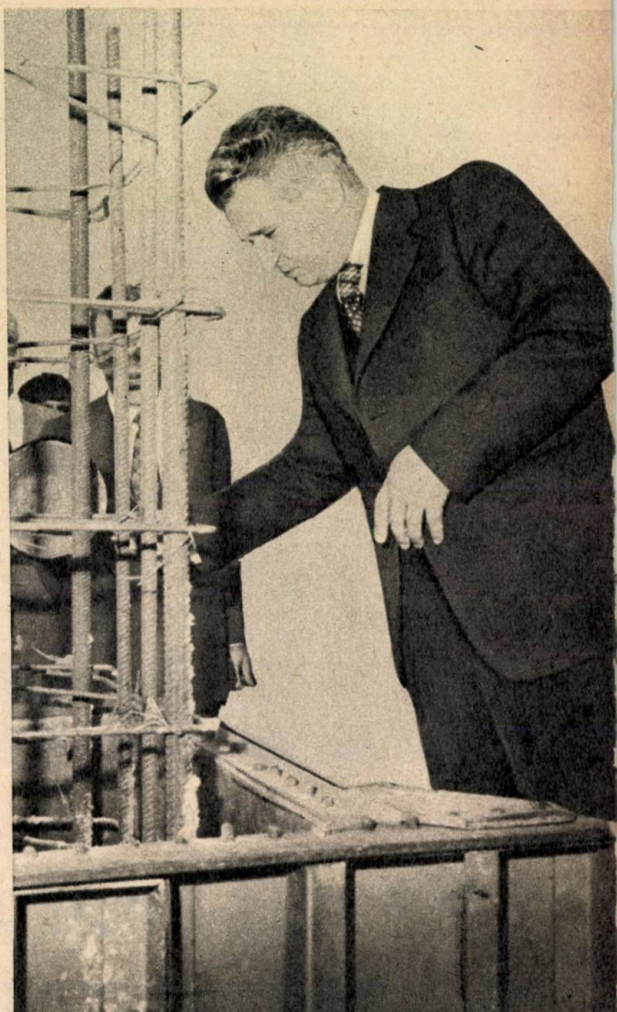
Permanentul exemplu

Nu există în istoria multimilenară a umanității vreun orizont luminos deschis de faptă unită a popoarelor, vreo epocă de mari împliniri care să nu poată fi concentrate într-un simbol peren, menit să dăinuie peste timp cu forța unei identități glorioase. Ne-am obișnuit să vorbim despre ultimul deceniu și jumătate din istoria României ca despre un astfel de orizont, ca despre o astfel de epocă. Pentru că, într-adevăr, ceea ce s-a înfăptuit în acești ani de muncă și libertate, de creație și avânt a dat un nou temelie, cel mai puternic, existenței și devenirii noastre ca oameni și ca națiune. Ne-am obișnuit de asemenea să legăm toate aceste prefaceri esențiale din viața societății în care trăim și pe care o făurim de numele celui mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ne-am obișnuit nu numai pentru că acest lucru se impune de la sine cu forța evidenței de neclintit, ci și pentru că a existat, există și fără îndoială va continua să existe, marele exemplu al pasiunii revoluționare, al neodihnei creatoare pe care președintele țării ni-l oferă neconținut; exemplu care ne mobilizează și pe care îl trecem în fapta noastră cu gândul la mai binele patriei și al fiilor ei.

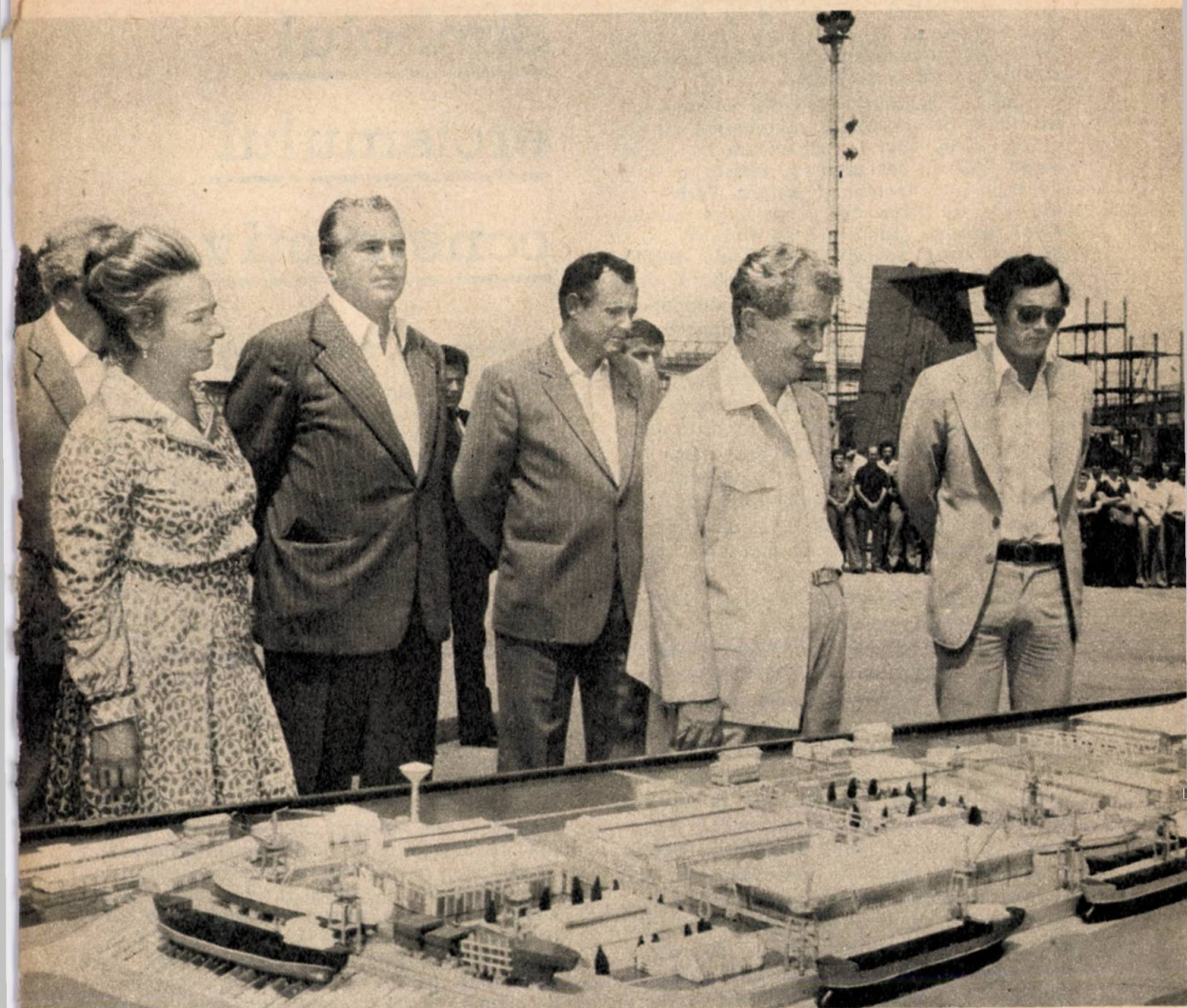
Efigia acestui timp, pe care îl trăim începând de 15 ani încoace și căruia îi conferim identitatea unității noastre de voință, gând și faptă, efigia cu care el va rămâne în istoria viitoare este fără doar și poate tocmai acest exemplu. Exemplu-sinteză a celor mai înalte pilde de dăruire, a unei gândiri novatoare cu ample rezonanțe la scara întregii lumi contemporane, a voinței de libertate și progres, a cinstei și demnității, a muncii neobosite, a spiritului de dreptate, a respectului și dragostei nemărginite față de om, față de destinele lui prezente și viitoare. La moștenirea extrem de bogată și diversă pe care acești cincisprezece ani, alături de ceilalți care vor veni, o lasă istoriei poporului român, se adaugă astfel un neprețuit cîștig moral, o valoare esențială integrată în chiar ființa noastră — voința de a ne situa la înălțimea permanentului exemplu — cheazășie a progresului nostru multilateral, a împlinirii noastre ca oameni noi ai unui timp nou.

Ideea creatoare — temeinica arhitectură a faptei de excepție

A da un nou curs mersului societății, a-i influența în mod covârșitor direcțiile și ritmurile de evoluție presupune a regindi, într-o viziune nouă și originală, resorturile ei teoretice, aspectele cele mai diverse ale concepției pe care se întemeiază. Exemplul primordial, profund și spectaculos, prin care secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a legat pentru totdeauna numele de noua istorie a României îl constituie, fără îndoială, exemplul gândirii sale creatoare, al ideilor sale revoluționare menite a continua cele mai valoroase tradiții ale gândirii noastre progresiste. Revoluționar înflăcărat, om politic lucid, avind capacitatea genială de a pătrunde în esența fenomenelor sociale, de a le anticipa evoluția și sensul, neîmpăcat cu rutina, cu dogma, cu comoditatea adevărilor așa-zis infailibile, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a făcut din căutarea permanentă a noului un adevărat program de existență și de luptă. Sint cunoscute și apreciate în întreaga lume contribuțiile sale la dezvoltarea materialismului dialectic și istoric, a teoriei științifice despre lume și societate, ansamblul concepției sale despre marile probleme ale contemporaneității. Nu există practic domeniu sau

aspect al vieții societății care să nu fi făcut obiectul analizelor pătrunzătoare și temeinice, operate întotdeauna dintr-o perspectivă nouă, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. De fiecare dată s-au desprins noi idei și direcții de acțiune, de fiecare dată practica social-istorică a confirmat justetea acestor demersuri teoretice novatoare. Progresul accelerat al societății noastre a cerut și cere în continuare o mai mare mobilitate a gândirii, sublimarea acesteia într-o esență creatoare, cutezanță și luciditate. Faptul că România contemporană a intrat în conștiința lumii, cu deosebire în ultimul deceniu și jumătate, ca fiind un adevărat miracol de dezvoltare economică, socială și politică nu a făcut decît să confirme, o dată în plus, calitățile excepționale de teoretician și strateg ale celui care, în fruntea partidului și statului, a imprimat un nou curs evoluției societății noastre.

tre, contribuind decisiv la creșterea rapidă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, la afirmarea în lumea contemporană a patriei noastre.

Pentru noi toți, cei care trăim, muncim și ne bucurăm împreună de marile împliniri ale prezentului nostru pe acest pământ milenar, exemplul gândirii tovarășului **Nicolae Ceaușescu** constituie un permanent imbold spre auto-depășire. Noul a devenit un cuvânt de ordine al existenței noastre. Am învățat de la secretarul general al partidului faptul că nici o împlinire nu este posibilă, nici un pas înainte nu devine și un semn al progresului calitativ fără incorporarea noului în fiecare gând și în fiecare faptă. Iar pentru a putea înfăptui în permanență, pentru a fi cu adevărat făuritori, oameni ai faptei creatoare trebuie să ne schimbăm noi înșine. Să devenim, cu alte cuvinte, oameni noi ai societății

noastre noi, să clădim în interiorul nostru edificii morale solide, pe măsura exemplului permanent care ni se oferă.

Omul nou nu mai este astăzi un simplu model, un proiect de devenire, ci o existență concretă, prezentă pretutindeni în societatea noastră. În viață, în muncă, în gândire, omul nou are nenumărate identități reale; de fapt, are identitatea constructorilor de azi ai societății socialiste multilaterale dezvoltate. Datorăm acest fapt în primul rând tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, exemplului său necontenit, ceea ce constituie pentru fiecare dintre noi un adevărat titlu de mândrie, un temel al demnității noastre prezente și viitoare. El este cel care a afirmat cu tărie necesitatea de a-l face pe om să progreseze mai repede, mai substanțial, el este inspiratorul noului proiect uman. Și mai presus de toate acestea el este cel care, prin propria muncă și gin-

dire, ne-a arătat concret în ce direcție și cum trebuie să se desfășoare lupta cu noi înșine pentru autodepășire, pentru auto-construcție morală și spirituală.

Fiind o dimensiune esențială a însăși personalității de excepție a secretarului general al partidului, noul s-a manifestat cu o forță inegalabilă în tot ceea ce acesta a întreprins pe plan teoretic și practic. Vorbim astăzi — și nu numai noi, ci pe toate meridianele globului pămîntesc se vorbește — de gîndirea social-politică a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** ca despre o operă unitară, de o valoare inestimabilă, de largă cuprindere, care oferă o viziune nouă, revoluționară despre societate și despre marile probleme ale acesteia ; o viziune care impune nu numai prin prospețimea gîndirii care a produs-o, dar și prin marea ei însemnată practică, aceasta punînd la dispoziția omenirii numeroase soluții de reală valoare pentru depășirea crizei actuale, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte — o lume a omului liber și demn, făuritor, în pace al propriului destin istoric.

Învățînd să-și clădească universul moral pe linia de forță a noului, tînăra generație a patriei, alături de întregul nostru popor, a deprins și datoria de conștiință de a produce noul, de a fi mereu în primele rînduri ale bătăliei pentru triumful acestuia. Tot mai mulți membri ai societății noastre creează, în cele mai diferite domenii ale vieții societății, valori materiale și spirituale care se remarcă prin eficiența și originalitatea lor.

Exemplul și îndemnul tovarășului **Nicolae Ceaușescu** au impus la dimensiunile întregii noastre societăți un climat esențial pentru progresul multilateral al acesteia : climatul de căutare permanentă a noului, de convertire a lui în valori concrete, utile colectivității, mersului ei neabătut înainte.

În ultimii cinsprezece ani rolul teoriei în procesul dezvoltării sociale a crescut imens. Știința — o știință al cărei univers de valori poartă amprenta inconfundabilă a gîndirii secretarului general al partidului — a devenit unicul sistem de criterii pe baza căruia se intervine în mod creator în ansamblul fenomenelor caracteristice actualei etape de dezvoltare a societății noastre. Așa se explică marile succese înregistrate de poporul român într-un interval de timp atît de scurt, astfel se fundamentează optimismul și încrederea cu care întreaga noastră națiune privește viitorul. În toate — atît în împliniri cit și în aspirații și legitime speranțe — se află prezent exemplul ideii creatoare, temeinică arhitectură a faptelor de excepție ; exemplu care se identifică în conștiința noastră, a tuturor cu personalitatea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**.

Simbolul eroismului constructiv

Întreaga activitate a secretarului general al partidului, munca sa de fiecare zi desfășurată sub semnul unui devotament exemplar pentru interesul și binele societății noastre au devenit în timp adevărate simboluri ale eroismului constructiv, pilde excepționale în care se concentrează cele mai înalte valori morale ale omului nou. Gîndind pînă în cele mai mici amănunte modelul optim de dezvoltare a întregii noastre societăți, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** urmărește îndeaproape modul în care el devine realitate, este transpus în practica nemijlocită. Nenumărate edificii ale noii noastre industrii, obiective esențiale ale economiei naționale apărute pe harta țării în acest ultim deceniu și jumătate poartă la temelia lor semnul de trîinicie al prezențelor repetate ale secretarului general al partidului în mijlocul celor care le-au înălțat sau care le fac să producă. În permanent dialog cu oamenii muncii, cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale, preocupat de ridicarea permanentă a nivelului calitativ în toate domeniile de activitate, de creșterea gradului de bunăstare a poporului, președintele republicii își identifică — așa cum frumos s-a spus — propria masă de lucru cu chiar pămîntul întregii țări. În memoria fiecărui cetățean al patriei rămîn ca o amintire esențială, de neșters momentele de dialog direct cu secretarul general al partidului, prezența sa apropiată. Pentru că, neîngăduindu-și vreo clipă de răgaz, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** se află permanent printre oameni, stimulîndu-i și mobilizîndu-i cu exemplul și îndemnul sale. Sînt toate acestea adevărurile cele mai profunde ale unei conștiințe cu adevărat revoluționare, ale unui mare conducător politic care pune semnul identității între viața și destinul său și cele ale maselor largi de oameni ai muncii.

Vizitele de lucru în unități economice din industrie sau agricultură, în școli și universități, în laboratoare de cercetare științifică sînt manifestări firești ale profundului demokratism al societății noastre. Dealtfel, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** este făuritorul noului nostru sistem democratic ; un sistem menit să întărească necontenit unitatea întregului popor în jurul partidului, un sistem care

oferă fiecărui om al muncii dreptul și posibilitatea de a contribui nemijlocit la conducerea societății. Noile foruri democratice create în ultimii ani sînt nu numai expresia evoluției de ansamblu a vieții noastre sociale, ci și adevărate instituții ale demnității omului. Cetățenii țării sînt chemați pentru a-și spune cuvîntul în cele mai importante probleme ale politicii interne și externe ale statului. Este și firesc să fie așa din moment ce societatea noastră nouă privește omul ca pe o ființă creatoare, liberă și stăpînă pe destinul ei. Mai mult ca oricînd, în ultimii cincisprezece ani secretarul general al partidului a subliniat această idee și s-a implicat nemijlocit, cu toată energia și dăruirea, în activitatea atît de complexă de materializare a ei.

Exemplul muncii și activității neobosite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu poate fi regăsit, ca o contribuție esențială, în tot ceea ce înseamnă societatea noastră actuală. Pentru că el a impus o nouă concepție despre conducere, despre rolul conducătorului. Gîndind asupra transformărilor sociale el este și cel dintîi care a pus umărul, cum se spune, la realizarea lor în practică. Găsim, aici, de fapt, o preocupare de o viață, un mod de a acționa în care sînt întruchipate virtuțile luptătorului adevărat pentru cauzele adevărate. Privite din perspectiva timpului,

viața și activitatea secretarului general al partidului nostru devin pilde de eroism exemplare. Idealurile de libertate, de progres, de dreptate și adevăr – făurite încă în copilărie – nu au fost nici o clipă abandonate; nici în momentele cele mai grele forța lor de a dura în inimă și conștiință nu s-a diminuat cu nimic. Materializarea acestor aspirații atît de nobile – devenite astăzi chiar realitatea ființei noastre – a necesitat luptă necontenită, o încredere fără egal în triumful dreptății, o voință nezduncinată, o totală capacitate de dăruire și sacrificiu, o dragoste față de oameni impresionantă prin amploarea ei. Omul care a întruchipat în ființa sa toate aceste superlative morale se află de mai bine de cincisprezece ani la cîrma destinului națiunii noastre. Aceeași voință, aceeași încredere, aceeași muncă neîntreruptă pusă în slujba aceluiași cauze ale progresului sînt și astăzi modul său de a se manifesta, de a continua revoluția și de a apropia idealurile. Un strălucit exemplu de a fi și de a rămîne om adevărat străbate din întreaga viață a secretarului general al partidului. Noi toți sîntem mîndri de acest exemplu care devine propriul nostru ideal de existență. Munca și viața noastră poartă în fiecare faptă și clipă a lor semnul voinței de neclintit de a-l urma fără încetare. Spre binele nostru și spre fericirea patriei.

Mereu

tînăr

într-o patrie

a tinereții

A fi mereu în fruntea luptei pentru triumful noului, cu gîndul și cu fapta, cu toată energia ființei, a supune în permanență clipa viitoare anticipînd-o și dîndu-i consistența voinței tale înseamnă fără doar și poate a da dovada supremă a unei tinereți spirituale neumbrită în nici un fel de trecerea timpului. Gîndindu-ne la întreaga activitate a secretarului general al partidului, la modul în care se implică zi de zi, clipă de clipă, în amplele transformări pe care le cunoaște neconținut societatea noastră nu putem să nu fim impresionați de extraordinara prospețime și tinerețe care străbat cu forță din fiecare idee sau faptă a sa. Exemplul muncii și vieții sale devine în acest mod și un exemplu al tinereții, al pasiunii revoluționare, al voinței lăuntrice de a înfăptui în permanență pe coordonatele noului.

Dealtfel, concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind locul și rolul tineretului în societatea noastră și în lumea contemporană exprimă plener realitatea acestei permanențe spirituale care îi este caracteristică. Prin caracterul profund revoluționar, umanist, al ideilor care exprimă identitatea dintre tineret și viitor, prin practica socială efectivă menită să transpună în viață această concepție, în totalitatea sa, ni se relevă o viziune originală, de o uriașă însemnătate teoretică și practică pentru națiunea noastră, pentru întreaga umanitate, cu privire la modul în care se poate asigura progresul neconținut, pacea și bunăstarea civilizației umane. Revine meritul fundamental secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru formularea, continua dezvoltare și consecventa aplicare în practica socială de la noi a acestei concepții de o generoasă deschidere umanistă, de o profunzime revoluționară fără egal.

Pornind de la această realitate, de la această experiență dobîndită în contextul uriașului efort creator al întregii națiuni, societatea noastră a investit și investește uriașe valori materiale și spirituale în formarea și educarea tineretului. În egală măsură, însă, tînăra generație este beneficiara unei nu mai

puțin însemnate investiții de încredere. Prin muncă și pentru muncă se făuresc spiritul revoluționar și atașamentul față de idealurile comune; prin muncă și pentru muncă se călesc conștiințele tari, oamenii adevărați, contemporani cu propriul lor timp. Tocmai de aceea, tineretului i s-a acordat încrederea deplină de a se afirma multilateral în sfera activităților producătoare de valori materiale și spirituale, punându-i-se la dispoziție tot ceea ce există mai bun, mai reprezentativ din punct de vedere tehnic, științific, cultural. Întîlnim pe harta economică a țării zeci, sute de noi întreprinderi reprezentînd industrii de vîrf, cu dotări tehnice moderne valorînd multe miliarde care sînt lăsate în seama tinerilor. Este — acesta — doar unul din nenumăratele exemple care atestă încrederea în capacitatea tinerilor de a înțelege, a cunoaște, a se dăruia, a sluji cu abnegație cauza comună a poporului.

Generația tină se află în permanentă atenție a societății, ea constituie un subiect cotidian pe agenda de lucru a președintelui țării. În nenumărate prilejuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a adresat tineretului cu cuvinte de prețuire pentru activitatea acestuia, cu îndemnuri menite să declanșeze noi elanuri creatoare, noi energii consacrate muncii pentru țară. Ampla participare a tinerilor la tot ceea ce s-a înfăptuit și se înfăptuiește, cu brațele tari și mințile cutezătoare pe pămîntul și sub cerul României socialiste, deplina lor angajare, patriotismsul lor revoluționar încununează în mod strălucit justa concepție partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la locul și rolul tinerei generații în societatea noastră, în lumea contemporană. Investiția materială,

spirituală și de încredere făcută în tinerețe își arată pe deplin roadele în fiecare domeniu de activitate, în fiecare colț al țării. Unită — prin concepție, profil moral, idealuri, modalitate de acțiune — în jurul partidului, al secretarului său general, tină generație își manifestă sentimentele de deplină încredere în viitor, de satisfacție și înaltă recunoștință pentru minunatele condiții de formare și afirmare care i-au fost și îi sînt puse la dispoziție. Modul ei de a gîndi și de a trăi în chip comunist, de a se implica responsabil și activ în destinele societății și ale lumii — animată fiind de cele mai nobile aspirații de pace și progres — stau drept mărturie vie a triumfului unor idei de o largă rezonanță umanistă, conferind valoare de exemplu unei concepții cu adevărat revoluționare, constructive și originale, privind viitorul, răspunderea față de acesta. O concepție care este ea însăși rodul unei tinereți exemplare devenite mod de existență triumfătoare.

Exemplul tinereții perpetue pe care ni-l oferă zi de zi secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, devine, prin faptul că el este trăit în permanență alături de tineri, alături de viitor, o valoare spirituală pe care fiecare dintre noi o integrăm la baza edificiului nostru moral pentru trăinicia și vigoarea acestuia.

Permanentul exemplu — al gîndirii novatoare, al muncii neobosite pentru binele general, pentru cauzele cele mai nobile ale societății noastre și ale umanității, al necontenitei stări de tinerețe — ne luminează astfel întreaga devenire, îmbogățind-o cu sensurile umane cele mai adînci.

CORNELIU OSTAHE

*Puternic elan revoluționar, angajare hotărîtă pentru
înfăptuirea neabătută a mărețelor obiective stabilite
de Congresul al XII-lea al P.C.R., a îndrumărilor și
indicațiilor date de secretarul general al partidului,
tovarășul Nicolae Ceaușescu*

Prind viață programele stabilite de Forumul tinerei generații anchetă de opinie politică

Deslășurîndu-și lucrările sub auspiciile înaltului patriotism revoluționar, ale spiritului comunist, angajat, în atmosfera de puternică mobilizare a tuturor energiilor creatoare ale națiunii noastre socialiste generate de istoricele hotărîri ale Congresului al XII-lea al partidului, lucrările forumului tinerei generații reprezintă, incontestabil, un moment de referință, deosebit de important în viața tineretului, a societății românești de astăzi. Însușindu-și pe deplin, într-un spirit de înalt entuziasm și nestrămutată adevărată, indicațiile și orientările deosebit de prețioase cuprinse în magistrala cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în deschiderea lucrărilor forumului tineretului, participanții la lucrările Congresului al XI-lea al U.T.C., Conferinței a XII-a a U.A.S.C.R. și celei de a IV-a Conferințe Naționale a Organizației Pionierilor au dat glas hotărîrii unanime a tinerilor muncitori, țărani, elevi, studenți, intelectuali, militari, fără deosebire de naționalitate, de pe întreg cuprinsul țării, de a face totul, de a se afla întotdeauna în primele rînduri ale luptei și muncii revoluționare ale poporului, organizate și conduse de partid, pentru îndeplinirea exemplară a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, gloriosul Program al națiunii socialiste, al întregului nostru tineret.

„Vă încredințăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că pentru organizația noastră revoluționară de tineret și copii, pentru toți tinerii patriei noastre socialiste, nu există sarcină mai nobile, ideal mai înălțător decît acela de a continua și duce mai departe tot ceea ce au realizat mai valoros generațiile trecute, de a conferi dimensiuni noi, superioare, dezvoltării economico-sociale multilaterale a scumpel noastre patrii — România socialistă”. Aceste cuvinte ale participanților la forumul tinerei generații, rezumă și exprimă, credem, în modul cel mai elocvent, un crez de generație, cele mai sincere și mai curate gânduri și năzuințe ale celor cărora li s-a încredințat marea cinste și mîndrie de a reprezenta în fața partidului, a poporului o puternică forță socială a progresului, libertății și păcii, generația de mîine care va munci și trăi în evul nostru comunist.

Iată, așadar, numai cîteva dintre temeiurile pentru care i-am căutat și i-am reînălțat, la locul lor de muncă, de cercetare și de învățătură, pe cîțiva dintre participanții la lucrările forumului tinerei generații, încercînd acolo, în mijlocul colectivelor de tineri pe care au avut îndatorirea de onoare să le reprezinte la lucrările forumului, căutînd ca împreună să vedem cum se împlinesc, cum se afirmă indicațiile și sarcinile secretarului general al partidului, programele adoptate la acest important moment de bilanț și perspectivă pentru toți tinerii țării.

Calitatea — un sinonim al muncii și al vîrstei noastre

Într-un popas îl facem aici, pe străbunele meleaguri moldovene, în **CETATEA IAȘILOR** pe care, cu îndreptățire și aleasă simțire, unul dintre cărturarii de frunte ai neamului a numit-o „Florența Moldovei”. Dar Iași, ca municipiu și ca județ, sînt nu numai purtători și păstrători ai unei nobile tradiții istorice, dar și promotorii și exponenții unui nou ritm de dezvoltare economico-socială multilaterală, accelerată, locul de cîtitorie al unui mod nou, fără precedent, de viață materială și spirituală. Cum gîndesc, cum muncesc, cum acționează ei, tinerii Iașului, iată tema discuției noastre cu tovarășul **Dumitru Nagiș**, prim secretar al Comitetului județean Iași al U.T.C.

— De la bun început trebuie să arătăm că hotărîrile Congresului al XII-lea al partidului reprezintă și pentru tineretul județului nostru un minunat program de muncă și de acțiune. Avem mîndria de a ne fi pus semnătura tinerească pe toate importante im-

pliniri ale epocii de minunat avînt, revoluționar inaugurat de Congresul al IX-lea al partidului, de a ne fi aflat prezenți, la datorie, acolo unde ne cere și ne îndeamnă tovarășul **Nicolae Ceaușescu**. Însă, participarea ca mod esențial de afirmare a vocației creatoare proprii prin excelență tinereții nu mai poate fi astăzi concepută și cu atît mai mult în viitor decît sub semnul, deplin și definitiv, al unei calități noi, al unei superioare eficiențe în toate sferele și domeniile de activitate. Iată de ce **prioritatea priorităților** (dacă o pot numi așa) înscrisă pe agenda de lucru a Comitetului județean Iași al U.T.C., a organelor și organizațiilor sale o reprezintă stimularea și amplificarea spiritului de exigență și responsabilitate, așa încît fiecare tînar, fiecare utecist să fie pe deplin conștient că îi revin îndatoriri crescînde în cadrul colectivelor de oameni ai muncii în care își desfășoară activitatea. Acest apel la exigență și responsabilitate este determinat printre altele și de faptul că la nivelul economiei județului două treimi din forța de muncă antrenată în economie nu depășesc vîrsta de 30 de ani, reprezentînd astfel un puternic detașament de muncă, de acțiune. Tocmai de aceea, raportînd cu mîndrie realizarea integrală a angajamentului anual la muncă patriotică încă în cîntecul zilei de 23 August, sîntem hotărîți ca pînă la sfîrșitul anului să obținem suplimentar realizări de peste 30 milioane lei. Nu cred că exagerez spunînd că șantierul județean al tineretului de la Combinatul de utilaj greu, prezența tinerilor la construcția de locuințe, la realizarea conduitei de aducțiune a apei potabile Prut-Iași la riul Nicolina, ca dealtfel și la marile șantiere naționale ale tineretului reprezintă un mod concret și convingător de a răspunde la indicațiile secretarului general al partidului.

Înterupem aici acest prim popas prinire tinerii țării, nu înainte însă de a reține o idee definitorie pentru însuși stilul de muncă revoluționar imprimat organizațiilor U.T.C., colectivelor de tineri, anume că indemnurilor și chemărilor înflăcrate, generoase ale tovarășului Nicolae Ceaușescu generația noastră a învățat să le răspundă în limbajul sobru și exemplar al faptelor, cel mai frumos discurs despre maturitatea și angajarea noastră militantă.

De la Iași ne continuăm drumul la CLUJ-NAPOCA, în mijlocul harnicului colectiv al Trusului de construcții industriale din municipiu. Stăm de vorbă cu Petru Petrean, secretarul Comitetului U.T.C., pe care îl cunoscusem la lucrările forumului tineretului într-o ipostază definitorie, am spune, pentru un tânăr al zilelor noastre. Anume, la acel moment sărbătoresc, solicitându-i pentru ziar câteva gânduri, el ne-a cerut îngăduința ca acestea să fie cit mai autentic și posibil. Cunoșcând succesele colectivului de muncă din mijlocul cărui venea, ca de altfel ale județului, nu ne-am ascuns uimirea. Fără vorbe multe însă tânărul constructor ne-a explicat că, după părerea lui, faptele raportate congresului puteau să fie mai multe și mai bune.

Și iată-ne acum stînd de vorbă despre realizările prezentate, dar și despre proiectele acestui colectiv muncitoresc.

„Înțelegînd pe deplin semnificația majoră a aplicării noului mecanism economico-financiar, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, am elaborat, în cadrul întrecerii uteciste, un amplu program de acțiune pe linia asigurării unei temeinice organizări a muncii, a folosirii integrale și cu maximă eficiență a timpului de muncă, a capacităților de producție, pentru întărirea disciplinei muncitorești și creșterea răspunderii fiecărui tânăr față de realizarea exemplară a sarcinilor și angajamentelor asumate în cadrul locurilor de muncă din șantier.

Ținînd seama de faptul că orice capacitate industrială dată în folosință înainte de termen în contextul economiei naționale constituie un factor care conduce implicit și la creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, tinerii constructori clujeni, îmbinînd elanul și bogata lor capacitate creatoare, au contribuit, alături de alte colective muncitorești, ca numai în semestrul I din acest an să realizeze un devans la punerile în funcțiune de 240 zile. În acest context, evidențiez că trustul nostru și-a realizat planul producției nete în proporție de 110 la sută, iar productivitatea muncii de 109,9 la sută.

Un obiectiv esențial care s-a situat în centru preocupărilor noastre l-a constituit modificarea unor tehnologii de producție și înlocuirea unor materiale de construcții deficitare care au condus la obținerea unor însemnate economii. Prin mobilizarea tinerilor la îmbunătățirea radicală a lucrărilor efectuate, ridicarea pregătirii lor profesionale și realizarea unor schimburi de experiență la nivelul trustului, pentru generalizarea inițiativelor din unele șantiere și puncte de lucru am reușit să determinăm o creștere a performanțelor tehnico-economice la obiectivele de construcții-montaj. De asemenea, în cadrul acțiunilor proprii de cercetare și creație tehnico-științifică, am acordat o atenție deosebită automatizării unor tehnologii și tehnici de producție, folosirii raționale, cu eficiență

ridicată, a bazei de materii prime, materiale și energie, reducerii continue a cheltuielilor de producție care au contribuit în bună măsură la diminuarea valorii lucrărilor de construcții-montaj.

În cadrul inițiativei „Șantierul — oglinda muncii noastre” am acționat pentru întărirea ordinii și disciplinei în muncă, devansarea termenelor de execuție a unor lucrări, realizarea unor importante economii de materii prime, materiale, energie și combustibil, care se materializează în 83 la sută material lemnos, 88 la sută metale, 78 la sută ciment, 74 la sută energie electrică, 75,5 la sută combustibil din angajament.

Alt colectiv de muncă, alte preocupări, alte inițiative, Viorel Vintilă, secretarul Comitetului U.T.C. de la Întreprinderea de autocamioane din BRAȘOV, ne înfățișează câteva dintre preocupările și rezultatele celor peste 16 000 de tineri din întreprindere: „Realizările obținute au la bază prețioasele recomandări și indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul celor două vizite de lucru efectuate în întreprinderea noastră în acest an. Sarcinile complexe ce revin colectivului stabilite cu această ocazie au impus sporirea eforturilor organelor și organizațiilor U.T.C. în vederea mobilizării și mai active a tuturor tinerilor la realizarea ritmică a sarcinilor de plan. Ca o prioritate de bază, în acest context, a activității noastre au constituit-o întărirea ordinii și disciplinei, creșterea responsabilității fiecărui tânăr față de propria activitate.

Totodată ne-am preocupat de organizarea unei serii de inițiative și acțiuni pentru economisirea materiilor prime, a materialelor, energiei și combustibililor.

Am trecut la realizarea unei ordini și curățenii generale a întreprinderii colectind și șarjînd peste 2 000 tone metal în propria bază de șarjare a tineretului, recondiționînd, totodată, peste 450 SDV din producția tipului de autocamioane SR pe benzină pentru producția dieselizată cu o eficiență de 2,8 milioane lei. De asemenea, am întreprins acțiuni de colectare și sortare a peste 320 tipuri de scule tipizate, recondiționînd-le pentru alte operații tehnologice, economisind în acest fel peste 54 tone de oțeluri speciale sau înalt aliate. Începînd din luna august am trecut la rebobinări de motoare electrice în atelierul pe care îl organizăm în prezent cu o dotare minimă, astfel ca pînă la sfîrșitul anului să recondiționăm cel puțin 450 motoare electrice.”

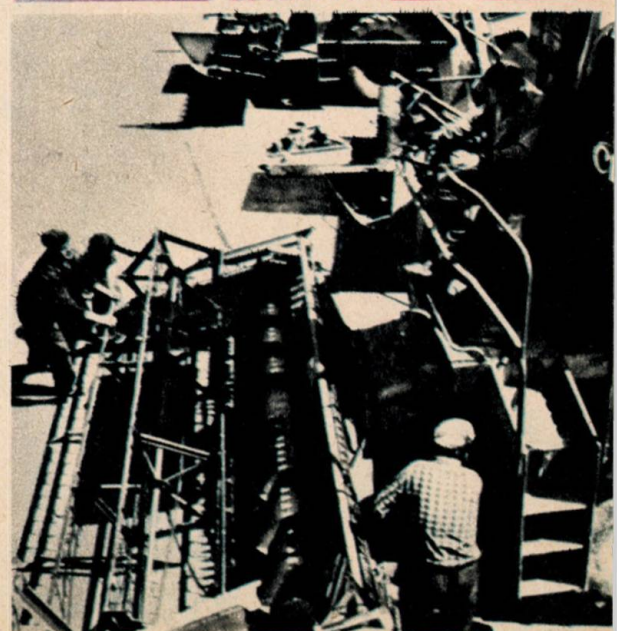
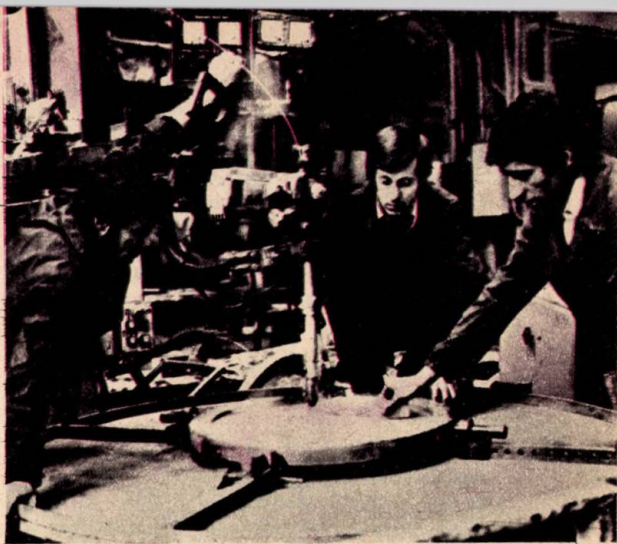
Așadar, să recapitulăm. Trei colective de tineri, trei organizații U.T.C. din puternice centre ale industriei și economiei naționale, trei moduri de a înțelege și a demonstra un adevăr cu valoare de axiomă pentru vîrsta noastră politică și morală, și anume că, puternic stimulate de hotărîrile istorice ale Congresului al XII-lea al P.C.R., de indicațiile și indemnurile secretarului general al partidului, spiritul de inițiativă, angajare și responsabilitate își găsesc tocmal în spațiul inaugurat în lumina acestor documente programatice terenul cel mai fertil și generos de confirmare, atestînd — dacă mai era nevoie — că pentru tineretul României socialiste calitatea și eficiența participării sale la creația întregului popor reprezintă cel mai convingător sinonim al virstei.

De la romantismul marilor proiecte, la bucuria marilor împliniri

Nu, nu vom mai repeta o idee devenită aproape loc comun, aceea că termenul de romantic și-a pierdut actualitatea, că a intrat în conul de umbră al desuetudinii. Și pentru că unei prejudecăți, oricâtă autoritate poate ea dobîndi într-un fel sau altul, tot faptele îi pot da replica cea mai argumentată, nu avem decît să apelăm la fapte. Am adresat, așadar, unora dintre tinerii pe care i-am cunoscut cu prilejul Congresului al XI-lea al U.T.C. și i-am reîntîlnit ulterior pe traseele acestei documentări, o singură întrebare :

POVESTIȚI-NE O ÎNȚIMPLARE SEMNIFICATIVĂ DIN MUNCA DUMNEAVOASTRĂ SAU A COLECTIVULUI DIN CARE FACEȚI PARTE CE AR PUTEA SĂ VĂ RECOMANDE ȘI SĂ VĂ LEGITIMEZE TRĂSĂTURILE ROMANTISMULUI REVOLUȚIONAR. Iată și răspunsurile primite la acest chestionar „sui generis”.

● **Constantin Toma, secretar al Comitetului U.T.C., Combinatul petrochimic Pitești :** „Să încep cu o stare de spirit. Cu nemulțumirea, nemulțumire față de propriile rezultate bune și mai ales cu ideea că ele reprezintă plafonul maxim. Făcînd o analiză serioasă a activității noastre, am constatat, la nivelul comitetului U.T.C. pe combinat, faptul că, deși avem rezultate bune în unele secții și uzine, la nivelul întregii platforme se realizează o serie de rămineri în urmă, parte datorate unor factori obiectivi, multe însă ținînd de cauze subiective, printre care aș aminti opriri neprogramate ale instalațiilor, datorate supravegherii superficiale a parametrilor tehnologici, indisciplină de producție, manifestată prin întîrzieri și absențe nemotivate, consumuri peste normele planificate de energie, mobilizarea insuficientă pentru punerea la timp în funcțiune a noilor capacități de producție. Atunci a intervenit inițiativa organizației U.T.C. care, în cadrul unor dezbateri deschise, exigente, a adoptat o serie de măsuri concrete. Un prim rezultat al acestor acțiuni întreprinse îl constituie organizarea unor brigăzi mixte de tineri formate din operatori chimiști, lăcătuși mecanici, electricieni și electromecanici AMA care preiau spre execuție proprie diferite lucrări de revizie în afara orelor de program, contribuînd astfel la reducerea termenelor planificate. Au fost constituite, de asemenea, echipe specializate de tineri în scopul recuperării pieselor și materialelor re folosibile, din aparate, ansamble și subansamble înlocuite în perioada reviziei cum este cazul celor de la nivelul Uzinelor ACNCIAN și Rafinăria I. De asemenea, avînd în vedere că de modul în care sînt finalizate obiectivele de investiții prinse în plan pe 1980 depinde în mare parte realiza-

rea planului economic pe acest an și în același timp pregătirea condițiilor pentru realizarea planului economic din anul 1980, comitetul U.T.C. a organizat acțiuni de muncă cu brigăzi de tineri pentru urgentarea lucrărilor de punere în funcțiune, remarcându-se în acest sens tinerii din cadrul organizației DMT și Cracare catalitică.

Revin deci. Am fi putut noi fi mulțumiți atita vreme cit știam că putem interveni și totuși ne lansam numai în justificări și inerții? Răspunsul îl aflați și singuri. De aceea vă întreb: nemulțumirea poate fi considerată ca o trăsătură distinctivă a unui tânăr romantic? "

● **Doina Mariana Dăncuș, secretar al comitetului U.T.C. al Liceului industrial Vișeu de Sus, județul Maramureș:** „Unii mai cred poate că a fi romantic azi înseamnă doar să realizezi lucruri excepționale în împrejurări de excepție. În principal sigur că au dreptate deși nu e mai puțin adevărat faptul că astăzi mai mult ca oricând fiecare loc de muncă și învățătură trebuie să stea sub semnul performanței, al realizărilor de excepție. Iată, liceul nostru pregătește forța de muncă pentru domeniul forestier, domeniu prioritar al industriei județului. Beneficiem de o foarte bună bază materială și ne pregătim în profesii cum ar fi prelucrători prin așchiere, timplari de mobilă, electricieni, sudori etc., toate acestea deținând o pondere însemnată în structura forței de muncă din Maramureș. La prima vedere nimic neobișnuit, deși ambiția noastră a fost și rămâne de a avea numai rezultate foarte bune în pregătirea profesională și practică. Comparativ cu alți ani, am asigurat un procent de sută la

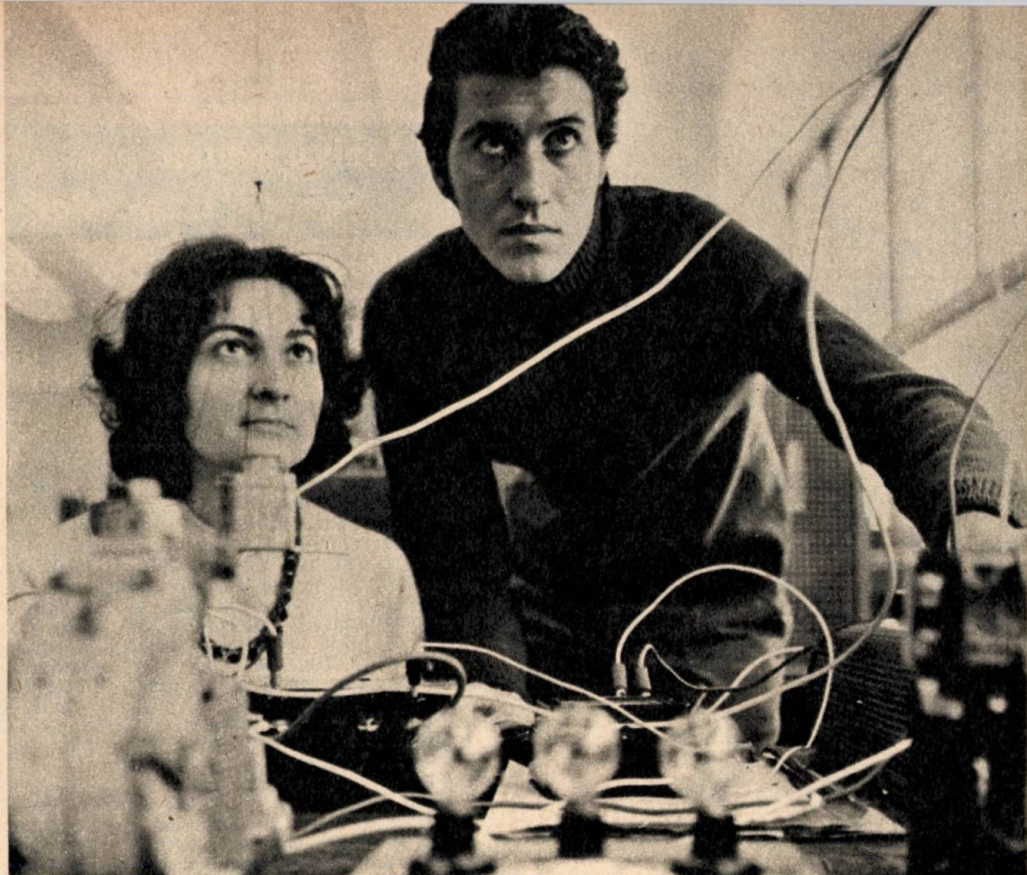
sută promovabilitate la examenul de bacalaureat și de peste 97 la sută la nivelul liceului, în condițiile în care numărul notelor bune și foarte bune crește simțitor. De asemenea, printr-o serioasă atmosferă de muncă și disciplină, am reușit ca în cadrul practicii productive să realizăm și să depășim simțitor planul organizației U.T.C. pe liceu la muncă patriotică. Iată deci că și aici la Vișeu de Sus în locul în care este pe cale de a se contura o nouă citadelă muncitorească a Maramureșului noi, elevii, aflați la vîrsta pregătirii pentru muncă și viață ne însușim, cum s-ar spune, din mers, spiritul muncitoresc, de disciplină și responsabilitate, realizînd, în felul nostru, o performanță în competiția cu prezentul. Performanță care s-ar putea numi în primul rînd autodepășire.

Patriotismul, în lumina limpede a faptelor noastre de fiecare zi

Dacă ar fi să căutăm o definiție pentru ceea ce înțelegem și credem noi, tînăra sa generație, ce este patria, mi-aș îngădui să vă recomand și pe aceea formulată de inimosul secretar al Comitetului U.T.C. de la Exploatarea minieră Leșul Ursului (județul Suceava), **Lucian Tudose:** „Patria sintem în primul rînd noi, oamenii ei, cu toate faptele noastre bune și frumoase“. Și nu întîmplător această definiție se va fi rostuit în nobilul ținut al Țării de Sus, acolo unde inițiativa utecistă are la activul său importante rezultate în producție. Dintre realizările la zi ale acestui colectiv muncitoresc, l-am rugat pe interlocutorul nostru să ne prezinte cîteva: „Analizînd cu exigență posibilitățile de care dispune organizația de tineret, am acționat pentru antrenarea fiecărui tînăr la realizarea unor producții tot mai mari de minereuri, pentru folosirea la maximum a capacităților de producție și a timpului de lucru.

La propunerea tinerilor au fost organizate zile și decade-record în producție, iar brigada de tineret din exploatare obținînd lună de lună depășiri de pînă la 150 la sută. În cadrul atelierului mecanic Tarnița, tinerii și-au propus o nouă inițiativă și anume re-

condiționarea armăturilor metalice de tip TH provenite din recuperări și redarea lor în circuitul economic, această inițiativă contribuind la realizarea unor importante economii prin revalorificarea materialelor recuperabile.

Munca patriotică, formă de educare comunistă a tineretului, a fost concepută de comitetul U.T.C. pe baza propunerilor făcute de tineri, ca una din cele mai importante forme de sprijin a activității de producție. Printre principalele realizări în acest domeniu amintim: executarea unor lucrări de investiții în sprijinul producției; recuperarea unor armături de lemn; vagoane de mină și tuburi tehnologice; recondiționarea unor piese și organe de mașini; recuperarea unor piese și subansamble provenite de la utilajele casabile și altele.

Sînt oare toate aceste performanțe întîmplătoare? Fără îndoială că nu dacă le raportăm la cei care le-au realizat, adică la un mîunchi de tineri care avînd puterea de suflet de a-și iubi patria au în același timp și abnegația de a și-o cîști prin rezultate, prin fapte de muncă menite să-i sporească forța și progresul.

Cuvintele tinărului miner se regăsesc într-o perfectă consonanță cu gîndurile pe care ni le-a exprimat **Edith Massong**, membră a

Biroului Comitetului județean Timiș al U.T.C.: „Județul Timiș, prin amploarea realizărilor sale, ca și prin perspectivele noi deosebite ce i se deschid în cincinalul 1981—1985, reprezintă o elocventă ilustrare a adevărului că în România toți cetățenii, tineri și vîrstnici, români, maghiari, germani și de alte naționalități, au create cele mai bune condiții de muncă, de viață, de formare și afirmare. Din lucrările forumului tinerei generații am desprins cu toată claritatea ideea că noi, reprezentanții tineretului în organele de conducere colectivă, în cadrul organelor de conducere U.T.C. la toate nivelele, avem îndatorirea de a ne face purtătorii inițiativelor, propunerilor, sugestiilor celor mai valoroase ale tineretului și, în același timp, datorită de a acționa ca factori activi, dinamizatori, în mijlocul acestor colectivități de tineri. Numai astfel ne vom îndeplini mandatul de răspundere încredințat, numai astfel vom putea să realizăm în practică un deziderat principal și o condiție esențială a funcționării impecabile a sistemului democrației socialiste — existența unei strînse, permanente concordanțe între drepturile și îndatoririle ce ne revin în istorica operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

**În muncă —
acolo unde
se împlinesc destine,
acolo unde
se educă
și se căleşte
personalitatea
revoluționarului**

Am prezentat câteva portrete de tineri comuniști ai zilelor noastre, așa cum i-am surprins într-o firească succesiune trecând din sala Forumului tinerei generații la locul lor de muncă sau de învățătură. Nimic neobișnuit, nimic forțat în această trecere, de vreme ce există o legătură necesară și satornică între ipostaza de participant la toate marile decizii ce privesc dezvoltarea economico-socială a patriei și participarea activă, responsabilă, permanentă la zidirea de azi și de mâine ale României. Poate că interlocutorii noștri nu știu să țină discursuri meșteșugite despre adevărurile esențiale ale noastre, ale tuturor. Ei știu însă, principalul, adică să își facă datoria în mod exemplar, împlinind adevărul fundamental cu maximă clarviziune de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în spiritul căruia în muncă, în confruntarea cu greutățile și cu noi înșine, acolo și numai acolo se formează și se afirmă caracter, chipul moral și sufletește al comunistului, al revoluționarului epocii noastre.

Anchetă realizată de ȘERBAN CIONOF

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului”

ION BRAD

Ambițioși și romantici

Trecerea mea pe la „Scînteia tineretului” nu se identifică, într-un tot, cu munca mea de redactor. Contactul cu ziarul era mai vechi, în primul rînd, firește, ca un cititor atent și zelos de provincie — pînă în 1955 am trăit la Cluj — apoi, ca unul dintre colaboratorii „admiși” — luasem o diplomă specială la Festivalul internațional al tineretului din vara lui 1953 — știut fiind că „Scînteia tineretului”, ca și alte ziare centrale, avuseseră, ani de zile, poezii lor oficiali, criteriile lor rigide de selecție a numelor publicate. Era o mare victorie și cinste pe-atunci să fii, totuși, „admis” în paginile presei centrale.

Deci, nu mai știu exact cînd am început colaborarea la ziar, dar, în mod precis, în vara lui 1956 am publicat un articol despre cele mai vechi școli românești din Transilvania — cele de la Blaj — care mi-a adus mai multe ecouri favorabile decît toate volumele de poezii ce le publicasem pînă la acea dată. Do-vadă că ziarul era citit, și nu numai de oamenii tineri. Tot în vara aceea, dacă mi-aduc bine aminte, Teodor Mazilu, care lucra în redacție și era socotit mai mult critic decît scriitor, a dedicat o cronică judicioasă inegalului meu volum liric „Cîntecele pămîntului natal”.

După o foarte scurtă trecere prin redacție, în 1958, am revenit în 1960, rămînînd la secția culturală timp de doi ani.

Ziarul era condus pe-atunci de Dumitru Popescu, încă necunoscut ca scriitor, dar afirmat din plin ca ziarist de talent, ca animator febril în cîmpul gazetăriei, încă destul de sterp și șablonard, pînă în anii aceia. El ne omora pe toți cu ambiția de-a face din „Scînteia tineretului” ziarul cel mai mobil, mai substanțial ca ideile, mai bine scris și paginat, ceea ce nu era deloc ușor pentru nici unul dintre noi. Trebuia de-frînat bine terenul, cunoscute din surse directe viața tineretului, uzinele, marile șantieri naționale, satele, școlile și universitățile fiindu-ne, toate acestea în mod obligatoriu și firesc, surse de studiu și de inspirație.

Nu știu cum mi-ar suna astăzi paginile publicate atunci, la apariția cărora contribuam și eu ca redactor și, uneori, ca scriitor, ca ziarist. Dacă mai rămîn, la o răsfoire atentă a colecției, unele ideile și titluri frumoase, pot mărturisii, fără nici o jenă, că ele aparțin în mare măsură

(Continuare în pag. 43)

ȘANTIERELE

amfiteatrele permanente ale romantismului nostru revoluționar

Retrospectiva celor 36 de ani de istorie nouă, socialistă a patriei, ne dovedește la modul cel mai înalt trăinicia și perenitatea acestei frumoase și mereu proaspete tradiții a muncii pentru patrie ca mod entuziast și creator al tinereții însăși de a contribui la ridicarea unei Românii mai frumoase, mai înfloritoare, ca vocație a unei virste morale și sufletești care își revendică din legendarul Meșter Manole descendența și simbolul, punându-și semnătura de onoare pe pagina de cronică a unui ev aprins, pagină ce freamătă de viață și are chipul vieții însăși. Tradiția nobilă a muncii pentru țară, a cărei făclie era aprinsă cu peste trei decenii în urmă la Salva-Vișeu, la Agnita-Botorca, la Bumbesti-Livezeni și la primele zidiri durate într-o țară de abia ieșită din grele înfruntări și încercări, tradiția aceasta a renăscut cu o impresionantă forță și

vigoare, iar torța ei, înaltă și pură, arde acum atît pe cele șase mari șantiere naționale, cit și în nenumărate puncte de țară care sînt șantierele tabere județene și locale de muncă patriotică. Pretutindeni, prezența tineretului pe marile șantiere ale unor viitoare obiective economice și sociale semnifică atît o dovadă grăitoare de încredere din partea partidului care le-a încredințat spre înfăptuire aceste obiective, cit și un răspuns curajos, entuziast și angajant din partea tinerilor care au descoperit în șantier o vocație, o identitate. Ecusonul de brigadier reprezintă azi, mai mult ca oricind, un adevărat certificat de apartenență și identitate pentru o generație a muncii și construcției. Este ceea ce încearcă să dovedească suita de reportaje inserate în paginile următoare realizate de redactorii ziarului „Scînteia tineretului” pe șantierele naționale ale tineretului.

Aici se învață ABC-ul drumurilor de o viață

Canalul Dunăre—Marea Neagră este una din marile lucrări pe care numai acest timp le poate duce la împlinire. Și le poate duce mai repede decât ar fi crezut oricine vreodată tocmai pentru că o bună parte din această ștafetă a muncii pentru țară a fost preluată și de tîndra generație. Zece kilometri din viitorul traseu al magistralei albastre se realizează prin fapta tinerilor brigadierei: elevi, studenți, militari în termen, muncitori și țărani din toate colțurile țării. În cei trei ani de cînd ființea-ză acest șantier au trecut pe aici peste douăzeci de mii de brigadierei, unii în serii de cîte trei-patru luni, alții în serii de cîte un an. Nu lipsesc nici cei care, venind aici odată cu deschiderea lucrărilor, au hotărît să rămî-nă pînă la trecerea primei nave prin albia Canalului. I-am întîlnit și în această toamnă în punctele de lucru Straja, Cumpăna și Agigea. Sînt șoferi din Alba și Harghita, buldozeriști din Mureș și Ialomița, betonisti și fierar-betonisti din Vaslui și Tulcea, zidari și zugravi din Ilfov și Dolj, excavatoristi din Botoșani, de la Coșușca și Bucecea.

— Mulți dintre băieții de bază al șantierului, spune comandantul Nicolae Ivanov, au venit aici doar cu un cufăr și cu dorința de a învăța o meserie. Șase luni de zile au prestat meserii necalificate, apoi i-am trimis la Poarta Albă și la Basarabi. S-au întors de acolo oameni cu profesii bine în-sușite. După un an de muncă pe utilaje sînt în măsură să califice noi tineri în me-

serii necesare șantierului. Iar asemenea tineri sînt acum cu sutele.

Începutul de drum a fost făcut de cîțiva veterani și ceva mai mulți începători, dar în această spectaculoasă acumulare de experiență numărul veteranilor a crescut repede. Stagiul de inițiere s-a scurtat, șantierul devenind o școală tot mai bună de călîre a caracterelor, de împlinire a măiestriei profesionale. Patru mii de tineri au „absolvit-o” pînă acum cu nota maximă. Iar acum ei sînt cei care se pregătesc să raporteze, și în acest an, realizarea și depășirea sarcinilor și angajamentelor asumate: realizarea unui volum de excavații de peste 12 milioane metri cubi, realizarea în avans a planului la turnarea betoanelor pentru pereții de susținere a malurilor din tronsonul tineretului, construcția unui veritabil oraș al șantieristilor în zona Cumpăna, menținerea în stare de funcționare a întregului parc de mașini și utilaje. Acestea sînt datele de referință din marile rapoarte al brigadierilor. Din el însă nu lipsesc și nu pot lipsi miile de experiențe inedite, sentimentele probate în focul aspru al muncii, vigoarea brațelor, devenite brațe bărbătești, asprirea fe-

țelor sub arșița de vară și crivățul de iarnă, șansa de a cunoaște în amănunt o lume unică, posibilitatea de a te cuprinde și măsura cu această lume.

Aici se învață și se muncește în același timp. Se învață conducerea unui șantier, a unui colectiv tîndr, a unui utilaj complicat, se învață ABC-ul drumurilor de o viață. Se învață muncind: pe bănci de clasă seară, cu pikamerul împlîntat în pereții de calcar, cu mina pe maneta excavatorului, încălțat în cizme și turnînd beton în ecluza de la Agigea. Se muncește și se învață cu acea patimă doborîtoare de plictisuri, cu nerăbdare și răbdare necăutată, cu acea neliniște din care se intrupează reușite noi, cu acea nemulțumire care naște lucruri mai bine făcute. Șantierul tineretului este o înaltă școală de conștiință, de modelare a caracterelor, de reliefare a unor personalități. Din seva acestei înalte școli se aude ecoul viitoarelor împliniri. Este un drum care, derulînd filmul unor experiențe de viață, duce spre magistrala albastră și spre o generație fără de care o asemenea magistrală nu s-ar fi născut.

P. PERFIL

Munca — drumul cel mai scurt de la vis la fapte

Faptele cotidiene de muncă ale uteciștilor de pe Șantierul național al tineretului de la Combinatul siderurgic Galați sînt forma cea mai grăitoare prin care ei doresc să-și onoreze exemplar angajamentele asumate. Efortul lor la ridicarea Uzinei cocschimice numărul 2 — obiectivul cel mai important al șantierului, înseamnă, raportat doar la activitatea desfășurată în acest an, executarea unor lucrări de peste 50 milioane lei, sarcinile de plan fiind depășite cu mai bine de o jumătate de milion de lei, asigurându-se astfel, în devans chiar, toate stadiile fizice planificate.

Gradioasa operă de aici, de pe malul Dunării de jos, oferă tinerii generații „proba de foc” a propriilor forte și convingeri, posibilitățile largi de a cîștiga experiență temeinică în pregătirea pentru muncă și viață, de a urca pe noile culmi ale împlinirii umane.

„Ni s-a încredințat o misiune de cea mai mare importanță, ni se destăinuie tînărul șef de brigadă George Chirică. Sintem, încă de pe acum, se poate spune, brigadieri încercați și afirmăm, nu numai prin vorbe, ci mai ales prin realizările noastre cele de toate zilele, cu tărie aceasta. Pe lingă faptul că

avem de construit aici o mare și complexă uzină, de însoțit, și nu oricum, ci la cele mai de sus cote, tainele nobilei profesii de constructor, ne revine și înalta datorie de a continua vechile tradiții ale muncii patriotice sădite, după cum bine se știe, în urmă cu 32 de ani, pe primele șantiere naționale ale tineretului. Avem, mai ales, de modelat oameni, pentru că, dintotdeauna, șantierele au fost, sînt și vor rămîne, adevărate școli de educație comunistă, revoluționară, ale tinerei generații.

Gînduri la fel de sincere, de pornite din inimi calde, tinere, ne-au împărtășit și mulți alți uteciști: brigadierii din echipele fruntașe ale lui Ion Tibeică și Mihai Maștei, clujeanul Ioan Seles, unul din cei 150 de tineri care la încheierea seriei au cerut cu insistență să rămînă pe șantier pînă la darea în folosință a obiectivului.

— Avem, bineînțeles, prin ceea ce am făcut pînă acum, sentimentul muncii împlinite, ne mărturisește Lorin Vasilevici, comandantul șantierului, ba, mai mult decît atît, printre schele și cofraje, printre săpături și betoane, întrezărim alevea Uzina coc-

sochimică; și totuși, vrem să fim aici cu toții, să predăm din chiar miinile noastre bătașorite ștafeta muncii noastre oțelarilor care ne vor înlocui. Știm că în cadrul Combinatului siderurgic există de mai mulți ani un furnal al tineretului; L-am vizitat, i-am cunoscut pe cei de-acolo, nu de puține ori au fost și ei prezenți pe șantier, alături de noi, așa încît, gîndindu-mă la rezultatele de excepție obținute de ei, cred că n-ar fi imposibil ca și uzina cocschimică să fie încredințată unor tineri oțelari.

Decamdată, dorința tînărului comandament, și nu numai a sa, ci a tuturor brigadierilor, este o emoționantă năzuință, timid conturată; dar ne-am convins de aceasta, aici, pe Șantierul național al tineretului de la Galați se visează cu ochii deschiși, la visul fiecărui tînăr în salopetă colegii devenind pătași. De vis. Și de fapt. Cu toții au învățat, e drept, nu tocmai lesne, dar nici din cale afară, de greu, că drumul cel mai scurt de la vis la realizarea sa este însăși fapta de muncă.

EMIL STANCIU

Combinatul minier Oltenia

Cind se va scrie o istorie contemporană a cărbunelui românesc, acești ultimi 15 ani de construcție socialistă a patriei vor constitui, fără îndoială, temeiul unor considerații dintre cele mai substanțiale privind amploarea, forța și efortul exemplar pe care România socialistă le face în vederea obținerii, într-un viitor apropiat, a independenței sale energetice. Și unul din cele mai impresionante capitole se scrie în Gorj, aici, în inima Olteniei, unde fiecare zi este caligrafiată cu „verzale” în ampla bătălie pentru a smulge pământului tot mai mult cărbune. Între văile, cu respirația calmă a pământului brun, cuprinse de firul apelor Jiului și Motrului, se extrage cărbune, se înalță orașe și, poate cel mai important lucru, se modelează oameni, se șlefuesc caractere. Pentru că aici, ca de altfel pe toate marile șantiere ale patriei, tinerețea este una din marile realități, identificându-se cu ineseși idelurile societății pe care o construim.

Una din paginile cele mai impresionante ale noii istorii a cărbunelui românesc este scrisă aici, în Gorj, de

tinerii purtători ai salopetelor albastre cu ecuson de brigadier. Ei, tinerii, veniți aici de pe întreg cuprinsul țării — români, germani, maghiari — într-o deplină unitate de gând și faptă, se străduiesc și reușesc să-și respecte cuvântul de brigadier. Se poate afirma că șantierul a întemeiat aici o lume cu orizonturi vaste,

Cei care scriu o nouă istorie a cărbunelui românesc

cuprinzând o bogăție fără precedent a resurselor umane. Șantierul național al tineretului de la Rovinari, în cei trei ani de când ființează, a însemnat în primul rând un nou impuls dat extracției de cărbune. Nu întâmplător, Nicolae Vlad, comandantul șantierului, începe prin a prezenta o situație la zi a realizărilor:

peste 7 milioane mc de steril excavat, mai mult de 1 milion de tone de cărbune extras din carierele de la Tismana, Rovinari, Gîrla și Moi. Șantierul înseamnă apoi construcția a mai multor zeci de apartamente în viitorul oraș Mătășari, apartamente ce urmează a fi locuite tot de către tinerii brigadieri ce au decis să rămână aici, în bazinul minier. Dar, dincolo de acestea și încă multe altele, șantierul înseamnă oamenii, tinerii cu munca și faptele lor. Șantierul este o înaltă școală a muncii și vieții. Mulți tineri vin aici pentru a învăța o meserie. Cei care cunosc deja o meserie au posibilitatea de a-și ridica măiestria profesională. Gheorghe Smărăndoiu, Emil Dinu, Ștefan Ferencz, Hallo Andraz, Victor Croitoru, Costel Giurcă sînt doar cîteva din numele rostite cu prestigiu în șantier. Ei se înscriu în categoria veteranilor, a brigadierilor mistuiți de acea permanentă pasiune a perfecțiunii.

La Gorj se scrie o pagină de istorie în aspra și bărbătească bătălie pentru a furniza economiei tot mai mult cărbune, o pagină ce poartă gravată în ea însemnele curate și durabile ale tinereții de gând și acțiune.

ION D. CUCU

Viișoara Nord Teleorman

Șantierul național al tineretului „Viișoara Nord” (jud. Teleorman), face parte din sistemul de amenajare hidroameliorativă „Viișoara” — sistem ce înseamnă nu mai puțin de 104 000 de hectare. Localizat — ca plan de acțiune — între Alexandria—Furculești—Roșiori de Vede, șantierul acoperă 22 000 ha. De fapt, amenajarea acestora pentru irigații constituie obiectivul principal al șantierului. A fost înființat în martie 1979, iar de atunci s-au realizat lucrări în valoare de 27,3 milioane lei, reprezentând amenajarea pentru irigații a peste 7 200 ha.

Ca orice șantier care-și respectă numele, acesta, de la „Viișoara Nord” este împărțit în 3 detașamente: anul de terasamente (condus de tehnicianul Gh. Dumitru), două de construcții și amenajări coordonate de inginerii Aurelian Ghinea, respectiv, Iulian Gădea.

Ca pe orice șantier național al tineretului și aici au venit oameni tineri din toată țara. Unii erau calificați pentru executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare. Alții însă s-au calificat pe șantier. Și această calificare „din mers” a dat

roade. Să ne imaginăm. Nu de puține ori intervin — vorba comandantului șantierului — momente „speciale”, ce necesită o mare competență și operativitate. Să nu uităm — îmi spunea inginerul Aurelian Ghinea — că noi lucrăm și în funcție de factorul timp. Orice zi contează foarte mult în contul lucrărilor executate. Iată,

Angajamente pe măsura aspirațiilor

spre exemplu: volumul terasamentelor mecanice este de 600 000 de metri cubi, iar la cele două loturi de construcții sînt 7 stații de punere sub presiune. Să mai adăugăm că cele 22 000 ha — obiectivul șantierului — sînt împărțite în 15 secțiuni de irigații, însumind 350 km de conductă!

De ce am „zăbovit” în perimetrul acestor cifre? Pentru că altfel nu poți înțelege realitatea șantierului. Nu poți să-ți reprezinti ce înseamnă atîtea și atîtea ore

cheltuite de cei peste 200 de constructori. Cum altfel să înțelegi că Iulian Gădea, din comuna Traian de lingă Turnu Măgurele, după ce a terminat liceul de îmbunătățiri funciare, apoi facultatea cu același profil, în '76, pur și simplu a cerut să lucreze pe acest șantier! Cum altfel să-l înțelegi pe inginerul Aurelian Ghinea? După 12 ani de șantier, fișa de lucru a celui ce conduce, aici la „Viișoara Nord” detașamentul 2 nu are pete albe.

Am fost atunci într-unul din punctele de lucru, mai precis, în poligonul de prefabricate unde se executau dale de beton pentru canalele de irigații. Dincolo de utilaje, am descoperit pe chipurile tinerilor entuziasm și bărbăție, o anume bărbăție aș spune. Pentru că, șantierele fac parte din viața țării. Ele, alături de faptele de excepție, argumentează cum nu se poate mai convingător, descătușarea ultimilor ani de istorie nouă a patriei. Desigur, dincolo de frumoasele gânduri, nu-i tocmai ușor să fii — sau să devii — un „șantierist de vocație” și din această cauză, esența acestei școli continue — care este șantierul — ne fascinează și îi fascinează pe tinerii care au înțeles acest lucru. Acolo, pe șantierul național se muncește temeinic.

VIOREL SANDU

Platforma industrială Zalău

O vocație pentru fiecare

Platforma industrială a orașului Zalău este, fără îndoială, unul dintre argumentele-forță ale volumului uriaș de investiții al țării, unul dintre cele mai spectaculoase obiective ale acestor ani de efervescentă creație fără precedent. Din ansamblul lucrărilor ce trebuie executate, Șantierul național al tineretului a preluat întreprinderea de termoficare industrială (gospodăria de combustibil solid, instalația de preluare, transport și depozitare a zgurei și cenușei, magistrala II conducte de termoficare). Din 1979, anul deschiderii șantierului, tinerii brigadieri au executat lucrări în valoare de 53 milioane lei, depășindu-se cu mult angajamentele. Pentru că vorbim de angajamente, până la sfârșitul anului era prevăzută realizarea în întregime a lucrărilor de la gospodăria de combustibil solid, cele de la instalația de preluare, transport și depozitare a zgurei și cenușei, cele de la instalația II termoficare — toate acestea în valoare de 54,1 milioane lei. Se poate vedea deci, interpretând limbajul cifrelor că, acest an — decisiv dealtfel pentru întregul cincinal — este foarte important pentru tinerii acestui șantier național.

...La data sosirii noastre pe platforma industrială a Zalăului, într-adevăr, era o „aventură” să încerci să cuprinzi totul: atmosfera specifică unui mare șantier, învâluită în vacarmul — într-un fel, impresionant — al urlășelor excavatoare, deci acea atmosferă avea darul să te „inițieze”, iar mișcările precise și sigure ale oamenilor, „forțata” lor dintr-o parte într-alta spuneau, de fapt, un singur lucru: timpul șantierului este mai presus de

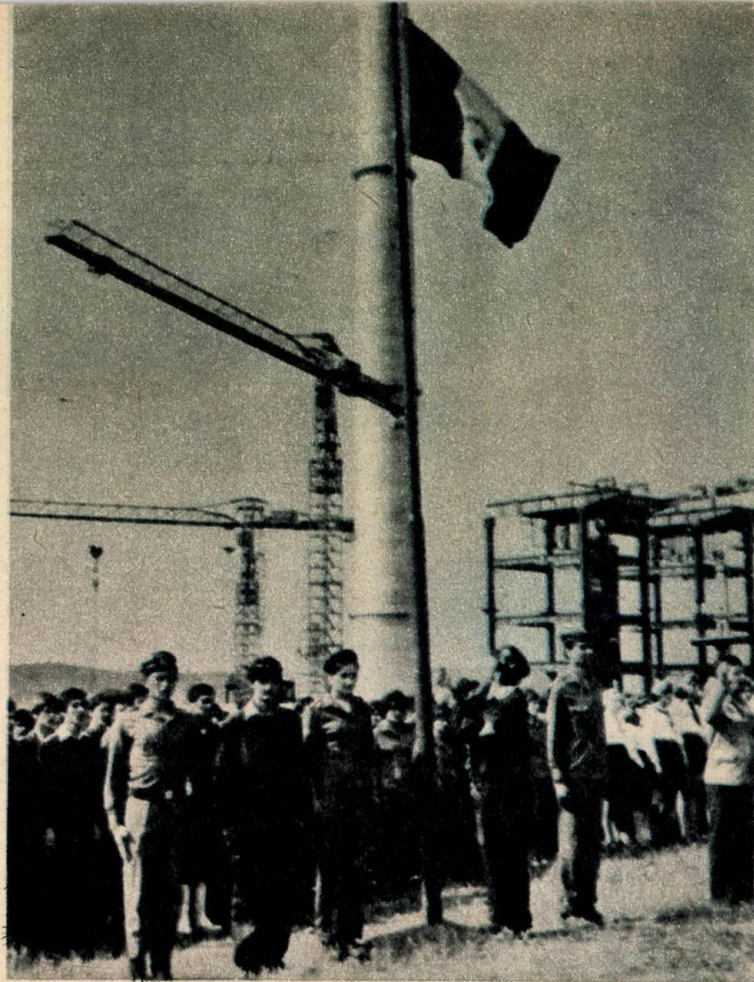
cuvînt. Totuși, am avut posibilitatea să discutăm cu cîțiva dintre tinerii brigadieri. Atunci, am surprins momentul „celor 10 din Zalha” — adică, momentul în care, aflînd de deschiderea șantierului național al tineretului, 10 oameni tineri, inimoși au hotărît să lucreze împreună, într-o falmoasă (mai tîrziu) echipă condusă de Alexandru Balint. Tot acolo l-am cunoscut pe Constantin Mi-trașcă, sudorul care venise aici după „experiențele” șantierelor de la Arad, Timișoara, Craiova, Oradea, Aleșd și care, fără urmă de retoricism, recunoștea că s-a întors pe șantier, la Zalău, pentru că „după orele de șantier se simte cu adevărat mulțumit”, adică, mai spunea, — la fel ca mulți alți șantieriști de vocație — „șantierul este viața mea”.

Într-adevăr, Șantierul național al tineretului, plasat undeva în inima platformei industriale, prin realizările sale, prin oamenii minunați care confereau faptelor putere

de simbol, „trăiește” parcă, în concurență cu celelalte mari obiective ale platformei. Asemenea altor șantiere naționale, și aici, la Zalău au venit elevi în perioada practicii de producție sau a vacanței de vară. Șantierul a calificat oameni, a realizat în opt luni din acest an un volum de lucrări în valoare de 30,25 milioane lei.

Obiectivele platformei — și implicit, ale șantierului național — sînt mari. Realizarea acestora va însemna intrarea orașului Zalău în circuitul orașelor puternic industrializate ale țării. Oamenii Zalăului — români, maghiari — prin faptele lor, dau garanție înfăptuirii cu succes a obiectivelor ce le revin din documentele Congresului al XII-lea al partidului, contribuind strălucit la vasta operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

VIOREL SÂMPETREAN

Glorioasă istorie de luptă pentru triumful mărețelor noastre idealuri de progres, bunăstare și libertate

8 MAI 1921. Dată înscrisă cu litere de aur în istoria și conștiința poporului român, memorabilă zi în care se deschideau la București lucrările marelui Congres de unificare politico-organizatorică a tuturor forțelor muncitorești organizate din România în cadrul unui singur partid — partidul comunistilor, moment ce avea să marcheze începutul unei etape noi, superioare în lupta proletariului, a forțelor democratice și progresiste din patria noastră pentru făurirea unei noi societăți pe pământul românesc — societatea socialistă. Nu trecuseră decât doi ani și jumătate de la cel din urmă episod al realizării Marii Uniri din 1918 și clasa noastră muncitoare devenea prima forță socială din societatea României interbelice care se prezenta pe arena politică a țării unită în cadrele unuiu și aceluiași partid, fapt încă nerealizat de celelalte clase și pături sociale, de celelalte partide, inclusiv cele de guvernământ. Simbolic, așadar, proletariatul, primul ce-și strinsese rindurile la nivelul statului național unitar, pregătea epopeea eroică a deplinei emancipări a poporului.

Viguroasa rădăcină

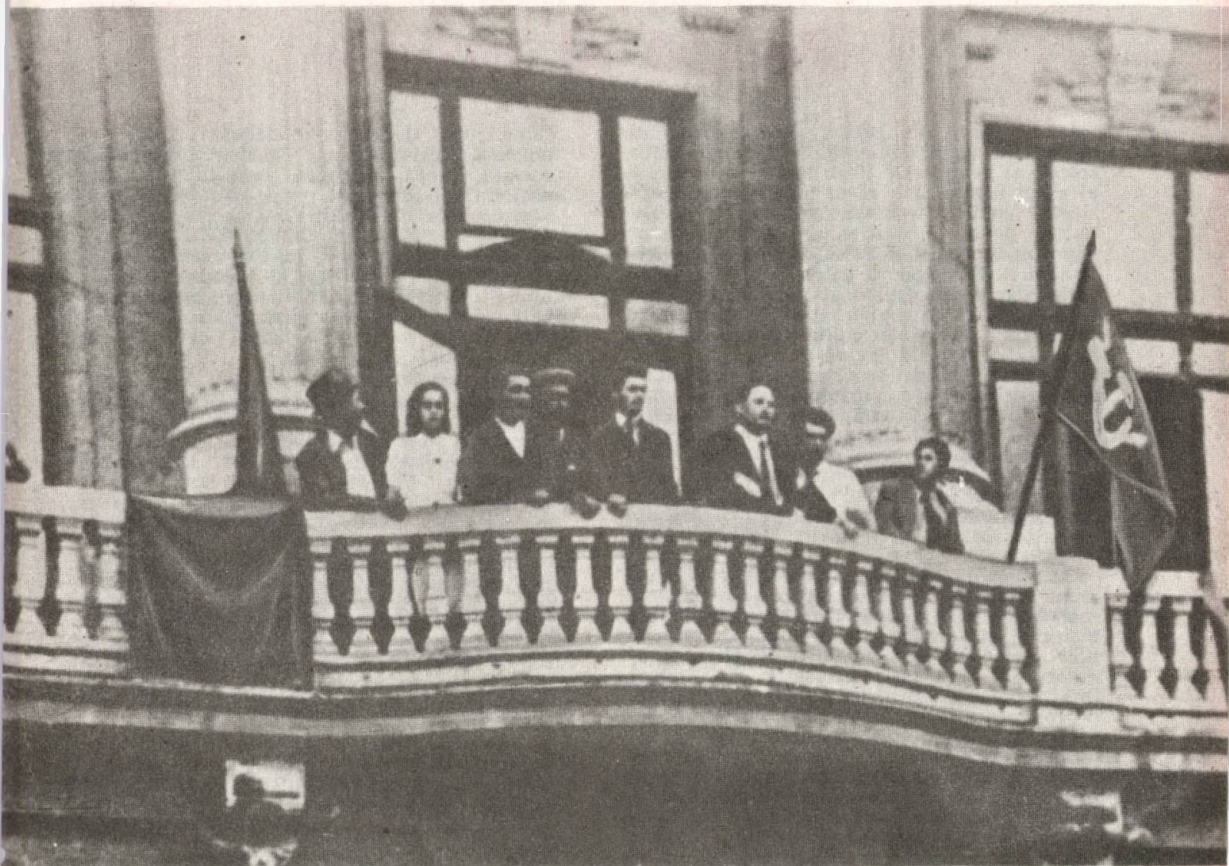
Memorabilul eveniment n-a fost rezultatul unei acțiuni conjuncturale sau rodul unor considerente tactice și strategice aparținând momentului istoric dat, ci el a reprezentat încununarea unui îndelungat proces de creștere și maturizare a clasei noastre muncitoare, al devenirii sale pe drumul organizării politice și profesionale, al afirmării în societatea românească ca o forță socială purtătoare a idealurilor de progres ale națiunii române.

Născută în focul luptei poporului român pentru dreptate și libertate socială și națională, pe fundalul transformărilor socio-economice și politice din societatea românească începând din ultimele decenii ale veacului al XVIII-lea, marcate în mod decisiv de evenimentele istorice din 1784, 1821, 1848, 1859, 1877 (când proletariatul își face ucenicia revoluționară sub înaltele însemne ale patriotismului), mișcarea noastră muncitorească avea să cunoască, pe întreg parcursul secolului trecut și la începutul secolului al XX-lea, un traseu caracterizat prin continuitate, unitate și ascendență revoluționară.

Pe măsura dezvoltării proletariatului, a creșterii conștiinței sale de clasă, a asimilării și aplicării creatoare, în directă concordanță cu realitățile țării, a ideilor socialismului științific, mișcarea muncitorească din România se afirmă cu tot mai multă claritate, ca o forță distinctă, întemeiată pe principii politice proprii, care interesau nu numai clasa muncitoare, ci și alte largi categorii sociale. Și aceasta pentru că programul său de luptă — vizind emanciparea poporului de exploatarea capitalistă, cucerirea și apărarea independenței naționale, făurirea și consolidarea statului național unitar — urmărea însăși rezolvarea marilor probleme ale României moderne.

Acest program s-a cristalizat și a evoluat pe măsura dezvoltării organizatorice a mișcării muncitorești. De la cele dintii organizații profesionale existente la nivel local, începând încă dinainte de mijlocul veacului trecut, la Asociația generală a tuturor muncitorilor din România (1872), de la cercurile socialiste înființate în anii 1869—1870, la cercu-

60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu la o mare adunare populară la București, în anul 1944

rile și cluburile politice muncitorești (1887—1890), făurite în majoritatea centrelor industriale și muncitorești din țară, materializarea ideii de organizare a proletariatului a parcurs acele trepte ce pregăteau în chip firesc momentul făuririi partidului revoluționar al muncitorilor români.

Evenimentul de excepțională însemnătate al constituirii Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România a avut loc la Congresul din 31 martie — 3 aprilie 1893. Atunci, la marele forum al muncitorilor români, cei 73 delegați din partea tuturor organizațiilor politice și sindicale din țară au votat întemeierea partidului, i-au elaborat programul și statutul, i-au definit poziția față de problemele fundamentale ale dezvoltării societății românești. Din prima clipă a existenței sale partidul și-a asumat misiunea de a conduce lupta maselor muncitoare pentru „prefacerea tuturor instrumentelor de muncă în proprietatea colectivă a societății întregi”, pentru cucerirea puterii politice și „întemeierea societății socialiste” în România.

De-a lungul existenței sale, partidul s-a manifestat ca un stat major marxist al proletariatului român, militând cu consecvență

pentru întărirea rindurilor sale, pentru îndrumarea acțiunilor revoluționare ale clasei muncitoare și țărănimii, în vederea îmbunătățirii situației lor materiale, pentru soluționarea unor chestiuni cu caracter național general: lichidarea răminerii în urmă a țării sub raport economic, prin dezvoltarea industriei naționale, rezolvarea problemei agrare, prin improprietărirea țăranilor, continua democratizare a regimului politic, prin cucerirea votului universal, consolidarea independenței și suveranității patriei și făurirea statului național unitar — țeluri supreme ale întregului nostru popor.

Prin toate acestea, subliniază tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, se demonstrează că „Anul 1893 este anul nașterii detașamentului revoluționar, de avangardă, al clasei muncitoare din România. Iată de ce putem spune, cu deplin temei, că adevăratele începuturi ale Partidului Comunist Român — care continuă cele mai înalte tradiții de luptă ale poporului — își are rădăcinile împlintate adânc în mișcarea muncitorească, socialistă din a doua jumătate a veacului trecut — coincid cu începuturile activității partidului muncitoresc călăuzit de teoria revoluționară marxistă”.

Partid al eroilor

Marea Unire din 1918 a generat profunde mutații în toate domeniile vieții economice, sociale și politice ale țării. Pentru proletariat, al cărui număr și a cărui importanță în eșichierul politic vor crește prin întregirea hotarelor naționale, Unirea a adus cu sine un cadru nou, propice dezvoltării luptei sale dezrobitoare. Participanți activi, ca forță de avangardă, în procesul desăvîririi unității politice a poporului român, clasa muncitoare își face public crezul său politic: „România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mâine”. Pentru aceasta — se subliniază într-o declarație a partidului socialist și a sindicatelor din România — este necesară unificarea tuturor organizațiilor muncitorești din vechea România și din provinciile unite cu Țara, pentru a se forma „un singur bloc socialist, un singur partid proletar, care să ducă mai înainte lupta clasei muncitoare din noua România spre realizarea idealului ei socialist”.

După ce, în mai 1919, Conferința mișcării muncitorești de la București, cu participarea reprezentanților muncitorimii organizate din întreaga țară, adoptă un program de acțiune unic, apoi în decembrie 1919, o conferință similară, ținută la Iași, hotărăște constituirea Consiliului general al partidului, ca organism de conducere la nivel național, iar greva generală din 1920 (corolar al mișcărilor revendicative din anii 1918—1920) demonstrase necesitatea unui partid unitar pentru întregul proletariat român — hotărârea privind convocarea unui congres care să statuteze existența acestui partid apărea ca o necesitate izvorâtă din înseși realitățile obiective ale evoluției țării, în general, ale mișcării revoluționare a proletariatului, în special.

Deschis, la București, în ziua de 8 mai 1921 istoricul Congres reunea delegați din întreaga țară, purtători a 540 mandate din partea tuturor secțiunilor socialiste. El a dezbătut, în spiritul viziunii revoluționare asupra viitorului României, importante documente ce fundamentau direcțiile de acțiune ale partidului, obiectivul său esențial privind „trăcerea puterii politice și economice în mina muncitorilor de la orașe și sate”. Congresul a hotărât cu unanimitate de voturi unificarea politico-organizatorică a partidului clasei muncitoare, făurirea, deci, a Partidului Comunist Român, partid care, în continuarea glorioaselor tradiții ale mișcării noastre revoluționare, își afirma deschis hotărârea de a lupta pentru transformarea revoluționară a societății românești, avînd drept fundament teoretic „ideile socialismului științific și tactica luptei de clasă”.

Cu toate că forumul comunist din mai 1921 nu și-a putut încheia lucrările, un mare număr de delegați fiind arestați în ziua de 12 mai 1921, obiectivul fusese atins — din acel moment în România ființa partidul revolu-

ționar unic al clasei muncitoare din țara noastră, stegarul luptei pentru emancipare socială, pentru apărarea libertății și unității naționale a poporului român. Referindu-se la semnificația istoricului Congres din mai 1921, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU sublinia că „Partidul comunist, continuatorul mișcării revoluționare, socialiste, al partidului clasei muncitoare făurit în 1893, a dus mai departe și a ridicat pe un plan superior, în noile condiții ale dezvoltării României, lupta de eliberare socială și națională”.

Acționînd în condiții deosebit de grele, aflîndu-se timp de două decenii în adîncă ilegalitate (1924—1944), Partidul Comunist Român a știut să mențină și să dezvolte legăturile indisolubile cu masele, să îndrume activitatea Uniunii Tineretului Comunist (făurită în 1922) și a organizațiilor de masă pe care le-a creat, să mobilizeze muncitorimea, țărănimea, alte pături și categorii sociale la lupta pentru drepturi economice și politice, pentru o viață mai bună. Din rîndurile sale s-au ridicat eminente conducători ce s-au aflat, cu prețul vieții și al libertății, în fruntea acestei lupte. Marile acțiuni muncitorești din anii 1929—1933, ca și alte sute și mii de înfruntări între exploatatori și exolotați din epoca interbelică s-au desfășurat întotdeauna sub conducerea și îndrumarea partidului. Ele au cimentat puternic unitatea și solidaritatea muncitorească, s-au constituit în temelii puternice ale luptei revoluționare proletare, pe care nici măsurile represive ale autorităților, nici închisorile și lagărele, nici chiar moartea multor militanți comuniști și uteciști n-au reușit s-o abată din drumul său spre izbînda finală.

În același timp, partidul comuniștilor s-a situat în avangarda luptei pentru neatințare a poporului român, a militat pentru o politică externă de pace și colaborare cu celelalte popoare, împotriva dominației străine.

Este meritul istoric al comuniștilor de a fi demascat de la început primejdia deosebit de gravă pentru independența statului român, pentru însăși ființa noastră națională pe care o reprezentau fascismul internațional și revizionismul, de a se fi situat în fruntea luptei poporului împotriva primejdiei fasciste, ridicîndu-se cu fermitate pentru salvagardarea integrității teritoriale și suveranității patriei. „Noi, comuniștii — declara în mod solemn Partidul Comunist Român — sîntem gata să apărăm cu arma în mînă independența României”. Este o mărturie a profundului patriotism ce anima clasa muncitoare, partidul său comunist, a hotărîrii lor de a apăra țara, neatințarea și unitatea sa.

Marile acțiuni antifasciste desfășurate în perioada de după 1933, între care un rol de mare importanță a revenit celei de la 1 Mai 1939, la organizarea căreia o contribuție de

mare preț a adus tinărul comunist Nicolae Ceaușescu, chemările comuniștilor la luptă cu arma în mină împotriva odiosului dictat de la Viena, organizarea rezistenței antidictatoriale și antihitleriste în anii celui de-al doilea război mondial — toate desfășurate în unitate cu Partidul Socialist, cu Partidul Social-Democrat, cu alte forțe sociale și politice — au confirmat înaltele virtuți patriotice ale partidului, calitatea sa de conducător al luptei revoluționare dezrobitoare.

Folosind cu pricepere și cetezanță împrejurările interne și externe favorabile și asigurându-și alianța largă a tuturor forțelor

progresiste din țară, Partidul Comunist Român a organizat și condus lupta pentru răsturnarea, prin insurecție, a dictaturii militarofasciste, pentru sfărâmarea mașinii de război naziste și alungarea din țară a ocupanților hitleriști. Victoria insurecției din august 1944, începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a poporului român, piatră de hotăr în istoria României, a deschis calea eliberării noastre definitive de sub orice dominație, treceri la transformarea revoluționară a societății de către popor în frunte cu partidul său comunist.

Răspuns creator, original, în spirit revoluționar la marile probleme ale țării

Pe scara istoriei noastre naționale, identitatea în timp a partidului comuniștilor români se regăsește exprimată, în modul cel mai pregnant, prin implicarea, încă din ziua nașterii lui, în soluționarea revoluționară a tuturor problemelor fundamentale ale societății românești. Însăși formarea partidului a fost un răspuns direct la imperatiile istoriei țării și un angajament răspicat asumat în fața poporului, de a milita neîncetat, cu prețul oricărei jertfe, în numele și în favoarea intereselor vitale ale celor mulți, ale oamenilor muncii, ale maselor. Cei aproape 60 de ani de existență eroică a partidului comunist vin să valideze tocmai exemplara onorare a acestui angajament, atunci, în anii grei ai ilegalității, și mai apoi în anii construcției socialiste a patriei, azi, cu o strălucire ce reverberază fertil asupra milenarei istorii a poporului și pământului românesc.

Ceea ce în trecut constituiau vicilele de fond ale societății burghezo-moșierești a devenit pentru comuniști obiective ale luptei hotărâte, luptă în care au știut să mobilizeze și să unească forțele cele mai înaintate, iar între ele, în primul rînd, clasa muncitoare.

Împotriva exploatării și asupririi, pentru dreptate socială și națională, pentru libertatea și demnitatea tuturor; împotriva inegalității și discriminărilor de tot felul, pentru o societate a egalității și justiției; împotriva mizeriei și sărăciei, pentru o societate a prosperității generale și a progresului neîncetat; împotriva analfabetismului și inculturii, pentru o societate deschisă funciar și generos spre știință, școală, cultură; împotriva aservirii și dominației străine, într-o societate liberă și independentă, pentru o patrie suverană și demnă.

Societatea de azi, societatea socialistă multilateral dezvoltată, poartă pecetea înegalabilelor trăsături revoluționare ale vieții

și personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu. Aceste trăsături s-au transpus în activitatea partidului și a fiecărui comunist în parte, rezultatele concrete ale acestei șanse istorice pe care partidul, țara, poporul, o au, de a avea în fruntea lor un om care a probat de-a lungul întregii sale vieți calități de comunist, de om, cu adevărat excepționale, se regăsesc pe întreg cuprinsul țării, în casele noastre, ca și la locurile de muncă, în viața de fiecare zi. Și ele ilustrează cu o extraordinară putere de convingere consecvența cu care partidul în fruntea poporului și strîns unit cu acesta, rezolvă creator, original, în spirit revoluționar, problemele fundamentale ale destinului luminos al României. Un efort aflat pe traiectul continuității, dar și al creșterilor calitative permanente. Cea dinții mărturie în această ordine a problemelor fundamentale este firește impetuoasa dezvoltare economică realizată în cei 15 ani la care ne referim. Prin ritmul înalt, prin caracterul multilateral, prin echilibrul și armonia, prin introducerea în producție a celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, potențialul economic a atins astăzi nivele care cu greu mai pot fi comparate cu stările de fapt din trecut, dintr-un trecut nu chiar îndepărtat. Și aceasta, înfăptuind ideile îndrăznețe, angajându-ne ferm să transpunem în practică inițiativele științifice fundamentale ale secretarului general al partidului.

Adîncirea permanentă a democrației socialiste — lărgirea continuă a spațiului de manifestare a poporului ca stăpîn pe destinele lui a căpătat la rîndul său trăsături calitative noi în această etapă. S-au creat, pe verticală și orizontală societății, la locurile de muncă și la nivel național forme complexe și variate prin care cei ce muncesc, toți fiii patriei, tinerii, de asemenea, sint chemați și

60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român

își pot spune cuvântul, își pot aduce contribuția de idei și efort la elaborarea și înfăptuirea hotărârilor privind problemele obștii. Și aceasta, din nou trebuie spus, nu s-a întâmplat niciodată în România, în România care astăzi dispune de un sistem democratic care o așează pe scara istoriei printre cele mai avansate țări din lume din punct de vedere politic.

Omului — figura centrală a politicii partidului, telul suprem a tot ceea ce realizăm, i-au fost consacrate în acești 15 ani preocupări dintre cele mai stăruitoare, mai pline de grijă și înțelegere privind exigențele creșterii bunăstării lui materiale și spirituale, ale formării și afirmării lui multilaterale. S-a dezvoltat învățămîntul; s-a extins și îmbogățit accesul la cultură; s-a dat o nouă dimensiune, unică, originală procesului de formare a omului nou, prin elaborarea și înfăptuirea Codului principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste — program de muncă și de viață comunistă datorat gândirii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În acești ani conceptul de om, de fapt măsurile subsumate împlinirii omului, vizează cu o predilecție părintească tineretul. Tineretul, căruia partidul, secretarul său general i-au conferit un statut istoric fără precedent — importantă forță socială, viitorul însuși al națiunii. Tineretul, căruia i-au fost și îi sint asigurate minunate condiții de formare și afirmare multilaterală, prin muncă și pentru muncă, dîndu-i-se posibilitatea de a cunoaște, de a învăța, de a se instrui, de a crea, de a-și asuma cele mai înalte valori moral-politice, revoluționare. Intrînd în istorie și creînd istorie pe măsura potențialului său creator, al marilor responsabilități cu care este investit, cea dintîi fiind aceea de a fi întotdeauna în primele rînduri ale muncii pentru țară, ale luptei pentru realizarea obiectivelor stabilite de partid în vederea ridicării patriei pe trepte mereu mai înalte de civilizație și progres, dreptatea se situează la loc de cinste, se integrează vieții și activității fiecărui fiu al patriei, atestînd prin fapte umanismul nou, revoluționar al societății socialiste, umanism emanînd din politica promovată de partidul nostru.

„Ceaușescu — P. C. R.” o sintagmă simbol

Din perspectiva celor aproape șase decenii care au trecut de la crearea partidului nostru, perioada inaugurată de Congresul al IX-lea, de cînd în fruntea partidului și statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, a intrat în istoria țării ca perioada cea mai rodnică, perioada care a conferit noi și superioare valențe calitative rezolvării problemelor progresului și dezvoltării socialiste a României. În mod simbolic, această etapă concentrînd 15 ani din multimilenara noastră istorie se legitimează printr-o sintagmă definind factorul dinamizator al formidabilului salt în istorie pe care l-am făcut: **Ceaușescu — P.C.R.**

Este aceasta, în egală măsură, însemnul biografic al epocii inaugurate de Congresul al IX-lea al partidului și, totodată, explicația energiei și fermității cu care am înaintat și înaintăm spre materializarea mereu mai amplă a proiectului comunist de edificare a țării. Se regăsește aici personalitatea unui om și personalitatea unui întreg popor, simbioză organică aflată la temelia marilor succese repute. Îndreptățirea acestei unități indestructibile, „Ceaușescu — P.C.R.”, are în ea însăși forța argumentelor materiale și forța unei vitalități morale pe care poporul nostru nu și-a dezvoltat-o cu atîtă acuitate decît doar în marile momente ale istoriei sale. Și cel dintîi argument îl constituie însuși partidul. Niciodată Partidul Comunist Român nu a fost atît de puternic, atît de eficient, nu s-a bucurat de o mai mare ade-

ziune din partea poporului și nu și-a îndeplinit cu mai multă strălucire misiunea ca în acești 15 ani. Calitățile prezenței partidului în viața țării poartă pecetea calităților secretarului său general: abnegația, excepționala putere de muncă, clarviziunea, gîndirea creatoare, dinamismul, patriotismul înflăcărat, preocuparea stăruitoare și fermă de promovare a noului.

Se știe, la temelia edificiului contemporan al țării se află victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, declanșată la 23 August 1944, revoluție pregătită, organizată și condusă de comuniști, momentul de răscruce ce avea să inaugureze era socialistă, să ofere posibilitatea soluționării tuturor problemelor esențiale ale dezvoltării patriei, ale împlinirii aspirațiilor maselor, satisfacerii intereselor noastre vitale. Aceste probleme se cuprind într-un evantai a cărui lărgime ne diminuează istoria de peste trei decenii și jumătate — istorie a libertății împlinite, a demnității dăltuite pe frontispiciul societății, a progresului accelerat, de recuperare rapidă a restanțelor istorice datorate vechii orînduirii.

Înainte de orice, posibilitatea adîncilor transformări produse în destinul țării și oamenilor săi rezidă în faptul că partidul a pus ca probleme ceea ce regimul burghezomșieresc s-a străduit să acrediteze, să inoculeze conștiinței oamenilor ca fiind stări de fapt fatale, inevitabile. Marea schimbare a început și s-a susținut continuu pe schim-

60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român

Un moment istoric în viața întregii țări, al fiecăruia dintre noi: Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român

barea modului de a gândi rostul istoric al poporului, mersul nostru în istorie și spre istorie. Chemarea comuniștilor a fost, a rămas și este o chemare adresată conștiinței și voinței de sine a poporului. Argumentele au vizat și vizează tot ceea ce decide durabilitatea și ascensiunea patriei. Cu fiecare problemă pusă, sub conducerea și la inițiativa partidului, noi toți am înregistrat victorii la care cu numai cîteva decenii în urmă abia îndrăzneam să visăm. În rîndul acestora cîteva trebuie amintite cu prioritate absolută.

Proclamarea republicii a însemnat instituirea celor ce muncesc în dreptul de a fi stăpîni pe ei înșiși, transformarea statului român într-un stat cu profund caracter popular, democratic, în care cuvîntul hotărîtor a fost conferit prin lege făuritorilor de bunuri materiale și spirituale, celor pe umărul cărora se sprijină viața, edificiul social. Au fost smulse din minile exploatatorilor bogățiile naționale, roadele muncii poporului, **naționalizarea** principalelor mijloace de producție constituind unul din marile acte de dreptate pe care comuniștii l-au făcut poporului din mijlocul cărora s-au ridicat și ai

cărui exponenți fideli au rămas întotdeauna. În acest fel România împărțită în clase antagoniste, în bogați și săraci, exploatați și exploatatori, a dispărut de pe scena istoriei, locul său fiind luat de România socialistă, fără a unității, a dreptății, a muncii libere și creatoare.

Pe traiectul devenirii istorice în anii construcției socialiste, dezvoltarea economiei, ridicarea țării din inapoierea economică apare ca un reper fundamental. Impotriva ideologiei reacționare a „țărilor eminamente agrare” partidul comunist a fundamentat și promovat necesitatea obiectivă a **industrializării**, a transformării socialiste a agriculturii și odată cu aceasta transformarea României într-o țară cu un potențial industrial-economic mereu mai ridicat, singura cale de creștere a bunăstării și prosperității maselor, obiectivul suprem al politicii partidului.

Răspunsul pe care partidul a știut să-l dea, în fruntea poporului și strîns unit cu poporul, problemelor țării include firesc în generoasa sa acoladă transformarea României dintr-o țară a recordurilor în ceea ce privește numărul de analfabeți într-o țară

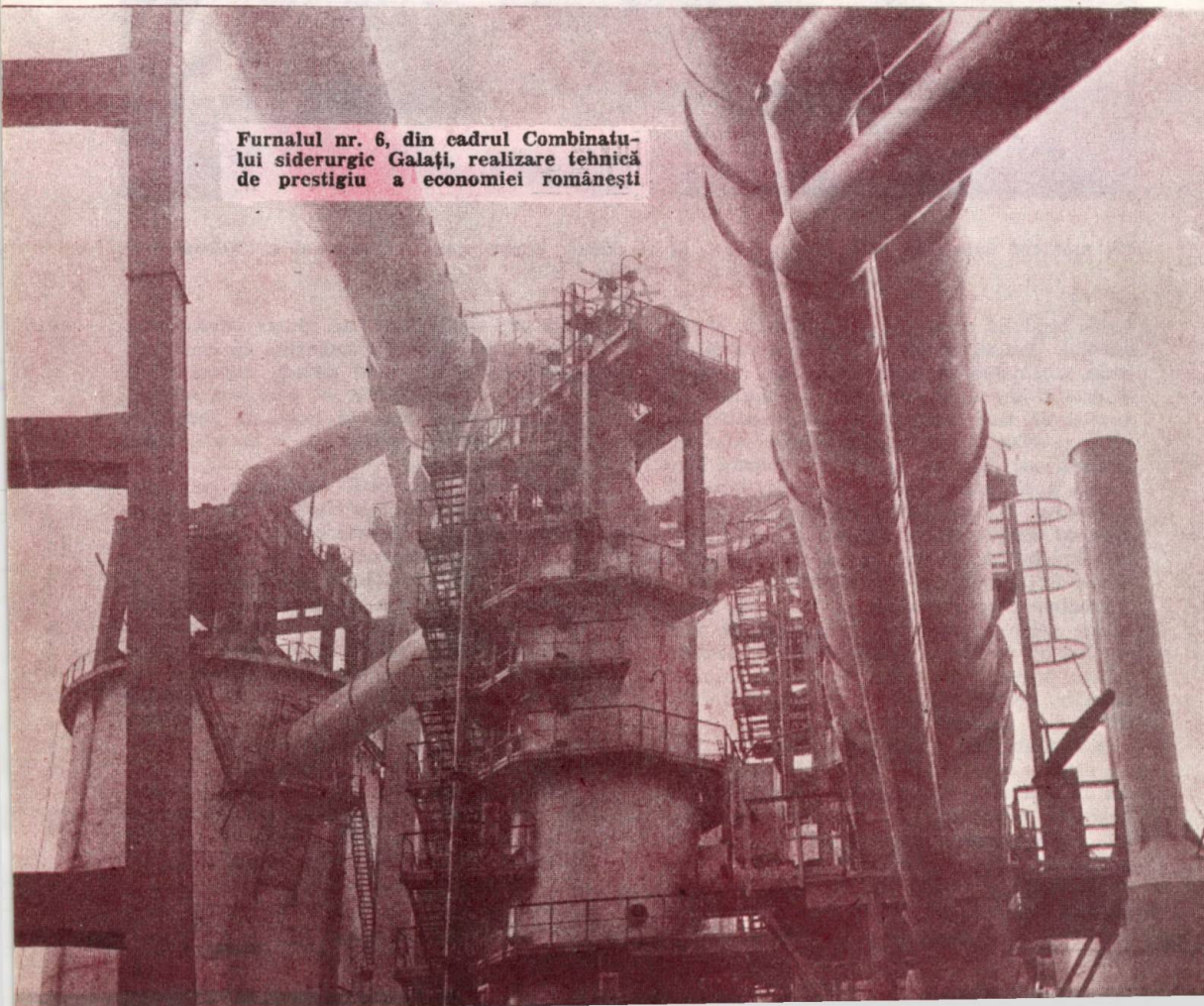
în care toți învață, o țară aflată acum printre primele în lume, ca număr de elevi și studenți, ca eforturi și realizări dobândite în domeniul instrucției, al pregătirii multilaterale a oamenilor. Este și aceasta o dimensiune majoră a noului destin, comunist al patriei, o dimensiune subsumată modificării revoluționare a paletelor de valori politice, morale, sociale ale societății românești, valori în care omul este centrul gravitațional al vieții sociale și în care munca, demnitatea, cinstea dețin o poziție primordială.

În această suită care evocă marile direcții ale împlinirilor consemnate de anii „epocii Ceaușescu” afirmarea liberă și demnă a României în rindurile statelor lumii constituie un reper de prim ordin. Viața atestă că niciodată de-a lungul istoriei sale România nu a avut un loc mai demn, mai prestigios în lume, nu și-a adus o contribuție mai activă și recunoscută la soluționarea problemelor lumii, ale omenirii, niciodată România nu a avut atîția prieteni ca astăzi. Și aceasta se datorează partidului, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui activitate eroică pusă în serviciul poporului

său și al intereselor vitale ale omenirii, ale păcii, prieteniei și înțelegerii între popoarele lumii l-au consacrat ca una dintre cele mai strălucite personalități ale contemporaneității.

Prin tot ceea ce a făcut pentru poporul român, pentru România, de-a lungul celor aproape 60 de ani de existență, partidul nostru comunist și-a cîștigat merite nepieritoare, merite aflate la temelia marilor noastre progrese. Capacitatea sa de a rezolva creator problemele muncii și vieții în interesul nostru legitim și vital, constituie explicația adeziunii tuturor oamenilor muncii, trup și suflet, la politica pe care o promovează, politică care este emanația și expresia voinței noastre unanime și, totodată, chezașia înaintării spre un viitor mereu mai prosper, mai rodnic, acționînd strîns uniți, mereu mai uniți, în jurul partidului, al secretarului său general, cu sentimentul certitudinii de a repurta și pe mai departe victorii în muncă, în viață, care să ne înalțe patria mereu mai sus, mai demnă, mai prosperă, mai liberă, mai fericită.

**Dr. VASILE NICULAE
TRAIAN GÂNJU**

Furnalul nr. 6, din cadrul Combinatului siderurgic Galați, realizare tehnică de prestigiu a economiei românești

ROMÂNIA, în deceniul ştiinţei, tehnicii, calităţii şi eficienţei

Trăim în secolul XX, de fapt către sfârşitul acestei perioade istorice, într-o lume în care se afirmă puternic ştiinţa. Trăim în epoca unei revoluţii ştiinţifico-tehnice de o intensitate şi de o manieră necunoscute până în prezent, fiind martorii şi beneficiarii unor fundamentale prefaceri în cele mai diferite domenii ale cunoaşterii. Ritmurile tot mai spectaculoase ale existenţei noastre — datorate îndeosebi noilor descoperiri din fizică şi cibernetică, astronomie şi biologie etc. — dovedesc o inepuizabilă capacitate de regenerare a gândirii umane. Astăzi, cînd milioane de oameni privesc în aceeaşi clipă la televizor imagini din Cosmos, cînd informaţiile in-conjoară globul cu viteză luminii, cînd roboţii acumulează o mare cantitate de inteligenţă — omul este în stare să rupă definitiv vîlul ignoranţei, să-şi descătuşeze gîndirea, să stăpînească prezentul şi să prevadă, prin mijlocirea ştiinţei, viitorul.

Documentele Congresului al XII-lea al partidului prevăd că în viitorul cincinal, cel de al şaptelea, România va depăşi stadiul de ţară în curs de dezvoltare şi va urca pe o treaptă nouă, superioară, între ţările lumii cu dezvoltare economică medie. Ni se deschide, aşadar, un drum luminos, un drum de muncă, de susţinute eforturi creatoare, dar şi de măreţe împliniri. Reprezentanţii partidului, ai întregului nostru popor în înaltul forum comunist au analizat cu spirit de răspundere, de exigenţă revoluţionară problemele complexe ale înaintării pe acest drum şi au adop-

tat hotăriri menite să asigure înfăptuirea întocmai a obiectivelor propuse.

Deosebit de semnificativ este faptul că principalii piloni ce au fost așezați la temelie acestui cuceritor obiectiv strategic sînt afirmarea deplină a revoluției tehnico-științifice, asigurarea unei înalte calități și a unei sporite eficiențe în toate domeniile de activitate. Din Raportul prezentat celui de-al XII-lea Congres, din celelalte documente adoptate se desprinde în modul cel mai elocvent faptul că spiritul nou, consecvent revoluționar promovat de secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut iarăși să se afirme cu putere capacitatea partidului nostru de a valorifica plenar resursele creatoare ale națiunii, toate forțele constructive ale societății.

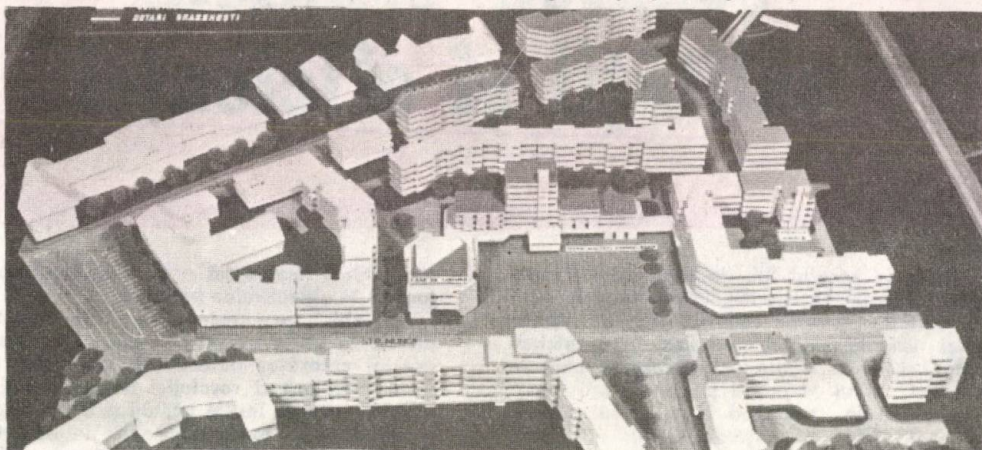
România nu pornește pe acest drum pentru că așa este moda timpului. Pasul acesta nu are la bază considerente de ordin subiectiv, ci necesități obiective. Scopurile noastre pentru viitor sînt clare și ele au fost magistral înfățișate în Raportul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a prezentat, în numele C.C. al P.C.R., celui de al XII-lea Congres. Linia de forță a dezvoltării economico-sociale a patriei în următorul cincinal și în perspectivă o constituie sprijinul pe propriile puteri, deplina valorificare a resurselor de muncă și de inteligență ale poporului, a bogățiilor naturale, a potențialului tehnico-productiv, în condițiile dezvoltării armonioase a complexului economic național unic. Or, într-un mō-

ment în care lumea modernă își întemeiază progresul pe cuceririle cunoașterii umane, pe explozia științifico-tehnică, nu putem aspira la binefacerile civilizației contemporane fără o opțiune programată pentru o nouă calitate a producției și a muncii, pentru ridicarea eficienței întregii activități economice, pentru o puternică afirmare a revoluției științifice și tehnice în întreaga viață a țării. În fond, cum am putea, în viitorul cincinal, să realizăm în proporție de 80 la sută sporul de producție pe seama creșterii productivității muncii, mărirea cu 34 la sută a gradului de valorificare a materiilor prime, mobilizarea maximă a factorilor intensivi ai creșterii economice fără să asigurăm drum deschis noului, fără să realizăm o nouă revoluție tehnico-științifică în România ?

Desigur, promovarea noului, afirmarea puternică a revoluției tehnico-științifice nu sînt apanajul vârstei tinere. Dar tineretul constituie categoria socială cu cea mai mare receptivitate față de nou, față de știință și tehnică. Dacă aruncăm o privire în istoria

științei, vom vedea că Henri Coandă a conceput primul avion cu reacție din lume la numai 24 de ani ; că Albert Einstein a elaborat teoria relativității la 26 de ani ; că Edison a inventat fonograful la 30 de ani ; și tot la 30 de ani Aurel Vlaicu a construit primul avion metalic din lume ; că la 26 de ani Newton a dat omenirii telescopul cu oglindă. Sînt, aceste câteva exemple din multe care ar putea fi citate, dovezi concludente că tinerețea este vîrsta mării creații. Dealtfel, pornind tocmai de la această realitate, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a adresat tinerilor de nenumărate ori chemarea de a se înarma cu cele mai înaintate cunoștințe tehnico-științifice, de a-și afirma puternic spiritul creator, de a fi mereu în primele rinduri ale luptei dintre vechi și nou. Această însușealătoare chemare are un puternic ecou în cadrul organizației revoluționare a tineretului, care, în forme specifice, acționează cu fermitate pentru temeinica pregătire științifică a tinerii generații, pentru participarea sa activă la

AIUD : viitorul centru civic

● Însemnări despre viitor ● Însemnări despre viitor ●

Ce altă comparație mai potrivită poate fi făcută atunci cînd vrei să scrii despre o hidrocentrală decît aceea de a o asemăna cu o stea. Pentru că noi, românii, am iubit, dintotdeauna, bolta albastră instelată, deschisă, arcuită peste aceste meleaguri ale noastre de o gravă frumusețe. Ne-am asemuit cu luferii. Am încercat zborul spre ei. Și am reușit. Am aprins și noi, constructorii, pe cerul țării stele...

Chiar dacă sîntem de felul nostru uneori visători, nouă, constructorilor ne vine uneori greu să așternem pe hîrtie gîndurile noastre despre una sau alta din marile cetăți energetice ridicate de noi, oameni demni ai unei patrii libere, cu un înalt des-

tin. Și dacă totuși ne încumetăm să facem acest lucru, ne trebuie un capăt de

**Să aprinzi
pe cerul țării
noi stele**

drum. Pentru noi, cei care ne-am format la școala muncii de pe șantierul hidrocentralei Porțile de Fier I, acel loc înseamnă de fapt

piatra kilometrică ce păstrează, în timp și peste timp, gravată pe ea cifra „O”. De aici am pornit și aici revenim atunci cînd sîntem în impas, oriunde ne-am găsi, pe oricare alt mare șantier de construcții hidrotehnice. Porțile de Fier I — piatra noastră de încercare ; marea școală a hidrotehnicii românești...

Mulți, poate cei mai mulți dintre constructorii cetății luminii de la Porțile de Fier I, ne-am mutat pe Dunăre în jos, distanță de 80 de kilometri. Ca să ridicăm altă cetate, cum spune legenda constructorilor „...mult mai frumoasă și mai luminoasă...”. Vom mai deschide,

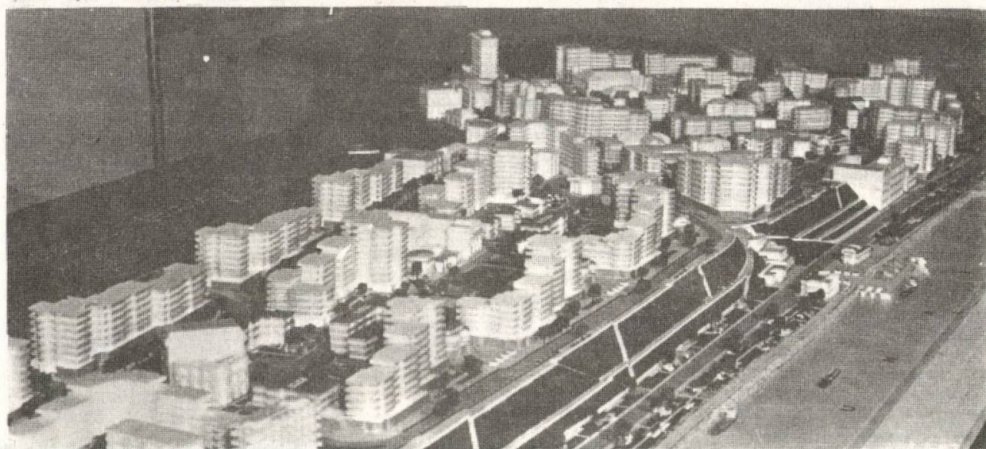
(Continuare în pag. 38)

intreaga viață științifică a țării. Mișcarea de masă „Știință — tehnică — producție” atrage în prezent, cu rezultate din ce în ce mai bune, un mare număr de tineri din toate domeniile de activitate.

Astăzi, cind omenirea devine tot mai mult conștientă de faptul că resursele naturale sînt limitate și strădanile sale sînt îndreptate cu precădere în direcția stimulării gândirii creatoare, una dintre cheile prosperității se află în școli, în laboratoarele științei, în institutele de cercetări, în efortul depus pentru perfecționarea neîntreșcută a pregătirii specialiștilor. Din această perspectivă, este cu atît mai mult binevenită preocuparea susținută a partidului nostru, a secretarului său general de a crea un sistem de învățămînt modern, perfecționat, o rețea de școli care să ofere condiții optime pentru pregătirea elevilor și studenților la nivelul cerințelor prezentului și viitorului. Și este cu atît mai mult binevenit faptul că în România, pe baza prevederilor cuprinse în Programul partidului, a concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu privind dezvoltarea revoluționară a școlii, integrarea ei cu producția și cercetarea științifică, este organizat un sistem unitar de educare și pregătire profesională care cuprinde toate formele specifice, de la grădinițe și pînă la universități; un sistem care își integrează totodată instituțiile, formele menite să asigure calificarea la locul de muncă și perfecționarea calificării cadrelor.

Dacă apelăm la statistici, vom vedea că România în anul 1938 avea 5 000 de cercetători. Astăzi are 200 000. Diferența este considerabilă. Dar faptul cel mai semnificativ este altul. Acești 200 000 de cercetători nu formează decît un nucleu, un avangard al luptei pentru o nouă revoluție tehnico-științifică în România. Pentru că în acest efort creator sînt astăzi antrenate mase tot mai largi de oameni ai muncii din toate domeniile de activitate, un rol de primă importanță fiind conferit tinerilor, organizației lor revoluționare.

ADRIAN VASILESCU

BRĂILA : Portul și fața

● Însemnări despre viitor ● Însemnări despre viitor ●

Nu cred să fie cîineva pe care să nu-l intereseze mai mult sau mai puțin ziua de mîine! Nu trebuie să fii filozof pentru a înțelege că nouă, oamenilor, ne este în fire să trăim cu permanentă imagine a viitorului, a ceea ce vom deveni. Un viitor în care sperăm, credem cu tărie, că vom putea lăsa, fie și pe un lucru cît de mic, amprenta trecerii noastre prin lume. O concepție pe care am întîlnit-o atît la țară, la pîrinții și bunicii mei, dar și aici, la uzină, printre colegi. Sînt strungar și faptul că acum, la 28 de ani, pot spune despre mine acest lucru mă mulțumește din plin. Este ceea ce în urmă cu cîțiva ani visam să spun despre mine. Iar acum

mă gîndesc desigur în continuare la ce va fi. Mîine, peste un an, peste zece... Re-

**Certitudinea
unor bogate
împliniri**

pere statornice — liniile de forță ale dezvoltării noastre trasate științific și clarvăzător de secretarul general al partidului de la înalta tri-

bună a Congresului al XII-lea. Întreprinderea de dispozitive, stanțe, matrițe, scule achietoare și elemente hidraulice din Focșani, unde lucrez, este o întreprindere nouă. De fapt însăși denumirea îi sugerează dezvoltarea progresivă, prin adăugarea a noi secții de producție, ultima fiind secția de elemente hidraulice. Cum va arăta așadar întreprinderea noastră peste zece ani? În contextul dezvoltării economice a municipiului Focșani, a întregului județ Vrancea, acest salt în viitor nu este greu de întreprins. Mă văd deja intrînd în modernă secție în care lucrez, dotată cu ma-

(Continuare în pag. 38)

5 ianuarie 1990. Ora 8,30. În semîntunerul din vasta sală de documentare a institutului de proiectări priviri destins urmăresc perindarea imaginilor pe ecranul dispozitivului de proiecte automată. Oraşul. Oraşul Buzău, aşa cum arăta acum 10 ani, aşa cum va arăta peste alţi zece... Particip la avizarea schiţei de sistematizare a municipiului Buzău pe ultimul deceniu al secolului. Puterea noastră de previziune a crescut. Totul este ordonat, fişat şi executat pe calculatoare electronice de mare capacitate... Subtila lume a proporţiilor invadată de cifre... Stăm în jurul machetei realizate de colectivul nostru de specialişti. Aş vrea să mîngîi conturul ei de vis. De realitate. Momentul e festiv. Sărbătorim încheierea transpunerii în realitate a proiectelor ce în urmă cu zece ani păreau unora fantezii! Pe nesimţite mă întorc cu gîndul în urmă cu un deceniu... Pierderile de energie — problema care a dus la criza deceniului 7. Congresul al XII-lea — uriaşa forţă de gîndire care a iniţiat vastele acţiuni pentru asigurarea independenţei energetice a ţării. Cercetarea şi proiectarea — detaşamente de recunoaştere trimise de-a dreptul în viitor. Terenul de luptă? (pentru noi, arhitecţii, fireşte): soluţiile noi, eficiente pentru realizarea şi funcţionarea construcţiilor de locuit şi industriale cu energie cît mai puţină. Problema locuinţei atîngea nivelul paradoxului: mărirea confortului termic, a spaţiilor, dar cu un consum de energie redus. Se va apela oare la clădiri cu ziduri ca de fortăreţe medievale? Se va împrumuta din tehnica antică? Redescoperirea focului mitic, gestul lui Prometeu devenise o mare nădejde... Vîntul, soarele, apa, mările, emanaţiile guinoaielor obsedau minţile pornite să găsească ceva cam în genul mobilului perpetuu. Omul se ridicase deasupra elementelor naturii dar, deodată, criza energetică îl face să le simtă forţa. Iată-l atîrnînd de capriciile vremii,

un fel de caloian mîngîiat de pierdutele cîntece ale copilăriei...

Dulce melancolie mă cuprinde gîndindu-mă la acei ani...

...Ceea ce multora le părea de nerealizat s-a realizat! În două cincinale s-a răsturnat concepţia clasică de construire. Pereţi generatori de căldură, microcentrale

Buzăul anilor '90

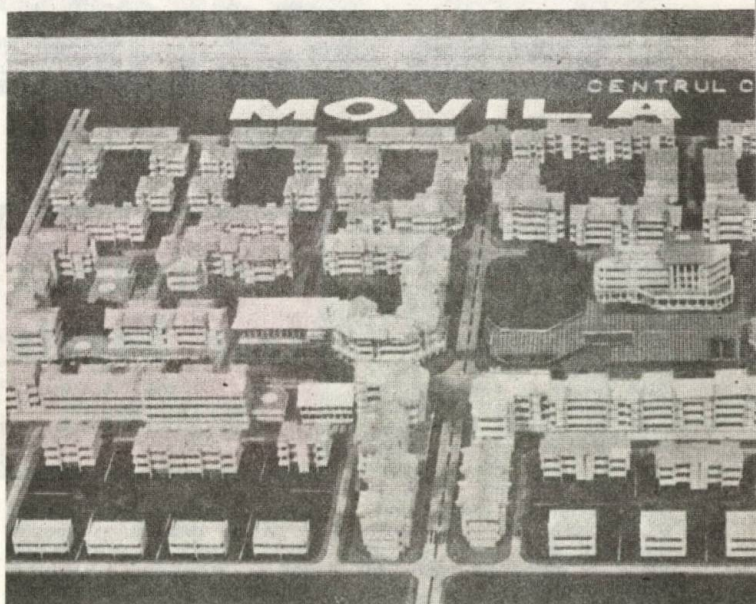
climatice de cartier care folosesc toate formele de energie naturală şi realizează astfel funcţionarea continuă a aparatelor casnice, centrale atomo-electrice pentru acţionarea utilajelor şi agregatelor industriale, colectoare automate şi instalaţii de biogaz din deşeuri şi ape reziduale, provenite din locuinţe şi microferme anexe, iată soluţii care se folosesc acum în 1990 la realizarea noului Buzău. Oraşul şi satul, noţiuni altădată de neconfundat, sînt acum perimate. Ne trebuie un nou cuvînt pentru această aşezare autono-

mă cu o structură atît, de complicată încît numai calculatorul o poate rezolva!

...Ne uităm unii la alţii. În cupe şampania gungureşte ca un prunc înainte de culcare. Noroc, zicem! Să-i fie cu noroc acestui nou născut asemuit doar cu blînda creştere a ploii pe dealuri. Cristalul vibrează. „Aprobat“, zîmbeşte primarul municipiului cu un tîlc pe care îl ştiu. Cineva mă bate pe umăr. Bravo! Bravo ce? zic şi cobor scara de marmură a vechiului Palat Comunal. Ies în Piaţa Daciei, recent declarată monument de arhitectură, ansamblu reprezentativ al anului 1981. Eram tînăr atunci. Mai sînt încă tînăr! Cu albe priviri se uită la mine ornamentele palatului. Există parfumul trecutului, această tiranie numită melancolie şi îmi aduc aminte că s-a împlinit un an de cînd nu m-am plimbat prin bătrînul „Cring“. N-o să mă duc nici în seara asta. E tirziu şi mine trebuie să fiu la recepţia primului bloc mobil. Un experiment pentru oraşele mişcătoare ale viitorului secol...

AURELIAN MAREŞ

arhitect, municipiul Buzău
(secretarul organizaţiei
P.C.R. de la I.P. Buzău)

Poate chiar mai curînd de 1990 cred că munca în agricultură va cunoaște, pe lângă actualele sectoare intensive ale producției de mecanizare, chimizare și irigații, unul de o importanță covârșitoare: electronica. Viitorul acestei idei se construiește încă de pe acum în laboratoarele de cercetare și experimentare, iar rezultatele sînt încurajatoare. Mulți se vor întreba cum își află locul această ramură de vîrf industrială într-un scenariu al agriculturii deceniului viitor. Ar fi greșit să înțelegem, după opinia mea, că electronica va substitui elementele fundamentale ale unei tradiționale ocupații, care are ca puncte de referință pămîntul, plantele și animalele. Structural acestea nu se vor schimba. Se vor metamorfoza însă metodele de lucru care le reunește, în scopul obținerii de produse agroalimentare în cantități duble, așa cum prevede perspectiva documentelor de partid, la parametrii de eficiență mult sporiti.

Dar, să-mi explic, mai pe înțeles, gîndurile. Cunoașterea fiziologică, știința a intimităților biologice în lumea vegetală și animală, pune în discuție, în ansamblul geneticii ameliorative și ingineriei genetice, posibilitatea realizării unor potențiale de

dezvoltare cantitative și calitative superioare. Zonele de determinare ale acestor transformări pozitive posibile sînt de ordinul miimilor de fracții și ele nu pot fi controlate decît prin intermediul aparaturii de testare cu circuite electronice. Ca viitor specialist al agriculturii înțeleg utilitatea unor calculatoare pentru a controla

Electronică și agricultură

permanent starea fiziologică a plantelor și animalelor, iar în raport de evoluția biologică să aplicăm măsurile tehnice necesare în vederea realizării scopului propus. Următoarea etapă este producția, și deci aplicarea practică a deciziei, loc în care de asemenea electronica va fi un instrument util. De exemplu, aplicațiile panourilor solare, celulele fotoelectrice, dozatorii de substanțe vor deveni, din actualele dimensiuni reduse ale cercetării, pirghii obișnuite de producție pentru asigurarea energiei necesare în legumicultura practică în sere, pentru îngrijirea animalelor

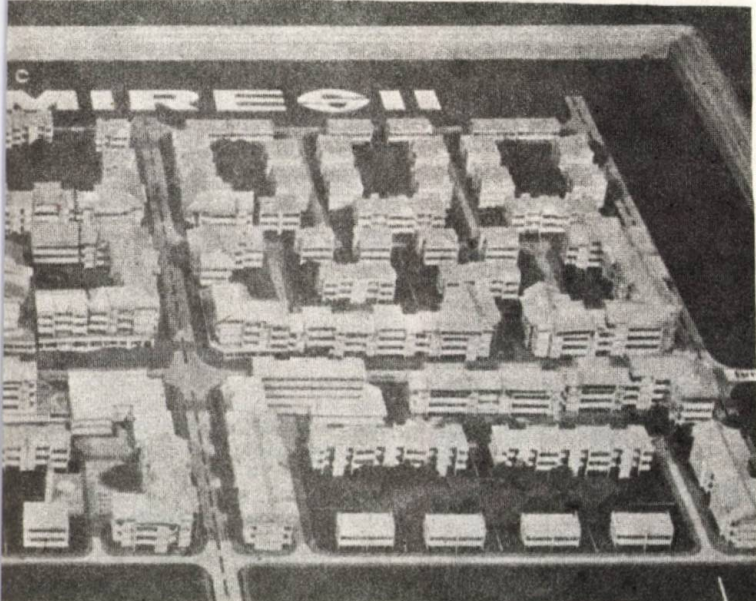
din marile complexe industriale și, de ce nu, chiar ca agent energetic pentru mașini agricole, în locul combustibililor convenționali.

Si, pentru că sîntem la capitolul energie, să nu omitem o altă resursă ce va putea pune în mișcare electrogeneratoare pentru sistemele de irigații: energia eoliană. Soarele și vîntul, în forma de folosință tradițională, sînt valorificate la ora actuală în producția agricolă doar în proporție de 1 la 200. Electronica, prin perfecțiune tehnică, oferă instrumentele necesare stocării și folosirii acestor două forme de energie în proporție substanțial îmbunătățită. Dar, limitele domeniului sînt greu de cuprins în cîteva explicații succinte, care de pe acum însumează substanțiale volume de cercetare aplicativă. Avansul cîștigat în tehnologia mașinilor, tot mai complexe, vor impune multiple circuite electronice pentru funcționarea lor. În industria chimică evoluția va fi la fel de spectaculoasă. Sistemele de irigații, multe deja automatizate, se vor transforma. Poate fi concepută o asemenea impresionantă bază materială și tehnică fără o coordonare precisă? Calculatorul electronic va deveni un obișnuit la fel ca tractorul, ca aspersorul sau azotatul de amoniu în munca de zi cu zi a agricultorilor. Deja se fac simțite și cîștigă teren aplicațiile fluxurilor electromagnetice, ca factori pozitivi de producție agricolă. Iată, deci, un deceniu în care electronica nu va însemna doar industrie, comunicație, coordonare sau planificare, ci va deveni și pentru agricultură un eficient mijloc de producție, la fel ca pămîntul.

Iar profesia de țăran? Sau cum va arăta satul ca viitor centru agroindustrial? Poate și viitorul oraș Drăgănești Vlasca va beneficia de aceste elemente ca utilități edilitar gospodărești. Aici este rîndul sociologilor să dea un răspuns, pentru că ritmurile tehnicii asigură și confirmă ca reale posibilitățile mai sus notate.

VERONICA DELCEA

elevă la Liceul agroindustrial
din Drăgănești-Vlasca,
județul Teleorman

Să aprinzi pe cerul țării noi stele

(Urmare din pag. 34)

în calea apelor bătrînelui fluviu încă o poartă de lumină. Înălțăm pe bolta țării încă o stea...

Ciți oare dintre noi, cei care astăzi ridicăm această mindră cetate energetică — Porțile de Fier II — vom mai avea peste 10 ani adresa din orașul constructorilor din Ostrovul Mare al Dunării? Cu siguranță nici unul... Pentru că locul nostru este pe șantier. Poate vom coborî încă 80 de kilometri pe Dunăre în jos. Sau vom zăgăzui apele altui riu al țării. Dar oriunde ne vom găsi peste 10 ani, ne vom aminti de această cetate în care am lăsat ceva și din viața noastră, din gândurile, din visele noastre îndrăznețe. Și vom reveni ca să ne amintim, să ne îmbărbătam atunci cînd ne va fi greu...

Ce vom găsi aici peste 10 ani? Cum vor arăta aceste locuri? Sint întrebări pe care ni le punem încă de cînd plantăm doar jaloanele. Știm și răspunsurile. Uneori ne închipuim că sintem deja în 1990... Vedem marea punte ce leagă trainic cele două maluri ale Dunării, strălucită demonstrație a capacității, a forței creatoare a două popoare libere — român și iugoslav — stăpîne pe destinele lor. Ne plimbăm pe lingă cele două centrale, din care răzbate zgomotul molcom al turbinelor cu o putere instalată de 432 MW și care pulsează pe magistra-

lele luminii cîte 1,2 miliarde kWh anual fiecareia dintre cele două țări. Pe șoseaua care leagă malurile Dunării, ajungem în dreptul ecluzei. Și ne oprim pentru a vedea deschise porțile în calea naveelor. Odată cu operatorul de serviciu le vom dori și noi „Drum bun!”. Nu vom putea ocoli nici orașul constructorilor, acolo unde pe catarg, în fiecare dimineață ridicăm drapelul nostru, al brigadierilor șantierului tineretului. Un orașel mic, dar cochet, modern, cu blocuri, magazine, obiective culturale-artistice, școli, grădinițe și multe flori, foarte multe flori...

Vor fi trecut zece ani. Vor fi trecut acele zile și nopți ale permanentului examen pe care noi, tinerii brigadieri, îl susținem în fața apelor neîmblînzite ale Dunării. Cu o singură dorință: să construim o cetate a luminii, pentru a da țării cît mai multă energie. Și prin energie putere...

Ne vom întoarce apoi spre șantierele care ne așteaptă. Pentru a susține noi examene, formîndu-ne mereu ca oameni adevărați la școala muncii, răspunzînd prin efortul de imaginație, dăruire și abnegație muncitorească la chemările patriei, ale încercatului său conducător, partidul comunistilor.

DORU NEAMȚU

comandantul Șantierului județean al tineretului de la Porțile de Fier II

Certitudinea unor bogate împliniri

(Urmare din pag. 35)

șini și utilaje de mare performanță, realizate în totalitate în țară. Gradul de automatizare a tuturor se află la cotele cele mai înalte pe plan mondial. Dacă în 1980 ritmul de lucru ne solicită o permanentă concentrare intelectuală (în timp ce executăm o matriță pentru OLCIT trebuie să studiem proiectul celei viitoare, pentru a ne încadra în termenele de livrare), peste 10 ani acest efort va fi considerabil ușurat prin utilizarea generalizată a calculatorului. De altfel și profilul secției va fi altul, întreprinderea noastră ajungînd un fel de mecanic șef al întregii zone industriale a municipiului. Mă gîndesc, firește, în continuare, la mine. La noi, la familia mea, la colegii de lucru. Acum am categoria a III-a. Peste zece ani însă voi avea categoria specială. La fel soția mea, care lucrează tot în întreprindere. Fetița noastră, Monica, va avea 13 ani și încă de acum visează să devină muncitoare într-una din cele mai moderne întreprinderi din municipiu. Pe de altă parte mă gîndesc că sporirea gradului de complexitate a operațiilor îmi va cere o permanentă pregătire teoretică. Iată de ce am în vedere să urmez cursurile Academiei de studii economice, tocmai pentru a avea o imagine de ansamblu mai bogată asupra întregii activități a întreprinderii, a întregii noastre economii. Un vis deocamdată necristalizat. O certitudine — aceea a unor viitori ani plini, bogați în împliniri, într-o lume a progresului, a păcii, a bucuriei de a trăi printre oameni adevărați...

TOADER TICU

strungar IDSMSSEH Focșani

PREJMER : centrul civic

5 minute de sinceritate cu...

Rodica Geogloman:

**„Sînt un om care se leagă
la cap fără să-l doară!”**

— Dumneavoastră, tovară-
șă Rodica Geogloman, sinteți
unul dintre specialiștii care
introduc în industrie noul cel
mai nou, dacă se poate spune
așa, descoperirile științifice
de vîrf. Nu știu dacă oame-
nii de la Cimpia Turzii, de
la Cluj Napoca sau de-aici
din București de la Între-
prinderea de mecanică fină,
vă cunosc numele..

— Ar fi prea mult, nu sînt
o vedetă de cinema!

— „dar, știu că apreciază
utilajele de prelucrare crea-
te pe baza cercetărilor colec-
tivului pe care-l coordonați.
Dealtfel calitatea acestor uti-
laje — bazate pe utilizarea
laserului — a fost atestată
și prin atribuirea premiului
Academiei. Cum ați ajuns să
vă ocupați de laseri și de
ultrasunete, intrînd în avan-
garda cercetării științifice?

— Aș fi tentată să răspund
„din întîmplare” pentru că și
aceasta a jucat un rol, însă
lucrurile sînt mai complica-
te. De fapt, cred că m-a îm-
pins spre problemele acestea,
încă neelucidate complet ni-
căieri în lume, setea de nou.
Există astfel de oameni
care — uneori spre nedume-
rirea celor din jur — se com-
plică, se leagă la cap fără
să-i doară! Eu sînt unul
dintre ei! Cînd eram studen-
tă la Cluj nu mă puteam li-
mita la cursurile și lucrările
„clasice” și căutam altceva.
Acest „altceva” l-am găsit
în mecanismele globoidale.
M-au multumit pentru un
timp. Apoi, a survenit întîm-
plarea — ministerul nostru a
cerut înființarea în I.C.T.C.M.
a unui colectiv care să se

Rodica Geogloman s-a
născut la Cluj-Napoca;
liceul și facultatea
le urmează în același
străveche cetate de pe
Someș. După absolvire
este repartizată în
București. Acum a-
proape un deceniu a
început drumul lung
și pretențios al cerce-
tărilor în domeniul
prelucrărilor necon-
venționale. În prezent
este cercetător științifi-
fic principal. Ca șefă
de colectiv la I.C.T.C.M.
a realizat în colabora-
re cu colegii săi și cu
cercetători de la
I.F.T.A.R., I.C.E.,
C.F.T. Iași o serie de
lucrări privind aplica-
rea laserilor și a ul-
trasunetelor în prelu-
crarea metalelor. Este
laureată a premiului
Academiei R.S.R.

ocupe de laseri. Am pornit
prin '70 cu 3 oameni, astăzi
sîntem 25 și principala noas-
tră mulțumire este că am
reușit să introducem tehnici-
le bazate pe surse concen-
trate în industria româneas-
că. N-a fost ușor și nici acum
nu e ușor, dar am mai miș-
cat din loc niște prejudecăți.

— Ce fel de prejudecăți?

— Cele clasice ale benefi-
ciarilor care încă își mai
cîntăresc încrederea în uti-
laje, nu după performanțele
acestora, ci după plăcuța pe
care scrie „Made in...” sau

prea banal pentru ei „Fa-
bricat la București”. Ne-am
făcut nervi destui, dar recent
am și zîmbit. O unitate be-
neficică — care deși avea
patentul nostru, a dat bani
gri pe un utilaj străin —
acum l-a pus deoparte și-și
face planul cu cel pe care l-a
privit nu demult cu supe-
rioritate!

— Altă prejudecată spul-
berată?

— Asta e mai personală,
în legătură cu aprecierea și
promovarea femeii. Cînd a
fost vorba să mă numescă
șefa acestui colectiv, mulți
au sărit ca arși, cum să se
ocupe tocmai o femeie de
ceea ce nu s-a mai preocu-
pat nimeni în țară!? M-am
luptat — să fiu pe merit —
șefa compartimentului pre-
lucrări cu laseri și ultrasu-
nete, cu sentimentul că n-o
fac pentru mine, ci pentru
mii de tineri din țara asta
care nu sînt cu nimic mai
prejos decît colegii lor în
facultate, dar pe urmă, în
producție, se găsesc destul
care nu le tratează, ca ingi-
nere sau ca fiziciene, ci ca

femei. N-a fost ușor. Ca să se impună, o femeie muncește mult mai mult ca un bărbat. Nu mă refer la celebra „a doua normă” pe care femeia o face acasă în gospodărie, ci chiar la munca profesională. De pildă, un bărbat numit aici în fruntea unor cercetări de vîrf — ar fi fost ceva normal, n-ar fi stat nimeni cu ochii pe el, ar fi realizat lucrări bune și (probabil) ar fi muncit 8 ore. Eu — care trebuia să lupt nu atît cu aparatele de testare cît cu prejudecățile! — eram obligată să fac totul foarte bine și pentru asta să muncesc aproape încă 8 ore și acasă. În afară de ceea ce lucram pentru institut, m-am perfecționat în limbi străine ca să pot să citesc direct tot ce era important în domeniu. Acum, după 10 ani de la aceste începuturi, am satisfacția să constat că părțile oamenilor s-au schimbat foarte mult și cred că dacă ar veni cîteva tinere absolvente în institut, ar fi — de la început — tratate ca specialiste, nu „menajate”, în sensul prost al cuvîntului, ca femei.

— Ce se mai vede nou la orizontul profesiei dumneavoastră? Cu alte cuvinte cu ce vă mai „legați la cap”?

— Prelucrarea cu ultrasunete este ca și... învechită. Pentru mine, evident. Pentru industrie este un procedeu în premieră și foarte eficient. Se realizează deja o instalație de capacitate mare pentru Zalău. Acum îmi dă de gîndit prelucrarea cu fascicule de electroni care nu s-a aplicat încă la noi. De aceea ascult multă, multă muzică. Nu vedeți legătura? E un secret al meu, îmi place grozav muzica pentru că e o bază de meditație. Îmi dă o stare de liniste care-mi permite să mă gîndesc la rezolvarea celor mai complicate probleme!

MONICA ZVIRJINSCHI

Dan Verona:

„Lirismul — un răspuns firesc la solicitările existenței”

— La debut te-ai bucurat de o primire entuziastă. Cine nu-și amintește de comparația emisă de un critic, că te alături lui Hölderlin? Atari aprecieri sînt oportune în cazul unui tînr poet? Nu îl pot duce la presunție și suficientă?

— Înțeleg de ce mi-ai pus întrebarea asta. Am fost bine primit de critică, nu sînt un nemulțumit. Cartea mea de debut s-a bucurat de o presă bună. Așa stînd lucrurile, aș spune că interviul acesta este inutil, nu-i așa? ce să mai adaugi cînd totul este bine. Dar dacă mi se pune o întrebare, răspund. Și asta nu numai de teama să n-ajung în cerul cel mai incomod al lui Dante.

Nu cred că un scriitor adevărat poate fi derutat de elogii sau de o atmosferă ostilă. El poate să se bucure sau să se mîhnească. Are dreptul la bucurie și la mîhnire. Dar nu poate fi un vîinator de elogii. Asta trebuie să știe încă de la debut. Pentru că nimeni nu este obligat să scrie literatură, literatura fiind o pedeapsă pe care ți-o alegi în depline facultăți mintale, o „pedeapsă” care ține cît viața. Un scriitor care așteaptă aplauze pentru sacrificiul său este asemenea unui ascet ce se lasă pipăit și fotografiat.

Elogiile, cite au fost, nu mi-au provocat un stop cardiac și cred că nici altora nu le produc prea mari suferințe. Celor care au scris despre mine le mulțumesc cu această ocazie pentru cuvintele, bune sau rele.

Eu nu răspund de ceea ce au semnat ei, după cum nici ei nu sînt răspunzători de eșecurile mele. Dacă am avut o șansă, șansa mea aceasta este: de-a fi întîlnit încă de la început niște oameni adevărați, care n-au abdicat de la datoria lor, striviți de plictis sau mai știu eu ce „maladii intelectuale”. Într-o zi îmi voi aduce

Născut la 2 iulie 1947 la Bacău. Absolvent al Facultății de filologie, Universitatea București. A publicat următoarele volume: Noptile migratoare, Editura Cartea Românească, 1972; (Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor); Zodia Măslinului, Editura Cartea Românească, 1974; Cartea runelor, Editura Eminescu, 1976; Dați ordin să inflorească magnolia, Editura Cartea Românească, 1977. Este redactor la Radioteleviziunea română.

aminte de toți, numele lor le mai păstrez încă în inimă.

— La o lectură atentă, critică, a volumelor de versuri pe care le-ai publicat pînă în prezent, se sesizează că în creația ta s-a produs o evoluție de la o formă solemnă, maiestuoasă, cultivată, aș zice, preponderent în sine, pentru propriile valențe incantatorii, la o „umplere” a acestei forme cu un conținut mai apăsător moral. Poetul este tot mai preocupat de mari

întrebări ale existenței, de căutarea posibilității de a găsi răspunsuri la ele. Un atare fenomen este un „chip” al maturizării artistice?

— Încercînd să evadiez din formulări stricte, măcar acum într-un interviu, pot spune că drumul parcurs de la prima carte, *Noaptea migratoare*, pînă la *Dați ordin să înflorească magnolia*, este drumul de la banca liceului, în care visam fără griji la apele Nilului și la ființele ideale, pînă la întîlnirea cu pragul de sus. Pragul de sus (să nu se sperie nimeni) — adică vremea cînd trebuia să iei totul pe cont propriu, un poet netrîind numai cu ambrozii pe platouri înalte, el fiind supus unui ritm biologic la fel ca toți muritorii nu? — trăind între oameni.

Între cele două stări nu s-a produs o ruptură, cum au afirmat unii, agîtîndu-se mai mult în fața carcaserii mașinii, dar neluînd în seamă motorul. Nu sînt decît răspunsurile firești la solicitările existenței.

Începuturile pot sta mai mult sub imperativul lui *Cum spui*, dar, pe măsură ce boala aceasta a poeziei devine incurabilă, te interesează (te obsedează, te macină, într-un cuvînt) *Ce spui*.

Dealtfel aceasta mi se pare o caracteristică a poeziilor care au debutat la începutul deceniului 8. Criticii care scriu despre ei ar trebui să țină cont de acest fapt, și de altele. Pentru că (sînt vinovat, citesc reviste și cărțile lor), mulți critici se pricepe de minune, așa cum am mai spus, la descrierea carcaserii, dar motorul le este, în parte, străin.

— În ce termeni vezi problema necesarei legături între responsabilitatea atitudinii umane a poetului și exigența artistică pe care el însuși și-o impune în scrierea unor versuri de o atare noblete ideatică, precum și exigența cititorului, profesionist sau nu, de literatură.

— Despre acest fapt s-a vorbit și încă se va mai vorbi. Dacă și rezultatele ar fi pe măsura cernelii curse, ar însemna o mare victorie asupra propriei conștiințe. Poezia cetății, poezia politică, într-un cuvînt *poezia patriotică*, este un capitol al

POETUL

Din cuvintele mele (care sînt ale tuturor,
Dar numai eu știu să le fac să cînte)

Faceți luminări în întunericul lumii.

La mesele voastre, hrăniți-vă cu mine.

Aș fi fericit să vă potolesc

Foamea sufletului.

Eu sînt, în orașele de piatră albă, dogorită de soare,

Vîntul albastru al mărilor sărate.

Mările, aceste ceasornice de buzunar

Care nu se știe ce timp arată.

Cît mai este? Cît a trecut?

Știți voi cîtă lumină este în mine,

Mi-e teamă să nu ard singură

Încendiînd ziua

Asemeni trandafirului

Din mina copilului blond.

MARA NICOARA

Desene de MARIAN AVRAMESCU

Poeziei cum este și poezia de dragoste (s-a mai spus). O cauză mare nu poate fi slujită de surogate. Or, revistele literare, uneori editurile, ne mai oferă deocamdată asemenea mostre. Lipsă de exigență? Cred că aici operează aceeași mentalitate funcționarească, ocupată cu grafice, interesată de cantitate și mai puțin de calitate.

Aceiași înși, netaleantați, respinși cu *cealaltă* poezie, apar cu o exactitate de metronom la toate evenimentele. Ei sînt pe fază, consultînd toate calendarele po-

sibile: aveți nevoie de poezie de larnă? s-a făcut, avem una de vară, dar îi schimbăm titlul și merge perfect.

Și iată, pînă acum, metoda aceasta a prins. Dă, uimitor, „rezultate” într-o literatură în care poezia patriotică a atins culmi strălucite. În ce mă privește, nu recunosc (și nici nu se poate altfel) decît suveranitatea poeziei adevărate, fără *cealaltă* și *cealaltă*, pentru că ea este una și numai ea, *Unica*, poate să imblinzască și să aline.

VICTOR ATANASIU

Timotei Ursu:

„Lumea cinematografului trebuie privită unitar, dintr-o perspectivă globală”

— Timotei Ursu, sințeti într-adevăr un regizor-scenarist pentru debutanți?

— Debutul este o preocupare, o pasiune pentru mine. N-am dat scenariile decit unor nume noi, necunoscute.

— Au fost scrise pentru Mircea Daneliuc, respectiv pentru Tudor Mărăscu?

— Nu. Și Cursa și Bună seara, Irina au fost filme scrise de mine pe care am vrut să le și regizez. Nu mi s-a oferit șansa, așa cum am vrut-o eu, dar debuturile nu sînt oarecare.

— După experiența cu doi regizori de talent, după succesul intrării lor în arena filmului, nu v-ați gîndit nici o clipă că e timpul să lucrați cu „adresă”, să scrieți pentru cineva anume?

— Ba da, am scris un scenariu pentru un nou debutant. Se numește George Bușecan și a terminat regia de film acum vreo patru ani. E un băiat liniștit, timid, pe care îl cunosc din institut, de pe vremea cînd lucram și eu acolo. Filmul se cheamă *Poarta de mesteacăn* și sper ca la vremea cînd aceste rînduri ies de sub tipar primul tur de manivelă să fie deja tras. Producător este aceeași neobosită Casă Unu. Filmul l-am scris pornind de la o idee a lui, a debutantului. În concluzie este un tînar în care am mare încredere.

— Atitudinea aceasta de încurajare, de colaborare cu debutanții, de sprijinire a lor vă arată drept un ade-vărat animator, altfel spus, un prieten al debutanților.

— M-a nemulțumit o anumită reticență față de debutanți. Eu nu pun în discuție calitatea filmelor semnate de profesorii de la institut. Ei au dat cinematografului româ-

S-a născut la 22 ianuarie 1939 la Timișoara. În 1962 termină Facultatea de filologie din Cluj-Napoca. A lucrat ca secretar literar la Teatrul Național din Cluj-Napoca. În 1964 intră la I.A.T.C. „I. L. Caragiale” București, Facultatea de regie de film. Debutează în 1971 cu filmul *Decolarea*, după care realizează *Septembrie* (1977), distins cu Marele Premiu al Festivalului filmului pentru tineret de la Costinești (ediția a II-a, 1979) și *Al patrulea stol* (1978). A scris scenariile la filmele *Cursa* (1975; regia Mircea Daneliuc) și *Bună seara, Irina* (1980; regia — Tudor Mărăscu).

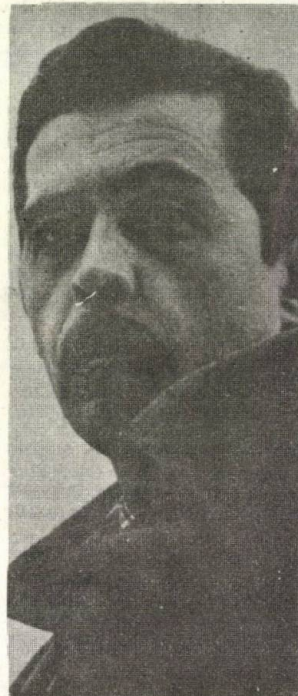
nești un Pița, Verou, Visarion, Daneliuc. Calitatea unui profesor este ilustrată prin producțiile elevilor lui și tînașa generație de regizori datorează succesul lor și celor care i-au învățat arta filmului. Timpul lor de școală nu poate fi desprins de timpul lor de creație autonomă, ca să zic așa. Lumea cinematografului trebuie privită unitar, dintr-o perspectivă globală.

— Dumneavoastră cum ați debutat?

— Sînt unul, în această privință, măcar, dintre regizorii fericiți. Am debutat în regia de film fără să fac o zi de asistență de regie.

— Cum?

— S-a aplicat atunci sistemul contractual. Am venit

cu o propunere pe un scenariu al lui Constantin Stoiciu. Am intrat în producție foarte repede. Nu pun în discuție calitatea. Am în vedere că filmul respectiv — ținînd seama că Emil Hossu s-a îmbolnăvit de hepatită la mijlocul filmărilor — a scos o economie de 300 000 de lei. Deși eram debutant, deși nu lucrasem ca asistent, ca secund! Acestea sînt alte profesii decit regia de film. Ce ar fi trebuit să învăț eu fiind secund, ce altceva decit probleme legate de parametrii de producție?! E nevoie de o intrare mai rapidă în producție, nu de prelungirea stagiului. Debutanții ar trebui sprijiniți eventual prin înființarea unei Case de filme a debuturilor, sub egida Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist. Aceasta ar putea fi Casa de filme Doi. Între timp s-a constatat că la Casa de filme Unu debutanții au avut un sprijin real, vizibil.

— Ce este important pentru soarta unui film semnat de un debutant?

— Cred că lucrul cel mai de seamă este ca el să se nască, filmul și, odată cu el, autorul, la timpul potrivit. Debutul poate să dea peste cap o viață profesio-

nală. E ca și nașterea. Un mamoș prost poate omori, copilul.

— Dar în scenaristică ?

— La fel. Debutul meu în scenaristică are aceeași cale. În 1969 lucrarea mea de diplomă nu era un film, ci un decupaj. Se numea *Septembrie*. Filmul a trebuit să aștepte șapte ani. Trebuie să spun aici că fără ajutorul, fără înțelegerea Comitetului Central al U.T.C., filmul nu s-ar fi născut. A fost citit și s-a văzut în el o imagine necesară pentru educarea tinerilor. Spectacolul cinematografic a fost confirmat de aprecierea publicului tânăr.

— Odată intrat în producție filmul a „mers” fără alte probleme ? Nu s-a „născut” nimic în legătură cu finalul, să zicem ?

— Ba da. Ați ghicit. Finalul trebuia schimbat. Mi s-a cerut îndreptarea, aducerea pe calea cea bună a personajelor. Filmul e socotit la noi prea adesea și prea mult o operă colectivă, și nu actul de creație al unui om, regizorul, care are dreptul la privirea lui subiectivă, de artist implicat în realitatea pe care o studiază. La noi un spectacol cinematografic trebuie să fie oarecum ca-n viață dar să nu se termine ca în viață. Cinematografia noastră geme de *happy-end* uri. Se confundă strategia cu tactica. Filmul însă trebuie să fie o bombă cu explozie întîrziată. Așa mi s-a spus : „Filmul e foarte bun, dar finalul trebuie modificat în sensul recuperării celor doi tineri”. Am răspuns că prefer să-i recuperez în viață, dar pentru aceasta trebuie să-i las să greșască în

film. Lăsându-i, voi preîntîmpina, voi trezi la realitate pe alții. Dacă i-aș fi recuperat s-ar fi înțeles cam așa : „Tineri, făceți-vă de cap că societatea noastră tot vă va recupera în cele din urmă !” în loc ca ei să primească un avertisment de genul : „Treziți-vă la realitate, pină nu este prea tirziu !”. Am fost foarte emoționat și mulțumit în același timp cînd un tânăr mi-a trimis o scrisoare în care scria doar atât : „Mulțumesc, Tîmotei Ursu, pentru că n-am să mor ca Vali”. E tot ce-și poate dori un regizor, să vadă că filmul lui îi ajută pe oameni să trăiască, mai conștienți, să iasă din impasuri, evident fără să-și propună ca prin filmul lui să rezolve toate problemele nesoluționate la un moment dat.

IOAN LAZĂR

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului”

Ambițioși și romantici

(Urmare din pag. 18)

foستului redactor șef al ziarului, dominat mai mult decît noi toți de demonul căutărilor, de ambiția de-a scutura de pe cuvinte și fraze rugina gazetăriei „de serviciu”, rutinieră. Paginile-dezbateri erau în toi, ele își propuneau să exploreze problematica vieții și gîndirii tineretului din toate sectoarele și de pe toate plaiurile românești, cit mai profund, cit mai larg, pină la caracterul monografic. Din această cauză, nu știu dacă astăzi n-ar apărea puțin obositoare la lectură. Vatra realităților era incinsă altfel la ora aceea, iar cîmpul vizual și acuitatea ideilor nu aveau, poate, forța de penetrație a vederilor și înțelegerii noastre de acum. Poate n-ar strica o dată, într-un capitol evocator și antologic al unui almanah editat de ziar, să se reproducă piesele mai rezistente de atunci. Este o simplă sugestie, firește subiectivă și nu lipsită de sentimentalism.

În ce mă privește scriam de toate, de la reportaj pină la poem, de la culegerea și comentarea folclorului, pină la însemnări de critică literară. Dintre reportaje, țin minte unul dedicat activității culturale dintr-un sat din munții Buzăului, altul vieții unui aviator „milionar” (decî cu milioane de kilometri de zbor) și unul sau chiar mai multe construc-

torilor gălățeni ai primelor cargouri românești, minuscule față de gigantul ce pleacă azi pe mările și oceanele lumii, de la aceleași șantieri. Era însă vorba de nave de concepție integral românească, și evenimentul nu putea scăpa unui ziar ca al nostru.

Din perioada aceea, hai să-i zicem romantică, aș vrea să mai consemnez doar două amănunte. Unul privește publicarea primelor versuri și reportaje ale lui Adrian Păunescu, pe care l-am „descoperit” ca elev răzlețit de la un liceu din Capitală, iar al doilea colaborarea cu un om bătrîn și plin de haruri, care, tot din Oltenia fiind, își încheia fiecare scrisoare și poezie pe care ni le trimitea la redacție cu formula : „Așa vă spune ciobanu Gheorghe Nistor Ungureanu”.

Unul este încă tînăr și, prin poezia și activitatea sa jurnalistică, a devenit subiect de interes național, iar celălalt, bătrînul, își păstorește oile, cum făcuse o viață întreagă, destul de lungă și zbu-ciumată, în țara de dincolo de neguri.

Între ei, firește, sînt mindru să amin-tesc că am reușit, o dată sau de două ori, să-l conving pe Tudor Arghezi să-și sub-scrie numele printre colaboratorii „Scînteii tineretului”. Dacă ar fi să mă întreb cineva care din redactorii de-atunci era mai valoros pentru ziar, care punea su-flet în tot ce făcea, ca să nu spun că ardea pină a deveni o umbră rătăcitoare între colaboratori și redactori, între red-actori și tipografie, atunci aș rosti fără ezitare : Florica Popa. Nume, cred, ne-cunoscut multora și atunci ca și azi. Dar ziarele, cu satura lor de efemeride gi-gantice care-și devorează copiii, au ne-voie și de sacrificiul unor ființe anonime. Pe cînd noi, iată, chiar și sub formă de amintiri pretimpurii, sîntem obligați să semnăm pentru fiecare cuvînt așternut pe hirtie, încercînd să fugim, cel puțin pen-tru o clipă, de uitarea care, totuși, se așterne peste multe dintre ele.

Reportaje
aproape imposibile

Catastrofa „Titanicului” în actualitate

MIT, LEGENDĂ ȘI ADEVĂR

S-au scurs aproape șapte decenii de la noaptea de groază în care a dispărut, în prima sa călătorie comercială, vasul „Titanic”, cea mai mare navă de pasageri de la acea vreme. Șapte decenii în care au avut loc două războaie mondiale și zeci de alte războaie și catastrofe de tot felul, în care au pierit, în total, sute de milioane de oameni, adică echivalentul a mii de catastrofe ale „Titanicului”. Cu toate acestea, cele petrecute în noaptea de 14—15 aprilie 1912 undeva în partea de nord a Oceanului Atlantic, pe ruta navală ce leagă „Lumea Veche” de „Lumea Nouă”, au preocupat și continuă să preocupe intens spiritul uman. Tragedia „Titanicului” a devenit un mit al secolului XX.

Oameni politici și de afaceri, juriști, scriitori, ziariști,

cinești, au încercat să reconstituie, oră cu oră și minut cu minut, ceea ce s-a întâmplat înainte și în timpul acelei nopți care a zguduit omenirea de la un capăt la altul al Terrei.

La un moment dat se părea că tragedia din aprilie 1912 începe să intre în penumbra uitării. Dar în ultimii ani, tema „Titanicului” a revenit cu putere în actualitate. La Frankfurt pe Main, o revistă satirică (!) își alege drept titlu numele faimoasei nave, iar în Berlinul occidental se prezintă o operă revuistică inspirată de același dezastru. Un amplu poem epic al scriitorului vest-german Hans Magnus Enzensberger face din scufundarea „Titanicului” o metaforă a societății capitaliste, iar versiunea dramatizată a poemului intră în repertoriul tea-

trelor din R.F.G. Un alt scriitor, de data aceasta american, Clive Cussler, apare brusc pe lista best-sellers-urilor cu un roman polifist despre lupta surdă a unor servicii de spionaj pentru scoaterea la suprafață a resturilor navei în care s-ar afla singurele probe ale unui metal de enormă importanță militar-strategică. Cartea servește drept sursă de inspirație pentru filmul de aventură și suspans „Ridicați Titanicul”, a cărui premieră a avut loc în vara lui 1980 la New York.

Cartea și filmul sînt interesante, desigur, prin noutatea abordării, dar mai ales prin inspirația lor anticipativă. Căci tema sugerată de titlu a părăsit deja domeniul ficțiunii, intrînd în cel al realității. Dorița de a scoate din adîncuri resturile „Titanicului” a fost exprimată

incă din momentul catastrofei de cîteva familii de milionari în care dezastrul adusesese în mod neaşteptat doiliul. În decursul anilor au fost imaginate o serie întreagă de procedee pentru aducerea la suprafaţă a rămăşişelor fostei regine a mărilor, dintre care şi unele foarte fanteziste (un japonez propunea, de pildă, umplerea interiorului fragmentelor „Titanicului” cu... mingi de tenis de masă). Dar nici unul din aceste proiecte nu a putut fi pus în aplicare pînă în prezent, datorită fie dificultăţilor tehnice, fie celor financiare. În 1980 însă, aproape simultan cu premiera filmului de suspans amintit, a debutat şi prima încercare serioasă şi cu şanse de reuşită de recuperare a resturilor transoceanicului, la bordul căruia se presupune că ar fi rămas bijuterii şi briliante în valoare de 250 milioane dolari. Atras de eventuala captură, un magnat al petrolului din Texas a pus la bătaie în acest scop suma de un milion de dolari. La 22 iulie, oceanografi americani de la Universitatea Columbia din New York şi Universitatea din California au pornit, la bordul navei de cercetări „Fay”, în căutarea vracului „Titanicului”. „Fay” este dotată cu cel mai modern instrumentar existent în prezent pentru asemenea operaţiuni:

- un magnetometru care, suspendat de un cablu de oţel, poate detecta cele 60 000 de tone ale corpului navei scufundate ca anomalie magnetică — şi aceasta chiar de la o distanţă de 20 km;

- un sonar, adică un emiţător de unde acustice, capabil să ofere o „imagine acustică” (de o claritate fotografică) a conturului obiectelor întîlnite;

- o „colivie” de metal dotată cu reflectoare şi aparate de filmat, capabilă să reziste la presiunea enormă (350 kilopond pe cm.p.) existentă la 3600 m adîncime;

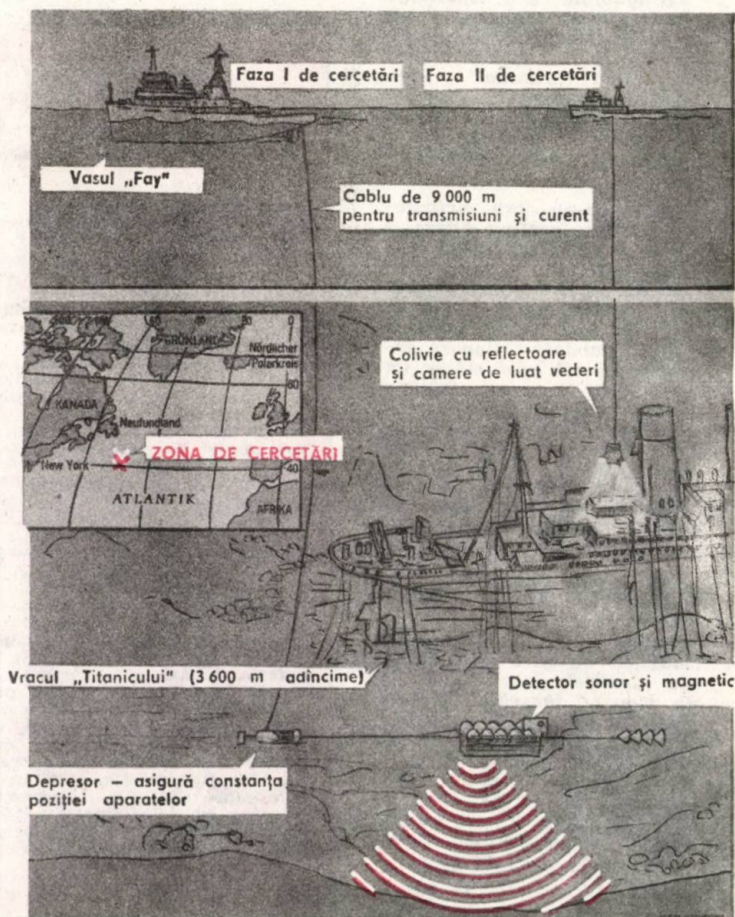
- un submersibil denumit „Aluminaut”, ce poate lua la bord 6—7 persoane şi cobori pînă la 4500 m adîncime; acesta este dotat cu reflectoare puternice, instrumente de tăiat metal şi ar putea folosi chiar roboţi teleghidaiţi.

Operaţiunea se va desfăşura în mai multe faze — detectare, stabilire cu precizie a poziţiei vracului, filmare, recuperare — şi ar urma să

fie dusă la bun sfîrşit cîndva în 1981. Zona cercetărilor, cu o arie de circa 600 kmp, se află în Oceanul Atlantic la 300 mile nord-est de Capul Race de pe Insula Newfoundland.

Dar mai importantă chiar decît această complicată căutare a resturilor „Titanicului” este căutarea adevărului — a adevărului adevărat despre catastrofa în jurul căreia s-au ţesut atîtea mituri şi legende, din care foarte puţine au o bază reală. În cartea „Titanic — sfîrşitul unui vis”, apărută în 1979 la Londra, americanul Wyn Craig Wade îşi propune, pe baza unei ample investigaţii, să separe legenda de adevăr. Ca şi autorul englez Peter Padfield, care a întreprins, în 1965, prima încercare de acest fel, Wyn Craig Wade a studiat nu numai ancheta oficială a marinei britanice, începută în mai 1912, ci şi audierile realizate imediat după catastrofă de un

subcomitet special al Senatului S.U.A., la care ofiţerii supravieţuitori, cîteva zeci de membri ai echipajului şi preşedintele societăţii de navigaţie „White Star Line”, proprietară a „Titanicului” (aflat şi el la bord în noaptea fatală) au făcut primele declaraţii. Cu rezultate bune, deoarece ancheta britanică, constatînd şi ea numeroase erori comise la bordul „Titanicului” înainte de catastrofă, a căutat totuşi să salveze întrucîtva prestigiul marinei insulare, păstrînd tăcere în legătură cu unele amănunte mai puţin plăcute — contribuind astfel la crearea legendelor. Astfel, legenda spune că orchestra „Titanicului” ar fi continuat să cînte melodii vesele pînă în momentul scufundării şi pasagerii de pe puntea superioară ar fi cîntat şi ei. În realitate, orchestra a cîntat cea mai tristă bucată din repertoriul ei, iar pasagerilor nu mai de cîntat nu le ardea;

că Edward J. Smith, căpitanul navei, ar fi strigat ultimilor săi vislași „fiți britanici, băieți!”, după care și-ar fi tras un glonte în cap. În realitate s-a sinucis nu căpitanul, ci primul ofițer, William Murdoch, cel ce făcuse ultima și poate cea mai gravă greșeală, încercând să evite ghețarul prin ocolire; că, din pură ambiție, șeful companiei proprietare l-ar fi determinat pe căpitanul „Titanicului” să nu țină seama de telegramele ce semnalau prezența de ghețari în zonă; că, după dispoziția „mai întâi femeile și copiii”, bărbați „din țări sudice” s-ar fi strecurat în bărcile de salvare, îmbrăcați în rochii și fuste... Legendă, legendă, legendă.

Lista erorilor, neglijențelor și gafelor comise la bordul „Titanicului” în ultimele sale 24 de ore este greu de redat. Iată, în stilul cel mai telegrafic cu putință, câteva din ele:

- au fost recepționate, dar ignorate cu o nonșalanță frizând iresponsabilitatea sau incompetența, telegrame parvenite de la numeroase vase („Caronia”, „Athinai”, „Baltic”, „Amerika”, „Californian”, „Mesaba”) ce semnalau aisberguri și banchize în apropierea rutei „Titanicului”;

- nu s-au oprit motoarele, nu s-a încetinit viteza și nici nu s-a fost schimbată sensibil direcția nici cînd era evident că aisberguri plutesc atît la nord, cit și la sud de ruta pe care se afla nava; a fost comandată o singură deviere, de 50° (nici măcar un grad!) de la cursul stabilit;

- „Titanicul” era dotat cu cea mai modernă tehnică, avea chiar un bazin de înot, dar cei doi matrozi de la postul de observație nu dispuneau de binocluri. Binocluri aveau numai ofițerii de punte;

- pentru cele 2 207 persoane aflate la bord existau numai 16 bărci de salvare și 4 plute — cu o capacitate maximă de 1 178 de persoane (dealtfel „legal”: legile în vigoare, învechite, prevedeau ca orice navă de pasageri de peste 15 000 tone să dispună de 16 bărci de salvare; „Titanicul” avea însă un tonaj de... 46 328 tone!). Dar nici măcar acestea nu au fost folosite la întreaga capacitate. În loc de 1 178 de persoane au luat loc în bărci 711, deoarece ofițerii s-au

temut ca ele să nu se rupă în timpul lansării; nimeni nu-i informase că bărcile de salvare pot fi lansate la capacitatea maximă de 65 persoane fiecare. Peste 400 de oameni au pierit astfel în mod gratuit și absurd;

- în momentul crucial, în loc să oprească doar motoarele și să îndrepte vasul perpendicular spre ghețar, și anume cu partea sa cea mai solidă, prora, primul ofițer Murdoch (cel ce apoi avea să se sinucidă) a dat o comandă falsă („Brusc babord. Cu toată viteza înapoi!”) menită, în intenția sa, să evite ciocnirea. Aceasta însă era, practic, inevitabilă în acel moment; astfel, în loc să fie distruse doar cele 2 compartimente din față ale vasului, caz în care nava s-ar fi putut menține pe linia de plutire, au fost sfîrțecate și inundate 6; scufundarea nu mai putea fi evitată;

- acest lucru era clar deja la 20 de minute de la ciocni-

re — cînd s-a știut că 6 compartimente sînt avariate; primele semnale de alarmă au fost date însă abia după 35 de minute, iar comanda de lansare a bărcilor de salvare după 50 de minute, cînd pînă la scufundare mai era o oră, cel mult o oră și jumătate;

- căpitanul „Titanicului”, aflat la vîrsta pensionării, efectua ultima sa cursă. El își făcuse ucenicia pe corăbii cu pinze. Ca și ofițerii săi, nu navigase decît cu vase mult mai mici. Pentru dimensiunile și noutățile tehnice de pe „Titanic”, experiența și cunoștințele echipajului s-au dovedit cu totul insuficiente.

Prin acest ultim aspect, tragedia din noaptea de 14—15 aprilie 1912 rămîne ca un avertisment plin de învățămînte pentru întregul nostru secol. Progresul tehnic se cere dublat de o competență umană pe măsură. Și de responsabilitate maximă. Altfel, cursul spre catastrofă, dramele nu pot fi evitate.

TIMPUL TRECE, PROBLEMELE... RĂMÎN

La data construirii sale, „Titanicul” era nu numai cea mai mare navă de pasageri din lume, ci și unul din cele mai gigantice lucruri leșite vreodată din mina omului. În campania publicitară a societății proprietare „White Star Line” se prezenta, între alte, o imagine a celor mai impresionante clădiri și monumente din lume ridicate pînă în acea vreme: cei mai înalți „zgîrie nori” din Manhattan, piramida lui Keops, Catedrala Sf. Petru din Roma, Domul din Köln etc. În mijloc, „Titanicul”, reprezentat cu lungimea ca înălțimea, depășindu-le de departe cu cel 270 de m al săi. Dar mărirea nu este întotdeauna un avantaj. După cum s-a văzut, tocmai proporțiile colosale ale „Titanicului” aveau să-i fie fatale. Cu cit o navă este mai mare, mai grea, mai voluminoasă și mai rapidă, cu atît ea este mai greu de manevrat. Pentru a fi oprită din mers sau a i se corecta cursul este nevoie de mult mai multă competență, abilitate, și de mult mai mult timp decît în cazul unei nave ușoare.

Acest fapt nu a împiedicat însă tehnica și arta navigației să progreseze. Rațiunile economice sînt cele care primează. Astăzi, navele de capacitatea și dimensiunile „Titanicului” pot intra doar în categoria vaselor „mijlocii”. Superpetrolierele moderne au un tonaj de 10—15 ori mai mare. Dar, în pofida faptului că din catastrofa „Titanicului” omenirea a tras, ca din orice mare eroare, unele învățămînte, problemele rămîn. Numărul de accidente navale în care sînt amestecați tocmai gigantul mărilor, supertancurile petroliere, nu este întîmplător. Manevrabilitatea lor rămîne în continuare redusă, iar la dimensiunile lor orice greșeală constructivă poate avea urmări nefaste. Astăzi, aceste urmări privesc, ce-i drept, mai mult mediul înconjurător și mai puțin omul. Aviația a cîștigat cursa: marile nave de pasageri au dispărut una cîte una. După aproape șapte decenii, scufundarea „Titanicului” continuă să fie cea mai mare catastrofă (navală, terestră sau aeriană) din punctul de vedere al numărului victimelor umane. Dar, firește, numai din acest punct de vedere. Căci daunele aduse naturii și, indirect, omului, prin poluarea mărilor și a coastelor limitrofe în urma scufundării, deteriorării sau incendiului unui superpetrolier sînt, desigur, deși mai greu de evaluat, incomparabil mai mari.

BAZIL ȘTEFAN

MEGALIȚII semne de circulație ale unor călători preistorici?

Reportajul nostru aproape imposibil va încerca să vă conducă, pe urmele uneia dintre cele mai ciudate enigme ale istoriei: megalitiții. Să ne amintim, înainte de a porni la drum că megalitiții sînt acei imenși pilaști monoliți, verticali, denumiți menhire, sau acele ciudate porticuri denumite dolmene, dispuse în alei ce conduc la incinte acoperite. Megalitiții abundă nu numai în Europa (în Franța, Marea Britanie, Danemarca, țările Scandinave, Italia, Spania, Grecia, Bulgaria) ci și în Africa (țările Maghrebului, Egipt, Sudan, Senegal, Abisinia) și Asia (Peninsula Arabiei, India, Ceylon, Pakistan, Japonia). Conform datărilor cu carbon radioactiv — ele au

fost ridicate în perioada 3500—1500 î.e.n.

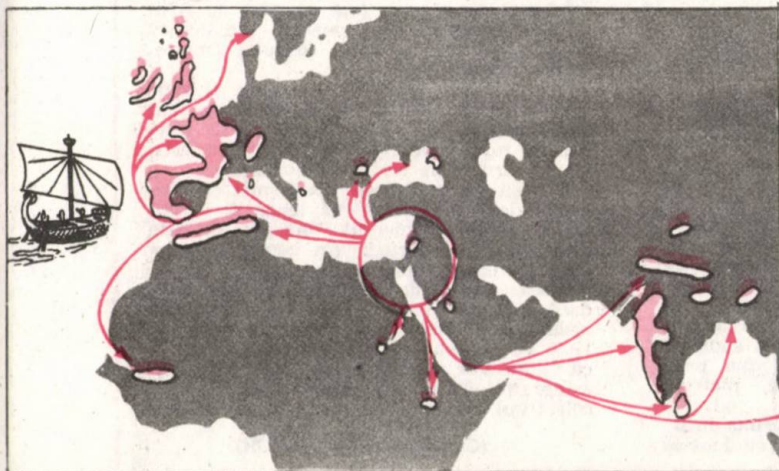
De către cine? În ce scop? Mister!

...Anii 3500 î.e.n. Un popor care își avea locul de baștină în leagănul civilizației omenestii — Orientul Apropiat — este nevoit poate sub presiunea unor populații migratoare, poate datorită condițiilor climatice să-și caute un nou „spațiu vital“.

Buni corăbieri, familiarizați cu secretele navigației, ei încep un lung periplu de-a lungul coastelor. Din escală în escală, diferite grupuri ale acestui popor de navigatori ajung în cele mai îndepărtate meleaguri ale Terrei, în nordica Scandinavie, în fierbînta Africă de vest, în India, în Coreea și Japonia.

Cu ambarcațiile lor rudimentare, ei erau obligați însă să acosteze frecvent la țărmuri, nu numai pentru că nu puteau înfrunta oceanul, ci și pentru a-și reînnoi proviziile de apă și hrană. Cum ar putea fi recunoscute pentru a fi utilizate la întoarcere sau de către alte grupuri ce veneau în urma primilor exploratori, locurile propice debarcării sau, din contră, pentru a fi evitate cele periculoase? Soluția nu a întîrziat să se impună. Primele menhire, adevărați stîlpi indicatori, au început să fie ridicate de-a lungul coastelor.

...Cîteva secole mai tîrziu, Neobosiții călători își continuă expedițiile. Coastele mărilor le sînt de acum familiare. Dar, odată cu trecerea tot mai frecventă prin aceleași locuri de debarcare, cu creșterea numărului de oameni ce se aprovizionau din locurile marcate de menhire, resursele acestor zone se epuizează. Sînt necesare drumuri tot mai lungi în interiorul uscatului. Franța anilor 2500 î.e.n. ca și în alte locuri. Primele piste paralele cu coastele, marcate cu menhire neprelucrate, de dimensiuni modeste — 1,50 m — și dispuse la intervale de circa 800 m încep să fie părăsite pentru drumuri ce pătrund adînc în interior. Aceste drumuri trebuie însă marcate cu mult mai multă grijă, pentru a-i putea conduce din nou la țărm pe cei plecați pentru aprovizionare. Apar, deci, primele menhire cioplite, de dimensiuni mult mai mari (9—12 m) și situa-

te la distanțe de circa 3 km. Ele jalonează pe coasta Atlanticului drumuri ce parcurg Bretania, de la Capul Finistere spre est.

Dacă pentru a găsi pe aceste drumuri următorul punct de reper era suficient să te așezi cu spatele spre fața cioplită plan a stilpului și să mergi drept înainte, pentru a marca intersecțiile erau necesare marcaje mai complexe. Pe drumurile continentale apar primele dolmene, primele „combinații” de megaliti.

Mai rămânea o problemă de rezolvat. În expedițiile în adîncul continentului, călătorii aveau nevoie de adăposturi pentru a înnopta. În acest scop sînt construite dolmenele cu incintă acoperită. Aici puteau fi amenajate nu numai tabere de popas, ci și depozite de alimente și materiale utile. Distanța dintre dolmene, care este în general în jurul a 30 km, corespunde perfect unei etape de marșuri de o zi.

...În jurul anului 1500 î.e.n. După ce au explorat numeroase regiuni din puncte aflate la mii și mii de kilometri distanță, călătorii preistorici încep să descopere avantajele agriculturii. Încetul cu încetul ei se stabilizează, devenind sedentari. Ridicarea de noi dolmene și menhire nu-și mai are rostul.

Ce se știe și ce nu se știe despre megaliti

Primele observații și descrieri ale megalitilor sînt făcute de călătorii antichității romane. Atunci, ca și în evul mediu, ei au fost puși în legătură cu ritualurile religioase ale unor popoare „barbare”. La 1668, olandezul Johan Picardt atribuie construirea megalitilor unei rase dispărute de uriași. Este apoi rîndul celor să fie desemnați ca autori ai misterioaselor monumente. În sfîrșit, dotările cu carbon radioactiv demonstrează, pe la mijlocul anilor '50, că megalitiile datează de peste 5 000 de ani, fapt ce bulversează lumea științifică. De acum înainte ipotezele cele mai îndrăznețe pot fi emise. Pe la începutul anilor '60, de exemplu, profesorul american Gerald Hawkins vede în vestitul monument megalitic de la Stonehenge, în sud-estul Angliei, un calendar și un planetariu de mare precizie, opinie împărtășită și de cunoscutul astronom Fred Hoyle. În acest caz, de unde provin cunoștințele constructorilor?

Și sub aspectul tehnicii ridicării acestor gigantice blocuri de piatră există controverse și numeroase semne de întrebare. S-a făcut oare despinderea monoliților din carierele de piatră numai cu ajutorul dărilor de silex, singurele unelte ce puteau exista, teoretic, la acea dată? Au fost ei transportați, cale de zeci și sute de kilometri, pe un covor rulant de trunchiuri și ridicați prin construirea de eșafodaje de lemn? Dacă răspunsul la aceste întrebări este afirmativ, se ridică în mod firesc o altă: își putea permite societatea primitivă a acelei epoci să detașeze din procesul vital al asigurării hranei un număr atît de însemnat de oameni (s-a calculat, de exemplu, că numai pentru transportul unei singure lespezi de dimensiuni medii, adică de circa 5 m lungime și în greutate de pînă la 50 tone, ar fi fost necesară munca a 800—1 000 de oameni)?

...Anul 1977. Pornind de la studiul distribuției geografice a megalitilor, de la analiza dolmenelor și menhirelor din zona sa natală, Bretania, cercetătorul francez Pierre Georgelin avansează această

fascinantă ipoteză, prima care reușește să explice, de o manieră logică, apariția misterioaselor monumente preistorice.

PETRE JUNIE

Arhiva sentimentală a „Științei tineretului”

ION BUCHERU

Bucuria de a câștiga un pariu

De „Știința tineretului” mă leagă atîtea amintiri incit, practic, nu știu cu ce să încep. Cu noaptea de iarnă în care am primit însărcinarea de a conduce ziarul? Cu privirile îndreptate spre mine, curioase să știe cu 2-3 zile mai devreme ce gînduri, ce intenții mă animă? Cu memorabila frază rostită de un membru al colectivului redacțional (mai exact, o „membră”, Lucreția Lustig), care mi-a spus de la prima întîlnire să nu îmi fac prea multe griji fiindcă „apa trece, pietrele rămîn” (pietrele fiind evident redactorii)? Nu, drept e să încep cu prima întîlnire între mine și redacție cînd, student la

ziaristică, mă bucuram că secția de învățămînt a ziarului mi-a remarcat semnătura în gazeta Universității și mi-a acordat cînstea de a mă face colaborator.

Poate că s-ar cuveni zăbovit asupra a ceea ce mă leagă de foștii lucrători ai ziarului: prietenia colegială de pe băncile facultății cu Eugen Florescu, amicitia și stîmna pentru oamenii cu care am început meseria de gazetar (mă gîndesc la Alexandru Ionescu) sau pentru alții care și-au început-o cu mine (Nicolae Dragoș, Mihai Ungheanu).

Toate aceste momente ar putea fi evocate separat, pentru că toate conțin în ele o bogăție de sensuri capabilă să hrănească nu numai o pagină de manuscris, ci un capitol de carte memorialistică.

Dar să nu se supere foștii mei colaboratori dacă din tot ce mă leagă de ei voi alege acum momentul începutului de drum și al despărțirii (în conștiința mea ele formînd un singur moment).

Era o noapte de iarnă. Peste două zile, dacă nu mă înșel, urma să petrecem ultima zi a anului 1968 și prima zi a lui 1969. În loc să mă gîndesc unde, cum și cu cine voi petrece acest moment, eu așteptam îngîndurat clipa întîlnirii cu colectivul redacțional al „Științei tineret-

(Continuare în pag. 84)

St. Helens cea mai mare erupție vulcanică a anului

Fred Grimm, care împreună cu alți 11 alpiști escaladează virful Muntelui Adams, își îndreaptă întimplător privirea spre creasta vulcanului St. Helens, aflat în aceeași zonă a statului Washington din nord-vestul S.U.A. Observă apariția deasupra vulcanului a unei ușoare dire de fum, care, spre surprinderea sa, în două sau trei secunde, atinge dimensiuni uriașe. Fumul înghite repede virful vulcanului și ia, pe măsură ce se înalță, forma de ciupercă specifică exploziilor nucleare. Pentru el și tovarășii săi de drum aerul devine fierbinte, de nesuportat. Apoi, trebuie să se adăpostească de ploaia de cenușă incandescentă, urmată de cea de pietre din ce în ce mai mari, sfărșind cu bucați mari de rocă.

Fotoreporterul David Crockett de la televiziunea americană se află cu mașina în apropierea vulcanului St. Helens. Dar dintr-o dată este înghițit de un nor care transformă ziua în noapte. Banda magnetofonului, căruia îi

dă drumul, înregistrează vocea sa ce tremură tot mai tare: „Am senzația propriului meu sfârșit. Aud muntele cum bubuie în spate. Simt cenușa în ochi. Totul s-a transformat într-un iad negru, negru ca smoala. Nu pot respira. Nu mai pot vedea nimic“.

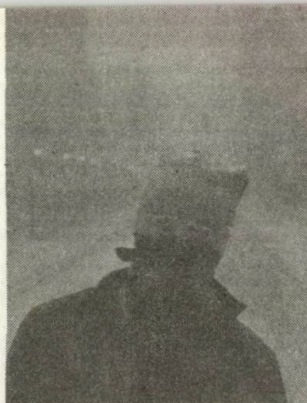
În aceeași zi de 18 mai, locuitorii orașului Ritzville constată, la ora prânzului, cu uimire, că cerul se întuneacă. Dealtfel, nu a mai fost lumină pînă a doua zi dimineata, dezbăluindu-li-se, atunci, în fața ochilor o lume stranie, acoperită cu o pudră asemănătoare zăpezii, dar cenușie la culoare, groasă de câțiva centimetri. La vederea acestei priveliști, Terri Thompson-Crone a fost tentat, conform propriei sale mărturisiri, să-și pună... paltonul. Dar, temperatura stratului așa-zisei zăpezi era de peste 70 de grade Celsius.

Specialiștii au confirmat cele constatate de martorii oculari. Explozia produsă la 18 mai, a cărei forță a fost

egală cu cea a 500 de bombe atomice de tipul celei lansate, la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, asupra orașului Hiroșima, a distrus partea superioară a conului vulcanic, spulberind, pur și simplu, o masă bazaltică înaltă de 425 de m. spre a forma un incredibil crater cu un diametru de trei kilometri. În câteva ore, acest vulcan a împrăștiat tot atita cenușă, noroi și minerale topite ca și Vezuviul în anul 79 e.n., atunci fiind complet acoperite orașele Pompei și Herculaneum, iar unde de șoc au „curățat“ de păduri seculare nici mai mult nici mai puțin de 44 000 acri de teren (1 acru = 4 046,8 mp.), arborii fiind doborîți la pămînt ca niște bețe de chibrituri. Noroiul care fierbea a înaintat cu o viteză de aproape 50 kilometri pe oră, inundînd riurile, distrugînd în cale podurile, înghițind clădirile și omorînd milioane de somoni și păstrăvi. Apa unora din riuri a ajuns să fie atît de fierbinte incît peștii își căutau salvarea sărînd pe... mal. Din cauza innoroierii riului Columbia, mai multe nave oceanice au fost imobilizate în portul orașului Portland, statul Oregon. Pe de altă parte, autovehiculele au fost blocate pe șosele din cauza stratului gros de cenușă fierbinte, iar zborurile avioanelor întrerupte datorită cenușii și condițiilor atmosferice total neprielnice. Cu toate proporțiile cataclismului, numărul victimelor: 30 de morși și 34 de dispăruți, în general călători pe șosele, personal de pază și ordine, surprinși de erupție, a fost redus în comparație cu alte explozii vulcanice, chiar de dată recentă, fapt datorat și populației mai rare din zonă. Între dispăruți se numără omul de știință David Johnston, de 31 de ani, care, înainte de erupție, a coborît în craterul vulcanului pentru a colecta mostre de cenușă și gaz, iar în momentul producerii ei se afla la un post de observație din apropiere, și Harry R. Truman, în vîrstă de 83 de ani, care a refuzat să părăsească locuința sa de pe malul Lacului Spirit, în care și-a petrecut 54 de ani din viață. Între victime s-a aflat și fotoreporterul Reid Blackburn, în vîrstă de 27 de ani, care lua imagini pentru publicația „National Geographical Magazine“. A fost găsit mort în mașină, aceas-ta fiind acoperită de cenușă

pină la nivelul ferestrelor. S-au produs, totodată, pagube ireparabile în ce privește fondul forestier și, în general, mediul înconjurător al regiunii. Pierderile, în care sunt incluse masa lemnoasă distrusă și recoltele de fructe și cereale compromise, s-au ridicat, conform declarației guvernatorului statului Washington, Dixy Lee Ray, la circa 1,5 miliarde dolari.

Dar prima erupție a fost urmată de alte două, la 25 mai și, respectiv, 12 iunie, apoi de încă patru care s-au produs la interval de câteva ore la 22 iulie, și de încă una la 7 august. „Ploile” cu cenușă vor continua cu intermitențe, în imediata apropiere a vulcanului, timp de 15—20 de ani afirmă oamenii de știință. Ei sînt de părere că reactivarea vulcanului St. Helens este legată de înmulțirea petelor solare, ce stimulează indirect, prin intermediul vîntului solar, activitatea vulcanică. De asemenea, oameni de știință ca profesorul italian Visconti de la Universitatea Aquila, ce utilizează în cercetările sale tehnica sondajului cu laser a atmosferei, și profesorul canadian Kenneth Hare de la Universitatea din Toronto cred în posibilitatea existenței unei corelări între erupția vulcanului St. Helens și vremea capricioasă înregistrată pe Terra în vara aceasta, ca urmare a menținerii unor importante cantități de cenușă vulcanică în stratosferă, înălțime la care (14 km) ea continuă să facă înconjurul planetei în numai 15 zile.

În legătură cu evoluția viitoare, părerile savanților diverg. Unii cercetători de la

U.S. Geological Survey au emis ipoteza că actuala activitate vulcanică ar putea să activeze celebra falie San Andreas, declanșînd, într-un viitor apropiat, seisme amenințătoare pentru marile centre urbane San Francisco, Los Angeles, Seattle și Portland. Alți specialiști, printre care și cei de la Houston, sînt mai circumspecți, apreciînd că vulcanul a eliberat o energie care ar fi diminuat potențialul seismic al coastei vestice americane pentru o perioadă îndelungată de timp.

De la Krakatoa la St. Helens

Puternica explozie provocată de vulcanul St. Helens, care a stat liniștit 127 ani se poate asemui nu numai ca intensitate, dar și ca mod de manifestare și ca grupare vulcanică în sens geotectonic cu erupția vulcanului Krakatoa din 1883, ambele dintre cele mai puternice din cîte s-au cunoscut pînă astăzi pe Pămînt.

Din datele publicate nu cu mult timp în urmă se arată că explozia de la 18 mai a.c. a vulcanului St. Helens a avut o forță de 10 megatone — cea mai puternică înregistrată pînă atunci pe Pămînt. Coloana de cenușă și fum proiectată în atmosferă a atins altitudinii de pînă la 20 km, iar explozia a dislocat și aruncat în jur și în înălțimi aproximativ 4 miliarde m.c. de rocă și cenușă.

Dacă ne ducem în urmă cu aproape 100 de ani (1883) erupția vulcanului Krakatoa, din arhipelagul indonezian, a avut cam aceeași intensitate. Specialiștii menționează că în acel an, la 20 mai, activitatea sa eruptivă, întreruptă timp de două veacuri, a reînceput în craterul situat la peste 800 m înălțime. Panașeul de vapori, gaze și pulberi s-a înălțat la peste 11 km, iar detunăturile s-au făcut auzite pînă la 200 km. După trei luni de activitate crescîndă erupția a atins paroxismul, cînd exploziile au aruncat în aer toată jumătatea nordică a insulei principale — Rakota — pe care este așezat vulcanul, formîndu-se o căldare de mari dimensiuni. Curenții de aer au transportat cenușa timp de șase luni, pînă deasupra Parisului și Stockholmului, scăzînd simțitor temperatura aerului. Valurile înalte de 30 m (tsunami) au luat naștere în Oceanul Indian și s-au propagat pînă la mari distanțe, provocînd mari pagube și pierderi de vieți omenești. Pietrele ponce (spuma de platră), lava viscoasă ciuruită de bule de gaze și cenușile au fost proiectate în această fază pînă la 80 km înălțime și duse de vînturi în jurul globului timp de doi ani.

În general, vulcanii activi prezintă manifestări cu caractere diferite, în funcție de aciditatea sau bazicitatea lavelor, de temperatură, precum și de gazele conținute. În cazul de față, ambii vulcani au o manifestare acidă, explozivă, foarte violentă, care în faza de paroxism — așa cum am arătat — aruncă în aer nu numai „dopul” de pe coș, dar și partea superioară a conului vulcanic, creînd așa-numita „căldare de explozie”. Vom prezenta doar partea de geotectonică pe care este dispus aparatul vulcanic St. Helens, care a erupt în zilele noastre. St. Helens dispune de roci vulcanice de vîrstă terțiară superioară și inferioară, care indică o desfășurare de lungă durată a vulcanismului aici. Continentul nord-american era mărginit de o fosă prin care placa est-pacifică, produsă de dorsala est-pacifică, se consuma (dispărea) sub acesta. Crusta subdusă a determinat o activitate vulcanică largă, creînd structuri stratovulcanice, caldere, și producînd roci acide. Alcalinitatea rocilor care crește de la vest către est, a condus la ideea că este vorba de două fragmente de litosferă subdusă (două zone paralele de generare a magmelor); al doilea fragment este explicat prin ruperea sectorului frontal al litosferei pacifice, datorită frecării de continentul nord-american, în condițiile mișcării convergente a celor două plăci. Vulcanismul care rezultă din aceste procese de subducție este astăzi cantonat în Munții Cascadelor, în cele 7 centre eruptive cu cei 15 vulcani activi, inclusiv vulcanul St. Helens care probabil nu va fi la ultima lui activitate.

TUDOR PRELIPCEANU

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului“

FĂNUȘ NEAGU

Amintiri aiurea...

Cînd am venit la „Scînteia tineretului“, adus de Ion Băieșu dintr-un sat din Bărrăgan (fusesem dat afară din Școala de literatură, fiindcă nu prezentam garanții că voi deveni scriitor) în redacție lucrau Radu Cosașu, Nicolae Tic, Eugen Mandric, Tudor Mazilu, Ștefan Iureș și „locuia“ cu lunile pe-acolo, Al. Andrițoiu, Nicolae Labiș, Lucian Raicu. Mai cu mirieli, mai cu colții rinjiți, la început, apoi cu dragoste, tinerii și teribilii scriitori ai momentului (mulți au rămas și-ai viitorului) m-au acceptat în grupul lor. Scriam vioi, mă duceam pe teren, beam mult (lucru care nu se cuvine) și aveam haz, dar care mi-a adus aproape numai necazuri. Am lucrat, cea mai mare parte din timp, la secția agrară, apoi la corespondenți speciali, unde am lansat cu oțel reportajul de culoare, făcînd atunci ca un număr de ani, „Scînteia tineretului“ să fie considerat cel mai bun ziar din țară.

Nu știu cum mai merg azi treburile prin redacție (imi inchipui că foarte bine), aș vrea să vă povestesc cam cum se desfășura, în vremea noastră, o săptămîină de lucru. S-o luăm pe zile.

LUNI dimineața nu venea nimeni la redacție. Efectul zilei de duminică! Pe la prînz apărea, să zicem, Mandric. Se urca pe pervazul ferestrei și urla spre secția documentare: dați-mi un roman de Fedin sau de Solohov! I-l aduceau. Jenică îl deschidea, citea prima pagină și ofta: uite, după ce-i citești p-ăștia mari, nu mai ai nici un chef de scris. Nu pot fi ajunși așa că (urma un strigăt de indian pornit să-și împodobească faima cu alte o sută de scalpuri) „mă, ăia de la secretariat, degeaba așteptați reportaj de la mine, nu veți primi nimic, azi n-am geniu!“ Și pleca la „Scînteia pionierului“, cu următoarea propunere demnă de luat în seamă: fraților, vă înmînez trei articole despre cei mici de prin părțile Fălțușenilor — bolta Somuzului, merele din Rădășeni, pașii prin umbra trecutului încercați de bătrînul Sadoveanu — sinteți capabili să dați banii pe loc? Dacă ăia s-arătau la înălțimea propunerii, Jenică urca din nou la etajul trei și culegea unu, doi, trei sau patru colegi (pe la ora aia apăreau Băieșu, Andrițoiu, eu) și duși erau pentru o zi și o noapte. Luni lucra în draci doar echipa de serviciu și secția externă. În schimb...

MARTI, toată lumea sosea la ora opt și se înființa la bufet. Fiecare aducea în buzunar un reportaj pentru rubrica „În legătură cu...“ (luați colecția ziarului și veți vedea că în decenii șase au apărut acolo, zi de zi, cele mai frumoase însem-

nări) pe care-l înmîna șefului. Șeful (cred că Ștefan Iureș) pleca îngîmfat la cei mari și anunța solemn: săptămîina lor de lucru s-a încheiat, sint la bufet și așteaptă noi ordine, ce să le spun? Să le spui că mai au de dat cite-un reportaj și pagina culturală de simbătă.

MIERCURI, Radu Cosașu predă pagina culturală: poeme de Labiș și Andrițoiu, o schiță de Francisc Munteanu, Tic sau Ștefan Luca (foarte rar cite una semnată de Băieșu sau de mine), articol critic de Lucian Raicu. După care se încheia în birou cu Teodor Mazilu. Pe distanță de cîteva ore, Cosașu gîndea la destinele literaturii angajate sau scria una din excelențele lui povestiri despre tineret, iar Mazilu alcătuia un pamflet — vezi volumele Galeria palavragiilor și Insectar de buzunar.

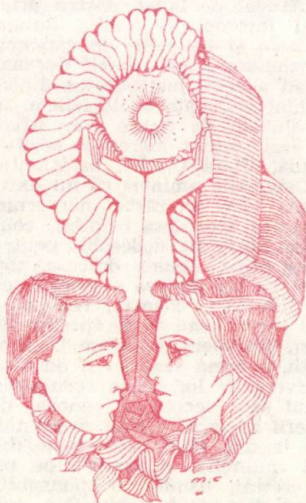
JOI, sau aproape în fiecare joi, se făceau listele de plăc, Ștefan Iureș se pregătea să ia un premiu de stat, jumătate din secție se afla pe teren unde cu gîndul nu pătrunzi, deci, cit mai departe de București, iar eu îmi închinam toate clipele secției agrare. Însălam știri despre arături, însămintări, cules, împrăștierea gunoiului pe cîmp sau acțiunile reprobabile ale chiaburilor. Toate astea îmi luau două ore. După care încheiam biroul și, împreună cu Băieșu, St. H., și Nicolae Simionescu, actualul redactor șef al ziarului „Agricultura socialistă“, ne apucam să jucăm popice — bile și popice cărate tocmai din Ardeal de bunul nostru prieten, coleg și fotoreporter Vasile Ranga. Se juca pe bere și pe metri de cabanos. Patru ore încheiate. Cam atît cit durează șederea în iad a celui mai păcătos dintre oameni. Bineînțeles, toate bilele izbeau în perete. Iar dîncolo de perete s-au aflat, pe rînd, și s-au mutat îngrozite, secțiile de propagandă, Viața U.T.M., Învățămînt și Cultură. Canonada amintea că nu există zi pe lume fără un război nemernic, un război gratuit etc. Casa Scînteii, construită și cu etaje pe dedesubt, pentru mașinile tipografice, răsuna drăcesc, toți erau convinși că pe undeva se umblă cu explozibil, întrebau, chemau, reclamau, dar... dar nu îndrăzneau să se apropie de fitil. Jucătorii fiind porniți (cei mai răi erau pierdanții, de bună seamă... și de reacredință), adversarii lor, adică redactorul șef, adjunctul său, secretarul general de redacție și șefii de secții băteau cu pumnii și picioarele în ușă (fapt nerecomandabil prin Codul muncii) numîndu-i pe cei dinăuntru: cretini, bandiți, ireponsabili, idioti... mă, vă dau afară, dobitocilor, veți muri de foame și mai ales de sete — însă, cei dinăuntru nu răspundeau decît: duceți-vă dracului, cînd vom termina, ieșim. Între timp, mai marii Editurii politice, oameni cu răspundere grea, urcau și protestau împotriva celor ce dactilografiază cu... buturugi. Fix după patru ore, noi ieșeam. Între timp fusesem stigmatizați la Gazeta de perete și reclamați la toate forurile binevoitoare. Muscîndu-ne zgomotos, redactorul șef întreba pe furis: care-a cîștigat, mă? Stringeam mina dusmanilor de-o clipă, promiteam liniște.

(Continuare în pag. 112)

Patria mea

Incercuită de ape și de istorie
din deal în deal, din veac în veac
aprinde focuri, patria mea, cind se apropie
vremea speranței, iarba de leac
mulți au crezut că ești un drum spre Rămuri
și-au semănat în umeri călărești
și-au presărat cenușa lor pe piatra
unor morminte ce erau cetăți
mulți au crezut că ești o prelungire
pentru imperiile-n marș grăbit
și te-au plimbat cu degetul pe hartă
durerii noastre fără asfințit

mereu rămas cîte un cuvînt afară
a luminat prelung din deal în deal
mereu ni s-a născut cîte-o speranță
și-un călăreț s-a fost pierdut de cal
avem cuvinte încărcate-n arme
și îndreptări destule mai păstrăm
și obiceiul vechi de a fi liberi
cu el ne naștem, sintem și durăm.

Tinerii

Prietenii mei tineri, care
trăiesc lingă soarele inimii,
murdari de mustul pămîntului,
amețiți de bucuria frenetică
a nici douăzeci de ani
cu pielea întinsă ca o coardă
pe mușchii sălbatici
cu buzele mereu sărutind
prima și cea mai mare iubire
pentru voi timpul este
dulcele joc de-a puterea,
secerișul fierbinte al clipelor
rostogolindu-se învinse și pline
și nu există vorbe străine,
de frumusețe, de poezie,
cînd le închin în cîntecul acesta
ca pe un singe în trupul superb
al generației mele.

În versuri libere

Despre dragostea mea, în versuri libere o să-ți spun –
auzi ce liber se spală iarba de ierni –
libere de gîndurile mele și de scrumul oboselii
pe care mi-au dat-o de acasă ca pe-o cămașă de copil
din parabola aceea despre viață
și-o să aștept, o să rabd, o să rabd
pînă cînd sentimentele mele pentru tine și pentru mine
vor dansa liber pe sirmele nervilor liberi
o, în cuvinte despletite, sincopate, dezbrăcate
despre un cuvînt de origine pierdută
Îngrămădit, într-o răsufflare ca praful de pușcă
într-un tun de cireș înflorit, primăvara
trăgînd liber spre cetățile ochilor tăi
Necucerito, necunoscuto !

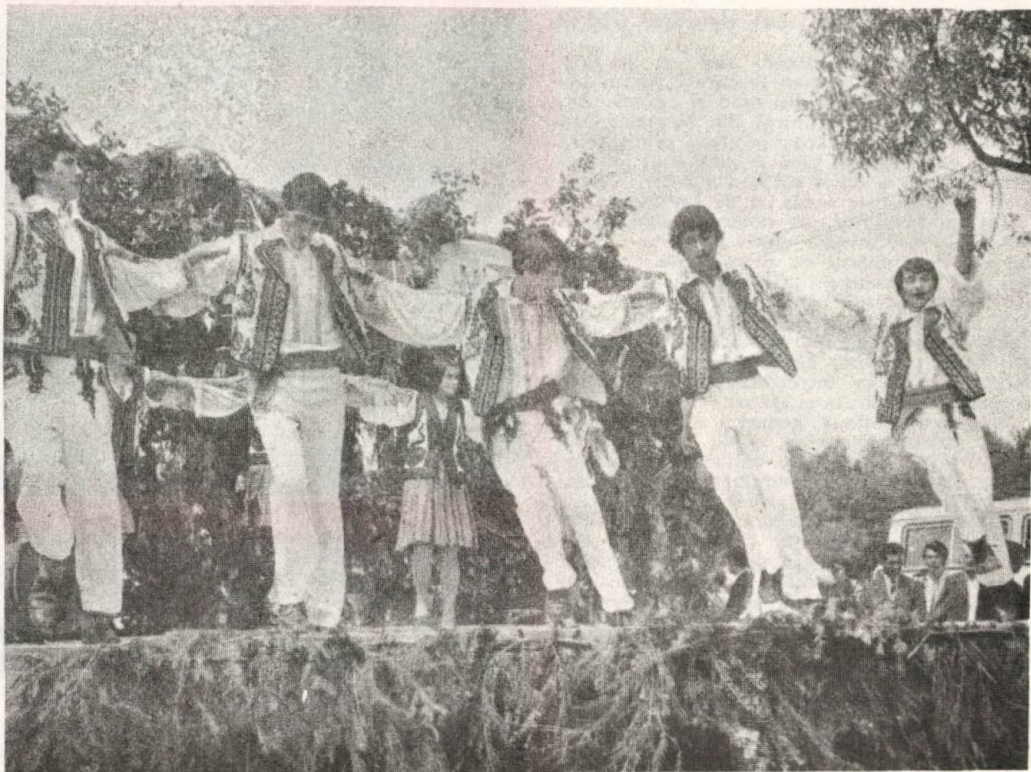
Parada modei

În dimineața asta se poartă armă
Se poartă zimbete în colțuri de guri
Se poartă neliniștea de fiecare zi și de gală
Se poartă copaci răniți de-mpușcături

În dimineața asta se mai poartă
Curajul florilor de-a nu-nflori
Morală lupului gîndită țeapăn
Între a nu-ți păsa și-a cucerii

În dimineața asta ce începe
Să fie inserarea unui veac
Lumina mea, mă voi purta firesc
Doar cu speranța că nu pot să tac

Chemați actorii lumii-n tribunale
Părinții lor, la curtea cu jurați
E timpul să se poarte și speranța
Pe un pămînt prea greu de-ați soldați.

Afirmați pe scenele Cîntării României

DESPRE UN VERB ȘI VALENȚELE LUI CONTEMPORANE: A ZICE

Din totdeauna, acest pămînt a rodit pe măsura oamenilor ce i-au arat ogorul. Din totdeauna acest grai și-a sporit comoara de sensuri pe măsura luminii din sufletul celor ce au știut să i-o păstreze neintinată. Acum, la ceasul cînd privim cu luare aminte în jur, pentru a înțelege mai bine de unde venim și cine sintem, să ne plecăm în fața celor ce ne „zic”, împreună cu tainică știință vibrația muzicii și a versului cîntat. Căci tot din totdeauna, sunet și cuvînt au stat alături. Rostirea românească ne e martor: românul își „zice” cîntecele, tot astfel cum își „zice” dorul, durerea, bucuria sau speranța.

„Zicerea” e prima lecție pe care tinerii au învățat-o din bătrîni. Și tot ea va fi prima lecție pe care cei de azi o vor avea de dat celor de mîine, ca suprem gînd de ființare.

Este și ceea ce **IRINA GRIGORUȚ**, învățătoare în **Bixad** le dă elevilor ei, înainte de a-i învăța roslul citirii sau scrierii. Pentru ea, ca pentru mai toți interpreții ce bat zilnic drumul izvoarelor, lecția cea mai de preț este păstrarea tradiției în ce are ea definitoriu: vibrația profund umană născută cu fiecare nouă interpretare, îmbogățindu-și valențele expresive în funcție de prilej sau de auditor.

Specific zonale (admirabil păstrate în cîntecele sale) „țipuriturile” fac ca Irina Grigoruț să „zică” într-un fel aparte. Rîndurile melodice alternează cu strigături, scurte poezii, uneori catrene, al căror conținut este glumeț-satiric. Ades țipuriturile pot fi chiar mărturie a puterii ei de creație, căci sînt improvizate pe loc.

Acest element folcloric cu puternic fond de înnoire își demonstrează în cîntul Irinei Grigoruț viabilitatea nu numai desprinsă de virtutul focului oșenesc în care s-a născut, ci și îmbogățind expresia noilor ei cîntece,

ecou contemporan al unei viguroase tradiții folclorice.

Învățătoarea din Bixad „zice” și de dragoste, de dor, în cintece în care întâlnim ne-lipsitul cuplu format din oșan și oșancă. Activind la căminul cultural din Negrești-Oaș, Irina Grigoruț a făcut posibilă prelungirea scenei din Negrești până la podiumul laureatilor celei de-a doua ediții a Cîntării României. Aceasta este lecția ei de sărbătoare.

Tot un învățător, pe nume **GHEORGHE MANTU**, și-a învățat elevii să cînte atît de bine, încît a apărut cu ei pe scenă. Și chiar așa este cunoscut: „**Gheorghe Mantu cu elevii lui**”. Piese din repertoriul lor sînt pur instrumentale, reactivind puterea de seducție a unor nedespărțiți tovarăși ai țărănilor noștri: cetera, zongora și toba. Vocile interpreților se întrepătrund cu timbrul acestora în inspirate strigături.

Tineretea a două genuri desprinse din vechi straturi folclorice, doina și balada, au aflat în **VETA BIRIȘ** o entuziastă „opagatoare”. Păstrătoare a fondului de aur al cîntecului românesc, Veta Biriș aduce în creațiile sale vocale o adevărată undă de străvechi. Sînt așa-numitele „noduri”, formule ornamentale de iz străbun ce împodobesc linia vocală în intercalări de o rară frumusețe. Se desparte astfel șirul versurilor, ba chiar cuprinsul lor. Cuvîntul însuși se desface. Rezultă fraze melodice de ciudată configurație. Să fie, oare, aici trimiteri directe la stilul instrumental folcloric?

Baladele Vetei Biriș, de arie istorică sau fantastic mitologică, aduc în prim plan figura lui Avram Iancu, și o interesantă variantă a mitului șarpelui, Mistricean, alături de Braza lui Novac.

Mulți sînt reprezentanții tradiției în această amplă manifestare a spiritului tineresc ce animă Cîntarea României, festival ce a făcut să urce pe scenă aproape un sfert din populația țării. Pe care dintre ei să îi numești? Alegerea se vadește a fi deosebit de dificilă. Aspecte inedite, profund ancorate în practica veacurilor, apar tot mai des în viața artistică. **ANA MARIA DATCU** (Videle — Teleorman), cîntă la vioară, **EMILIA CERCEL** (Constanța), la țambal, **ION** și **GHEORGHE PAȘCA** (din Cîmpeni — Alba), la taragoate, iar **VASILE BATIN** (Sighetu Marmației), este un complex interpret vocal și instrumentist. Vechile balade „zise” de el își recîstigă dimensiunea autenticității pe care le-o conferă o apreciabilă vechime.

GOMAN, GOMĂNAȘ / GLAS DE BUCIUMAȘI

Repertoriul păstoresc, numărînd în vastul său cuprins cîntece și jocuri, alături de ne-asemuita Mioriță, s-a scoborit de pe plai pentru a aduce în lumina scenei lumea cio-banilor cu buciume și cu tilincă, cu incantații sonore stăruit repetate.

Precumpănitor utilitariste, creațiile genului păstoresc și-au aflat expresia în veritabile spectacole folclorice ale unor formații recent laureate.

ANSAMBLUL DIN JINA, spre exemplu, ce a inclus în sinul său și o mai veche for-

mație celebră de fluierași, alături de grupul vocal sau formația de dansuri, aduce în fața spectatorilor un obicei caracteristic începutului de vară. La fiecare întîi de iunie, femeile și fetele își petrec bărbății sau iubiții ce vor urca la munte cu turmele. Dealtfel, spectacolul se și numește „Urcatul oilor la munte”. Cuprinzînd doine, jocuri și cîntece de transhumantă, cu enumerări exacte ale lungului itinerariu — unele turme treceau Carpații pînă la Vadul Oii — repertoriul formației din Jina ascunde în versurile unuia din dialoguri o referire directă la situația dinaintea Unirii de la 1918. În adresarea către mamele lor, feciorii spun: „Taci măicuță, nu mai plînge / Că și nouă ne-o ajunge / Că de-o fi vrut bine-n Țară / Venim numa’ la primăvară / Iar de-o fi vreo răutate / Ți-om trimite numa’ carte”. Tot în aceeași gamă, a sufletului românesc pulsînd în repertoriul păcurăresc, evoluează și **CORUL DIN ALĂMOR — SIBIU**, unul din puținele cazuri de acest tip. Cu o medie de vîrstă a

membrilor săi de peste 60 de ani, Corul din Alămor este un viu exemplu de tinerețe spirituală. Dirijor și aranjour al pieselor — Nicolae Suciu.

O interesantă variantă a Mioriței este prezentă în repertoriul **FORMAȚIEI CĂMINULUI CULTURAL DIN SFINTU GHEORGHE** (județul Covasna). Aici balada se cântă în limbile română și maghiară, cântul alter-nând cu părți dramatizate în versuri.

Tot o pledoarie pentru tinerețea mereu proaspătă a genului păstoresc este semnată de **ANSAMBLUL CĂMINULUI CULTURAL DIN BOIȘOARA (JUDEȚUL VILCEA)**. Conservându-și tradițiile într-un cadru natural propice: depresiune izolată, numărând în cu-prinsul ei doar câteva sate, această parte de țară vorbește despre istoric al cîtitoriei: bătălia de la Posada se va fi petrecut aici, în zona satului Ciineni. Beneficiind de avantajele reliefului, ce nu a despărțit nici-cînd oamenii decît pe convenționale hărți, în părțile Boișoarei se ține anual o Nedeie pe locul numit „Tirgul de două țări” la care

se întîlneau munteni și ardeleni. Semnifi-cativ este și numele unuia din drumurile ce taie muntele: „Drumul fratelui”. Zonă bo-gată în tipuri de colind, aici s-au conservat expresii cu vechi cuvinte latinești ca în for-ma de perfect compus „au fapt” (au făcut): „Cin’ pe tine bun te-au fapt / De dai raze ca din soare / Și luminează ca din lună?”.

Calea turmelor plecînd de la Dealul Clo-cotiei și pînă înspre Pitești, este relevată în versurile cîntate de tinerii din ansamblu. Cîntecul lor ciobănesc este un veritabil ma-nual versificat de transumanță, cuprinzînd enumerarea a nu mai puțin de 14 localități ce sfîrșesc cu

„Drumul Bărăganului / Poteca ciobanului Copita măgarului”.

O situație asemănătoare ca așezare geo-grafică și condiții istorice a avut-o localita-țea **Polovraci** (județul Gorj), sat format din oameni veniți în decursul secolelor din Po-iana Sibiului și Tilișca. Ei valorifică pe scenă (sub îndrumarea învățătorului Gheorghe Mesteacăn), folclorul obiceiului strigării peste sat, cîntecele lor fiind o dovadă con-cretă de înrudire.

La fel și în **VAIDEENI** (județul Vilcea), a cărui formație de fluierași și grup vocal la unison au devenit vestite.

LA COPACII ÎNFRĂȚIȚI

Obiceiul legămîntului, lege nescrisă a tim-purilor trecute, este pus în scenă de for-mația din **Viștea de Sus** (județul Brașov).

Cadrul natural este „însemnat”, cum se spune în popor: copaci înfrățiți, întîlniri de ape curgătoare, așa-numitul Trivale. Episoa-dele se înlanțuie cursiv: la început strigă-torii, chemări ale flăcăilor, apoi căutatul co-pacului și, în sfîrșit, legămîntul. Modificînd tradiția din necesități scenice, finalul are o atmosferă veselă.

ISCUSINȚA MEȘTERILOR ÎNTR-ALE CÎNTATULUI ȘI-ÎNTR-ALE CIOPLITULUI

Approape toate formațiile muzicale din su-dul Transilvaniei și nordul Munteniei au fluierele confecționate de o unică mină: aceea a lui **DUMITRU TĂRTĂREANU**, om

nins de ani din Vaideeni. Lucrătura fluierelor sale se remarcă prin ferecături sau încrustații din alamă ce dau instrumentelor o sonoritate aparte. Tehnica de construcție, bazată pe rezonanța naturală, se aplică aici specificului local: fluierele sînt făcute din lemn de prun.

În valea Stejarului (Maramureș) există un vestit meșter de porți maramureșene, pe numele lui **PĂTRU GODJA**. Conducător al formației de aici, Pătru Godja este și creator de texte folclorice de tipul „Sfatul bătrînilor” sau „Pintea”. În lemn a durat o poartă în satul Mara. Stilpii ei se termină cu capete de haiduci iar viața și faptele acestora sînt scrise în basorelief pe poartă.

Meșter de buciume și totodată interpret la acest străvechi instrument, **VASILE LĂCĂȚIȘ** din Cimpulung Moldovenesc îți poate construi orice fel de instrument de suflat. Între altele, a refăcut după modelul frceselor de la Voroneț, un instrument ce se pierduse deja în negura timpului: cornul de lemn, folosit în vremile lui Ștefan și Mihai...

LA CUMPĂNA GENERAȚIILOR

CĂPILNA este vestită pentru **Purtata** fetelor sale. Ansamblul se improspătează continuu, căci odată măritată, dansatoarea și cîntăreața ce pînă atunci făcuse parte din el, îl **părăsește**. În cadrul formației există — cu toată această strictă lege a virstei — trei generații, de la copile de cîțiva ani la fetele de măritat. Dansul lor nu se acompaniază

instrumental, ci doar din voce, cu acel timbru penetrant care le este specific.

Alături de ele nu putem să nu amintim, fie și în treacăt, **TULNICĂRESELE DIN COMUNA AVRAM IANCU** (județul Alba), ale căror chemări sînt o frescă a vieții satului: „Chemarea oilor”, „Chemarea drăguțului” sau înfiorata chemare a „Răscolului” ce anunța, în vremi apuse, invaziile.

Formația „**CUNUNA DE PE SOMEȘ**” a **Căminului Cultural din Bistrița-Năsăud** ne aduce în față, după cum o arată și numele, un obicei de seceriș: ritualul primei plîni, cu tangențe la ritul de invocare a ploii și la cel al fertilității. Asemănător lui este și un obicei păstrat în satul Cireșoia din Bistrița-Năsăud, cîntat în limba maghiară.

Pornisem inițial să scriu un articol despre tinerii afirmați în Festivalul Național Cîntarea României. Dar un asemenea festival impune un adevăr: nu atît despre tineri se cade să vorbim, cit mai ales despre tinerețe, despre veșnica tinerețe a unui folclor ce umele de mirare și emoție meridiane. Ștafeta generațiilor este însăși condiția existenței sale.

Dacă se spune despre cei ce n-au bătrîni că ar trebui să-i cumpere, noi, cei care îi avem, se cuvine să-i cîntim căci din vorba lor s-a intrupat vorba noastră și din amintirile lor ni le culegem pe ale noastre. De aceea, vom incheia această privire peste plai cu un omagiu pe care îl facem grupului vocal de bătrîne din Veștem (Sibiu) într-o sugestivă evocare a figurii lui Avram Iancu:

„Pe apa Cibinului
Trec apele Iancului
Și n-are cine le-ncinge”.

CARMEN STOIANOV

• NOUȚĂȚI

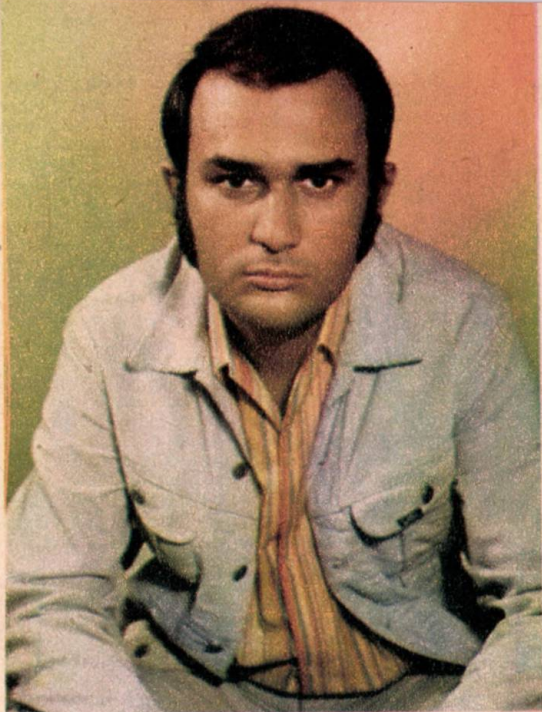
• FESTIVALURI

• TOPURI

Este evident pentru oricine adevărul că tinerii sînt nu numai consumatori ai genului, ci și principali creatori și interpreți. Muzica ușoară românească ne oferă o sumedenie de exemple edificatoare, majoritatea melodiilor celor mai reușite ale ultimilor ani fiind rod al talentului și inspirației lor. Pentru că ei, tinerii, sînt cei mai în măsură să găsească corispondentul muzical ideal, modern și în același timp plin de sensibilitate, noului din viața țării. Dovedindu-se la înălțimea prefacerilor epocale, de adîncă rezonanță, pe care le trăim cu toții, tinerii noștri muzicieni sînt în egală măsură receptivi la valorile create de-a lungul timpului. Modernă, apelînd la un registru instrumental mai bogat, la toate cuceririle tehnicii de studio, evidențiind sonorități aparte, această „muzică tinăra” (definiție destul de relativă) se bucură de un succes cu totul deosebit. Un izvor nesecat de talente îl constituie mișcarea artistică de amatori, ce beneficiază de cadrul generos de afirmare asigurat de Festivalul național „Cîntarea României”. În Capitală se organizează „Festivalul artei și culturii tineretului bucureștean”, în țară au loc numeroase festivaluri și concursuri județene și inter-județene (unele din ele cu o frumoasă tradiție, cum ar fi cele de la Piatra-Neamț, Alexandria sau Amara). Activitatea tinerilor interpreți amatori este rodul entuziasmului și nu o dată al talentului și vocației, din rîndul lor ridicîndu-se cîntăreții consacrați de mîine. Există, indiscutabil, o atracție de necontestat a tinerilor către acest gen, care la rîndul lui influențează gustul marelui public. Unele genuri artistice presupun o avizare, o pregătire — realizate prin educație și învățămînt. Privită din acest punct de vedere, muzica ușoară are marea calitate de a îndeplini ambele condiții esențiale: ea se adresează direct marelui public și este receptată cu ușurință de acesta.

FESTIVAL INTERNAȚIONAL DE JAZZ LA SIBIU

Ediția a X-a, jubiliară, a festivalului de jazz de la Sibiu a marcat transformarea festivalului într-o manifestare cu caracter internațional prin participarea formației Tradițional Jazz Studio (Cehoslovacia), a percu-

Aurelian Andreescu

Amanda Lear

ționistului Alberto Pereira (din Guineea-Bissau) și a instrumentistului și cîntărețului american Quentin Vest. Dar această ediție '80 a fost o reușită și o sărbătoare a genului

și din alte motive, între care notăm: programarea, seară de seară, a două spectacole paralele (la Casa de cultură a sindicatelor și în Sala Teatrului); sonorizarea, de această dată excepțională (asigurată de Radioteleviziune, co-organizatoare a festivalului); organizarea unor gale de filme de jazz și simpozioane, precum și a unui „memorial Oschannitzky”; editarea unei broșuri rememorând cele 7 ediții sibieni (de ce nu a tuturor?). Să sperăm că, sprijiniți de A.R.I.A., organizatorii vor putea lărgi cadrul internațional, deoarece numai confruntarea directă cu valorile genului poate scoate jazzul românesc „la rampă”. Aceasta cu atât mai mult cu cât s-a dovedit că talentele noastre nu sînt puține. Să ne gîndim numai la formațiile Dan Mindrilă, Marius Popp, Creativ, Nimbus, Gramophon, Modal Q., Transfer sau la instrumentiștii Johnny Răducanu, Claudiu Frunză, Constantin Ulinici, Ion Baciș jr., Eugen Csapai, Alin Constanțiu, Mihai Farcaș, Doru Apreotesei, Mircea Soare, Harry Tavitian, cărora li se adaugă cei care, dintr-o inexplicabilă rigiditate a organizatorilor, n-au participat în acest an (Adrian Enescu, Eugen Gondi, Liviu Butoi). Toate aceste nume, se constituie într-o adevărată școală românească de jazz, în care elevii și-au depășit nu o dată profesorii... Dacă această ediție jubiliară a fost un real succes, aceasta s-a datorat, cu siguranță, și unei organizări mai bune (patronajul U.T.C. fiind salutar), și expoziției foto a lui Fred Nuss, chiar și foii volante „Jazz '80”. Oricum, aici au fost lansate cîteva

compoziții remarcabile, cum ar fi „Zmeul care a furat o fată de împărat”, „Marșul miresei” (Creativ), „Nunta centaurului”, „Ploaie cu soare”, „Fata morgana”, „Paparudele” (Nimbus), „Marginea nopții”, „De la A la A” (Gramophon), „Serpentine”, „Sentiment efemer” (Johnny Răducanu), „Munteneasca” (Marius Popp), „Vals pentru Maria”, „La șezătoare” (Dan Mindrilă), „Pendulații cu epilog”, „Structuri” (Modal Q.), „Transfer”, „Festival” (Transfer). Rămîne doar ca Electrecordul să fie ceva mai receptiv la noutățile din perimetrul jazzului, ca și al muzicii ușoare, rock și folk românești.

UN FESTIVAL IN ASCENSIUNE : POZNAN

Și pentru că am amintit de festivaluri, cîteva rînduri despre un festival european dintre cele mai prestigioase, la a cărei ultimă ediție am participat personal: „Primăvara estradei” de la Poznan, în Polonia. Această manifestare de mare amploare din perimetrul muzicii ușoare și jazz-ului are loc în luna mai, fiind găzduită de pavilioanele cunoscutului Tîrg Internațional. În felul acesta, au loc simultan 8 sau 9 spectacole, rezultînd o „densitate” concertistică excepțională. Într-un context de o mare varietate stilistică, țara gazdă are ocazia de a face încă o dată dovada resurselor bogate de talente, preocupărilor novatoare. Rock, jazz,

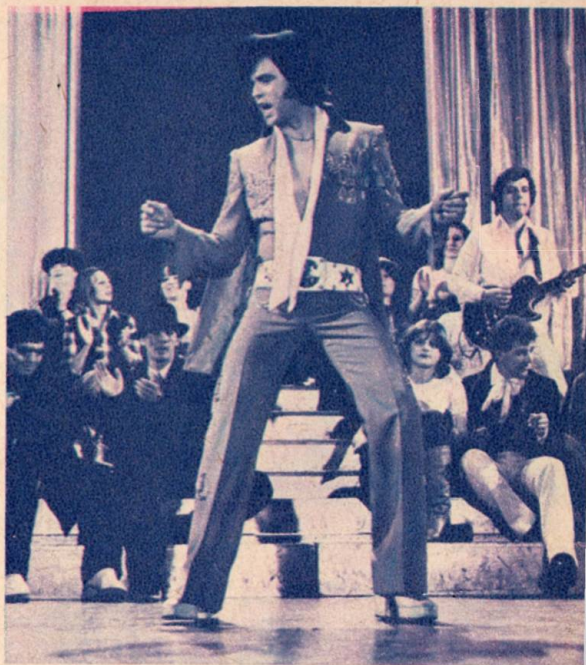
Formația clujeană **Semnal M**, condusă de „veteranul” Iuliu Merca

folk, jazz-rock, disco, muzică ușoară tradițională, blues, spirituals, cabaret, country, soul — toate aceste genuri și curente au fost prezente în ediția 1980 a festivalului de la Poznań, fiecare putând, în felul acesta, urmări concertul preferat. Încercând să ordonăm puțin programul atât de divers al festivalului, vom preciza că el ar putea fi împărțit astfel: spectacole ale reprezentanților țărilor invitate; recitaluri excepționale, oferite de autentice nume de rezonanță ale genului (Czesław Niemen, Ewa Demarczyk, Alla Pugaciovă, Dwa plus jeden, Maryla Rodowicz); concerte non-stop de muzică ușoară, rock și jazz susținute de artiști polonezi consacrați sau aflați în pragul afirmării și în sfârșit un concert de gală care a încheiat festivalul. În această gală, în care au cîntat și reprezentanții noștri, au fost decernate trofeele „Personalitate internațională a estradei”, acordate anul acesta lui Marek și Vacek, Dwa plus jeden (Polonia) și Jana Bicevskă (Uniunea Sovietică). Pentru a vă face o imagine asupra valorii festivalului, să notăm doar câteva din numele care au încântat o asistență deosebit de numeroasă: Lenka Filipova, Hana Zagorova, Lešek Semelka, Petra Janu (Cehoslovacia), formația Eolika (U.R.S.S.), formația Sofia, grupul vocal Stil (Bulgaria), formațiile Fonograf și Bojtorjan, Beata Karda (Ungaria), Los Papines (Cuba), Veronica Fischer, Eva-Maria Pieckert (R.D.G.), alături de reprezentanții țării gazdă: Urszula Sipinska, Andrzej i Eliza, Old Timers, Hanna Banaszak (care avea să cucerească peste câteva zile Premiul I la „Orfeul de aur”), Sami Swoi, Ewa Bem, Janusz Muniak, Laboratorium, NOVI Singers, Alex Band, pentru a ne limita, efectiv, la numai câteva nume. Cele două spectacole, cit și emisiunile T.V. în care au apărut reprezentanții noștri s-au bucurat de un deosebit interes, cucerind prin sinceritate și diversitate stilistică. Cu certitudine, formația Romanticii, Mihaela Oancea, grupul vocal 5T, interpreții folk Valeriu Sterian (care figurează și pe discul festivalului) și Sorin Minghiat au lăsat o frumoasă impresie publicului polonez.

EPOCA SONO-VIDEO

Organizată de revista „Billboard” în colaborare cu Universitatea din Los Angeles (UCLA) și Academia Discului (NARA), seria de conferințe semnificativ intitulată „Business of music” a scos la iveală date interesante privind imprimarea sunetului și imaginilor. În ultimii 25 de ani au fost vindute numai în S.U.A. 850 de milioane aparate de radio și 210 milioane televizoare. Previunile asupra transformării fiecărei case într-un adevărat „laborator audio-vizual” indică generalizarea „video-sistemelor” (se vind deja camere de luat vederi cu care oricine poate filma în culori, o casetă-video bandă ce poate fi imediat vizionată la un monitor T.V. special) și a sunetului „cuadrofonic” (la sunetul mono — muzica izvorăște dintr-un punct; la stereo — ai în față un perete de sunete generat din două puncte; la quadro — te afli în mijlocul unei camere cu pereți emițind muzică). Îtămine doar de văzut cit de mult va încetini actuala penurie de energie progresele uriașe făcute în ultimii ani de aparatura electronică video-sonoră.

Little Tony

Formația Omega

FOLKUL — UN GEN INDRĂGIT DE TINERETUL NOSTRU

Datorită facilității receptării sale, mesajului sincer, direct, folkul se bucură, la noi, de o mare popularitate. Discurile conținând muzică folk se epuizează rapid, la concertele celor mai valoroși interpreți asistă un public numeros. Este, această largă audiență,

„Trison” — un grup vocal în plină afirmare

Georgette Lemaire

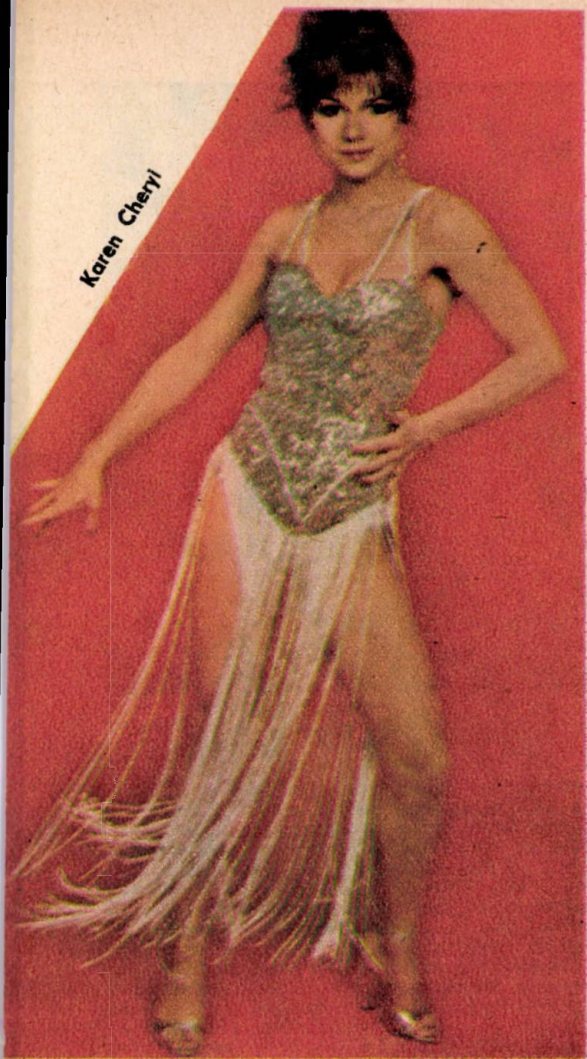

un semnal de alarmă pentru acei compozitori care compun încă demodat, pentru acei soliști ce nu țin pasul cu cerințele epocii. Este adevărat, această facilități la receptare întinde capcane și permite confuzia valorilor. Pentru că muzica este una singură, legile ei sînt aceleași, indiferent că este vorba de un gen sau altul. Proliferarea folkului, gen caracterizat de un profund filon poetic, a permis promovarea, între altele, a unor soliști lipsiți de har, ceea ce, însă, nu poate umbri meritele unor interpreți-autori folk care au într-adevăr ceva de spus, cum ar fi Mircea Florian, Marcela Saftiuc, Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Doru Stănculescu. Faptul că Mircea Florian (cu certitudine, cel mai ambițios și mai talentat dintre ei), Doru Stănculescu, Nicu Alifantis au fost solicitați să scrie muzică de teatru și film este edificator.

NOI TENDINȚE MUZICALE

Urmărind cu atenție bilanțurile și ierarhiile publicate de revistele de specialitate, devine clar că unele structuri și stiluri dominante pînă de curînd încep să-și piardă pozițiile și că anul 1980 a cunoscut o cotitură în gusturile publicului. În primul rînd, este de semnalat, pe alocuri, o pierdere de teren a muzicii disco în favoarea altor stiluri: fie rock, fie cîntecul amplu, „de linie” — depinzînd, de la caz la caz, de peisajul muzical respectiv, de tradițiile artistice particulare. De pildă în Italia, pentru a lua un singur exemplu, unde producțiile discografice căpătaseră la un moment dat o tentă uniformizantă disco, reapar pe firmament numele valoroșilor compozitori, autori și interpreți autohtoni mai vechi sau mai noi. Este cazul lui Francesco de Gregori, Antonello Venditti, Lucio Dalla, Roberto Vecchioni, Fabrizio de Andre, Drupe, Riccardo Fogli. Dar toți aceștia — aceasta ar fi o a doua tendință -- au făcut și ei cîțiva pași către marea masă a melomanilor: s-a renunțat la „turnul de fildes” al artistului „neînțeles”, la structurile ritmice și poetice excesiv de sofisticate, revenindu-se la o reconfortantă accesibilitate. Deci, din nou la

Karen Cheryl

modă cîntecul melodios, gen „slagăr”. Nu trebuie, evident, să exagerăm în sublinierea acestei tendințe, predominantă mai ales în unele țări europene. În teritoriile de limbă engleză, de pildă, se manifestă în primul rînd o relansare a rockului simplu, viguros, amintind de epoca Beatles. Enumerînd numele noulor vedete ale zilei — Joe Jackson, Dire Straits, Knack, Jam, Blondie, Elvis Costello — sesizăm ușor aportul și forța de impact ale noului. Să nu uităm că în urmă cu 4—5 ani se vorbea de o dezorientare stilistică — și chiar de conținut — ce mina însăși existența muzicii rock pe plan mondial. Reprezentanții avangardelor muzicale — sau ai perifericului curent „punk” — divagau în zone sterile ale creației, nemaiputînd fi urmăriți și chiar pierzînd contactul cu masa largă a ascultătorilor. În aceeași perioadă, însă, mulți muzicieni reprezentînd etnii mai puțin cotate la „bursa topurilor” au știut să-și păstreze apartenența la datele vitale ale tradiției, apelînd uneori la autenticitatea frustră a folclorului — fără a renunța la cuceririle novatoare. Îi putem plasa în această categorie și pe unii dintre cei mai dotați muzicieni ai formațiilor noastre, ale căror creații s-au aflat întotdeauna pe

disco blitz

● O ingenioasă idee menită să popularizeze topurile de discuri a fost pusă în aplicare de „Fundatia tineretului” din Olanda : un concurs de pronosticuri numit „Hit-Toto”, la care participanții trebuie să ghicească viitoarele poziții ale melodiilor în clasamentele de gen.

● Un nou impuls va fi dat muzicii disco în Uniunea Sovietică prin măsurile anunțate de Secția Cultură și Artă a Kom-somolului. Vor fi înființate 15 discoteci moderne, un studio numit „Tineretea” al casei de discuri „Melodia” va fi rezervat exclusiv imprimării muzicii disco, iar în unele licee vor putea fi urmate cursuri pentru disc-jockey.

● Statisticile recent publicate demonstrează că producția discografică cehoslovacă a atins în 1979 un nivel record. În frunte se află casa Supraphon — cu peste 4 milioane de discuri, urmată de celelalte două case de discuri cehoslovace, Panton și Opus, cu mai bine de 200 000 de L.P.-uri.

● Cunoscuta revistă britanică „Musio Week” și-a decernat premiile anuale. Între laureați : Barry Manilow (solist), Kate Bush (solistă), Electric Light Orchestra (formație), Blondie (cel mai popular album — „Linii paralele”), Pink Floyd (cel mai valoros disc — „Zidul”).

● Datorită personalității lui Liviu Tudan, muzica grupului bucureștean Roșu și Negru se menține atractivă, succesele formației inscriindu-se în coordonatele unui „sound” specific. Aceasta cu toate modificările de personal : bateristul Dorel Vintilă Zaharia este plecat în turneu peste hotare cu Romanticii, Roșu și Negru integrînd actualmente un baterist tînăr, alături de noii ghitariști Dan Bădulescu și Nuțu Olteanu.

● Desființarea celebrei formații Emerson, Lake and Palmer a devenit, din păcate, realitate. Dealtfel, bateristul Carl Palmer a anunțat imediat un disc al noii sale formații, numite „PM”.

● Un recent album, intitulat „Supernova”, încearcă să portretizeze muzical cîteva stururi ale muzicii rock prematur dispărute. Cîntecele originale ale acestui „scenariu” muzical sînt interpretate în stilul unor Jimi Hendrix, Elvis Presley, Janis Joplin, Marc Bolan, Jim Morrison și alții.

● Cunoscutul autor-interpret de muzică reggae Bob Marley, cunoscut pentru vederile sale progresiste, a înregistrat alături de formația sa The Wailers cîntecul „Zimbabwe”, celebrînd victoria în alegeri a populației majoritare de culoare din fosta Rhodesie.

● Premiile muzicii americane, decernate de rețeaua de televiziune ABC și ajunse la a 7-a ediție, au fost cucerite, printre alții, de Donna Summer, Kenny Rogers, Michael Jackson, Commodores.

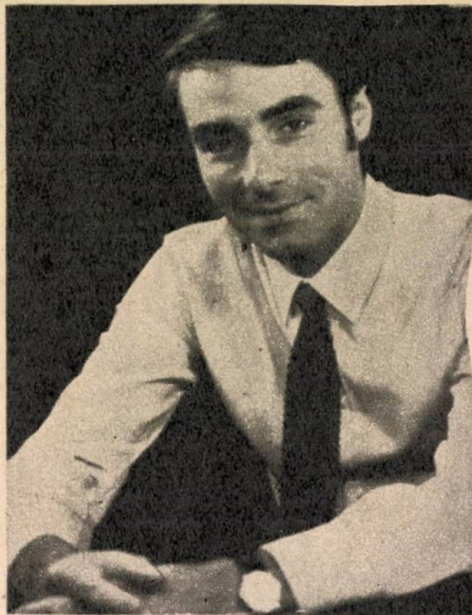

Frida Boccara

coordonatele accesibilității, apropierii de beneficiarii eforturilor lor — ascultătorii. Este cazul unor grupuri cum ar fi Semnal M., Roșu și Negru, Sfinx, F.F.N. Rămânând pe linia de demarcație între „nou” și „vechi” în muzica pop contemporană, iată o altă modalitate de păstrare a acestui echilibru stilistic: utilizându-se formule simple ale hard-rock-ului, se face apel tot mai des la ritmul obsedant al rock and roll-ului așa-zis „clasic”, rezultând ramura denumită „new wave” — noul val. Structurile nu sînt ample, determinante fiind sinceritatea, vigoarea, preocuparea pentru „comunicare”. În felul acesta are loc o reorientare pe alte coordonate expresive, care duce în ultimă instanță la o simplificare a relației dintre muzicieni și public.

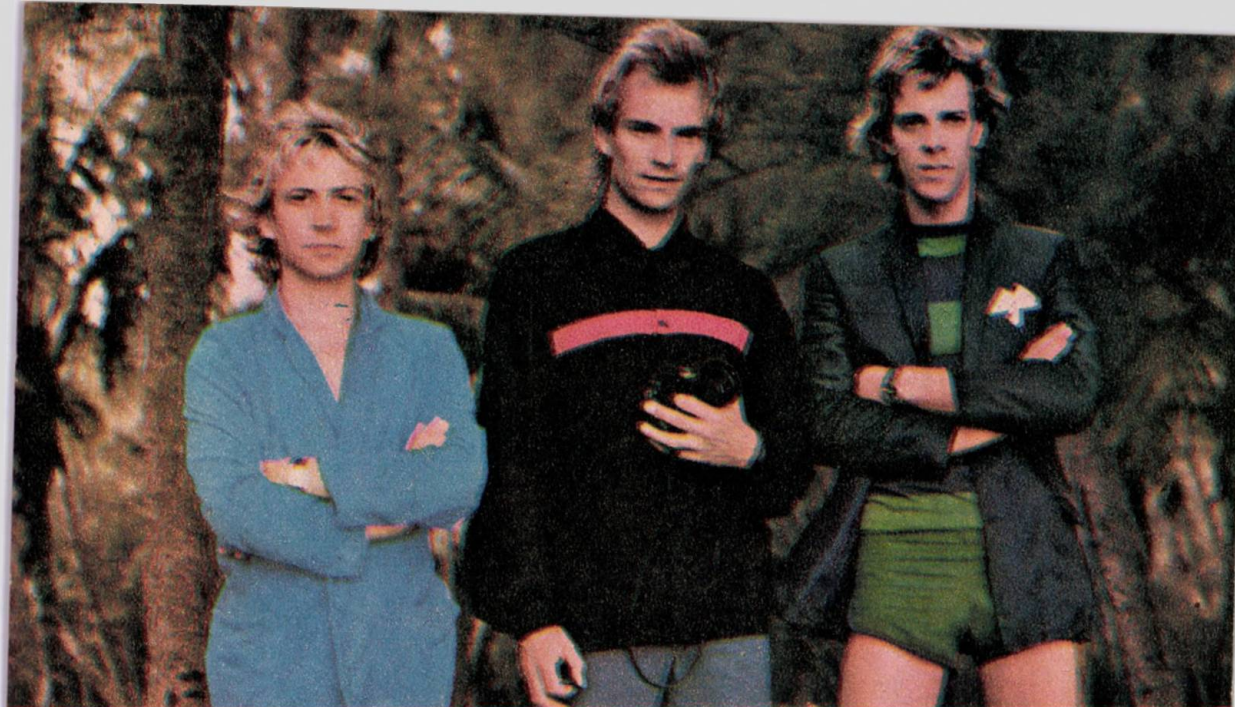
MUZICA VIITORULUI ?

Unii sînt siguri că aceasta va fi muzica viitorului. Alții rețin doar un inteligent exemplu de muzică comercială cu ingrediente mai puțin obișnuite. Genul pop-disco-electronic, într-adevăr, face să se vorbească despre el la ora actuală. Între numele cele mai vehiculate din acest sector se numără cel al grupului Telex, originar din Belgia, țară tributară — în planul muzicii ușoare — Franței și, într-o măsură mai mică, Angliei. În cei doi ani de activitate grupul a editat cîteva discuri single și un album, intitulat „Așteptînd la Saint-Tropez”. Alături de formația franceză Rockets și de grupul vest-german Kraftwerk, Telex s-a afirmat într-un gen de muzică aparte, axată pe coordonate electronice. Telex este un trio: Marc Moulin — keyboards, saxofon; Michel Moore — vocal; Dan Locksman — instrumente

Florin Bogardo

electronice dintre cele mai sofisticate. Fără a atinge aspectul robotic al lui Kraftwerk, distanțarea, lipsa de căldură a muzicii formației constituie o trăsătură caracteristică. Sînt, evident, pasionați ai electronicii toți trei. Marc Moulin a lansat chiar un slogan avangardist, pentru a-l imita pe Brian Eno: el susține că „adevărata emoție este în mașină”. Aceasta, pe disc, se traduce prin segmentări ale notelor, prin artificiozități vocale și instrumentale, totul pe o dimensiune neliniștitoare, ce se bazează adesea pe teme și ritmuri cunoscute și actuale: rock and roll-ul din „Rock around the clock”; twist-ul din „Twist la Saint-Tropez” (un clasic al anilor 60, așa cum precedentul cîntec a fost al anilor 50) — primul lor single; falsul punk din „Ça plane pour moi”, al lui Plastic Bertrand — unul din ceilalți puțini belgieni care au reușit să se impună pe plan internațional. Evident, dincolo de prea multe dizertații filozofice și științifice, succesul grupului Telex a fost consolidat de primirea făcută în discotecii ultimului single al formației. Este vorba de un disc plin de ritm (în esență, sintetic), cu texte (în limba franceză) spirituale, ironice, ce reproduce, între altele, zgomotul produs de un tren în mișcare (chiar dacă el a fost amplu popularizat de Kraftwerk în piesa „Trans-Europe-Express”, el constituie încă un element de succes sigur vizavi de publicul foarte tânăr). Oricum, ceva aparte față de frecventa banalitate a muzicii disco. Telex s-ar putea să fie doar unul din multele nume ce vor alcătui cîndva istoria muzicii disco, cu toate ramurile ei. Maniera lor face prozele, dacă ne gîndim numai la japonezii de la Yellow Magic Orchestra, a căror țesătură electronică este brodată pe o canava din care nu lipsesc elemente ale tradiției orientale.

Police

UN GEN CU MULȚI ADEPTI : MUZICA PROGRESIVĂ

Muzica denumită actualmente progresivă este, de fapt, una din sub-speciile genului pop. În urmă cu un deceniu, titulatura era „muzică underground” și desemna eforturile unui mănunchi de artiști în direcția utilizării unor mijloace expresive de avangardă. Sonoritățile inedite erau de obicei alăturate unei prezentări scenice de excepție ca în cazul formațiilor Jethro Tull sau Genesis. La adjectivul „progresiv” s-a recurs tocmai pentru a accentua pasul înainte al inovatorilor, progresul pe care îl aduc limbajului muzical aceste spirite creatoare. Interesul acestora s-a extins, în afara realizării unor show-uri cu tentă teatrală (de care am amintit), asupra electronizării muzicii. Se remarcă în această direcție în special formațiile vest-germane Tangerine Dream, Can, Kraftwerk. Nu pot fi omise nici discurile de „autori totali” ale unor multi-instrumentiști ca Mike Oldfield, Vangelis, Jean-Michel Jarre, Niemen. Dar termenul „muzică progresivă” nu subliniază un mijloc fix de a practica muzica, ci orice încercare insolită. Deci „încercare”, căci un artist se înscrie în curentul „progresiv” doar atit timp cit „caută” și „experimentează”. Este și cazul practicantilor jazz-rock-ului : Herbie Hancock, Chick Corea, Jan Hammer (pentru a cita doar cîteva nume) — neobosiți improvizatori și inovatori ai discursului sonor, alături de celebrul grup Weather Report. Termenul „progresiv” este aplicabil oricărui gen muzical, nu numai celui pop ; mai mult, se aplică oricărei arte (teatru, pictură, film). Iată de ce unele din sonoritățile cele mai interesante sînt obținute de formațiile care combină influențe diverse : preclasic, jazz, folk. O astfel de muzică

eclectică, extrem de originală, este „cartea de vizită” a grupului britanic Gentle Giant. Îndeobște, se presupune că în momentul în care un muzician își repetă propriile „inovații” de limbaj și fond, „staționînd” artistic, nu se mai înscrie în perimetrul muzicii progresive. În practică, lucrurile nu stau chiar așa : muzicienii care au optat către un așa-numit „progresiv-simfonic” — inspirîndu-se din generoasele teme ale muzicii clasice — nu vor înceta să ne incinte. Este cazul unor Emerson, Lake & Palmer, Electric Light Orchestra, Renaissance, Rick Wakeman.

CE ESTE „REGGAE” ?

Genul reggae este idiomul muzical născut și practicat în Insulele Antile, în special în Jamaica. Filonul muzical inițial al genului este de origine africană, peste el suprapunîndu-se influențe ale muzicii rhythm and blues, îndeosebi stilul New Orleans. Această grefare avea loc prin anii '40, iar produsul sonor obținut se numea „ska”. Un amănunt interesant : cei care propagau și „perfecționau” această nouă muzică erau acei „disc-jockey mobili” — sonorizatori care pe lingă prezentarea, la diverse reuniuni, a ultimelor discuri, compuneau scurte cîntecele de „legătură” și reclamă. Pînă la primele succese internaționale, genul a suferit transformări structurale : instrumentele de suflat fuseseră înlocuite de chitara-bas, iar bateria accentua contratimpia. Denumirea „ska” (reapărută, însă, de curînd, în alte interpretări) este înlocuită de „rock steady” ; apar zeci de studiouri primitive de imprimare, în special la Kingston, apar sute de formații, iar discurile poartă sunetele noului gen în toate colțurile lumii. Denumirea se schimbă din nou — din „rock steady” devine „blue beat” — iar sonoritățile sînt tot mai

The Saints... și moda retro

electrizate. Apar, firesc, două direcții : una care se menține pe linia etnică tradițională, avînd un caracter aproape folcloric ; și alta care se înscrie hotărît în perimetrul muzicii pop tradiționale, atît ca tematică, cit și ca orchestrații. Chiar dacă adepții acestei tendințe nu sînt, poate, foarte reprezentativi pentru noul gen, ei sînt cei care îi măresc popularitatea, prin locurile fruntașe ocupate în topuri : să-i numim pe Johnny Nash, Dandy Livingstone, Desmond Dekker. După

1970 se generalizează denumirea reggae. Majoritatea interpreților se aliniază unui complex de convingeri morale numit „rastafarianism”, iar cîntecele lor reflectă condițiile scăzute de trai, realitățile social-economice întunecate. Cîntecele muzicienilor de culoare din Jamaica sînt reluate de artiști de pe toate meridianele, iar genul reggae devine unul dintre bastioanele de frunte ale muzicii rock internaționale. Vigoarea genului este perfect reprezentată de Toots and the May-

Un trubadur modern : Mircea Baniciu

Drupi

tals dar mai ales de Bob Marley, considerat la ora actuală muzicianul reggae numărul 1. El evoluează întotdeauna alături de formația sa, The Wailers.

ACCESORII ELECTRONICE

Introducerea tot mai pronunțată a automatizării și electronizării în viața de zi cu zi a dus la introducerea acestor tehnici și

tehnologii perfecționate și în domeniul muzicii. Fără a recurge la o explicare amănunțită a complicatei instrumente electronice, să ne rezumăm la câteva descrieri sumare, care ne vor ajuta să înțelegem mai bine anumite sonorități aparte. Unul dintre cele mai simple, mai vechi și mai folosite accesorii este doza — o mică cutiută care amplifică sunetul „rece” al chitarei, saxofonului, viorii sau contrabasului (în principiu, majoritatea instrumentelor pot fi amplificate). O modificare sensibilă a liniei sonore se poate obține cu ajutorul așa-numitelor „camere de ecou și reverberație” — care se bazează de fapt pe existența unor magnetofone cu mai multe capete de redare. Din aceeași familie de modificări face parte și filtrul pentru „telefonarea” vocii (cit se poate de semnificativ, în acest sens, cîntecul „Linia telefonică” al lui Electric Light Orchestra). Chitariștii folosesc de peste 20 de ani numeroase „pedale” producătoare de efecte electronice: dintre ele amintim efectul „wah-wah” (titlatura explică sugestiv modificarea sonoră obținută) și pedala „fuzz”. Această distorsiune electronică, introdusă de formațiile Rolling Stones și Yardbirds, este foarte des întâlnită în rockul modern. Ceva mai recentă este „cutia vorbitoare” (talk-box). Atașată la chitară, ea imită — aproximativ — vocea omenească. Concertele în țara noastră ale formațiilor I Pooh și Locomotiv GT au demonstrat „pe viu” efectele acestui aparat, dar să nu uităm că primul care l-a folosit a fost Jeff Beck. „Regele” instrumentelor electronice rămîne însă sintetizatorul. Aparat complex, constituit din generatoare de undă și modulatori, el a fost construit pentru prima dată în 1940, dar a cunoscut adevărata dezvoltare abia după perfecționările aduse de Robert Moog. Inițial, scopul aparatului a fost producerea unor sunete „pure”, fără armonice. Treptat, se ajunge la poly-moog-synthesizer, care produce mai multe note simultan. Virtuozii ca Czesław Niemen, Rick Wakeman, Keith Emerson, Isao Tomita (sau, la noi, Adrian Enescu, Dan Andrei Aldea, Mircea Florian) exploatează din plin posibilitățile noului instrument. Grupuri de muzică electronică, precum Dream, Can, Faust, sînt adepți totale ale acestui instrument, pe care-l utilizează uneori chiar ca înlocuitor al vocii. Dar epoca instrumentelor electronice este abia la început. Chiar dacă ele nu vor putea înlocui niciodată creativitatea umană, viitorul ne va aduce multe surprize în domeniul sunetelor „artificiale”.

O MUZICĂ PLINĂ DE PROSPETÎME : BLUEGRASS

Muzica bluegrass (iarbă albastră) este un stil dezvoltat și impus abia după 1945. Ea este expresia modernizată a tradițiilor muzicale din regiunea munților Appalachian din S.U.A., avînd la bază folclorul scoțian, irlandez și german al pionierilor noului continent. Instrumentele folosite inițial erau „dulcimerul” (instrument german cu 4 corzi) și vioara. Mai tirziu se adaugă banjo-ul cu 5 corzi, iar tematica cîntecelor se lărgeste: sînt zugrăvite noile condiții de viață, noile profesii — miner, textilst, muncitor la căile ferate. Treptat, cîntecele reflectă și aspecte ale traiului la oraș, nu numai viața rurală,

Eric

iar instrumentația se lărgeste, prin introducerea chitarei și mandolinei. Odată cu generalizarea transmisiilor radiofonice și cu apariția caselor de discuri, genul „hillbilly” (cum se numea la început muzica bluegrass) devine, dintr-un idiom muzical local folcloric, un gen bine statornicit al culturii naționale americane. Instrumentația și tematica, amintite mai înainte, se stabilizează, devin „tipice”; prestația vocală, de asemenea — se folosesc registrele înalte (în special la sfârșitul versului), iar uneori și tehnica denumită „chemare și răspuns” — împrumutată din genul gospel. Titulatura „bluegrass” provine de la numele formației Bluegrass Boys condusă de Bill Monroe. „Sound”-ul acestei formații, ritmica susținută, instrumentația (banjo-uri Gibson, chitare acustice Martin, mandoline și viori) — sint imitate, copiate de zeci de grupuri în perioada 1945—1948. Aproape toți marii interpreți ai genului și-au făcut ucenicia în formația Bluegrass Boys; să-i amintim doar pe Lester Flatt — chitară, Bob Wills — vioară, Earl Scruggs — banjo. Ei au dat naștere altor formații de renume ale genului, cum ar fi Foggy Mountain Boys, Virginia Boys, Newgrass Revival. După ce, în anii '60, popularitatea genului a scăzut vertiginos în fața asaltului rock and roll-ului, tineretul a redescoperit vigurosul bluegrass, nu numai în țara de origine, ci și pe alte meridiane. „Veteranii” — din nou căutați — își reînființează formațiile, apar în show-uri TV și festivaluri. Un singur exemplu, recent: turneul în țara noastră al grupului McLaine Family, bine primit de spectatori. Și chiar dacă bluegrass-ul nu este cîntat întotdeauna în forma sa pură, inițială, influențele sale pot fi detectate în multe cîntece pop, country, folk și chiar jazz.

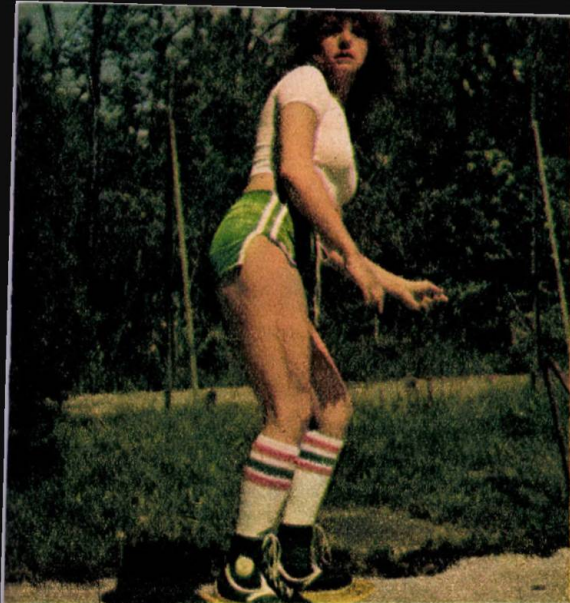
COSMIC-SOUND

Nu se poate preciza cu exactitate cînd și de către cine au fost introduse sintetizatoarele de sunete în muzica rock. Cert este

Ursula Sipinska între laureații Festivalului de la Palma de Mallorca

că ele au devenit populare — în special moog synthesizerele — datorită lui Keith Emerson, prin '68—'69. O nouă epocă începea: epoca electronizării. La început, instrumentele de produs sunete artificiale erau folosite doar pentru „coloratură”; cele care se angajează pe drumul explorării totale a domeniului sint formațiile Tangerine, Dream, Can, Faust. Efectele stranii create, atmosfera „spațială”, fluiditatea discursului melodic — iată cauzele pentru care genul practicat de aceste formații a fost denumit „Cosmic rock”. Pentru urechile bombardate de asaltul ritmic al rockului obișnuit, surprinde, la rockul cosmic, absența unui asemenea suport strict. Lipsesc bateria și chitara bas, doar uneori ele fiind „imitate” de generatoarele de unde — dar nu foarte frecvent și nici foarte insistent. Grupul Kraftwerk introduce secția de percție permanentă (creată electronic, e drept), percție care are darul să confere un fundal mai antrenant. În general, piesele rockului cosmic sint pur electronice, și de cele mai multe ori instrumentale — căci vocea umană ar dăuna efectului ireal, celest, al muzicii. Această concepție a fost modificată de formația britanică Hawkwind, printre componenții căreia se numără Bob Calvert — autor de poezii și nuvele cu subiecte științifico-fantastice. Calvert își recită lucrările pe fond muzical, căci tematica literaturii sale nu depășește perimetrul rockului cosmic, iar vocea este și ea „tratată” electronic. Ne vom convinge ascultînd oricare din discurile grupului, dar și ale altor muzicieni, pentru că aria rockului cosmic poate fi lărgită. Pasaaje electronice instrumentale, mustind de efecte, ce pot fi încorporate acestui idiom sonor, putem găsi și în jazz-rockul bateristului de culoare Billy Cobham sau în lucrările japonezului Isao Tomita. Chiar dacă acest virtuoz al sintetizatoarelor s-a specializat în prelucrarea electronică a unor piese simfonice și camerale sembrate Stravinsky, Debussy, Bach, Grieg, improvizațiile sale depășesc cadrul inițial ales. Pentru a menține interesul ascultătorului și a

Zalattay Sarolta

face mai accesibil discursul sonor, grupul Kraftwerk a introdus o pulsație ritmică simplă, fiind acuzat că degradează „cosmic sound”-ul, că îl comercializează.

DISCO-MUZICA ANILOR 80 ?

Stilurile, genurile artistice iau naștere în timp; rareori putem certifica data exactă a nașterii unui curent (în cazul nostru, muzical). Și totuși, în cazul muzicii disco, specialiștii au căzut de acord că se poate folosi acest termen începând de la discurile „Rock the Boat” (al trio-ului Hues Corporation) și „Rock Your Baby” (cu George McCrae), în 1974. Chiar dacă de Hues Corporation nu s-a prea mai auzit, iar McCrae a mai avut doar succese minore (uneori în duet cu soția sa, Gwen), numele lor vor rămâne înscrise pe postamentul monumentului „disco”. Monument scund la început, devenit astăzi o coloană imensă, umbrind și pipernicind — spre disperarea multor melomani — multe alte stiluri odinioară viguroase. Se pot detașa, după mai bine de 6 ani de existență, trăsături nete ale mult discutatului curent „disco”? Citeva doar, nu nete, mai mult formale. Este evident o muzică de ritm, „pentru picioare, nu pentru minte” (cum o caracterizează unii cronicari). În principal, ritmul este cel simplu și natural — măsura 4/4 — susținut de toba mare, „regina” actuală a ringurilor de dans. Celelalte componente ale bateriei (cinele, tom-tom) și celelalte elemente ale secției ritmice sînt propulsate în prim-plan, rezultînd un aspect sacadat (obositor prin repetiție) al fiecărui cîntec. Aceste trăsături, în formă incipientă, apăreau în muzica neagră tip „soul” prin anii '63-'68 atîngînd perfecțiunea în producțiile casei de discuri Tamla-Motown, firma „disco” a acelei perioade. Cu aceste antecedente era firesc ca muzica disco să apară, așa cum aminteam, în S.U.A. Totuși, în ultimul timp, ștăfeta a fost preluată de

disco blitz

● Concertele lui Frank Sinatra la Rio de Janeiro — prima sa apariție pe o scenă din America de Sud — au stîrnit un interes fără precedent: toate biletele pentru spectacolele din sala hotelului Palace, cit și cele 150 000 pentru show-ul de pe stadionul Maracana au fost epuizate cu multe zile înainte.

● Jazzul este unul dintre cele mai populare genuri din R. D. Germană. Anul trecut au avut loc 49 de concerte ale unor muzicieni de jazz străini și au fost editate 11 discuri ale numelor clasice din jazzul mondial. La TV — 26 de programe au fost dedicate exclusiv jazzului și s-au desfășurat 4 festivaluri de gen cu participare internațională.

● În orașul Clarkdale din Missouri (S.U.A.) s-a inaugurat „Muzeul bluesului”, care expune obiecte legate de apariția și evoluția genului. Între exponate: trompeta lui W. C. Handy, chitara lui B. B. King, sacoul lui George Harrison...

● Al 14-lea festival de jazz al Universității Berkeley a reunit nume prestigioase, de la „tradiționaliștii” Art Blakey și Oscar Peterson pînă la reprezentanții jazz-rockului: Chick Corea, John McLaughlin, Carlos Santana.

● Din producția 1980 a Electrecordului (cam săracă, însă) s-a notat discul de jazz al lui Johnny Răducanu („Confesiuni”), LP-ul de debut al Mirabelei Dauer și al grupului Semnal M., discurile rock de format mic cu F.F.N. și Roșu și Negru.

● Filmul muzical „Nu opri muzica” îi are ca protagoniști ai acțiunii (și ai benzii sonore, desigur) pe Village People și Ritchie Family — două cunoscute grupuri vocale de muzică disco.

● Pînă de curînd, singurul nume japonez de relativă notorietate mondială era cel al lui Kenji Sawada. Lui i se pot adăuga acum o reprezentantă a muzicii electronice cu tentă disco — formația Yellow Magic Orchestra, precum și duetul feminin Pink Lady.

● După diversele trucuri publicitare — cum ar fi discurile pătrate, în formă de inimă, transparente, din material de diferite culori — iată o nouă „inovație”: discul fosforescent! Primul beneficiar: grupul englez de hard-rock Whitesnake.

● O mică ciudățenie a clasamentelor: în topul disco publicat în revista americană „Billboard”, pe primul loc s-a situat mult timp Change, un grup... italian! De fapt — o confirmare a succesului înregistrat anterior în același top de alte două formații din Milano: Macho și Revanche.

● UNESCO a organizat un concurs muzical intitulat „Copiii ajută copiii”. Tineri talente — pînă la 15 ani — din întreaga lume au fost solicitate să trimită cîntece, sau idei pentru cîntece, care vor fi selecționate și înmîinate interpretului-autor Roger Whittaker pentru a le finisa și înregistra.

Karda Beata

Formația I Pooh

Precious Wilson

europeni, care, după cîteva încercări și imitații palide ale originalelor, au început să conducă plutonul inovatorilor, să dea tonul modei. De pildă, în lipsa unor bateriști și „basiști” de valoare, ritmul este conceput și realizat artificial (dar eficace) de sintetizatoare și alte aparate electronice. Interpretul — fie el instrumentist sau cîntăreț — nu este decît o unealtă în slujba ideilor unor producători și compozitori atotputernici: pentru abili oameni din umbră de genul lui Giorgio Moroder sau Frank Farian, artiști cunoscuți cum sînt Donna Summer, respectiv Boney M., nu sînt decît marionete care pot fi înlocuite oricînd. Deducem imediat alte trăsături ale curentului disco: una strict muzicală — în afară de ritm nu mai au importanță pîrțile melodice sau armonice; alta mai generală, estetică — în această muzică nu contează personalitatea, „frumusețea” actului artistic, ci eficiența, efectul cit mai percutant asupra dansatorilor. Actul artistic se transformă în „produs”: cîntecele par asemănătoare chiar, căci sînt simplificate pentru a ajunge rapid și direct la inima ascultătorului.

CE MAI SPUN TOPURILE

Important este nu să privești pur și simplu un top, ci să cauți să-î înțelegi mecanismele și să tragi concluzii generale. Astfel,

clasamentele anului 1980 relevă citeva aspecte deosebit de interesante. În primul rând, succesul de care se bucură, pe plan individual, foști componenți ai unor formații celebre, muzicieni pop de marcă: Paul McCartney, Eric Clapton, Pete Townshend, Jeff Beck, Dave Mason, Grace Slick. Tot ca o recunoaștere a valorii încă neegalate a formațiilor „fanion” se înscrie clasarea pe poziții de frunte a discurilor unor grupuri ca Rolling Stones („Emotional Rescue”), Pink Floyd („The Wall”), Kinks („One For The Road”) sau chiar Beatles („Rarities”)! Se mențin în atenția publicului adevăratele valori ale genului, fie că ele se numesc Elton John, Queen, Bob Dylan, Carole King, Eagles sau chiar Black Sabbath. O altă observație care se impune: ascensiunea muzicii country datorată melodicității și accesibilității acesteia. Artiști cum ar fi Waylon Jennings, Emmylou Harris, Willie Nelson, Anne Murray, Dolly Parton și mai ales Kenny Rogers (familiar telespectatorilor noștri, din „mozaicurile” de simbătă) sînt prezenți uneori chiar cu mai multe albume simultan în topul de 200 de locuri. Impactul uriaș al cinematografului a făcut ca la un moment dat să figureze în top nu mai puțin de 12 albume „soundtrack” (conținînd banda sonoră a unor filme de succes). Anul care s-a scurs a mai confirmat valoarea deosebită a lui Billy Joel, precum și a grupurilor Journey și Bob Seger and Silver Bullet Band, toți aflați la un moment dat cu cîte 3—4 discuri simultan în clasamente.

Eliana

ROCK '80

Răsfoind clasamentele anului 1980, chiar un comentator avizat este uluit, copleșit de avalanșa numelor inedite, de asaltul noilor

formații și soliști. Citiți au auzit, de pildă, de Buzzcocks, Clash, Undertones, Ultravox, Squeeze, Members, Only Ones? Indiscutabil, rockul lui 1980 are alți protagoniști decât în 1976 sau 1977. Să încercăm o succintă, dar cit mai completă panoramă a direcțiilor principale. Într-o primă categorie ar putea fi plasate cîntecele cu sonorități nepretențioase, originale însă prin nota de umor mereu prezentă și cu subiecte neașteptate. Exemplul formației Kraftwerk este tot mai des urmat: au apărut zeci de mici grupuri (2—3 muzicieni) care și produc cîntecele numai cu ajutorul aparatului electronic, chiar vocea fiind „tratată” în același mod: Tubeway Army, Human League, Flying Lizards, Orchestral Manoeuvres In The Dark. Dar, în ultimul an a revenit la modă hard-rockul chiar dacă nu trebuie să uităm că germeni ai acestor sonorități puteau fi detectați încă acum 4 ani în muzica formațiilor „noului val”, cum ar fi Jam, Motors, Boomtown Rats sau Knack-grup ce face legătura între muzica perioadei 1976—1979 și rockul 1980. Mulți dintre comentatorii care nu îndrăgesc sonoritățile „new wave” folosesc ca argument suprem posibila lipsă de consistență, în timp, a activității noilor grupuri. Și totuși, multe din aceste grupuri, deși nu s-au înființat decât cu 2—3 ani în urmă, au la activ multe concerte prestigioase, albume valoroase, și chiar 4—5 succese de top. Ii putem cita astfel pe Fools, Boomtown Rats, Jam, Clash, Gary Numan, Matchbox, Squeeze, Sue Saad & The Next. Muzica „noului val” poate fi caracterizată succint astfel: un rock simplu, nesofisticat, în care ritmul viguros nu umbrește linia melodică plăcută.

FORMAȚIA NOASTRĂ NR. 1 ȘI ROCKUL MELODIC

Deși specialiștii sînt de acord că Sfinx este cea mai tehnică — pe plan muzical — formație românească, sondajele de opinie și

Anna Jantar

topurile au dovedit că publicul îndrăgește mai mult grupul Semnal M., din Cluj-Napoca. Cifrele sînt grăitoare: în recentul turneu al grupului, sălile au fost luate cu asalt (inclusiv Sala Palatului); primul lor disc single (incluzînd piesele „Moara” și „Durata”), deși înregistrat necorespunzător, mono, s-a epuizat în 3 zile; s-au înființat fan-cluburi „Semnal M.” în 7 orașe. Fenomenul este uimitor, deoarece formația s-a constituit abia la 1 iunie 1977, iar în decembrie 1978 a avut loc o remaniere care a dus la formula: Ștefan Boldijar — chitară bas și cea mai bună voce „rock” din țară; Ghiță Ciolac — keyboards; Liviu Hrișcu — baterie; Paul Masgras — chitară, vioară, fluiet; Iuliu Merca — voce, conducător, chitară solo, compozitor (el este acel M. din titlatură). Cine este Merca? Unul dintre „decanii” muzicienilor noștri pop, trecut de pragul celor 30 de ani, mai mult de jumătate din aceștia dedicîndu-i muzicii. Dintr-un pionier al genului, el a devenit un adevărat lider. Așa încît un mic interviu se impunea, răspunzînd solicitărilor cititorilor noștri.

— Cum îți explici popularitatea grupului Semnal M.?

— Facem o muzică simplă, cu conținut actual — vreau să accentuez — o muzică „comercială”, care vorbește însă direct tinerilor. Pot reaminti succesele noastre: „Riul”, „Generația noastră”, „Împreună sîntem iar”, „Trenul cursă de persoane Apahida — Cluj-Napoca”, „Urare” — aproape toate se înscriu în caracterizarea de mai înainte.

— Într-un timp scurt v-ați făcut un bogat repertoriu. V-a apărut un prim disc LP, dar aveți deja material muzical pentru un al doilea (pe care îl dorim stereo). Cine scrie?

— Eu — toată muzica și majoritatea textelor, deși apelăm adesea la poeți consacrați sau tineri poeți clijenii. Arunc tone de hirtie, dar am curajul să mă înfățișez în fața oricărui juriu literar. Sînt de părere că orice muzician trebuie să fie în primul rînd poet.

— Ești mulțumit de realizările tale cu Semnal M.?

— În 1978 eram considerați formația nr. 2, anul trecut — deja nr. 1. Dar mai important mi se pare spiritul de emulație stîrnit de ideea că orice grup, pornind de la zero, poate să ajungă sus. Eu am numărat 22 de grupuri pornite la drum impulsionate de succesul nostru.

— Să înțelegem că acorzi un loc primordial entuziasmului?

— Sîntem cîțiva care cîntăm de 15 ani fără pauză. M-aș putea retrace liniștit oricînd, dar cred că voi fi pe scenă și cu părul alb, atît timp cît pot ține chitara în mînă.

Cele spuse de Iuliu Merca sînt adevărate și nu mai au nevoie de comentarii. Asistînd la un concert cu Semnal M., îți poți da seama imediat de legătura invizibilă dintre muzicieni și spectatorii tineri. Melodioasele compoziții ale lui Merca sînt interpretate cu o voce caldă de Boldijar, iar ceilalți colegi adaugă inspirate accente instrumentale, realizînd un sunet compact. Deși muzica practică de Semnal M. poate fi numită „disco-rock”, noi i-am spus mai curînd „melodic-rock”, oricît de depărtați par la prima vedere cei doi termeni. Semnal M.: un triumf al talentului, modestiei, seriozității, perseverenței.

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ȘI FLORIN-SILVIU
URSULESCU

RESURSELE terrei

O planetă mai puțin cunoscută

„Terra geografică“ a fost descoperită și redescoperită. După Columb și înaintea sa călătoriile s-au succedat fără oprire pentru a se afla noi și noi țărmuri, noi și noi bogății, noi și noi cunoștințe. Azi, cunoștințele noastre par a fi relativ complete în ceea ce privește

conținutul acestei sfere, puțin turtită, care este planeta Pământ. Dacă din punct de vedere geografic lucrurile stau așa, din punct de vedere geologic, sau mai complet spus — ecologic —, am putea exprima ideea că ne aflăm la pioneratul cunoștințelor despre Terra.

Omenirea a rămas dependentă de-a lungul dezvoltării sale, și și-a mulat dezvoltarea economică și industrială pe doi suportați energetici — petrolul și cărbunele. Importanța lor a oscilat de la o etapă la alta. Spre sfârșitul acestui secol se estimează că „regele cărbune” va redeveni vedetă în fața „aurului negru”.

Criza declanșată de penuria de energie obținută din aceste surse are, pe lângă efectele nefaste cunoscute, și un „efect pozitiv”. Acest efect a determinat accelerarea cercetării spre găsirea de alte surse alternative prin care să se poată obține energie. Această luptă pentru noi descoperiri a generat cele mai diverse orientări și ipoteze, a antrenat specialiști din multiple domenii pentru a inventa sau a îmbunătăți tehnologiile energetice.

Această cursă contracronometru a determinat reanalizarea și readucerea în prim plan fie a unor ipoteze mai vechi ce nu au dat randament la nivelul tehnologic cunoscut cu ani în urmă, fie a unor resurse pe care omenirea le-a neglijat. Se vorbește azi de o valorificare a tot ce se poate valorifica din punct de vedere energetic.

Iată citeva numai din orientările spre noi surse :

GAZELE NATURALE au fost neglijate un timp deoarece prin ideea ce era acreditată se susținea că atunci când sînt descoperite împreună cu petrolul ele reprezintă mai mult o pagubă decît o avere. În prezent lucrurile s-au schimbat. Este suficient să arătăm că azi gazele naturale acoperă circa 18 la sută din energia totală consumată în țările C.E.E. După cum aprecia revista SCIENCE et VIE — rezervele cunoscute azi se cifrează la aproximativ 71 de trilioane

mc. În anul 2000 se presupune că lumea va consuma 25 la sută din gazele naturale disponibile.

BIOMASA este o sursă alternativă de energie care poate fi obținută din diferite forme de vegetație naturală — frunze de porumb, rumegușul, îngrășămintele animale și chiar gunoierul menajer urban. Bioenergia nu este, în acest sens, o practică nouă. Obținerea energiei din folosirea resturilor organice era cunoscută încă din secolul trecut. Sub acest aspect al recirculării unor deșeuri biomasa este o variantă care promite în perspectivă. „Gazoholul” reprezintă un exemplu de biomasă transformată în alcool în amestec cu benzina. El este folosit în Brazilia din 1975 — după cum se știe — drept carburant. Materia primă : trestia de zahăr.

NISIPURILE ȘI ȘISTURILE BITUMINOASE sînt alte resurse neconvenționale. Zăcămintele de mare importanță identificate pînă acum pot fi apreciate ca avînd o capacitate energetică de 350 de ori mai mare decît actualele resurse de petrol. Problema care o ridică exploatarea lor o constituie costurile încă ridicate ale investițiilor și ale tehnologiilor extrem de complexe.

ENERGIA SOLARĂ se află într-un moment de analiză. Realizările tehnologice au adus acest tip de energie în pragul competitivității în domeniul furnizării de apă caldă dar ea suportă cu greu comparația cu mijloacele clasice pentru producerea de electricitate. După cum aprecia publicația londoneză „OBSERVER” energia solară pare să aibă un mare viitor spre sfîrșitul acestui secol.

Alternativă energetică

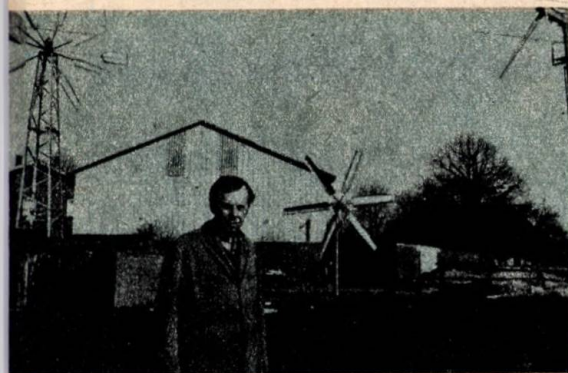
Un grup de inventatori de la Institutul de tehnologie din Tokio a pus la punct și a efectuat demonstrațiile practice ale unui nou motor auto care folosește ca energie inițială căldura reziduală provenită din fabrici și incineratoare și care, într-un viitor nu prea îndepărtat, ar putea reprezenta o alternativă convenabilă pentru motoarele cu benzină.

Partea principală a motorului este alcătuită dintr-un boiler de apă, înconjurat de un alt vas care conține o soluție concentrată de clorură de calciu și clorură de litium. Apa din boiler este încălzită, la început, cu mijloace exterioare sistemului (căldură reziduală, baterii solare ș.a.). Aburii produși astfel acționează un motor cu aburi care, conduși către vasul cu soluția de sare, se condensează în apă. La impactul dintre soluție și apă, se produce căldura necesară încălzirii boilerului de apă, repetînd astfel ciclul de producere a energiei calorice. Viteza motorului acționat în acest fel a fost, în cursul testelor, de 8—10 km/h. În foto 6, prof. Hisatugu Isshiki, de la Institutul de tehnologie din Tokio, demonstrînd modul de funcționare a originalului motor cu soluție de sare.

(Kyodo)

Desigur în această competiție un loc important îl ocupă și hidroenergia. Se fac taionări și în ceea ce privește energia eoliană, cea marină, dar deocamdată este necesar un efort foarte mare pentru ca ele să atingă pragul competitivității reale. Până „miine” — care poate fi anul 2000 sau chiar un viitor mai apropiat — sursele tradiționale — petrolul, cărbunele și energia nucleară — nu pot fi încă fundamental înlocuite. Dar această lume neexplorată încă în complexitatea ei — „planeta energetică” — poate oferi surprize dintre cele mai mari.

În această luptă pentru descoperirea și valorificarea unor noi surse de energie, România se situează într-o poziție avansată. Ea dispune de un program de perspectivă energetică. Pe baza documentelor fundamentate științific se prevede o valorificare crescândă a cărbunilor și energiei hidraulice, introducerea energiei nucleare, precum și a unor noi resurse, concomitent cu scăderea ponderii hidrocarburilor și a lemnului de foc. În structura producției de energie electrică ce cuprinde perspectiva anilor 1990, se preconizează ca energia hidroelectrică să crească față de 1975 când era de 16,4 la sută, la 24 la sută în 1990, iar cărbunele și sisturile combustibile să aibă, față de 27,8 la sută în 1975, o pondere de 44 la sută în 1990. Energia nuclearo-electrică la parametrii anticipației va fi în același an '90 de 17—18 la sută în structura energetică națională. În schimb energia pe bază de hidrocarburi va scădea față de 55,8 la sută la 5—4 la sută în 1990. De asemenea o importanță din ce în ce mai relevantă se acordă energiei solare, altor surse noi de energie și surse energetice recuperate, ce vor ocupa în 1990 o pondere de 10 la sută.

MINI-CENTRALE EOLIENE

Creșterea prețurilor produselor petroliere, precum și interesul din ce în ce mai pronunțat pentru noi surse de energie l-au determinat și pe inventivul tehnician Fritz Hüllmann din localitatea Tornesch, în Schleswig Holstein (R.F.G.), să-și canalizeze preocupările spre construirea unor centrale eoliene. Astfel, dacă cea mai mică dintre centrale nu atinge decât 200 wați, suficient însă pentru acționarea unui aparat TV, a unei rișnițe de cafea și a unui bec de 60 wați, cea mai puternică dintre ele, aflată deocamdată numai în stadiul de program, va atinge 100 000 wați.

TEHNOLOGII ROMÂNEȘTI

BIOGAZUL — O CERTITUDINE

Biogazul este o sursă de energie care preocupă intens specialiștii români. În 1979 au fost date în funcțiune 17 stații de diferite dimensiuni care au menirea de a valorifica superior materiile secundare în scopuri energetice. Una dintre stațiile pilot este cea de la Perla — unitate care pentru prima dată la noi în țară a asigurat valorificarea superioară a dejecțiilor animale, materie secundară din care se obține biogaz. Această stație asigură simultan și utilizarea deplină a apelor uzate pentru irigații, precum și o cantitate importantă de îngrășăminte naturale pentru fertilizarea ogoarelor. Stația dispune de panouri anexe de captare a energiei solare, care asigură încălzirea apei, și de instalații de producere a energiei electrice.

În programul pe anul 1980 sînt prevăzute a se construi alte 15 noi instalații de biogaz, precum și preocupări pentru extinderea experienței de pînă acum în alte unități de profil.

DOI ÎNDRAGOSTIȚI DE SOARE

Energia solară este în ofensivă continuă și pe litoralul românesc al Mării Negre. În stațiunea Eforie Nord și, respectiv, Constanța, funcționează instalații solare originale pentru încălzitul apei la dușuri. Aceste instalații au fost concepute și realizate sub îndrumarea directă a pasionatului profesor Emil Haivas. Și inginerul Dragoș Coman nu s-a lăsat mai prejos, proiectînd un grup de dușuri solare la Techirghiol. Instalația, de dimensiuni mai mari decît cele de la Eforie Nord și Constanța, are o suprafață de captare de 110 mp și un randament de circa 25 000 litri de apă caldă pe zi. Această instalație l-a determinat pe locuitorul orașului să renunțe la construirea unei centrale termice care ar fi consumat anual peste 60 tone combustibil.

EOL LA „ELECTROTIMIȘ”

A fost dată în funcțiune la întreprinderea bănețeană „Electrotimiș” o microturbină eoliană, cuplată cu un generator electric și o baterie cu acumulatori. Ea este realizată în cadrul activității de autoutilitare de specialiști din întreprindere. Instalația are un randament ridicat, la o viteză mai redusă a vîntului, care în această parte a orașului atinge o viteză de la 2 pînă la 5 metri pe secundă. La o viteză mai mare ea se oprește automat, datorită unui sistem de frinare.

Puterea microturbinei eoliene este de 2 kW și furnizează curent electric pentru iluminatul unor ateliere de proiectare, birouri și alte spații din cadrul unității.

PREMIERĂ LA REȘIȚA

Specialiștii Centrului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente hidroenergetice din Reșița au realizat primele tipuri de microturbine românești. Este vorba de o premieră națională în materie de microhidroagregate. Aceste utilaje sînt destinate centralelor electrice de mică putere care vor funcționa la căderi de apă cuprinse între 2 și 110 metri.

Colectivul a conceput la început 33 de tipodimensiuni. Apoi numărul lor a fost redus la numai 11 care pot face față, însă, tuturor cerințelor ce decurg din sursele noastre de apă. Aceste microturbine pot dezvoltă puteri ridicate pînă la 500 kilowați.

Realizarea se circumscrie preocupărilor de valorificare a debitelor mici prin intermediul unui program complex de construcție a microhidrocentralelor.

C ECHIPĂ de savanți americani — după cum relatează revista „Science et Vie” — condusă de Melvin Calvin, profesor la Universitatea californiană de la Berkeley, titular al Premiului Nobel pentru lucrările sale în domeniul fotosintezei, a identificat o plantă, *Euphorbia Lathyris*, a cărei sevă conține hidrocarburi similare celor din petrol. În urma studierii acestei plante, cercetătorii americani au stabilit că momentul optim, pentru recoltare, este luna septembrie (în S.U.A.) și că în condiții obișnuite producția energetică la hectar este de 25 barili hidrocarburi. Studiind aceeași plantă, japonezii au obținut rezultate superioare: 40 de barili la hectar, însă pe o plantație experimentală situată în insula Okinawa.

MOTOR PENTRU ORICE COMBUSTIBIL

COMPANIA Texaco Inc. a proiectat un motor auto care ar putea contribui la rezolvarea problemelor de combustibil în deceniile viitoare, un motor cu alimentare stratificată care fără modificări poate funcționa cu orice combustibil de la kerosen sau combustibil diesel până la benzină cu cifră octanică ridicată. Ca și în cazul tuturor motoarelor cu încărcătură stratificată, cel creat de Texaco realizează un amestec omogen de combustibil și aer în camera de combustie, astfel încât combustibilul se aprinde într-un mediu bogat dar arde în cea mai mare parte într-un mediu mai sărac — mai eficient în ceea ce privește utilizarea combustibilului.

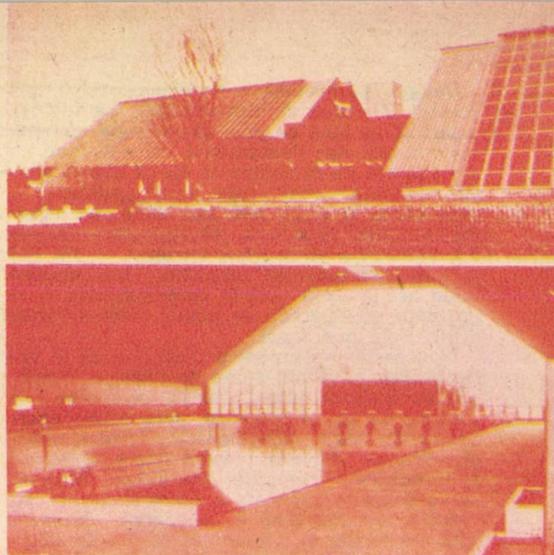
CENTRALĂ ELECTRICĂ PE... MARE

O PREMIERĂ mondială au realizat specialiștii constructori italieni. Este vorba de proiectul unei centrale electrice, ce va avea o putere de 320 MW (echivalentul energiei electrice necesare unui oraș cu o jumătate de milion de locuitori, sau cu un consum de 500 000 de tone de cărbuni anual). Centrala se deosebește de celelalte prin faptul că este construită pe o platformă mobilă, asemenea celor folosite pentru forajele petoliere.

GAZUL — combustibil auto

Scumpirea continuă a prețului produselor petoliere și a derivatelor lor, a determinat autoritățile franceze să emită o lege prin care posesorilor de autoturisme le este permisă folosirea gazului de petrol lichefiat (propan) în locul benzinei. Și astfel, după o ușoară transformare și adaptare a motorului automobilului cu benzină, șoferii pot utiliza drept combustibil propanul pus deja în vânzare prin intermediul unei rețele de stații specializate.

Grupaj realizat de
M. CONSTANTINESCU
S. SCĂRLĂTESCU

Montaj înfățișând exteriorul și interiorul bazinului de înot al gimnaziului cu energie solară din Tsukuba

Foto — Kyoto

ȘCOALA SOLARĂ

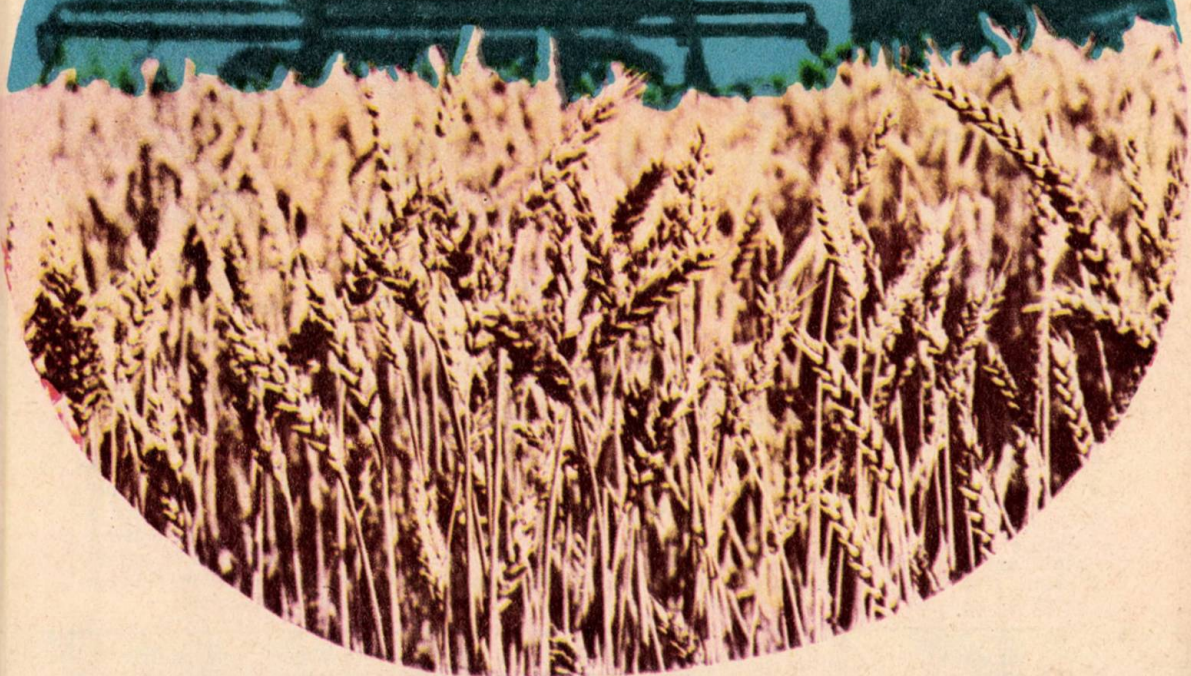
Cel mai mare gimnaziu din lume pe bază de energie solară se află în Japonia în localitatea academică Tsukuba, prefectura Ibaraki și urmează a fi dat în folosință în curând.

Acest uriaș stadion sportiv acoperă o suprafață de circa 6 500 mp și cuprinde 23 de terenuri de joc și un bazin de înot de 50 m. Instalația este prevăzută cu un imens colector solar ce încorporează 1 000 de plăcuțe de sticlă armată, capabilă de a înmagazina o cantitate de căldură echivalentă cu cea produsă de aproximativ 130 kilolitri de petrol, anual. Energia înmagazinată va fi folosită la încălzirea și răcirea celor 3 000 mp de pardoseli, precum și pentru aprovizionarea cu apă caldă a dușurilor, bazinului de înot și încălzirea cimentului din bazin.

RESURSELE TERREI

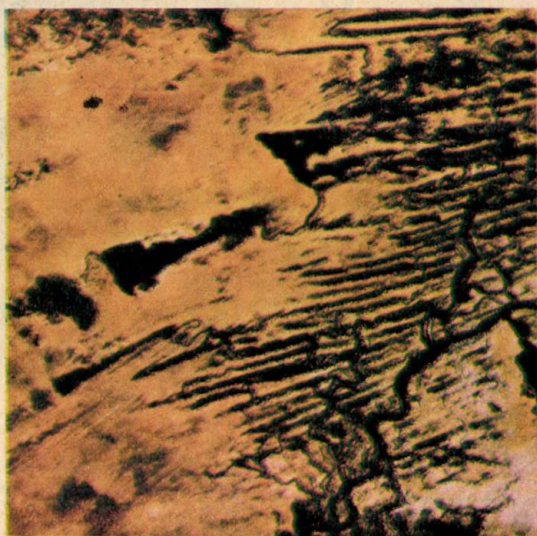
Bătălia contra foamei nu este încă pierdută!

„La sfîrșitul deceniului, flagelul foamei va fi extirpat!” Iată concluzia la care ajungea, în 1974, cu un optimism — după cum o arată realitatea, nejustificat — Conferința mondială contra foamei, reunită la Roma din inițiativa F.A.O. Sintem la sfîrșitul deceniului și aceleași surse arată că numărul semenilor noștri care suferă de foame este mai mare decît în urmă cu 10 ani: 500 milioane după unele statistici, 700 milioane după altele. Și tot statisticile arată că în timp ce un american consumă 130 kg de carne pe an, unui om din „lumea a treia” îi revine de 10 ori mai puțin. Ca să nu mai vorbim de produsele agricole protejite de bază — griu, orez, porumb, soia etc. — care, în țările dezvoltate iau din belșug calea marilor complexe zootehnice pentru a fi transformate în carne cu un randament extrem de scăzut, în timp ce în țările slab dezvoltate ele nu ajung pentru a satisface nevoile zilnice pentru milioane și milioane de oameni. Este, desigur, o realitate crudă, datorată inegalităților care continuă să persiste.

Și totuși, bătălia contra foamei nu este încă pierdută! Desigur, cu condiția de a înălțura fără întârziere inechitățile existente și de a pune — în și mai mare măsură decît pînă acum — știința în slujba soluționării problemelor vitale ale omenirii. Că fiecare hectar de pămînt poate deveni mai productiv, că noi resurse pot fi atrase în circuitul agricol și alimentar, că putem găsi mijloace mai sigure de a stăpîni recoltele, ne-o dovedesc realizările, preocupările, proiectele existente în numeroase țări ale lumii. Printre acestea, România se înscrie — așa cum împede rezultă din realitățile de azi, din hotărîrile Congresului al XII-lea al partidului — ca una din țările cu cele mai ambițioase proiecte în acest domeniu, hotărîtă să-și pună în valoare la maximum posibilitățile printr-o politică consecventă de dezvoltare în ritm susținut, la înalți parametri calitativi, a agriculturii și a ramurilor industriale care, într-un fel sau altul, influențează producția agricolă și alimentară.

SATELIȚII ANUNȚĂ RECOLTA

Pe aceste două clișee, aceeași regiune a Sahelului a fost fotografiată în august (stinga) și în ianuarie (dreapta). Întreaga vegetație apărea în gri pe prima imagine (sezonul ploilor), iar pe a doua (sezonul secetos) griul a dispărut cu excepția unor mici regiuni situate între ape.

A putea să estimăm recoltele anului următor reprezintă un obiectiv economic de cea mai mare importanță. De mult timp acest lucru se face prin măsurători pe teren, dar, desigur, nu pretutindeni aceasta este posibil. Tehnologia spațială promite preluarea unei asemenea sarcini prin măsurarea recoltelor „de la înălțime”, în special a celor de griu care ocupă pe Terra o suprafață de 300 milioane hectare. Experimentele făcute în ultimii ani se anunță promițătoare. Până în prezent, trei sateliți americani, denumiți „Landsat”, au fost plasați pe o orbită cir-

cumterestră, la 913 km înălțime și astfel înclinați încât să permită survolarea diferitelor regiuni ale globului din 18 în 18 zile, la aceeași oră locală (9,30 dimineața), ciclul luării de vederi începând de fiecare dată în condiții identice. Aceasta este o condiție foarte importantă, deoarece concluziile privind dezvoltarea vegetativă a plantelor și abundența acestora se trag pe baza măsurării intensității radiației receptate de satelit. Alternarea acestor radiații pune în evidență chiar și bolile culturilor vegetative.

Una dintre cele mai strângente probleme ale zootehniei moderne o constituie acoperirea necesarului de azot neproteic al animalelor. Se știe că acestea nu pot asimila azotul aflat liber sau în combinații minerale, fiind nevoite să consume proteine vegetale. Acestea sînt însă ele însele tot mai mult solicitate în hrana omului. Ce se poate face, deci, în această situație?

Descoperirea faptului că microorganismele din complicatul sistem digestiv denumit „rumen” al rumegătoarelor sînt capabile să sintetizeze proteine proprii din amoniac a dus la apariția primelor rețete furajere conținînd produse chimice. Cel mai folosit adaus furajer este astăzi ureea. Dar utilizarea ei este legată și de numeroase neajunsuri.

Soluția care tinde să se impună pe plan mondial o

constituie sinteza unui derivat al urei care să pună în libertate amoniacul cu o viteză redusă, pe măsura „consumării” acestuia de către bacteriile din rumen și, în același timp să fie „apeti-

FURAJE CHIMICE

sant” pentru animale. Preocupat de această problemă, un colectiv de specialiști de la Centrul de chimie din Timișoara a reușit elaborarea unui procedeu original de obținere a unui asemenea preparat: izobutil-indenureea. Ea valorifică o materie primă ieftină, fabricată în țară în cantități mari — ureea — și un produs secundar din industria petrochimică — aldehida izobutilică.

Noul furaj chimic înlătură complet pericolul intoxicării

animalelor, este mult mai bine tolerat și nu necesită o perioadă de adaptare. Din punct de vedere nutritiv, el poate substitui 50—60 la sută din necesarul de proteină al vacilor cu lapte și al taurinelor pentru îngrășat. Practic, 400 g din această substanță înlocuiesc cu succes în hrana vacilor cu o producție de 12 l. lapte pe zi, 25 kg sfecă furajeră și 2 kg fin de lucernă. În combinație cu alte furaje inferioare, 250 g din noul produs asigură un spor de greutate de circa 800 g pe zi animalelor aflate în îngrășătorii.

În prezent, procedeu tehnologic de obținere a acestor prețioase substanțe se află în faza ultimelor perfecționări pe instalația pilot de la Combinatul petrochimic „Solventul” din Timișoara, urmînd ca în cursul cîincinalui viitor ea să intre în fabricație industrială.

Proteine din petrol

Cooperarea științifico-tehnică a specialiștilor români și japonezi a dus, prin înființarea societății mixte RONIPROT, la apariția pe harta țării noastre a unui obiectiv economic cu totul deosebit: fabrica de proteine furajere obținute din petrol de la Curtea de Argeș.

Ideea obținerii de furaje, iar în perspectivă de hrană, nu prin intermediul „creșterii” animalelor sau plantelor obișnuite, ci a microorganismelor și-a făcut loc tot mai mult în lumea științifică a ultimilor ani. Ele au fost alese atât pentru viteza lor extraordinară de înmulțire, care conduce la randamente de biomasă înimaginabile pentru agricultură sau zootehnie, cât și pentru conținutul ridicat de substanțe nutritive, pentru posibilitatea de a fi cultivate în condiții de tehnologie industrială. Unul dintre cele mai serioase avantaje îl constituie și mediile nutritive necesare: petrolul, alcoolul metilic sau etilic, melasa etc.

Este ușor de înțeles cât de atractivă este varianta cultivării microorganismelor pe petrol. Concentrându-și eforturile de cercetare în această direcție, specialiștii firmei japoneze Dainipon Ink Corporation au pus la punct un

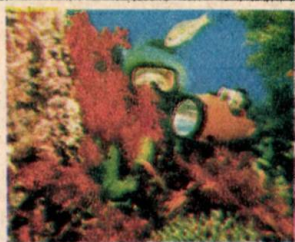
procedeu de obținere a proteinelor prin cultura unor microorganisme special selecționate pe fracții petroliere, mai precis pe hidrocarburi cu catena lineară, denumite normal parafine, care conțin 13—20 de atomi de carbon în moleculă. Datorită nivelului tehnologic ridicat atins în ultimii ani, industria chimică românească a putut asimila rapid această tehnologie de vîrf. Ca urmare, în luna iunie 1980, a fost dată în exploatare noua instalație de producere a petroproteinelor de la Curtea de Argeș, a cărei capacitate este de 60 000 tone pe an.

Procesul tehnologic folosit aici este de o înaltă tehnicitate. Obținerea petroproteinelor se face în flux continuu, în fermentatoare de mare capacitate. Producția este dirijată cu ajutorul calculatorului electronic și verificată, pe tot parcursul ei, de la analiza purității materiilor prime și pînă la calitatea produsului finit, cu ajutorul celor mai moderne metode de analiză și control.

România este în prezent una dintre puținele țări ale lumii care dispun de asemenea tehnologii biochimice de vîrf în realizarea de proteine artificiale.

Alge roșii în „bioreactor”

Algele brune și algele roșii furnizează o serie de materii prime industriale de mare importanță care găsesc utilizare în fabricarea de preparate nutritive sărace în calorii. Într-un viitor nu prea îndepărtat, grație unor culturi de țesuturi la scară industrială, experimentate în prezent în cadrul Programului de biotehnologie al Ministerului federal al cercetării din R.F.G., aceste alge ar putea fi produse în vederea obținerii de materii prime naturale. „Thalassoculturile” fără mare reprezentanță aplicativă practică a „bioreactorului” pus la punct de algeologul H. Dedio din Kiel. În fermentatoare de 6 litri, alimentate în permanență cu substanțe nutritive și energie (bioxid de carbon și lumină incandescentă) se dezvoltă și se înmulțesc țesuturi de alge roșii fără a se obține plante perfect apte de

reproducere. Recent s-a reușit la Kiel să se dubleze biomasă în 4 pînă la 7 zile. O problemă o constituie compoziția mediului nutritiv care trebuie să aibă o concentrație de sare identică cu cea a apei de mare conținând totodată, pe lângă importante substanțe minerale, un procentaj ridicat de substanțe active, în primul rînd vitamine, ceea ce se repercutează desigur asupra prețului de cost. Cu toate acestea, experții sînt unanimi în a pronostica „Thalassoculturilor” din bioreactor mari perspective de viitor în ce privește producția industrială de alge roșii.

PEȘTI ȘI LEGUME „NUCLEARE”

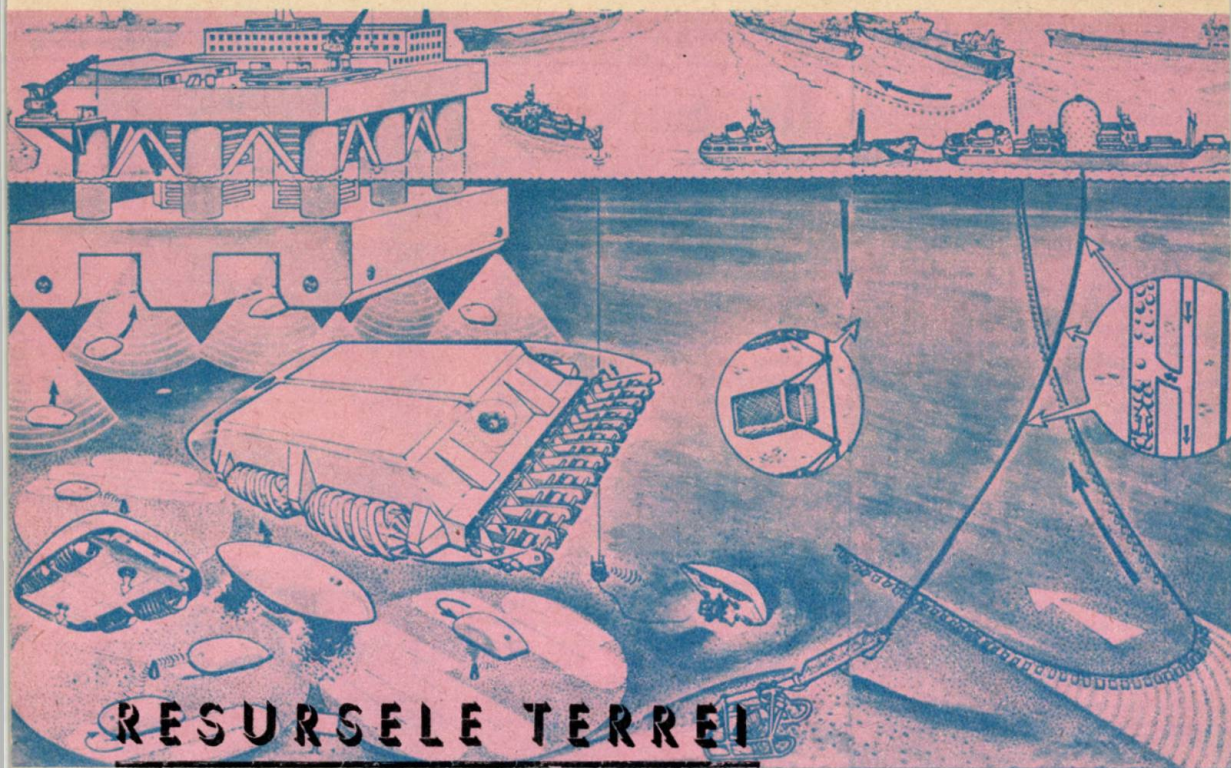
După ce a neglijat mult timp valorificarea apelor calde reziduale din centralele sale, „Electricitate de France” (E.D.F.) a hotărît să curme această risipă. Diferite experiențe sînt efectuate la centrala nucleară din St. Laurent-des-Eaux (Loir-et-Cher) referitor la acvacultură, precum și agricultură, în colaborare cu sindicatele pescarilor de pe Loara și ale grădinarilor din regiune.

Aceste experiențe folosesc deocamdată aproximativ 500 m³ apă caldă pe oră. Această apă este reîncălzită de pompe de căldură, fiind seama de faptul că în viitor prin punerea în funcțiune a unităților suplimentare aflate în construcție se va dispune de apă la o temperatură mai ridicată. Pentru acvacultură a fost aleasă știuca, la care se realizează întregul proces de reproducere în 8 000 m³ bazine începînd cu depunerea ouălor, incubarea, creșterea larvelor și plevustelor. Zoo și fitoplanctonul necesar hrănirii peștilor în diferitele stadii ale dezvoltării lor sînt cultivate pe aceleași locuri. Peștii sînt aruncați în Loara după ce au atins o mărime viabilă. Prima acțiune de repopulare a Loarei cu un pește pe cale de dispariție a avut loc în primăvara trecută, spre marea bucurie a pescarilor locali care în anii din urmă se întorceau din ce în ce mai des cu mina goală. Dispariția apelor mari este aceea care o explică pe cea a știucilor: apele mai puțin adînci devin mai calde, îngreunînd reproducerea și dezvoltarea acestor pești, pentru care căldura constituie, într-adevăr, un dușman de moarte în anumite etape ale dezvoltării lor. Dar în cadrul unei creșterii unde temperaturile sînt controlate accesul la o sursă de calorii, cum este o centrală nucleară, reprezintă cu siguranță un atu prețios.

La fel se întîmplă și în agricultură și la St. Laurent sînt experimentate trei moduri diferite, pe o bază semicomercială. Încălzirea solurilor se practică pe o suprafață de 2,70 ha irigată prin tuburi din plastic îngropate la 20 sau 25 cm, la distanță de 80 cm și în care circulă apă la 20°C (debit de 50 m³ pe oră și pe hectar).

Celelalte experiențe agricole au fost efectuate în sere, potrivit cu două abordări distincte: încălzirea cu un fel de saltele din material plastic așezate pe sol, în care circulă apă la temperatura de 23—40°C și stropirea cu apă în exterior, pe pereții serei (apă de la 15 la 23°C).

Grupaj realizat de
VIRGIL SIMION
PETRE JUNIE

RESURSELE TERREI

MATERIILE PRIME o problemă vitală a societății contemporane

Planeta oamenilor, așa de puțin inspirat numită „Pământ”, are o vîrstă de 4,5 miliarde de ani, o masă de $5,98 \times 10^{24}$ kg și un volum de $1,0832 \times 10^{21} \text{ m}^3$. Suprafața sa este în mare parte acoperită de ape (70,8%), de gheață veșnică (3%), rămîind doar cam un sfert (26,2%) care să ofere condiții acceptabile de locuit pentru om.

Cercetările hidrogeologice, petroliere și miniere nu au depășit adîncimea de 7 000 m, punînd în evidență în acest superficial strat o mare varietate de materii prime și combustibili, ce păreau pînă în ultimul deceniu, de neepuizat. Dar, iată că după anii '73 se declanșează criza energetică și cu deosebire statele puternic industrializate încep cursa căutărilor unor noi surse de energie care să înlocuiască hidrocarburile fosile și, în particular, petrolul – combustibil ce pare a se epuiza într-un termen extrem de scurt. Pe bună dreptate se poate pune întrebarea: oare nu cumva există motive temeinice de îngrijorare legate de epuizarea, într-un termen relativ scurt, și a altor surse, spre exemplu de materii prime, esențiale pentru activitatea societății umane moderne?

Cercetări și statistici recente asupra situației principalelor tipuri de materii prime (metale), esențiale pentru activitatea industrială, indică faptul că așa-numita criză a materiilor prime, surprinzător, pare a fi mult mai serioasă decît s-ar crede la prima vedere. Iată că, în decurs a numai 18 ani, zăcămintele identificate de argint se vor epuiza, iar cele de zinc sau plumb vor fi secătuite în 24, respectiv 35 de ani. Mai mult,

domenii care ar părea fără probleme, cum ar fi acelea ale exploatării bauxitei și mineiului de fier, metale esențiale pentru industria contemporană, ridică mari semne de întrebare în contextul actualei crize energetice, prin cantitățile enorme de energie consumate în procesul de producție. Pînă și apa, această banală substanță care pare a fi în exces pe Terra tinde să devină o materie primă rară.

NODULII POLIMETALICI — O SPERANȚĂ

Deși mai există încă multe neclarități în ceea ce privește geneza nodurilor polimetalice submarini precum și aria lor de răspîndire, a devenit o certitudine că exploatarea lor industrială poate contribui la evitarea declanșării rapide a crizei materiilor prime metalice.

În 1957, dr. John Mero, profesor la Universitatea din California, vorbește în termeni industriali despre exploatarea nodurilor polimetalice submarini la Institutul de cercetări al marinei S.U.A.

Aceste formațiuni, de la mărimea unui tubercel de cartof, pînă la mărimea unei verze, și chiar mai mari, conțin metale într-o concentrație destul de mare, fără prea mult steril, precum nichel, cupru, cobalt, molibden... La vremea respectivă cifrele estimate promiteau mult. Astfel dr. Mero anunțase că, numai în Oceanul Pacific s-ar putea găsi 1 500 de miliarde de tone de noduli polimetalici ceea ce, presupunînd că doar 1% din această cantitate ar fi fost exploatabilă, ar fi asigurat, în condițiile actuale de consum, rezerve pentru 285 de ani în cazul manganului, 230 de ani pentru nichel și 1200 de ani pentru cobalt.

O cercetare mai riguroasă efectuată în Oceanul Pacific, de către consorțiul internațional Deep Sea Venture pe o suprafață de 2,25 milioane de km² prin sondeaje din 90 în 90 km a stabilit o serie de rezultate mult mai modeste, dar în același timp destul de încurajatoare :

● Compoziția în metale a nodurilor polimetalice

Mangan 29%
Fier 6%
Nichel 1,4%
Cupru 1,2%
Cobalt 0,25%

● Concentrația la fundul oceanului :

7,5 kg/m² în stare umedă
5 kg/m² în stare uscată

● Rezerve estimate :

Nichel 700 000 t
Cupru 600 000 t
Cobalt 125 000 t

Aceste determinări au fost făcute la o adîncime de 4 000—5 000 m într-o perioadă de 30 de luni de campanie în plin ocean.

Într-un timp relativ scurt au fost puse la punct tehnologiile de exploatare a „zăcămintelor” de noduli polimetalici. În mare aceste tehnologii se grupează după tipul și metodologia „recoltării” concrețiunilor polimetalice în trei procedee figurate în schiță.

● Sistemul C.L.B. (Continuous Line Bucket) este un procedeu mecanic care constă în dragarea fundului oceanic bogat în noduli cu ajutorul unor cupe de excavatie înșirate pe un cablu în buclă, remorcat de două nave cu configurație specială care asigură o rotire continuă a cablului și o descărcare permanentă a „recoltei”.

● Sistemul A.L. (Air-Lift) este o metodă de aspirație a nodurilor prin intermediul unui cap de dragă tractat alunecînd pe fundul oceanului pe două tălpi de sanie, materialul colectat fiind ridicat la suprafață prin intermediul unui tub cu ajutorul aerului comprimat insuflat. Ghidarea se face cu ajutorul unei camere TV. Acest sistem a fost utilizat la bordul navei Deepsea Miner II.

● Sistemul de nave, propus de specialiștii francezi, cel mai modern sistem se dovedește, de asemenea, și cel mai prolific atîngînd un randament de 80—90% față de 40% cit a demonstrat sistemul A.L. La suprafață el posedă o platformă plutitoare de 450 000 t similară celor folosite în exploatarea petrolului care adăpostește o adevărată uzină de înlăturare a sterilității și de prelucrare a nodurilor.

Alimentarea acestei uzine cu materie primă se face de către niște nave teleghidate capabile să „măture” o suprafață circulară de aproximativ 10 km² în jurul unor balize de ghidaj implantate pe fundul oceanului și care pot să „recolteze” la un singur transport 100 t de noduli.

După cum se vede totul pare destul de bine pus la punct. Lipsește însă un lucru esențial, și anume faptul că nu s-a ajuns la un acord rezonabil privind drepturile internaționale de exploatare a acestor zăcămintele. Căci, paradoxal, această nouă sursă de materii prime, nodulii polimetalici, în loc să contribuie la diminuarea marilor decalaje între națiunile bogate și cele sărace, după toate probabilitățile implică, din contră, sporirea diferențierii, îmbogățindu-i numai pe cei bogați.

STRĂVECHIUL VIS AL ALCHIMIȘTILOR — O SOLUȚIE DE VIITOR ?

Teoretic, în acest stadiu al cunoașterii, orice transmutație poate fi efectuată, dacă se dispune de instalații ce pot furniza energii enorme ce sînt necesare.

Si iată că de curînd, în chip oarecum simbolic, la laboratoarele Lawrence Berkeley din California, dr. David J. Morrissey a

„preparat“ din bismut, aur. Cu destulă ironie autorul afirma, după experiențe, că „stocul“ nou produs de aur nu va salva fluctuațiile bursei căci cantitatea echivalând cu a sute de milioane de dolari nu reprezintă o „doză“ capabilă să vindece această adevărată febră declanșată în ultima vreme. Dar să vedem în ce a constat experiența. În acceleratorul de ioni grei Bevalac din Berkeley, un eșantion de bismut a fost bombardat cu ioni de neon și carbon accelerați la o viteză de 95% din viteza luminii. După cum se știe, nucleul atomului de bismut conține 83 de protoni și 126 de neutroni, pe când cel de aur 79 de protoni și respectiv 118 de neutroni. Călea aleasă a fost aceea ca prin bombardare, ionii grei să smulgă nucleului atomului de bismut cei 4 protoni și 8 neutroni „suplimentari“. Acest lucru s-a realizat prin bombardarea succesivă a unei folii de bismut — 209 cu ioni de neon 20 la o energie de 8 GeV și apoi cu ioni de carbon — 12 la energii de 4,8 GeV și apoi de 25,2 GeV. Fiecare dintre aceste trei bombardamente a durat în medie cincisprezece ore. Ulterior s-a identificat pe cale chimică cantitatea infimă de izotopi de aur de care am amintit anterior.

Iată că deși teoretic dar și practic este posibilă obținerea unor substanțe rare pe calea transmutației atomice, randamentul infim precum și enormele energii necesare fac ca această metodă — în ceea ce privește soluționarea crizei de materii prime — să aparțină în ultimă instanță unui viitor foarte îndepărtat.

RECICLAREA — O SOLUȚIE SIGURĂ

Soluția realistă și imediată a crizei de materii prime nu trebuie căutată nici pe fundul oceanelor, nici în interiorul giganticelelor acceleratoare de particule și nici în cosmos, racolind asteroizi bogăți în conținut metalic sau exploatare planetelor sistemului solar. Adevărată soluție ne stă la îndemână și poartă denumirea de reciclare.

Câteva date prin prisma consumului de energie — devenit actualmente un criteriu fundamental de apreciere a rentabilității proceselor industriale — ne pot convinge imediat.

Reciclarea aluminiului, pornind de la deșeurile, consumă mai puțin de 5%, din energia necesară extragerii lui din bauxită. Prin recuperarea fierului vechi se economisesc 55% din energie, iar în cazul cuprului 90%. În aceeași ordine de idei, 1 tonă de fontă refolosită reprezintă economii de 2 tone de minereu de fier, 0,5 t de cocs, 0,5 t de calcar și 10 kWh; 1 tonă de ulei mineral regenerat reprezintă echivalentul a 3 tone de țiței; 1 tonă de maculatură reciclată salvează de la tăiere 17 hectare de pădure de rășinoase... iar exemplele ar putea continua.

La noi în țară, potrivit unei politici realiste, profund științifice, problematicii reciclării materialelor și pieselor refolosibile i se acordă o atenție sporită. Hotărârile Congresului al XII-lea al P.C.R., Decretul nr. 465/1979 privind recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile abordează și rezolvă unul, din punct de vedere organizatoric și al eficienței economice aceste probleme cu pondere hotărâtoare pentru prezentul și viitorul țării. Conform măsurilor luate, spre

exemplu, în recuperarea și utilizarea maculaturii s-a obținut o reintroducere în circuitul economic de la 20,3% în 1970 la 29% în 1977 a deșeurilor de maculatură și o utilizare în proporție de 23,8% în 1977 a acestei cantități. În industria cauciucului s-a elaborat la scară de laborator o tehnologie de pirogenare discontinuă într-un cuptor asemănător celui de cocs proiectându-se o instalație experimentală de 5 000 t pentru acest an. În acest fel se obține gaz combustibil reprezentând 10—15% din cauciucul prelucrat și avind o putere calorică de 6 000—7 000 kcal/Nmc, utilizat în proporție de 67% ca sursă de energie pentru procesul de pirogenare, existind și un disponibil de 33%. Produsul lichid, reprezentând 45—52% din cauciucul pirogenat, are o compoziție asemănătoare țițeiului din care se pot obține produse utilizabile în industria petrochimică sau care poate fi folosit în scopuri energetice. Se obține, în sfârșit, și un produs solid în proporție de 35—43% din masa pirogenată cu un conținut de carbon de 96—97% și o putere de 8 300—8 400 kcal/kg utilizabil fie în scopuri energetice ca adaos la brichetarea lignitului sau la aglomerarea minereului, fie ca înlocuitor de negru de fum. La Suceava, Întreprinderea de sticlă, prin modernizarea și dotarea cu utilaje speciale, va utiliza anual în producție circa 20 000 tone de cioburi de sticlă. De asemenea, noua capacitate de 40 000 de butelii/an de la Întreprinderea de geamuri din Buzău va consuma cu precădere cioburi de sticlă.

Sînt doar cîteva exemple care identifică realizările de început pe acest promițător drum al reciclării materialelor și pieselor refolosibile.

I. ALBESCU

din desarele fierbinti

ALE LUMII

Puncte de reper pe calea edificării unei securități reale, a păcii și colaborării rodnice în Europa

Helsinki — Belgrad — Madrid

„Este necesar să se înțeleagă faptul că, în actualele împrejurări, Europa trebuie să găsească calea spre unitate, cu respectarea orînduirilor sociale existente, a dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, a independenței și suveranității fiecărei națiuni de pe continent. Sînt multe probleme care preocupă toate națiunile europene și care nu pot fi soluționate decît întărind continuu colaborarea și realizînd o unitate bazată pe diversitate de orînduiri sociale și de concepții — o unitate pentru pace, pentru independență, pentru o lume mai dreaptă și mai bună“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la ședința comună a Biroului Marii Adunări Naționale, Consiliului de Stat și Biroului Executiv al Guvernului Republicii Socialiste România).

Anii postbelici

Europa își sâlta abia fruntea din cenușa celui de-al doilea război mondial, deceniul șase al secolului începuse, dar bătrînul continent, departe de a deveni leagănul păcii și înțelegerii, așa cum năzuiseră popoarele unite în lupta împotriva monstruoasei mașini de război naziste, aluneca lent, dar implacabil, spre o nouă fază a confruntării. Incepea perioada de tristă faimă a „războiului rece“, a „cortinei de fier“, începeau anii punților tălate, ai atmosferei înveninate de suspiciuni, de încordări, de pace la limita războiului sau mai bine zis, de război la limita păcii. Ani în care, abia regăsindu-și suflul

după uriașul efort al conflagrației mondiale, națiunile europene au fost aruncate din nou în aspra competiție militară. Înarmările au fost reluate la nivele cantitative și calitative mult superioare perioadei antebelice, pe solul Europei au apărut blocurile militare antagoniste.

A urmat deceniul șapte cînd, pe deasupra deosebirilor profunde, a relațiilor înghețate, a început să sufle un aer mai cald, să-și facă loc un spirit mai lucid, mai realist, mai apropiat de ceea ce popoarele greu încercatului nostru continent năzuiau de ani și ani de zile. Treptat, s-a declanșat un proces po-

zitiv de normalizare a relațiilor dintre unele state, de repliere pe noile realități europene, s-au înviorat schimburile economice, tonul a început, încet, încet să coboare.

Pe acest fundal, din capitala României, cu prilejul unei reuniuni a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, în 1966, pornea ideea unei conferințe general-europene consacrate dezvoltării cursului destinderii, consolidării securității, amplificării schimburilor multilaterale între națiunile continentului. O intensă activitate politico-diplomatică — în cadrul căreia țara noastră a jucat un rol unanim recunoscut — a contribuit la cristalizarea ideii privind oportunitatea, necesitatea și posibilitatea organizării unei asemenea reuniuni. A urmat un proces de negociere, o fază preparatorie nu lipsită de asperități, de puncte de vedere divergente. Dar a prevalat până la urmă interesul suprem, comun tuturor popoarelor europene, acela de a face, avînd ca îndreptar practic, lecțiile dureroase ale istoriei, ca destinderea, securitatea autentică, pacea și înțelegerea să ia locul tensiunii, neîncrederii, climatului de ură. Helsinki-Geneva au fost, în anii 1973—1975, etapele unui drum nu ușor de urmat, dar activitatea laborioasă a suitei de reuniuni pregătitoare avea să fie, până la urmă, încununată de succes prin convocarea, pentru iulie 1975, a

primei Conferințe general-europene la nivel înalt din istoria continentului. 35 de state — 33 din Europa, Statele Unite și Canada — se așezau, pentru întâia oară, în jurul aceleiași mese. La 1 august 1975, ultimele file rămase albe pe Actul final al C.S.C.E. înscrisau semnăturile înalților reprezentanți ai celor 35 de state participante.

ACTUL FINAL DE LA HELSINKI

Încheierea cu succes a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa a constituit, fără îndoială, un moment istoric în viața continentului nostru. Dincolo de semnificațiile politice ale conferinței — ea însăși un moment de cea mai mare însemnătate, fără precedent — Actul final adoptat cu prilejul acesteia se constituie într-un valoros program de acțiune în vederea edificării unui climat autentic solid, de destindere și securitate, de cooperare fructuoasă între națiuni.

În primul rînd, valoarea deosebită a documentului rezidă în faptul că el proclamă angajamentul statelor semnatare de a-și întemeia raporturile dintre ele exclusiv pe baza „decalogului de principii” înscris la loc de frunte în Actul final, principii noi, ale drep-

ROMÂNIA — CONTRIBUȚIE CONCRETĂ LA SUCCESUL CONFERINȚEI DE LA HELSINKI

- Normele democratice adoptate ca modalitate de desfășurare a Conferinței de la Helsinki și la reuniunile anterioare — consensul, principiul rotației — sînt rodul unor propuneri românești ;

- Declarația privind principiile care guvernează relațiile dintre state — cunoscutul Decalog de principii înscris la loc de frunte în Actul final — a fost întregită cu un sir de hotărîri de ordin politic, economic și militar menite a face efectivă nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forță ;

- Din inițiativa României în Actul final a fost înscris un subcapitol special privind măsurile ce se impun pentru creșterea încrederii și întărirea securității pe continent ;

- Dispozițiile Actului final privind „Urmările conferinței” înseriu ideea avansată de România privind necesitatea continuării procesului început prin C.S.C.E.

tului internațional, văzute ca un tot unitar. Este vorba de următoarele principii: egalitatea suverană și respectarea drepturilor inerente suveranității; nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forță; inviolabilitatea frontierelor; integritatea teritorială a statelor; reglementarea pașnică a diferendelor; neamestecul în treburile interne; respectarea drepturilor omului; egalitatea în drepturi a popoarelor și dreptul popoarelor de a dispune de ele însele; cooperarea între state; îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor asumate conform dreptului internațional.

Un alt capitol deosebit de important al Actului final se referă la măsurile privind edificarea încrederii și unele aspecte ale securității și dezarmării, capitol care prevede notificarea prealabilă a manevrelor militare de anvergură, schimbul de observatori, notificarea mișcărilor militare de anvergură și exprimă convingerea participanților asupra necesității adoptării în continuare a unor măsuri efective în domeniul dezarmării, care să „constituie pași către realizarea, în final, a dezarmării generale și totale, sub control internațional strict și efectiv și care să albească rezultatul întăririi păcii și securității în întreaga lume”.

Cooperarea în domeniile economiei, științei și tehnicii, mediului înconjurător, cooperarea în domeniul umanitar și cultural, problemele securității în regiunea Mării Mediterane sînt, de asemenea, capitole de mare însemnătate, progresele în fiecare din domeniile respective avînd o contribuție majoră la stimularea climatului de înțelegere, la asigurarea unei mai bune cunoașteri reciproce, la edificarea destinderii, securității și păcii în Europa și în lumea întreagă.

Fără îndoială însă, condiția unei asemenea evoluții pozitive o constituia tocmai transpunerea în practică, în viață, ca un tot unitar, a prevederilor Actului final, adoptarea în continuare a unor noi măsuri pe calea începută, în 1975, la Helsinki. Între aceste măsuri, dată fiind configurația militară a Europei, continent suprasaturat de arme și trupe, ca o veritabilă condiție sine qua non a edificării securității și păcii, se înscriu măsurile ferme, concrete, neîntîrziate de dezangajare militară și dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.

BELGRAD – 1977

La cinci ani de la semnarea Actului final, se poate afirma că așteptările legitime ale popoarelor europene au fost, în mare parte,

înșelate. Nici un moment, în întreaga perioadă post-Helsinki, acerbă competiție militară nu a încetat o clipă, dimpotrivă, de la an la an au fost înregistrate ritmuri din ce în ce mai „alerte” — spre a folosi un eufemism — în absurdă cursă a înarmărilor. Sentimentul de mulțumire care a cuprins nu puțini oameni politici de pe continent după încheierea C.S.C.E., euforia de moment au constituit simptome clare ale faptului că în multe capitale C.S.C.E. a fost considerată ca un punct terminus, ca o simplă validare a realităților postbelice. Lucru confirmat pe deplin de evoluția ulterioară a evenimentelor, de inconsistența măsurilor adoptate pe calea materializării prevederilor Actului final. Or, era clar, iar România, președintele Nicolae Ceaușescu nu au încetat nici un moment să atragă atenția asupra acestui fapt — momentul Helsinki a constituit doar un început într-un proces lung și dificil, menit a asigura dezvoltarea continuă a procesului de destindere — proces fragil și, după cum s-a văzut, reversibil — de întărire a climatului de securitate și cooperare fructuoasă între țările semnatare ale Actului final. Tocmai de aceea, reuniunea general-europeană de la Belgrad (4 octombrie 1977 — 9 martie 1978) era chemată să-și canalizeze atenția

TINERETUL ROMÂN – INTEGRAT PLENAR LUPTEI TINEREI GENERAȚII EUROPENE PENTRU SECURITATE ȘI PACE

- În anul 1969, la Snagov are loc prima reuniune a tinerei generații din Europa consacrată păcii și securității pe continent;
- U.T.C. și U.A.S.C.R. participă activ la suita de reuniuni pe problemele securității, organizate în anii următori la Florența, Helsinki, München, Varșovia și Budapesta;
- La București, în octombrie 1980, are loc seminarul cu tema „Contribuția tinerei generații la edificarea păcii și securității, la înfăptuirea dezarmării în Europa”;
- În țara noastră sînt organizate mai multe reuniuni ale tineretului din țări balcanice;
- U.T.C. dezvoltă ample relații de prietenie și colaborare cu cca 140 de organizații de tineret de diferite orientări politice și filosofice din Europa.

asupra unor probleme esențiale ale procesului destinderii și securității, să abordeze în spirit constructiv, cu precădere probleme ale dezangajării militare și dezarmării, să stabilească noi măsuri pe calea înfăptuirii Actului final. Ceea ce nu s-a întâmplat, din păcate. Pe parcursul reuniunii — așa cum sublinia reprezentantul țării noastre — „nu s-au depus eforturi pentru a se lua în considerare interesele tuturor țărilor participante, s-au manifestat chiar tendințe de a transforma reuniunea într-o dezbateră cu caracter steril și abstract, de a eluda problematica de substanță a întăririi securității și cooperării în Europa”. Ca urmare, Documentul final dat publicității la încheierea lucrărilor, departe de a fi un document politic de substanță, menit a impulsiona continuarea destinderii, a fost lipsit tocmai de acele elemente care puteau să facă efectiv un asemenea proces.

MADRID '80— un moment decisiv pentru impuls ionarea aplicării și dezvoltarea prevederilor Actului final de la Helsinki

Întreaga evoluție în perioada post-Helsinki pledează cu forță pentru asigurarea unei pregătiri temeinice, pentru desfășurarea cu

succes și încheierea cu rezultate concrete a reuniunii din capitala spaniolă. Care sînt argumentele care pledează pentru un asemenea imperativ ?

■ În primul rînd, situația militară explozivă a continentului. Într-o regiune geografică limitată ca întindere, dar cu o densitate ridicată a populației, au continuat să se acumuleze mai mult ca în orice alt continent, și în ritmuri de-a dreptul nebunești, cele mai sofisticate și mai înspăimîntătoare mijloace de ucidere și de distrugere a civilizației. Europa a devenit din nou — în pofida tuturor lecțiilor atît de dureroase ale istoriei sale — „arsenalul și cazarma nr. 1” a lumii, un spațiu suprasaturat de arme și efective militare ; încărcături nucleare care pot distruge nu doar Europa, ci întreaga planetă, de zeci de ori, peste 11 milioane de soldați aparținînd celor două blocuri militare antagoniste, zeci de mii de tancuri, avioane de luptă, tehnica cea mai perfecționată. Semnificativ este de asemenea faptul că țările semnatare ale Actului final dețin supremația și în ceea ce privește cheltuielile militare pe glob, ele alocînd circa 80 la sută din totalul celor 500 miliarde dolari cit aduce omenirea pe „altarul zeului războiului” în acest an. Un uriaș pericol de moarte planează asupra continentului nostru.

■ Un alt argument puternic este legat de postulatul că pacea e indivizibilă. În contextul interdependențelor tot mai strîns din lumea de azi, pacea, securitatea Europei au un rol determinant asupra ansamblului vieții internaționale. tot așa cum evenimente ce se petrec în alte zone geografice pot avea repercusiuni directe asupra climatului de pe continent. Încordarea maximă care a intervenit în prima parte a acestui an este un rezultat nemijlocit al tensiunilor înregistrate în alte zone ale planetei. Tocmai de aceea, evenimentele la care ne-am referit pledează încă o dată, cu putere, pentru ca prilejul oferit de reuniunea de la Madrid să fie folosit cu responsabilitate, cu spirit realist, constructiv de către toate statele, de către toate popoarele, de către cele mai largi forțe care sînt vital interesate în menținerea păcii, în consolidarea destinderii și dezvoltarea cooperării pe continent.

AUREL PERVA

SECURITATEA EUROPEANĂ — PREOCUPARE MAJORĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE

Programul românesc de dezarmare, preocuparea țării noastre față de problemele securității europene își găsesc o strălucită expresie în documentele Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român. Cu acest prilej, România s-a pronunțat pentru asigurarea unei pregătiri temeinice a reuniunii de la Madrid, pentru încheierea sa cu rezultate concrete, cu adoptarea unor măsuri ferme pe calea destinderii, a întăririi securității. ● România a propus ca reuniunea să se desfășoare la nivelul miniștrilor de externe. O sarcină importantă a reuniunii din capitala spaniolă o constituie, în opinia țării noastre, convocarea și elaborarea mandatului unei conferințe europene consacrate problemelor dezarmării. ● Reuniunea de la Madrid ar putea conduce, de asemenea, la negocierea și adoptarea unui pact general-european de renunțare la forță sau la amenințarea cu forță. ● De la tribuna Congresului al XII-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus totodată organizarea, pînă în 1984 a unei noi Conferințe general-europene la nivel înalt. ● La începutul lunii august 1980, forurile supreme ale democrației noastre socialiste adoptau Declarația-Apel, vibrant și constructiv îndemn la acțiune pentru reușita reuniunii de la Madrid, pentru înfăptuirea țelurilor securității, destinderii și cooperării în Europa.

ÎNARMARE — DEZARMARE

un raport vital al prezentului pentru viitor

Uriaşa şi iraţionala cursă spre autodistrugere

Se încheie anul 1980, începe un nou an. Oamenii de pretutindeni răsfoiesc filele calendarului încercând un bilanţ al trăirilor pe anul care-şi deapănă ultimele săptămîni. Cu gînduri izvorite din cea mai umană speranţă, ei se străduiesc să traseze totodată seninătatea şi mai binele care ar dori să se îplinească în 1981. Şi, pe toate paralelele şi meridianele Terrei, oamenii vor rosti pentru semenii şi sine miraculosul cuvînt PACE. Pentru că nimic din ce-şi propun pentru a se înălţa în civilizaţie şi progres nu poate fi împlinit fără linişte şi pace. Pentru că PACEA a devenit bunul cel mai de preţ al umanităţii în vremuri cînd nori negri ameninţă mai mult ca oricînd în trecut însăşi existenţa speciei umane.

Pericolul iminent, purtător al germenului războiului îl reprezintă uriașa și irațională cursă spre autodistrugere, acumularea incredibilă de arme în care este angajată întreaga omenire. Competiția armelor, arme mai multe, de o calitate tot mai ridicată, cu o putere de ucidere înspăimântătoare, înghite ca un sac fără fund impresionante mijloace umane, materiale și financiare.

Cursa înarmărilor stimulează neîncrederea, tensiunea, politica de forță și dominație, ridică opreliști în calea afirmării libere, democratice a popoarelor în lumea contemporană.

Cursa înarmărilor alimentează falsa senzație că reglementarea divergențelor și neînțelegerilor dintre state nu poate fi făcută în alt mod decât prin apelarea la arme. Istoria trecută și apropiată demonstrează însă fără drept de apel că zăngănitul săbiilor — indiferent de forma modernă pe care acestea o îmbracă — nu a rezolvat niciodată în mod viabil problemele litigioase. Dimpotrivă, războaiele au agravat și mai mult suspiciunile, înfruntarea, au deschis răni, lăsând în urmă incalculabile daune.

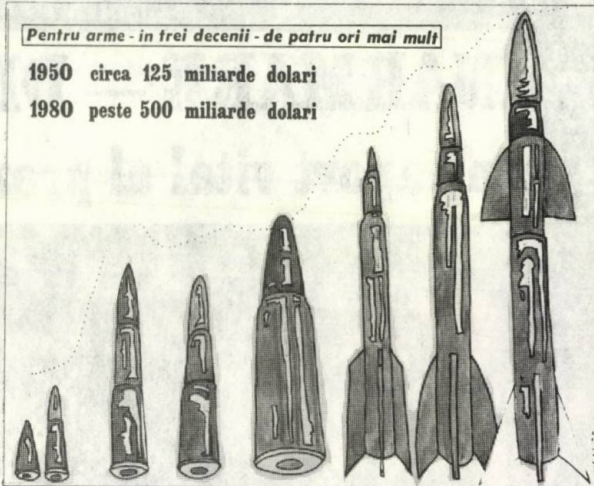
Aberanta cursă a înarmărilor a ajuns să consume fonduri evaluate pentru anul 1980 la peste 500 miliarde dolari. Specialiștii susțin că nici un alt domeniu al activității umane nu a sporit într-un asemenea nivel și ritm ca cel al înarmărilor.

A sosit de mult vremea ca oamenii — indiferent de vîrstă, de orientările politice, filosofice sau religioase, de culoarea pielii — să-și unească glasul cerind încetarea imediată, cit nu va fi prea târziu, a cursei înarmărilor.

Pentru arme - în trei decenii - de patru ori mai mult

1950 circa 125 miliarde dolari

1980 peste 500 miliarde dolari

A sosit de mult vremea ca șefii de guvern și stat, personalitățile politice, investite de popoare cu puteri de decizie, să se unească în jurul aceleiași mese pentru a acționa, prin eforturi constructive, în vederea sistării cursei înarmărilor, a eliminării armelor din viața societății.

Sînt acestea imperative legate de responsabilitatea prezentului pentru viitor. Căci, fără îndoială, generațiile de mîine vor judeca istoria ce se făurește sub ochii noștri numai și numai prin prisma a ceea ce s-a făcut pentru ca omenirea să fie eliberată de cumplitul coșmar al războiului.

DATE ȘI CIFRE ALARMANTE

Încercăm să recompunem cursa înarmărilor în cîteva date și cifre, publicate în tipărituri ale Organizației Națiunilor Unite, ale unor organisme naționale care se ocupă de cercetări în domeniul militar.

● În anul 1979 cheltuielile militare mondiale au atins astronomică cifră de 480 miliarde dolari S.U.A., iar pentru anul 1980 se așteaptă depășirea a 500 miliarde dolari. Pentru anii 1980—1985, Statele Unite prevăd o depășire a actualelor sale cheltuieli militare cu circa 80 miliarde dolari. Prima „decadă a dezarmării” proclamată de O.N.U. la începutul anilor '70 s-a dovedit un faliment total.

● Megatonajul arsenalului nuclear mondial — echivalentul a 50 miliarde tone de trinitrotoluen (T.N.T.), care nu încetează a spori, este în prezent de mai multe milioane de ori superior forței explozive a bombei atomice, care a distrus Hiroșima în 1945. În 1974, așa zisele forțe nucleare „strategice”, lansabile de pe rachete balistice intercontinentale sau bombardiere cu rază lungă de acțiune erau într-un număr

de 10—11 000 bucăți. Numărul lor a continuat să crească foarte repede, în 1976, ajungînd la 12 000. Puterea explozivă a unei asemenea lovituri echivalează cu 1,3 milioane de bombe de tipul celei aruncate asupra Hiroșimei. În afara loviturilor nucleare „strategice” sînt și altele „tactice”, de patru ori mai multe decît primele. Potrivit unor surse, bombe nucleare „tactice” ar avea echivalentul a 50 000 de bombe atomice de tipul celei de la Hiroșima.

● Pentru cercetare și dezvoltare militară se cheltuiesc anual 25 de miliarde dolari, de 6 ori mai mult decît bugetele alocate pentru cercetare în domeniul energiei. Cercetarea militară blochează 500 000 de savanți și ingineri, ceea ce reprezintă 25 la sută din personalul științific mondial.

● Personalul militar mondial — forțe armate 24 milioane, personal paramilitar — 22 milioane, rezerviști 24 milioane, civili ocupați cu activități militare 25—30 milioane. O impresionantă forță de muncă mobilizată în scopuri distructive.

MITUL LINIȘTII PRIN COMPETIȚIA ARMELOR

Există o escaladă a cursei înarmărilor pe care niodată nimeni nu a contestat-o. Ba din contra, au fost și sint unii care au încercat și încearcă să o justifice în fața popoarelor, a istoriei. Scoase din rafturi învechite, teorii apologetice militare prezintă nebuneasca competiție a armelor ca un lucru natural și — de ce nu? — necesar. Asemenea pseudo-teorii își întemeiază susținerea pe ceea ce a intrat în uzanță sub denumirea de „echilibrul terorii”. Propovăduitorii „echilibrului terorii” argumentează necesitatea și binefacerile spiralei înarmărilor prin faptul că fiecare nou nivel atins de înarmare (arme, efective militare) pentru o anumită țară, „A”, eventual inamică, descurajează un pretins atac din partea altei țări, „B”, până în momentul cînd și aceasta din urmă își redimensionează capacitatea de ripostă. Capacitate de ripostă care imediat încurajează din nou „A” să găsească mijloace militare superioare față de „B”. Și așa se produc arme tot mai distrugătoare, căutînd falsă liniște, cucerită în umbra amenințătoare a rachetelor, tancurilor, bombardierelor. Pînă cînd? Aceasta e întrebarea...

Apoi, sint alți teoreticieni care susțin că înarmările constituie un „factor de creștere economică”. Ei își întemeiază așa-zisa demonstrație pe faptul că în unele state industrializate sectoarele care produc pentru război sint cele mai dinamice, ceea ce se finalizează într-un ritm general de creștere superior. Realitatea este însă alta. În primul rînd, nivelul înalt de investiții militare nu a putut întrerupe recesiunea apărută după 1973 în economia mondială. Cheltuielile pentru educație, sănătate, locuințe și bunăstare socială se dovedesc mult mai eficiente și pe plan economic și social. Mai mult, menținerea și sporirea bugetelor militare, în condițiile veniturilor guvernamentale mai reduse, conduce în anumite țări la imputarea alocatiilor pentru educație, sănătate, asistență socială, cu consecințe negative în aceste domenii. Calcule efectuate de surse ale O.N.U. arată că în cazul în care cea mai mare parte a cheltuielilor militare ar fi dirijate în investiții productive, creșterea economică mondială ar fi cu 1—2 procente mai mare anual.

În sfîrșit, nu lipsesc adepții ai soluționării problemei somajului prin creșterea exclusivă a investițiilor și a producției în scopuri militare. Așadar, industria militară — un panaceu al fenomenului de șomaj. Asemenea susținători adaugă că orice măsură de dezarmare s-ar materializa cu îngroșarea rîndurilor celor fără slujbe. Să revenim la statistici potrivit datelor publicate de către guvernul de la Washington. Cu 1 miliard de dolari dirijați în scopuri militare se pot crea 78 000 de locuri de muncă. Dacă aceeași sumă este alocată în programe civile numărul locurilor de muncă ar fi de 100 000 pînă la 112 000. Cu alte cuvinte — relevă documente ale O.N.U. — cu 10 procente (8—9 miliarde dolari) din bugetul militar american se pot crea posibilități de muncă pentru 300 000 de oameni. Un amănunt : în 1980 existau în S.U.A. 3 milioane de tineri șomeri. Iată o problemă profund umanitară, deloc abordată pînă acum.

ECHIVALENTE RAȚIONALE PENTRU CHELTUIELI IRAȚIONALE

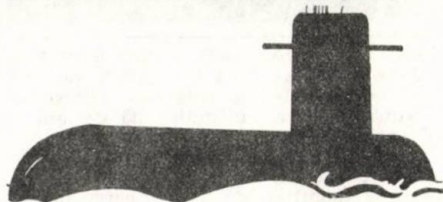
Costul unui avion de vînătoare

este egal cu dotarea
a 40 000 cabinete medicale
sătești

Costul unui submarin atomic

este egal cu suma necesară
construirii
a 450 000 de locuințe

Un imperativ: RECONVERTIREA BUGETELOR MILITARE ÎN BUGETE DE DEZVOLTARE

● Bugetul militar mondial este egal cu venitul anual realizat de 1,8 miliarde de persoane din cele mai sărace țări ● Cheltuielile publice consacrate educației a 1,3 miliarde de copii de vîrstă școlară sînt inferioare cu 7 la sută alocățiilor militare mondiale ● Costul unui submarin american „Trident” echivalează costul școlarizării pe durata unui an pentru 16 milioane de copii ● Prețul unui tanc — circa 500 000 dolari — ar permite acoperirea fondurilor necesare pentru echiparea a 520 de clase primare, fiecare numărînd 30 de elevi ● Este la fel de costisitor să armezi un submarin cu suma necesară construirii a 450 000 de locuințe.

Prioritatea pe care Statele Unite o vor acorda cheltuielilor militare în viitorii ani va contribui poate la relansarea economiei lor, dar riscă totodată să provoace și o anumită nemulțumire pe plan social.

De pe acum apare dificil de realizat propunerea președintelui Carter privind creșterea cheltuielilor militare cu peste 80 miliarde dolari pînă în 1985 și reducerea deficitului bugetar la maximum fără a leza substanțial anumite programe sociale.

Unii economiști se tem de cursa înarmărilor, care astăzi ar putea avea loc cu prețul unei și mai puternice inflații, în timp ce creșterea costului

vieții a fost anul trecut în S.U.A. de 13,3 la sută — record al ultimilor 33 de ani.

Pentru industria de armament din Statele Unite începe o perioadă înfloritoare, ma-

Implicațiile cheltuielilor militare în S. U. A.

— în relatarea agenției France Presse —

ritatea industriilor vor beneficia de revenirea războiului rece.

„Micii și marii fabricanți de arme vor profita de pe urma miliardelor pe care Pentagonul se pregătește să le cheltuiască pen-

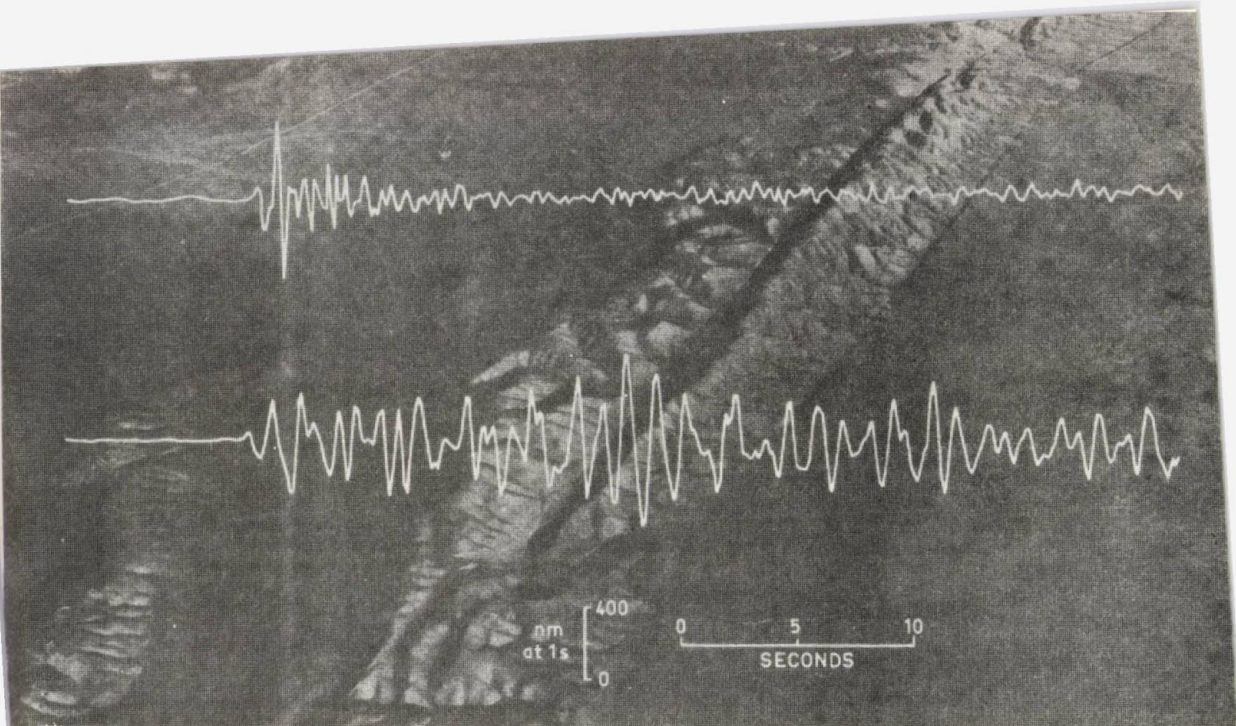
DIN EFECTELE DEVASTATOARE ALE UNUI POSIBIL CONFLICT NUCLEAR LIMITAT

Specialiștii americani au alimentat un computer cu parametrii necesari pentru a afla consecințele unui eventual conflict nuclear. În scenariul pus la punct s-a avut în vedere ca centrele populate să nu fie direct atacate. Iată cîteva direcții, așa cum au fost relevate în urma acestui test de Agenția S.U.A. pentru dezarmare și controlul armamentelor ● 25—100 de milioane de oameni vor muri în primele 30 de zile de la producerea atacului ca urmare a efectelor imediate ale loviturilor nucleare ● 65—90 la sută din capacitățile industriale de bază — ce au fost obiective de interes militar — vor fi rase de pe fața pămîntului iar 60—80 la sută din alte unități economice vor suferi mari daune ● 200 din cele mai mari orașe vor fi distruse ● 85—90 la sută din fondul locativ urban va fi ars sau nimic ● Zeci de mii de REM-i (unitate de măsură pentru iradiere) vor supune aria lovită bolii de iradiere. După cum se știe, raze de pînă la 100 pot fi absorbite de ființe umane, fără consecințe serioase, deși pot duce la creșterea riscului de cancer sau alte boli. O rază de 200 REM-i cauzează incapacitate datorită iradierii. La 450 REM-i 50 la sută din populația expusă va deceda. Ținînd seama de concentrarea de iradiere, nu va exista ființă care să reziste ● Se vor produce mari modificări în atmosferă, agricultura va fi grav afectată, mediul înconjurător va avea de suferit. Un avertisment: în Arhipelagul Bikini, nici după 25 de ani de la ultimele experiențe nucleare americane, solul n-a căpătat proprietățile naturale.

tru noile comenzi de rachete, tancuri, avioane și nave militare. „Carter acordă industriei de armament un regim favorabil”, declara recent „Washington Post”.

Forța de intervenție rapidă, formată din 100 000 de oameni, cu care se vor dota Statele Unite pentru a-și putea „apăra interesele oriunde în lume și în special în regiunea Golfului”, va contribui, de asemenea, la completarea notelor de comandă ale industriei armamentului.

În industria aeronautică, trei mari constructori „Lockheed”, „Boeing” și „McDonnell Douglas” concurează pentru cîștigarea fabulosului contract de 50 avioane-cargou gigant „CX”, de care armata are nevoie pentru transportul trupelor și armamentului forței de intervenție rapidă.

Pot fi supuse controlului experiențele nucleare? Ultimele cercetări răspund afirmativ. În seismogramele din fotografie — publicate de UNESCO — se prezintă înregistrarea unei explozii nucleare subterane (sus) și a unui cutremur (jos). După cum se vede există diferențe evidente între cele două feluri de explozii...

ROMÂNIA SOCIALISTĂ — TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

o politică realistă pentru eliminarea războiului din viața umanității

Și în anul 1980, potrivit politicii dinamice, constructive și principiale a partidului și statului nostru, s-a relevat cu pregnanță preocuparea statornică, consecventă a României socialiste, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea dezarmării. Aspirația arzătoare a tuturor popoarelor, a tinerei generații de pretutindeni spre edificarea unei lumi fără arme și războaie a avut și are în tovarășul Nicolae Ceaușescu un strălucit exponent, un militant neobosit în abordarea acestei probleme vitale. Președintele României pornește de la premisa că desfășurarea continuă a cursei înarmărilor, extinderea și intensificarea acesteia, creează pericole fără precedent pentru însăși existența omenirii, fiind știut că în cazul unei conflagrații nu vor fi nici învinși, nici învingători. Aportul țării noastre, al tovarășului Nicolae Ceaușescu la abordarea realistă a dosarului dezarmării se distinge prin accentul pus pe necesitatea imperioasă ca negocierile să abandoneze practicile sterile, să determine declanșarea unui proces autentic de dezarmare, prin adoptarea unor măsuri concrete, urgente.

Iată câteva din propunerile și direcțiile de acțiune avansate de partidul și statul nostru, de tovarășul Nicolae Ceaușescu avind drept scop făurirea unei lumi a păcii, securității, independenței și progresului, în care fiecare popor să poată beneficia în liniște de roadele muncii sale, ale cuceririlor științei și tehnicii.

- echilibrul militar necesar trebuie și poate fi realizat nu prin amplificarea înarmărilor, ci prin reducerea acestora în cadrul unor măsuri efective de dezarmare ;

- reducerea cheltuielilor militare cu cel puțin 10 la sută pînă în 1985 ; din sumele astfel economisite, 50 la sută putînd fi alocate pentru satisfacerea nevoilor sociale din fiecare țară, iar 50 la sută pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare ;

- lichidarea bazelor militare străine, retragerea în interiorul frontierelor naționale a tuturor trupelor și armamentelor, reducerea treptată a armatelor naționale, reducerea activității blocurilor militare și desființarea lor concomitentă.

- crearea unei zone fără arme între cele două blocuri militare opuse din Europa precum și a unor regiuni denuclearizate în Balcani și în alte zone.

„CRIZA ÎN ANUL VII“

— dezvoltările cotidianului francez „Le Monde“ —

FENOMENE NEMAIÎNTILNITE

Toată lumea, în Occident, simțea, mai mult sau mai puțin confuz, că ceea ce era mai rău abia urma să vină. Și a venit.

Ultimele date statistice și pronosticurile cele mai recente arată că 1980, anul VII al crizei economice în curs, va înregistra foarte probabil o stagnare a producției în țările capitaliste, șomajul va bate recordul, inflația va depăși în medie 10 la sută (cu virfuri ici și colo de 20 la sută), dezechilibrul plăților se va agrava, dezordinea monetară se va înrăutăți.

Spre deosebire de anii 1974—1975, anii de început ai crizei, cînd fiecare credea că este vorba doar de un moment prost care va trece, astăzi foarte puțini specialiști îndrăznesc să prevadă un an 1981 favorabil. Pe măsură ce trec lunile, „Casandrele“ dau pronosticuri tot mai întunecate, îndeosebi în legătură cu S.U.A.

Patru caracteristici situează criza în timp și spațiu, conferindu-i originalitate comparativ cu depresiunile de odinioară :

1 Mai întîi durată crizei. Începută în 1974, ea intră, cu 1980, în al 7-lea an și totul lasă să se creadă că 1981 nu va marca sfîrșitul ei. Creșterea economică a țărilor occidentale, care fusese în medie de 5,5 la sută în cei 15 ani care au precedat 1974, nu a mai atins de atunci decît 2,5 la sută în medie (și chiar 2,3 la sută, cum se scontează pentru anul în curs), adică mai puțin de jumătate.

Ritmul de creștere, care a scăzut puternic în 1974 și 1975, a continuat „ca înainte“ în 1976, dar, începînd din anul următor, coborîrea a reînceput pentru a ajunge anul aces-

ta la o cvasistagnare, întrucît experții internaționali se așteaptă la o creștere medie probabil inferioară lui 0,5 la sută.

Mica creștere din 1976, datorată în parte planurilor guvernamentale de relansare, nu a fost unică. În mai multe țări s-a remarcat și în 1979 o anumită relansare a activității ; în Franța, Germania federală, Italia, Japonia. Dar ca și data precedentă — și ca în 1978 în R.F. Germania și Marea Britanie — nu a fost decît un foc de paie ; în 1980 a început din nou încetinirea pretutindeni și în unele cazuri reculul pare a fi chiar absolut.

2 Expresia pe plan social a acestei situații a fost agravarea îngrozitoare a șomajului. Pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate, el pare să reprezinte peste 17 milioane salariați și există temeri că anul acesta va atinge 20 milioane. Țările C.E.E., care numără peste 6 milioane de șomeri, vor avea probabil 7 milioane pînă în decembrie. Dar, fapt remarcabil, creșterea numărului șomerilor nu a dus la scăderea inflației, obișnuită în asemenea împrejurări.

3 Creșterea prețurilor a persistat și, în ciuda crizei, chiar s-a agravat. De la 5 la sută în medie pe an în principalele țări occidentale, ea s-a ridicat la peste 10 la sută (cu mai puțin de 6 la sută în R.F. Germania, cu peste 20 la sută în Italia, aproape la fel în Marea Britanie) în toate țările.

O altă trăsătură caracteristică a perioadei ; în cei doi ani de depresiune gravă de la începutul crizei (1974 și 1975), creșterea prețurilor a cunoscut un ritm record în marile țări occidentale (în medie 12 la sută), iar șomajul s-a dublat. De atunci ritmul infla-

ției a scăzut puțin, dar rămâne ridicat și este pe punctul să se apropie de nivelul excepțional din 1974.

Această „stagflație“ (simultaneitate a stagnării și inflației) caracterizează depresiunea prin care trece astăzi Occidentul. Scumpirea petrolului brut (care costă de aproape 10 ori mai mult astăzi decât înainte de 1973) a contribuit în mare măsură la această situație.

4 Ultima caracteristică majoră a acestei crize este deteriorarea profundă a plăților externe. Creșterea prețului petrolului brut a adus totodată excedente masive țărilor O.P.E.C. (peste 200 miliarde dolari în ultimii trei ani și încă circa 120 miliarde, se prevede, în 1980) și a provocat un deficit țărilor cumpărătoare.

Printre acestea din urmă, cele care au putut vinde deținătorilor „aurului negru“ armament, bunuri de echipament sau produse de consum — tot mai scumpe și ele cu fiecare an — au reușit în cea mai mare parte să remedieze dezechilibrul: R.F. Germania și Japonia foarte repede; Franța mult mai puțin. Dar a fost suficient să crească din nou prețurile la țiței, pentru ca toți să cadă din nou în deficit.

CAUZE ? CAUZE...

În căutarea cauzelor actualelor zguduiri s-a mers de la explicații conjuncturale și tehnice pînă la analiza cauzelor macroeconomice.

Astfel, prima categorie de explicații apelează la date de conjunctură. Sfîrșitul în 1972—1973 al alternanței ciclurilor economice naționale ar fi, conform acestei școli, la originea dificultăților Occidentului. Dezvoltarea simultană din toate țările mari a provocat o cerere excepțională de materii prime, generînd creșteri formidabile de prețuri. De aici, o sporire excepțională a inflației, urmată de severe măsuri antiinflaționiste care au dus la scăderea producției, iar aceasta la rîndul ei a întreținut criza.

Alte două fenomene conjuncturale au intervenit pentru a întări explicația de mai sus: recoltele proaste din 1974, care au mărit și ele prețurile agricole (plus 35 la sută la

grâu, plus 20 la sută la orez). Apoi, evident, creșterea de patru ori a prețului petrolului brut, care a dus la creșterea costului vieții.

Toate aceste interpretări conjuncturale descriu realitatea, dar nu explică întru totul amploarea și durata „stagflației“ contemporane. De aceea sînt căutate și alte explicații, cu caracter mai tehnic.

La acest al doilea capitol sînt avansate cel puțin trei elemente: mai întîi, o anumită încetinire în ceea ce privește inovațiile tehnice, creatoare de locuri de muncă.

Informatica, energia și metalurgia nucleară, industria spațială, care au luat locul marilor mutații tehnice de la începutul secolului, nu au același efect asupra ansamblului economiei. De aici o anumită încetinire pe planul creării de locuri de muncă și poate chiar o scădere a productivității și rentabilității capitalului, datorită încetirii progresului tehnic în unele sectoare.

A treia categorie de explicații privind criza rezultă, în parte, din precedentă. Strîns legată de teoria economică, ea aduce în actualitate analizele clasice — cum ar fi cele ale lui Marx — privind scăderea rentabilității capitalului.

CE ESTE DE FĂCUT ?

Nu se pot schița aici toate trăsăturile unui program corespunzător împotriva crizei, dar se pot trasa cîteva piste de soluționare.

Prima certitudine este că, cu riscul resemnării cu o agravare a șomajului, trebuie stimulată producția acolo unde acest lucru este posibil fără periclitarea prețurilor sau a comerțului exterior; trebuie căutate simultan acțiunile specifice suplimentare cu ajutorul cărora se poate reduce șomajul.

Comparațiile între națiuni arată că efortul de adaptare și reorganizare industrială nu va putea fi slăbit. Într-o lume supusă din ce în ce mai mult competiției internaționale el reprezintă o necesitate! Aceasta va trebui să meargă mină în mină cu o acțiune hotărîtă împotriva înțelegerii frauduloase, împotriva rentelor parazitare, punerea în stare de concurență a profesiunilor protejate în mod abuziv...

În afară de o creștere economicoasă la materiile prime, trebuie urmărite la maximum economiile la energia importată. Programul de dezvoltare a energiilor noi ar trebui considerabil accelerat și amplificat, iar dispozitivul de determinare a economiilor la petrol și gaz ar trebui făcut mai eficient.

Aceasta implică realizarea de acorduri durabile cu lumea a treia, perspectivă necesară și pentru evitarea unui „război comercial“ cu noile națiuni industriale. În afară de acordurile multilaterale sau de actualele contracte petroliere bilaterale, ar trebui să ne angajăm în căutarea de acorduri de dezvoltare în comun pe 10 sau 15 ani, precizînd pe cît posibil orientările prioritare dorite de fiecare țară contractantă în ce privește dezvoltarea, aprovizionarea, deșeurile sale, astfel încît să se armonizeze de la bun început schimbările indispensabile.

Aceste piste de acțiune împotriva crizei ridică, evident, probleme ale căror implicații politice nu trebuie subestimate.

La data sa ră definită martedi dal direttivo unitario

Deciso lo sciopero generale contro l'intransigenza Fiat

Novelli dav...: „Mirafiori: non sarete soli

Grande cor... LA LUTTE POUR L'ECOLE '...: „Roma

Grèves aujourd'hui dans trente départements

à l'appel des syndicats du secteur

ECONOMIE

AUSTERITÉ

Chômage en hausse en 1981

C'est ce que prévoit le secrétaire général de l'OCDE

JEUNESSE COMMUNISTE

Trois jeunes au ministère du Travail

Sylvie, Didier et Gyslain ont exigé des mesures concrètes contre le chômage et le travail précaire

REALITĂȚI DIN LUMEA CAPITALULUI

Copilărie furată!

Potrivit unui raport al Biroului Internațional al Muncii în prezent în lume sînt peste 52 de milioane de copii sub 15 ani care sînt siliți să muncească pentru a-și asigura condiții minime de subzistență pentru ei și familiile lor. Dacă în țările cele mai defavorizate ale lumii, care au moștenit de la îndelungatul regim colonial sărăcia și tot cortegiul de neajunsuri, fenomenul este legat de cauze istorice, copilăria frustrată de bucuriile ei este des întilnită și în țările industrializate. Inechitățile sociale, exploatarea, condițiile grele ale imigrării împing peste un milion de copii din aceste țări să efectueze munci extenuante, îi privează de dreptul la învățătură și la asistență socială.

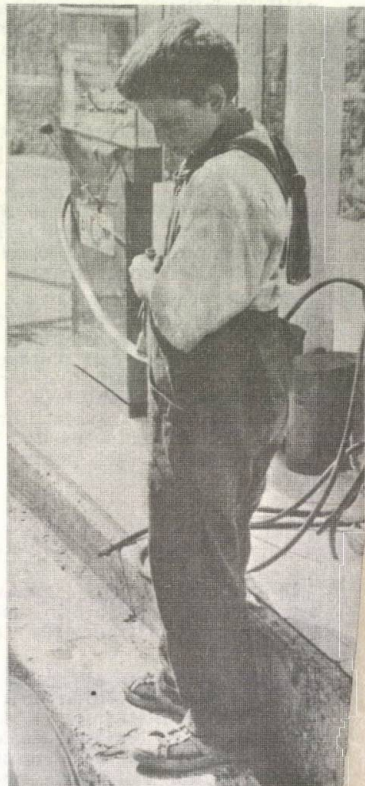
În Italia, de pildă, așa cum scria revista peninsulară „Panorama”, mii de copii — din sudul țării în special — își încep primii ani de viață înfruntînd privațiunile. În Sicilia, Sardinia, Campania, Calabria, Abruzzo, Molise, Puglia și Basilicata a vedea copii efectuînd diverse munci a intrat în peisajul social obișnuit. Ei trăiesc condiția de marginali, locuiesc în cocioabe, alături de alte familii sărace, fără asistență socială, pînă la boli și mizerie.

„Sînt copii maturizați înainte de vreme, cărora li s-a negat copilăria — declară Vittorio Torri, președintele Comisiei naționale italiene pentru Anul internațional al copilului. Sînt copii constrinși sistematic să se lupte pentru a supraviețui; aruncați în stradă și siliți să se descurce singuri; înconjurați de un mediu ostil, învață devreme violența și infracțiunile; plecați de pe băncile școlilor ei ajung să servească într-un bar sau să lucreze într-o fabrică, cînd n-o apucă pe alte căi”.

UNICEF consideră că în aceste zone sînt probleme deosebite legate de alimentația, școlarizarea, asigurarea asistenței sanitare pentru copii. În Sicilia, de pildă, un studiu sociologic întreprins în rîndul a peste 200 de familii a arătat că mai mult de jumătate din ele nu au mijloace suficiente de trai. Copiilor le lipsesc resursele alimentare de bază. Iată de ce mortalitatea copiilor de pînă la un an este aici de 21 la mie față de media pe țară de circa 17 la mie. De asemenea, în aceste regiuni lipsesc școlile, iar în întreaga Sicilie nu există o singură grădiniță pentru copii. Cîrca 13 la sută din copii nu-și termină aici cursurile obligatorii, iar mai mult de jumătate din adolescenți nu mai frecventează un ciclu superior de învățămînt.

Acesta este cadrul social-economic în care trăiesc copiii, care, așa cum spune sociologul Ana Maria Cavallone, citată de revistă, „îngroașă numărul deja mare al copiilor care muncesc; iar aceasta este o adevărată plagă în sudul țării”.

Se începe cam în felul următor, explică sociologul amintit: La început copilul merge la școală, iar după amiezile lucrează undeva: vinde ziare sau legume etc. Apoi, treptat, copilul se duce tot mai rar la școală pentru că s-o rupă de tot cu învățămîntul. Alternativa este ca ei să ajungă în rîndul delincvenților.

Cum se vede este vorba de un fenomen cu cauze și consecințe multiple. Este edificatoare în acest sens concluzia unui raport al UNICEF: „E vorba de viața copiilor... Pentru rezolvarea acestei situații foarte grave care este și sanitară și socială, dar și economică și morală trebuie intervenit rapid și hotărît”. Ceea ce nu se prea întîmplă, rămînd un simplu deziderat nu numai al copiilor lipsiți în continuare de bucuriile vîrstei lor. Este în fond necesar să se respecte unele din drepturile elementare ale copiilor, așa cum sînt ele recunoscute pe plan universal.

ȘTEFAN NICOLAE

RELIGIA CONTRA ȘTIINȚEI o dilemă pentru secolul XX?

„În acest sfârșit de veac, știința înaintează cu pași de uriaș. Nu a ajuns oare știința să dea răspunsuri clare la fenomene până acum de neînțeles? Desigur, mai persistă zone de umbră, care rezistă încă investigațiilor noastre. Totuși avem convingerea că în curând tot mai multe taine ale Universului vor fi descifrate. De aceea, în această epocă de dezvoltare furtunoasă a cunoștințelor științifice cu privire la compoziția materiei, codul genetic, spațiul cosmic, pentru a nu cita decît cîteva din certitudinile cele mai semnificative, este de-a dreptul derutant de ce noțiunea de „ateism“ trezește în continuare spaima în rîndul unor oameni“. Sint gînduri, reflecții desprinse din cotidianul francez de mare tiraj și audiență internațională LE MONDE. Iar deruta pe care o încearcă cel ce se adresează gazetei pariziene devine, în sens invers, o veritabilă alarmă cînd citim într-o altă publicație — revista spaniolă MUNDO OBRERO — că „în ultimii 20 de ani au apărut peste 2 000 de societăți mistice în țările dezvoltate, unele utilizînd crima, altele repudiînd-o“.

Alertă! Alertă! Alertă! Erau strigătele pe care le adresa Jim Jones, conducător al sectei „Templul Poporului“ care și-a dobîndit o tristă faimă pe mapamond în urma tragediei din Guyana, în 1978, în cursul căreia peste 900 de fanatici religioși și-au pierdut viața, fiind uciși sau sinucigîndu-se.

Alertă! Alertă! Alertă! Trebuie să fie semnalul de alarmă violent pentru conștiința

umanității, pentru starea de sănătate a umanității în fața unor fapte ca acestea. Fapte incredibile și, totuși, din păcate, atît de reale...

COCKTAIL DE SCIENCE-FICTION ȘI RELIGIE

Yahve (Dumnezeu în Biblie) măsoară 1,20 m și vorbește o franceză excelentă. Arca lui Noe era o rachetă, Turnul Babel — de asemenea, iar Einstein este... rezultatul unirii unui extraterestru și a unei pămîntence. Aceste dezvăluiri erau făcute la începutul lui iulie, de un tînăr bărbat cu craniul ras, înveșmîntat cu totul în negru, care se adresa unei „asistente pasionate“, după cum nota FRANCE PRESSE. Oratorul este florar de profesie, dar și adept al raelismului, o „religie“ făcută din reminiscențe ale creștinismului, în care Dumnezeu este înlocuit prin extraterestri. Cu aerul cel mai serios, „conferențiarul“ reinterpretează cartea genezei — „deformată de copisti“: apa și pămîntul, plantele și animalele, oamenii chiar au fost creați de către extraterestri, Yahve nu este decît „președintele consiliului celor veșnici“ iar Satan este, firește, „șeful opoziției“.

Fără să clipească, cele aproximativ o sută de persoane care asistă la această scenă într-un hotel din Cergy-Pontoise, în apropiere

rea Parisului, află că potopul a fost în realitate un gigantic bombardament atomic declanșat de „Elohim” (termen care este folosit tot pentru Dumnezeu pentru a-și distruge propria creație). Din fericire, „Noe a avut ideea de a se imbarca pe o rachetă luind cu sine cite o celulă din fiecare viețuitoare a Terrei, ceea ce i-a permis să le reconstituie. Cel ce le povestește toate acestea, pe nume Claude Vorilhon, pretinde că a fost luat de extraterestri care l-au dus (în zece minute) pe o planetă situată la „un pic mai puțin de un an-lumină de Terra” și i-au povestit „istoria veritabilă a umanității”. Reluind majoritatea temelor creștinismului, „raelienii” — acesta este numele celor ce caută să întemeieze o nouă religie — este în realitate un „cocktail de science-fiction și religie, după cum o califică A.F.P., care îmbină teme ecologiste, pacifiste și utopice. Extraterestrii vor transforma pământul în paradis, cu condiția ca ființele umane să nu-i descurajeze printr-o proastă conduită. Trebuie instaurat un guvern mondial, cu o armată unică etc. etc. Publicul — în rindul căruia sînt prezenți numeroși tineri — ascultă și întreabă. Unii reclamă chiar demonstrația „cartesiană” a afirmațiilor, alții, sînt șocați de aspectul religios al mișcării dar cred, în același timp, în farfurii zburătoare și în răpiri de către extraterestri. Unii chiar întreabă cu insistență ce să facă pentru a-i primi pe aceștia (fiind prevăzută chiar construirea unei ambasade în acest scop).

Intervenția unui sceptic își atrage acest răspuns fără apel „Întrebarea dumneavoastră probează că nu sînteți deschiși către infinit...” Și, lăsînd anecdotică la o parte, faptul că o treime dintre francezi cred în extraterestri, cu tot aspectul naiv al celor relatate, îndeamnă, cel puțin, la meditație.

Un milion, două milioane: adjudecat!

Totul a început pe vremea romanilor, așa cum sînt multe obiceiuri moștenite de lumea modernă. Pe atunci se numea „auctio” și însemna „a spori, a crește”. Era un sistem de vânzare la licitație prin care urmașii lui Romulus și Remus vindeau de toate; de la obiecte de folosință zilnică pînă la statui și vile în afara „orașului etern”.

Ideea a dăinuit peste 2000 de ani și astăzi lumea occidentală este contaminată de procedeul licitației („auction”, termenul din engleză vorbește limpede de descendența romană a ideii).

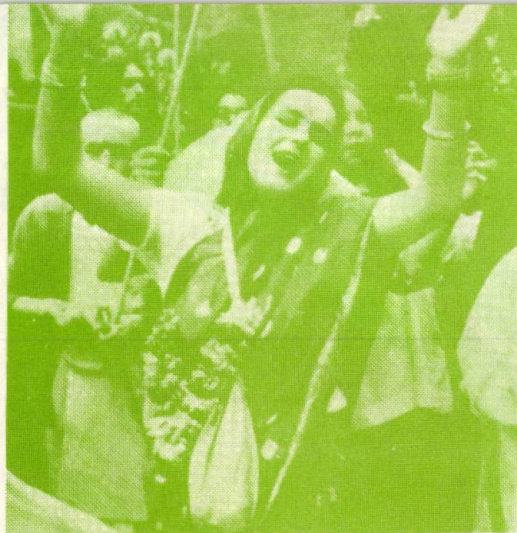
Dar începînd cu ultimele luni ale anului 1979 — și nu

întimplător — acest fenomen a căpătat proporțiile unui „val de nebulie” (expresia aparține revistei italiene „Panorama”). Numărul celor absorbiți de această pasiune a crescut simțitor, obiectele puse la vânzare s-au înmulțit, iar cifrele de afaceri dau numai la citire senzații de amețeală.

La Londra ca și la New York, la Geneva și la Tokio, la Milano și la Paris sălile unde se organizează licitații sînt luate cu asalt, vocea crainicului începe să răsună făcînd peste consoane ca o mitralieră, apoi, cînd toți au obosit după vinarea unui obiect și doar unul singur se mai încumetă, din diverse rațiuni foarte strîns legate de grosimea pungii, se aude pocnetul final al ciocănelului de la prezidiu care anunță că afacerea s-a terminat. Urmează alt obiect la rînd, alte turuieli, alte gîfiieli în public și din nou... Pentru o sticlă de vin cu peceți, pentru un tablou, pentru un ceas, o mobilă, o statuie, un porțelan se aruncă pe masă milioane

de dolari. În 1979 cele două mari case londoneze organizatoare de licitații (de fapt cele mai mari din lume, cu filiale în marile metropole capitaliste), este vorba de Sotheby's și Christie's, au vîndut obiecte în valoare de 10 miliarde dolari. Numai în perioada septembrie — decembrie 1979 și numai firma Christie's a organizat 574 operațiuni de vânzare, o creștere de peste 35 la sută față de anul precedent. Recorduri după recorduri se prăbușesc, cifrele urcă rapid.

S-ar părea că e vorba de o euforie generală, o întrecere sportivă asemănătoare cu vîntoarea sau cu alte sporturi, practicate de oameni cu dare de mînă. În realitate este vorba de o goană febrilă după achiziționarea de valori considerate sigure, sau „de refugiu” de către cei cu mari fonduri la bancă împinși spre acest sport de tendințele de criză din economia statelor lor, de fenomenele inflaționiste, de criza energetică, de recesiune. Ei speră să facă astfel

„SECTELE RELIGIOASE SÎNT O AFACERE FOARTE, FOARTE BUNĂ”

„Există în prezent o super-piață spirituală pentru aservirea oamenilor” sublinia cerșătorul britanic Carlo Williams, într-un amplu articol consacrat răspîndirii sectelor religioase în occident, publicat de revista americană NEWSWEEK, arătînd că acestea reprezintă „O afacere foarte, foarte bună”. Cu nume precum „Hare Krishna”, „Copiii lui Dumnezeu” sau „Biserica unificată a lui Moon” ele își recrutează prozeliți uneori prin presiuni extrem de puternice. San Myung Moon, liderul sectei cu același nume — sau „Biserica unificării” este stăpîn nu numai peste două milioane de suflete, ci și peste o bancă la New York, o fabrică de ciment în

Coreea de Sud, un șantier naval, mai multe edituri etc. În Marea Britanie, o altă sectă pretinde pentru o lecție de „levitație” 2400 dolari. După percheziționarea efectuată în localurile bisericii scientologice, întemeiată de un anume Ron Hubbard, acuzat cu ani în urmă pentru practicarea ilegală a medicinei, sectă implantată nu numai în S.U.A. și Canada, dar și în Marea Britanie, Franța și Australia — au fost găsite arme de foc, muniții, diverse instrumente de spargere, aparate de înregistrat convorbiri telefonice și peste 23 000 documente, între care instrucțiuni privind întocmirea unor acte false, punerea în circulație a banilor falsificați, dosare intitulate „Operațiunea Decapitare” sau „Operațiunea Tapage”, fișe asupra activității unor judecători federali, documente furate de la C.I.A., Interpool, de la Comisia pentru energie atomică etc. „Cifra de afaceri” a bisericii scientologice — scria LE NOUVEL OBSERVATEUR — depășea în 1978 suma de 140 milioane de dolari anual, din care „patronul” își rezerva 10 la sută! Prin impostură și șarlatanie, aduși în stare de dependență totală față de șeful sectei, adepții acestor falși propovăduitori ai unei „lumi mai bune”, ai unor valori de care orice conștiință are nevoie la un moment dat — ajung să fie gata la orice. De la contrabandă, escrocherie și prostituție până la crimă și spionaj, iluziile sădite pe solul labil al misticismului exacerbă esuind, nu o dată, după gratiile unei închisori.

NU O „EPOCĂ A CULTELOR” CI UN „VACUUM, UN VID DE SPERANȚĂ”

Mai cu seamă după veritabilul măcel din Guyana, sectele religioase, proliferarea acestora în societatea occidentală au mobilizat

atenția a numeroși sociologi, psihologi, personalități ale vieții publice, înțelegându-se brusc faptul că din acest punct de vedere lumea capitalului a ajuns într-o zonă extrem de periculoasă. FRANCE NOUVELLE, de pildă, subliniind că „sectele religioase s-au dezvoltat în anii '60, odată cu așa numita mișcare de contre-cultură” remarcă, totodată, că „ele recuperează o nemulțumire pasivă difuză care își găsește originea în incapacitatea de a găsi o alternativă politică reală”. MUNDO OBRERO, din Spania, scria la rîndul său că „aceste secte oferă, în general, o ieșire celor care se simt tot mai descumpăniți într-o societate birocratizată și bolnavă”. Iar James Beckford, sociolog la Universitatea Durham din S.U.A. subliniază că succesul cultelor în Europa occidentală și S.U.A. se explică prin faptul că „munca, familia, economia sînt într-un proces de dezintegrare”, fiind vorba de un „vacuum de speranță”.

Față de aceste aspecte, față de aceste opinii, apare evident faptul că nu alternativa religie-știință este simburile acestei veritabile maladii sociale și umane pe care o ilustrează manifestările de misticism, obscurantism, depersonalizare și deces virtual în fața vieții prin abdicare de la un rol activ în societate și refugiere în lumea iluzorie oferită de falși profeti, care oferă false edenuri. Ci cauzele acestora sînt profunde și complexe, ele fiind generate de o structură socială care se caracterizează prin relații interumane strimbe și reci, prin lipsă de perspectivă în profesie și viață socială, mai ales pentru milioanele de șomeri ai lumii capitalului care sînt condamnați astfel indirect la degradare.

**Grupaj realizat de
DOINA IOVANEL**

investiții care să nu se devalorizeze, așa cum se întâmplă cu dolarii sau cu lirele lor, ba chiar să crească cu timpul. Și cumpără în consecință un lampadar Tiffany sau Liberty cu 500 000 dolari (preț triplu față de cel înregistrat cu șase luni mai devreme), cumpără mai cu seamă tablouri și alte opere de artă cu valoare estetică recunoscută, eventual certificate ca atare de experți, dar și alte obiecte. Un Mercedes Benz, cu două locuri, de pildă, fabricat în 1936, a fost cumpărat nici mai mult nici mai puțin decît cu 900 000 dolari.

Cu o simplă ridicare de mină, magnatii ai finanțelor, diverși regi ai pastei de dinți, ai săpunurilor, șeici bogați și aventurieri aruncă milioane de dolari.

„Mania licitațiilor are un discret miros de petrol”, sublinia pertinent și ironic un expert al firmei „Sotheby's” făcînd astfel legătura cu criza petrolului dar și cu faptul că mulți petrodolari capătă această destinație.

„Refugiul după o protecție împotriva eroziunii monetare — nota el — este însoțit însă și de o panică în care sînt antrenați mulți”. „Adevărul — recunoștea franc Peter Wilson, președintele firmei amintite — este că nimeni nu mai are încredere în bani lichizi. Nimeni nu mai crede acum în dolari puși bine la păstrare”.

E adevărat că în multe cazuri, la această bursă „renaștere” contribuie chiar casele de licitație, care întrețin o propagandă discretă dar persistentă pentru atragerea clientelei. Ziare precum „Financial Times”, „New York Times” și altele au rubrici permanente în care informează despre evoluția pieței, și fac prezentările obiectelor celor mai valoroase. „City Bank” din Londra a înființat un organism de consultare „City Bank Scheme” care îi sfătuiește pe clienții unde să-și facă investițiile cele mai rentabile, iar căile ferate britanice au organizat un serviciu special care urmărește transportul obiectelor

în cit mai mare siguranță. Mai mult decît atît, la Londra a apărut un fel de Bancă de artă, denumită „Artemis” care în loc de titluri, dividende, acțiuni etc. lucrează cu valori precum vase chinezești, tablouri, bijuterii antice.

Ca să facă față cererii din ce în ce mai mari, „experții” ai firmelor cercetează familiile sau persoanele care dețin mari valori, cultivă prietenii, se „infiltrează” în cazul proceselor privind moștenirile, se deplasează în orașe mici, vîntură lumea, folosindu-se de tot felul de trucuri pentru a intra în posesia obiectelor.

Pentru că în ultimă instanță afacerea este într-adevăr foarte rentabilă și climatul trebuie întreținut. Nu contează, și nimeni nu se interesează, cum s-au cîștigat acei bani. Dar, după ușurința cu care sînt azvirliti poate să se înțeleagă ușor că nu reprezintă sumele cîștigate din sudoarea propriilor frunți.

ȘTEFAN NICOLAE

Nicolae Mateescu:

„Și riscul face farmecul unei literaturi, nu numai certitudinea”

— Deși ai publicat deja două volume de proză, amîn discuția despre experiența ta de prozator pînă după apariția romanului la care lucrezi în prezent. Și îți propun să vorbim, în schimb, despre modul în care te-ai apropiat de reportaj.

— Cînd m-am dus la Rușeșu, să mă documentez pentru *Războiul piinii*, nu scriesem nici o pagină de reportaj. Nu știam să scriu. Dar am descoperit pînă la urmă că știu.

M-am dus acolo „pur” și disperat. Din disperarea că nu voi face față, notam zi de zi tot ce auzeam. Cum scriam cîteva pagini, le și trimiteam la București. În-tors acasă, le-am citit pe toate și am rămas cu gura căscată: aveau un farmec al autenticității din care ulterior am încercat să fac coloana vertebrală a cărții.

De fapt, întotdeauna cînd încep o carte mi-e teamă că n-am să pot s-o scriu. N-am certitudinea că lucrurile pe care le gîndesc au s-ajungă carte. Nici una din cărți nu a ieșit așa cum am vrut. Una am visat și alta a ieșit.

— Scrii cu predilecție despre țărani. Cum ai ajuns să-i cunoști, din moment ce te-ai născut la oraș?

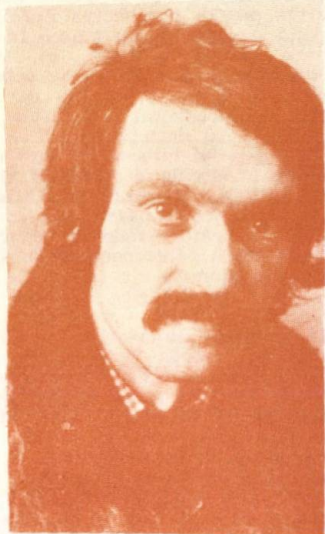
— Am trăit la țară un număr bun de ani. Multe veri mi le-am petrecut la bunic, la Valea Călugărească. Apoi, timp de cîțiva ani chiar am locuit acolo. Deci, într-un fel am fost prezent în viața satului.

— Dar existența țărăneas-că, în general, mai spune

Născut în 1945, la Ploiești. Absolvent al Institutului pedagogic de trei ani din București (Facultatea de filologie, secția biblioteconomie). A urmat, apoi, timp de trei ani cursurile Facultății de psihologie. Membru al Uniunii scriitorilor din 1978. Cărți publicate: *Vedere de pe balustradă*, 1968, *Războiul piinii*, 1974 (Premiul Uniunii Tineretului Comunist), *Stația de salvare*, 1975, *Oamenii pămîntului*, 1978. *Teatrul „Ion Văsiilescu” îi pune în prezent în scenă piesa Ce vă doriți cel mai mult în viață?* *Lucrează la romanul Viața și înfățișările lui Ștefan Lăzărică.*

ceva omului de azi? *Sînt voci care susțin că poveștile cu țărani ar fi doar niste amintiri de album, pe care le evocăm cu duioșie, dar care și-au pierdut în mod iremediabil actualitatea?*

— Țăranul, așa cum este el azi, nu fostul țăran, este omul cel mai direct și cel mai sincer dintre toate categoriile profesionale. (A fi țăran a ajuns azi aproape o profesiune). Mi se par și cei mai creatori în materie de morală. Satul continuă să fie locul unde se nasc atitudini. Oamenii care trăiesc în mijlocul focarelor de cultură mi se par mai artificiali. Au reacții intermediare. Cultura pune un paravan, este un instru-

ment de mijlocire între om și lume. Într-un țăran care-ți spune ce are pe suflet poți vedea fenomenul social de miine. Dacă vrei să vezi cum e ziua de azi nu te duci neapărat la țară. Dar dacă vrei să vezi ce-o să fie miine, încotro se îndreaptă lumea noastră, care sînt pasiunile care o animă, te duci la țară. De aceea, dacă am de scris un reportaj prefer să mă duc la țară. La oraș, oamenii se ascund după cuvinte.

— Dar ceremonialurile? Vestitele ceremonialuri țărănești nu sînt forme de „intermediere”?

— Nu. Ceremonialul este un mod de a te apropia de obiect, o morală a apropierii de obiect. Cetădinul n-are acest ceremonial. Se duce și cumpără. Țăranul îl are și nu din viclenie și nici fiindcă e întortocheat, ci pentru încrederea în el însuși, din mîndrie. O viață fără ceremonial și fără mister nu mai are nici un farmec. Să vezi un țăran cum se apropie de un... frigider. Întii, întreabă de departe, ca și cum n-ar avea neapărat nevoie. Apoi intră în magazin, iese, se hotărăște, se răzgîndește, iar se hotărăște. Este de fapt cere-

monialul dintotdeauna al cunoașterii. Tăranul este naiv, dar își cunoaște naivitatea. După mine, deci, tăranul n-a dispărut. A dispărut cel de tip tradițional. Miinile de țaran sînt aceleași, chiar dacă stau pe volanul de Dacie. A fi țaran o să fie o profesiune. O muncă, munca pămîntului, la fel de nobilă ca munca fierarului, ca munca cu apa.

— Și munca scriitorului...

— Munca scriitorului este și ea nobilă. Depinde cită noblețe îi conferi. Dar — și mai mult decît atît — trebuie spus că este necesară. Combat ideea că fără literatură se poate trăi. După mine cultura este la fel de necesară și vitală ca hrana. Încă nu s-a găsit — din păcate — un mijloc de-a măsura în calorii cultura. Am vorbi astfel — referitor la multe zone — despre subdezvoltare. Prețuirea pentru cultură este modul unui popor de a se salva. Între cultură și tipătul unei păsări care comunică cu semenele ei este o distanță enormă, dar și o similitudine de fond. Cultura îți dă conștiința locului între semenî. Eu nu concep existența umană fără cultură. Am auzit un inginer lăudîndu-se că n-a citit un roman de treizeci de ani, uite că totuși trăiesc etc. El nu înțelegea că literatura nu trebuie să aibă neapărat impact cu fiecare om în parte. E de ajuns s-o citească cițiva, ei o difuzează, astfel încît tot ajunge, fie și indirect, la acel inginer. De fapt, inginerul era un beneficiar indirect al culturii, chiar dacă n-o știa și n-o lua în serios.

— Critica literară dovedește destul devotament și destulă aplicație în comentarea cărților? Care este experiența ta proprie în acest sens? Nu cumva te-ai simțit vexat vîzîndu-te oglîndit în critică, așa cum se simte cel ce își ia poza de la atelierul fotografic și i se pare că nu se recunoaște?

— Dimpotrivă, am fost plăcut impresionat. Eu mă judec mai aspru decît m-au judecat criticii. Singura carte a mea care mi se pare mai bună este *Stația de sal-*

vare. Critica a primit bine și cărțile de reportaj. Eu nu consider reportajul un exercițiu de mina stîngă. Mă angajez la fel de serios în scrierea lui ca în scrierea unei cărți.

— Cînd anume și de ce te-ai hotărît să scrii?

— Asta mi se trage de la tata. Mă refer la dragostea pentru literatură. De cînd mă știu, de la cinci-șase ani, am trăit în mijlocul cărților. Tata avea o bibliotecă impresionantă, iubea valorile clasice. Dar el a murit. Biblioteca a rămas singură. În copilărie, la masă, îmi povestea *Odiseea*. Îmi aduc aminte, apoi, că la Valea Călugărească vindeam struguri și citeam Shakespeare. Dar așa ceva să nu notezi. Prea pare luat din cărți.

— În legătură cu tinerii scriitori, dintre care faci parte... Nu ai impresia că li

se poate reproșa o anumită nediferențiere?

— Sentimentul de nediferențiere, de confuzie a valorilor poate să vină și din faptul că la un moment dat există o efervescență a valorilor și nonvalorilor. În fierberea momentului poate că încă nu deosebim bine valorile de valorile false. A doua explicație: poate că generației noastre îi lipsește curajul de a greși. Sîntem marcați de teama de a nu săvîrși o eroare. Și asta dă literaturii o stare de maturitate... prematură. Ne limităm la idei mici ca să nu greșim față de ideile mari. Nu avem aceea nonșalanță a tineretii, care uneori este superbă. Ceea ce scriem este corect, dar nu îndeajuns de emoționant. Trebuie puțin risc. Și riscul face farmecul unei literaturi, nu numai certitudinea.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Vis de primăvară

Cum stau în nemișcare sub norul de pămînt
Și grele, ca de piatră, semințele-ncecate,
Cum ard neprihănitele înfășurate-n vînt
Ca niște zei cuminți culcați pe spate.

Ele aduc prin vreme o ordine străveche
Cu visul cel mai aprig netulburat de vină!
Miresme, dulci nectare, arome fără de pereche,
Vindecătoare zvonuri de pace-naltă, lină.

Rivniți doar împăcare și-atîta înălțare
Cît să v-atingă zborul arcadele de ceară!
Sortite-n veșnicie voi sinteți din născare,
De aur, foșnitoare, cutremurate, iară

Veți colinda sub steaua nestînsă, milenară
Pe mișcătoare pîrtii de seve neumblate,
Veți reincepe zborul aprins, de astă vară,
Pe jumătate cîntec, hotăr pe jumătate.

VIOREL SÂMPETREAN

Liliana Ciulei:

„Fără Mihaela, fără munca și succesele ei, n-aș fi fost ce sînt astăzi”

— Deci, Liliana Ciulei, prima ta participare la un concurs internațional — Paganini, în Italia — ți-a adus consacrarea....

— Așa se spune pentru că după Paganini a început să se vorbească despre mine. De fapt, primul mare concurs cel care m-a situat printre marii violoniști, a fost „Sibelius”, la Helsinki. La 17 ani eram bineînțeles cea mai tină concurentă și trebuia să cînt alături de violoniști de 30—35 de ani, unii elevi ai lui Oistrach și ai lui Menuhin, alții cîștigători ai unor concursuri celebre. Ca să înțelegi ce valoare a avut premiul VI (numai în aparență modest) pentru mine, trebuie să vă spun că locul VII l-a cucerit o suedeză care cîștigase premiul I la München, locul VIII i-a revenit laureatei premiului I de la Paris ș.a.m.d.

— Pentru impunerea în fața publicului, cîștigarea unui premiu internațional valorează enorm. Ce înseamnă însă aceste confruntări pentru pregătirea unui tînr muzician ?

— Îți prind bine, dar te și trag înapoi. Concurările sînt foarte dure, se desfășoară într-un program de stress. La „Sibelius” am cîntat într-o singură seară două concerte unul după altul ! Apoi, mai ales etapele eliminatorii pretind o tehnică perfectă. Or, muzica nu este numai tehnică. Interpretarea bună este un echilibru foarte fin între tehnică și trăire, în care mai lași și din una și din alta. Sînt conștientă că aceste concursuri m-au făcut să accentuez virtuozitatea și să pierd din căldură. Juriul sau publicul îmi creează stări complet diferite. În fața unui juriu mă simt ca în preajma unui pericolos stilp de înaltă tensiune ! În fața publicului încerc o răspundere mai mare, dar nu spaimă, pentru că întotdeauna sper că voi fi

Violonista Liliana Ciulei s-a născut la 25 mai 1958 la București. A absolvit Liceul de artă nr. 1 din Capitală. În prezent este studentă în anul IV la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, clasa prof. Ștefan Gheorghiu. Este laureată a concursului internațional Jan Sibelius de la Helsinki și deținătoare a marelui premiu al concursului „Paganini” din Italia. A cîștigat ca solistă premiul I la ambele ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”. Împreună cu colegii ei — George Atanasiu și Carmen Mihalache — a obținut la același festival și premiul I pentru muzică de cameră.

mea, ci și a organizatorilor care s-au ferit mereu de lucruri „serioase” (vara) și am avut săli arhipline. Am avut însă și experiențe triste. O dată, în Parcul Libertății am fost chiar fluierată, deși imi pusesem tot sufletul în „Balada” lui Ciprian. Nu trebuie niciodată să dăm vina pe tineri, ci pe modul cum sînt pregătite aceste spectacole. La Parcul Libertății se organizaseră niște așa-zise „varietăți” cu muzică nu ușoară ci foarte ușoară, cu piese populare indoeilnece între care Ciprian Porumbescu n-avea ce căuta. Asemenea inițiative, departe de a-i atrage pe tineri, îi îndepărtează de muzica adevărată. Ca și ideea de a-i aduce „cu școala” sau „cu secția”, în sălile de concerte să asiste la programe alcătuite la întimplare. Cîțiva tineri mi-au mărturisit că după ce au ascultat — pentru prima oară în viața lor — o piesă modernă și-au jurat că nu mai calcă prin Ateneu ! Muzica modernă este greu de înțeles fără a parcurge celelalte etape ale muzicii simfonice. Am constatat că există un număr înfim de oameni „afoni”. Enorma majoritate a oamenilor iubesc muzica și au nevoie de ea. Chiar dacă nu cîntă ei, sînt dornici să asculte.

— Ai sentimentul că faci parte dintr-o generație distinctă de interpreți ?

— Am certitudinea. Sînt colegă de an la Conservator cu Mihaela Martin, cu Paul

înțeleasă. La „Paganini” marele meu noroc a fost că la ultima etapă, cea decisivă, sala era arhiplină. Am uitat de juriu, și am cîntat pentru public... Odată cu premiul I am cîștigat și dreptul să cînt pe vioara lui Paganini. De bucurie, m-am hotărît să rup cu tradiția de a cînta numai capriciile de Paganini și am făcut să răsun pe vioara aceea celebră și un capriciu românesc, de Vasile Filip.

— Cum vezi tu, de pe scenă, interesul tinerilor pentru muzica simfonică ? Sînt mulți tineri în sală, cînti mereu pentru săli pline ?

— În general, sălile sînt pline. În vară am fost invitată de orchestra din Constanța să cînt pe litoral și mi-a fost teamă că lumea venită la plajă n-o să se îngheșue la un concert. Publicul a infirmat această idee preconcepută (nu numai a

Florin, Nora Elfriede, Anca Dițan, Roxana Volanski, fără îndoială numele cele mai cunoscute de tineri violoniști. Sentimentul că alcătuim o generație este fantastic. Cînd eram mici, în școală, eram fericită cînd ieșeam eu prima și încercam oarecare tristețe cînd se dovedea altul mai bun. Acum succesele fiecăruia dintre noi mă bucură ca un succes propriu. M-am convins că dacă trăiești într-un colectiv medioru nu te poți înălța, dacă ești cel mai bun necondiționat devii îngîmfat și suficient. Eu am fost colegă cu Mihaela din clasa I și chiar de atunci a început concurența între noi. Știu că fără Mihaela, fără munca ei și succesele ei, n-aș fi fost ce sint azi și poate că și ea gîndește la fel.

— Prin ce crezi că se distinge generația voastră ?

— Încă ne căutăm personalitatea. Ceea ce urmărim însă este să fim mai sinceri

în fața publicului, să ne distingem printr-o tehnică perfectă și prin cultură muzicală. Vrem ca nimic din ce cîntăm să nu sune amatoristic. Am mai vrea să se cristalizeze și o generație de tineri compozitori care să ne ajute să avem un repertoriu al nostru.

— Apari în ultimul timp rar pe podiumul de concert. De ce ?

— Probabil că vă referiți la București, unde într-adevăr în afară de citeva concerte la Radioteleviziune, am apărut, cred, o singură dată la Ateneu. Ce aș putea să vă răspund ? Am apărut exact de cite ori am fost invitată. În muzica simfonică, unde cîntăm cu mari orchestre ale căror programe sint întocmite pe perioade lungi, noi, tinerii, nu avem cum să ne propunem ca interpreți sau să propunem cutare concert. Între timp însă, am cîntat foarte mult în provincie, în uzine, în spitale, în școli.

Așa încît lipsa marilor scene nu mi-a dăunat profesional. Nu cred în public „de provincie” și în „public de capitală”, cred numai în respectul interpretului față de oamenii care vin să-l asculte.

— Cînd ai înființat trioul cu care — împreună cu George Atanasiu și Carmen Mihalache — ai cucerit premiul I la „Cîntarea României” te-ai gîndit și la cîștigarea unei independențe concertistice ?

— Da, însă inițiativele noastre, m-am convins, nu pot trece dincolo de sălile Conservatorului, ale cluburilor. Apariția în adevăratele săli de concert depinde tot de instituțiile muzicale. Tot ce putem face este să-i convingem pe acești organizatori de valoarea interpretării noastre și de interesul pe care-l pot stîrni programele.

MONICA ZVIRJINSCHI

Ioan Gânju :

„Cel care în viață merge numai pe urmele maeștrilor săi nu va face mari greșeli dar nici mari descoperiri”

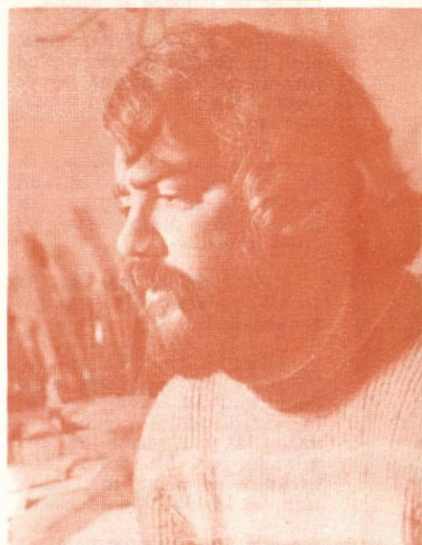
— Ioan Gânju, te cunoaște nu numai Iașul și Bucureștiul unde ai participat cu mai multe expoziții, dar ești recunoscut prin picturile tale și în alte părți ale lumii: Olanda, Spania, Anglia, America Latină... Spune-mi, pentru cei care nu-ți cunosc decât picturile și știu mai puține lucruri despre tine, cu ce-ai începe ?

— Cu faptul că n-am plecat din Iași deși am absolvit Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București. Că m-am întors la Iași pentru că Iașul nu m-a uitat, așa cum aș fi crezut, revenind la el ori de cite ori drumul mă putea purta într-un loc. Nu pot să

mă despart de familie, de colegi și de fiecare zi pe-trecută aici. Încerc să-mi lămuresc și mie că orașul acesta este singurul în care pot să lucrez.

— Așadar, îmi spuneai în urma vizitei prin atelierul tău de pe strada Lăpușneanu, că ceea ce se caută acum este compoziția.

— Și n-am greșit. Pentru că, oricît m-ai obliga, n-am să pot să-ți pîctez o natură statică cu ardei grași. Și n-am trecut la compoziții pentru că se poartă. O compoziție îmi dă, zic eu, o mai mare libertate de imaginație. Uite, da, cred că pot să-ți spun, compozițiile le iubesc cel mai mult.

— Liane, Germinatie, Salamandra, Eva, Autoportret... La ultima ta expoziție deschisă la Galeria Cupola opt dintre tablouri au fost reținute. Spune-mi, ce simți cînd ești obligat să pui „Reținut” pe vreunul din ele.

— Îmi place să le lucrez. Sint ale mele? Sint! Păi, eu n-aș vrea să le iau acasă de la muzeu? Dar, sigur, îți dă așa, un sentiment de siguranță. Și apoi cei care le cumpără cred că le iubesc aproape cît mine.

— Spunea cineva, referindu-se la pictura ta, că naști monștri frumoși de care reținele se îndrăgostesc și că întotdeauna în pictura ta este un pământ și un cer, cerul tablourilor dominând pământul tablourilor. Cît gîndești și cît pictezi?

— Da, monștri... Se poate. Fiecare vede ce vrea. Eu pictez și gata. Asta e un plug? Este. Dar tu îl vezi așa și eu îl văd altfel cînd îl pictez, și după ce îl pictez vine unul și îmi spune că de fapt plugul meu e cu totul altceva. Foarte bine, zic eu, dar eu plug am vrut să fie. Asta e stilul meu, hai să-i spunem manierism folcloric. Notezi? Dacă am totu în cap l-am făcut imediat. Mă gîndesc acum la alte compoziții. Știi cum îl văd eu pe Eminescu? Ca o aripă care pleacă... Un păsărar e un om fără un picior. Nu te grăbi să mă întrebi nimic. O Evă, așa cum este ea, dezlănțuită, o lumină care o caracterizează. Totul e completat de culoare și formă.

— Apropo de Eva. Uite, aici, în tabloul acesta o Evă într-un peisaj marin. De ce unul marin și nu unul montan?

— Așa am văzut-o eu și, de ce nu, o Evă într-un peisaj marin. Îi dau alt mesaj. Pe plaja asta nu cresc meri...

— Ai predat trei ani la școala populară de artă. Ai renunțat. De ce?

— Pentru că luni, marți, miercuri, joi și vineri predam, simbătă aveam ședință, iar duminică pictam. Nu vreau să fiu pictor de duminică, deși în timp ce-i învățam pe elevii mei învățam de la ei și odată cu ei.

— Să ne reîntoarcem la profesorii tăi din Institutul de arte plastice din București: Alexandru Cumpăță și Gheorghe Șaru. Ce-ai învățat de la ei?

— De toate. Cine era inteligent știa să fure. Un lucru mi-a plăcut în mod deosebit care-i caracteriza pe amîndoi. Intrau cu gîndirea lor în fiecare elev dar nu-l obligau să le împrumute punctul lor de vedere. Cînd exagera, te luau de umăr și-ți spuneau doar atît: Ia întoarce-te, băiatule, știi... Aveam un stil, nu?

Mă luau pe mine și mă duceau mai departe. Pe alt coleg la fel. Apoi ne dădeau drumul. Era rîndul nostru. Trei ani am făcut cu Cumpăță, trei ani cu Șaru. Un pictor care merge pe urmele maștrilor săi nu va face erori, dar nici descoperiri.

— Spune-mi Ioan Gînju, ce fel de spațiu este expoziția pentru tine?

— De mari emoții. Omul vine, vede, îi place sau nu, și pleacă. Este un spațiu

— Cu cine ai fost comparat Ioan Gînju?

— Cu nimeni. Nu deschid un album de artă ca să fac pictură, nu plagiez, nu pictez după cărți. Picturile mele, de asta sînt sigur, găsesc un adevăr în mine. Dragostea pentru pictură se vede prin ceea ce faci. Lucrez cu pensula, nu întrebuintez cuțitul ca unii. Cuțitul e un artificiu. Pui cu el unt pe piine, pui și gem și iese culoarea frumoasă. Pictura e pictură. Se face cu pensula? Cu pensula se face.

— Îmi spuneai că-ți place violetul, albastrul, culoarea siena natural veronese.

— N-ai greșit, cu completarea că le combin și fac din ele ce vreau. Vezi varza asta? Are culoarea verde-brumată. Știi cît trebuie să încerci s-o obții? Dar culoarea zorelelor dimineata? Ți-ai pus întrebarea asta?

— Ce vrei să le transmiți celor care împărtășesc aceeași pasiune ca tine?

— Să se desprindă de flori și de peisaje. Au în față o floare, o pictează și nu se mai satură pictînd flori. O compoziție — ce vrei, e obsesia mea — îți dă mai mari satisfacții. O gîndesti, o pui în pagină. O compoziție nu este ceea ce mai fac unii pictori: ai un peisaj, oricare. E prea multă singurătate în el? Dacă da, iei un om și-l bați în peisaj. Ce-i aia? Și mai vine unul în final și-l evaluează ca fiind „compoziție”... Cel care pictează să nu uite că el este cel care formează un gust estetic. Gata?

— Nu încă. Ce faci în afară de pictură?

— Nimic. Pictură. Prietenii mei sînt toți cei cu care am copilărit, indiferent ce sînt în viață. E vorba de cei care au omenie, respect și bun simț. Cînd nu sînt în atelier sînt pe strada Fundac Mircea, la părinții mei. Mai vine cineva, mă întrebă: Ce faci, sihastrule? Uite, îi zic, stau cu picioarele goale pe pămînt, simt iarba sub tălpi, mînănc prune și mă simt bine. Gata?

— Gata.

ARETA ȘANDRU

S-a născut la 16 noiembrie 1942 la Iași. În anul 1968 a absolvit Institutul de arte plastice „N. Grigorescu” din București. Profesori: Cumpăță Alexandru, Gheorghe Șaru. Expoziții personale: 1969 — Sala Kallinderu — București, 1971 — Sala Apollo — București; 1980 — Sala Cupola — Iași (grafică); Participări la expoziții românești peste hotare și la expoziții internaționale: 1969 — Haga — Olanda; 1969 — Cehoslovacia; 1972 — Palma de Mallorca — Spania; 1972 — Cannes Sur Mer — Franța; 1972 — Haga — Olanda; 1973 — Festivalul de la Peesdie-Middlesbrough — Anglia; 1973 — Gateshead — Anglia; 1973 — Madrid, San-Sebastian, Logrono — Valladolid — Barcelona — Spania; 1973 — America Latină; 1979 — Cotibus — R.D.G.

al parcurgerii, al observației și...

— ...și am auzit că nu-ți place să fii prezentat.

— Nu-mi plac cuvintele luate din dicționar pe care oamenii, altfel bine intenționați și cu bun simț, se grăbesc să le ia cu ei ca să-mi deschidă expoziția. Nu avem dicționar ca să înțelegem critica de artă. Ai pictat? Ți-ai deschis o expoziție. Foarte bine. Lasă, deci, tablourile să vorbească. Dacă sînt autentice, dacă au forța sincerității, vor avea și singure ce spune.

Efect neșteptat

Anghel Constantin

Își stringea lucrurile. Operația asta trebuia s-o facă în mod normal peste 648 de zile, când se împlinea termenul înscris în contractul încheiat cu Oficiul Vinătorilor Extraordinaire. Poate dacă nu ar fi fost singur, poate dacă nu ar fi lucrat pînă la pensionare pe mica navă poștală — care nu putea lua la bord decît un singur om, în afară de scrisori și colete — sau poate dacă ar fi găsit pe cineva care să înțeleagă că există, n-ar fi ajuns aici, pe această planetă rezervată — proprietatea O.V.E.-ului — plătit (și îl interesează atît de puțin plata) pentru a-i îndruma pe cei care se lăsau convinși de reclamele din sălile de așteptare ale stațiilor de tranzit și mai ales de pe cutiile cu stimulative — curajul fiind din nou la modă — pe care oricine și le putea procura prin simpla rostire a numărului indicativ în fața automatului. După consumarea primei pastile, citeau cu atenție reclama de pe capacul cutiei și înaintau imediat șefului cererea pentru un concediu fără plată, pentru a putea pleca cît mai repede pe Planeta ALFA — unde se descoperise o nouă specie de tigri albaștri, înalți de aproape doi metri, planetă aflată în proprietatea O.V.E.-ului, care pentru o sumă infimă pune la dispoziție transportul, cazarea și armamentul necesar vinării unui exemplar superb de tigrul alfa (numărul fusese stabilit de Organizația Pentru Protecția Animalelor, organizație care își sărbătorește 1150 de ani de activitate în anul în care lua ființă O.V.E.-ul), plus privilegiile inedite, imprimate cît mai sugestiv pe capacul cutiei rotunde. El îi primea bucuros sau mai puțin bucuros, după cum îl supărau gîndurile și încerca să le facă cele două zile plăcute sau neplăcute, totul fiind în funcție de aceleași gînduri care-i umpleau după un prost obicei capul. Dacă era bine dispus — asta însemna

că în ultimele zile gîndurile îi rătăciseră prin tinerețea pe care acum și-o amintea, și încerca de fiecare dată să se convingă că a fost frumoasă — îi conducea pe cei doi „vinători” — numărul lor fusese propus, sau mai bine zis indicat de Organizația Pentru Protecția Animalelor, care nu se știe din ce motive făcea zile fripte O.V.E.-ului — în cele mai frumoase sectoare ale rezervației, folosind micul transportor cu trei locuri, la care el adaptase o remorcă, în care se putea transporta două piei de animale. Se înțelege că remorca n-o lua decît atunci cînd nu-l supărau gîndurile negre. Cînd era supărat, cei doi „vinători” entuziaști și curajoși — curajul provenea de la micile comprimate, păstrate cu grijă în cutiile rotunde, foarte plate, care aveau pe capac imagini redată în relief sugerat, ultima invenție în domeniul imaginii statice — riscau să străbată pe jos distanța pînă la marginea pădurii, efortul abătîndu-le atenția de la minunatul peisaj, iar cînd ajungeau în fața celor doi tigri care păreau că-i privesc ironic, efectul pastilelor dispărea, iar ei încercau să-l înduplece să se întoarcă. Atunci se însenina. Îl bucura frica citită în atîtea feluri pe chipurile lor, sau poate numai gîndul că doi tigri scăpau cu viață. Îi părea rău de fiecare dată, după fiecare sacrificiu. Tot ceea ce pentru alții însemna o teribilă vinătoare nu era pentru el decît un trist sacrificiu. „Ei — tigrii — veneau singuri la marginea pădurii, așteptînd să fie impușcați”. Era de ajuns să se apropie de marginea pădurii și două fiare ieșeau din tufișuri, așteptînd liniștite. La început se bucurase că scapă de toată căutarea prin deșuri, dar apoi, cînd a început să înțeleagă, zilele în care izbutea să se gindească la îndepărtata tinerețe s-au rărit. După plecarea „vinătorilor”, mai ales dacă se întimpla ca unul din ei să mai aibă puțin curaj în plus în afară de cel provocat de pastile, și ambiția — care lui i se părea bolnavă — de a nu pleca fără un exemplar din frumoasele piei de tigrul, încerca să doarmă cît mai mult, pentru a scăpa de gîndurile care nu-i dădeau pace. Înainte de a se culca, verifica dacă funcționează aparatul din virful stîncii, de lîngă adăpost. Amun, fratele lui, îi lăsase înainte de plecare aparatul împreună cu schemele și calculele necesare pentru a-l termina. Nu i-a fost greu, mai ales că simțea aceeași plăcere cu care lucra în copilărie în laboratorul de electronică al Palatului Construcțiilor Ingenioase. L-a terminat repede și aștepta primul prilej pentru a-l verifica. Aici, pe ALFA, nimeni nu-l va întreba ce fel de aparat este, și adevărul e că n-ar fi știut să răspundă la o asemenea întrebare. Din spusele lui Amun a înțeles că aparatul transmite informații la mari distanțe, cu ajutorul biocurenților. Îl instalase într-o mică încăpere pe virful unei stînci, unde se putea urca ușor și de unde avea o vedere frumoasă a împrejurimilor. Amun îi spusese că aparatul va ajuta ființele inteligente care nu știu nimic despre Pămînt să înțeleagă într-un timp foarte scurt oamenii. Odată cu aparatul îi adusese și caseta cu primul program de lucru. El îi spusese ceva despre istorie, dar n-a mai fost atent fiindcă gîndul îi zburase la pozele care umpleau ora de istorie, la privirea blin-

dă a bătrînului profesor care, uneori, atunci cînd obosea și-l ascultau, povestea atît de frumos. Mai înțelesese că trebuie să-l încerce și ar fi vrut să facă prima experiență aici pe ALFA, dar el era singurul om, iar în rest, pe toată planeta nici o ființă cit de cit inteligentă. Îl așezaze totuși în poziție de lucru, îi ridicase antena subțire, foarte înaltă, ba chiar îi introdusese și caseta dorind să-l încerce în condiții cit mai veridice.

Se hotărîse să-l lase să funcționeze cit va dura derularea benzii din casetă. Pînă acum trecuseră 180 de zile și banda nu ajunsese la jumătate. Își aducea aminte de aparat uneori, cînd urmărea zborul plantelor fluturi, și atunci numai dacă una se apropia în plutire lină de antenă, care pocnea împodobindu-se cu scintile albastre. Dacă nu era preocupat de altceva, îi făcea un mic control. Cîteodată îl vizita înainte de a se cujunda în somnul greu provocat de stimulatorul AZ, cu care se obișnuise încă de cînd lucra pe nava de corespondență, stimulator de care era sigur că nu-i mai lasă nici o fărîmă de vis.

După ce a înțeles adevărul despre tigri, privea cu oroare pieile ce-i acopereau și împodobeau adăpostul, pe care, la indicația conducerei, îl construisese cit mai bizar. Apoi, printre gîndurile amare, pe lingă cel de a-și cere eliberarea din post, s-a strecurat o idee pe care a primit-o cu bucurie. Mergea din nou la vînatore cu transportorul, pe care îl putea manevra mai ușor fără remorca grea. Organiza din nou adevărate spectacole cu zborul plantelor fluturi, pe care învățase să le așeze în diferite poziții curioase, iar pe cei doi „vînători” îi aducea aproape de ele exact în momentul în care briza zilnică își începea cu precizie matematică adierea. Se bucura ca un copil de uimirea celor doi — care nu înțelegeau ce se întîmplă și urmăreau cu incintă zborul lin al plantelor fluturi — apoi tot drumul pînă la marginea pădurii căuta să le explice cum de-i reușește de fiecare dată așezarea lor, pentru ca vîntul să le ridice și să le poarte în zbor în aceeași poziție. Nu se mai întrista la vederea celor doi tigri, care așteptau liniștiți. Încărca armele, căuta să le alunge frica, îi sfătua unde să-i lovească, apoi după ce îi lăsa culcați la umbra pomilor înalți, se întorcea pe alt drum, încercîndu-și aparatele cu alte imagini. La plecare le dăruia cite o blănă minunată — care li se părea chiar mai frumoasă decît cea a tigrului împușcat, dar pe care nu-l puteau „dezbrăca” decît după cîteva zile. Cum o zi în plus însemna o majorare substanțială a costului vînătorii, erau foarte bucuroși că primeau un atît de generos dar.

După plecarea lor, încărcă din nou cîteva cartușe cu idealul stimulator AZ, care îi făcea pe tigri să doarmă cîteva ore, după care se întorceau în pădure, iar pe el să doarmă bine fără stimulator și să-și amintească în tihnă de tinerețe.

I se părea ciudat că de fiecare dată veneau aceiași tigri care păreau că așteaptă cu nerăbdare porția de somn, dar asta nu-i tulbura prea mult pacea așternută în suflet.

N-a mai avut necazuri pînă în clipa în care s-au terminat blănurile din rezervă. Atunci

a început din nou să se consume. De un an — celor care-și doreau ca amintire a extraordinarei vînători o blănă de tigr — le servea. surpriza celor zece zile de așteptare. Au venit mulți amatori de vînatore. Nici unul nu a acceptat tirgul, dar știa că este imposibil să nu se găsească un nebul pe care să-l intereseze mai mult trofeul decît scăderea venitului total și, implicit, căderea cu cîteva mii de locuri în tabelul ierarhic al omenirii.

Cînd i-a spus că e în stare să aștepte și douăzeci de zile, a simțit un fior străbătîndu-l, apoi totul a devenit neliniște și durere. În arma lui a pus un cartuș adevărat, de celălalt nu se mai ocupa. N-au mai așteptat zece zile. A doua zi au venit cu remorca. La marginea pădurii era un singur tigr, culcat cu capul pe laele din față, cu ochii deschiși în care se citea bucuria așteptării. Era „Pis-truiatul”. Le dăduse nume, vorbind cu ei în gînd, cînd îi găsea culcați sub pomii uriași. Avea c mulțime de puncte negre pe capul albăstrui. Era cel mai mic. Celălalt, „Negru”, avea corpul negru cu puține nuanțe de albastru, de parcă s-ar fi ivit din apele lacurilor de pe cîmpie. El scăpase. L-a auzit pe „vînător” spunînd ceva despre defectiunea armei, dar nu-l mai interesa nimic. La înapoiere, auzea parcă undeva departe sporovăiala satisfăcută a celui de lingă el, care pentru o ambiție poate omenească, va presta o altă muncă, mai înjositoare decît cea efectuată pînă acum, chiar dacă nu întîrziase decît două zile, și asta numai pentru mindria de a fi posesorul unei blăni de tigr albastru.

După plecarea lui luase două pastile de AZ, încercînd să-și amintească de cînd nu le-a mai folosit.

Cînd s-a trezit a rămas uimit văzînd tigrul ce-l privea curios.

Era „Negru” și nu a înțeles din prima clipă ce căuta în adăpostul lui. S-a ridicat neștiind ce să facă. Cînd l-a văzut în picioare, tigrul s-a apropiat de ușa deschisă cu mișcări care lui i se păreau maiestuoase. Nu mai avea nevoie de explicații. Înțelesese și totul i se părea normal.

Acum își stringea lucrurile. Se uită la tigrul care-l urmărește atent, cu o privire prea inteligentă pentru capul înarmat cu gura colțoasă, ce-ar putea să-l zdrobească aproape fără efort, privire în care nu zări nimic altceva decît curiozitate, chiar și atunci cînd desprinsese armele din perete. A ieșit afară. Se lumina, dar nu lumina l-a făcut să rămînă incremenit. Toată cîmpia, pînă la marginea pădurii — poate și mai departe, în pădure — era plină de tigri. Nu se auzea nici un sunet, și din liniște nefirească coborîtă peste cîmpie și-a umplut și el sufletul. Privi în jur la micul adăpost, în care și-a petrecut 350 de zile din mica parte de viață care i-a mai rămas, privi în depărtare pădurea ce se pierdea în negura dimineții, despre care știe că este adăpostul mulțimii adunată pe cîmpie, și mai aproape, în virful unei stînci, un fir subțire ce se legăna ușor, aparatul lui Amun. Poate de la firul subțire înălțat spre cer a pornit toată întîmplarea asta, poate aparatul nu are putere numai asupra oamenilor. Poate...

Literatura științifico-fantastică

A pornit spre rachetă. Un culoar se deschidea făcându-le loc să treacă. „Negru!” îl conducea iar el, omul, încerca să înțeleagă dacă îl socotește prieten sau dușman. Privirile celor care-i făceau loc nu exprimau decât aceiași curiozitate pe care o văzuse și în ochii lui.

De pe scara rachetei mai privi o clipă cimpia acoperită de capete care se mișcau fără zgomot, amintindu-i valurile oceanului de pe Pământ.

A ridicat mina încercînd un timid salut de rămas bun. Ochii tigrului, rămas jos la picioarul rachetei, păreau că-i citesc gîndurile.

.....

Pe drum, pînă la cea mai apropiată stație de tranzit, a consumat și ultimele pastile de AZ. Cînd a intrat în sala de așteptare s-a îndreptat spre automatul alb. Il asculta liniștit de parcă i-ar fi cunoscut răspunsul. De un an nu se mai folosea stimulatorul AZ. Ii trebuia totuși un ajutor pentru a face față întîlnirii cu reprezentantul O.V.E.-ului. Automatul îi servi o cutie rotundă care avea pe părțile laterale imagini frumoase cu tigri uriași, cu mici lacuri negre și plante fluturi plutind deasupra unei păduri.

TOTUL E

SĂ TE PRICEPI

Gabriel Manolescu

Al dracului robotul ăsta, mi-am zis, face de toate! Și l-am cumpărat. Acum, cred că știți cum se cumpără un robot: cu garanție, cu certificat de sănătate din partea instituției etc. Vinzătorul, amabil, ți-l împachetează într-o cutie cu etichete multicolore, apoi îl cari acasă cum poți. Eu l-am cărat cu elicopterul, că jeturi din seria modernă, cu patru duze, n-am avut bani să-mi cumpăr.

L-am pus deasupra televizorului. A început să cîrîie. Nevastă-mea a zis că nu e bine să-l lăsăm acolo, că trage a sărăcie. Și apoi, „nu vezi că face urît?”; bineînțeles, așa cum numai un robot știe să facă urît.

L-am mutat lîngă fereastră. Necaz mare! Mașinăria s-a pus pe fluierat. Fluiera a pus-tiu, cum cred că ar fluiera un ciine care și-a pierdut stăpînul. Mai ales cînd pe stradă treceau fetișcane blonde. Asta m-a cam enervat.

— Vorbește? — m-a întrebant nevastă-mea.

— De unde vrei să știu? Vinzătorul așa zicea.

— Uită-te în prospect!

M-am uitat. Trebuia să apăs pe 16 butoane roșii, să trag 2 manete și să introduc o fișă galbenă. Am făcut toate astea, dar precis am greșit undeva, pentru că s-a deschis o trapă mică și robotul a început să scuipe cocoloașe de hirtie. În mijlocul fiecărui cocoloș, o fiolă de cerneală. Mi-am închipuit că nu e lucru ușor să faci o mașinărie atît de complicată.

Pînă la urmă am mutat robotul în hol. Era numai bun de primit oaspeți. În două săptămîni nu ne mai deranja nimeni.

Nevastă-mea s-a apucat să studieze prospectul. În scurt timp, a lămurit problema. Trebuia să învăț programarea MULTIPLEX, „Matematici superioare” volumele I—XV și noțiuni de anatomie electronică. După citeva luni, eram tobă de carte. Băgasem la cap, în primul rînd, că trebuie să fii sigur pe mine și să-i dau senzația robotului că am încredere în el. Mi-am pus costumul cel bun și, cu zimbetul de nunți, botezuri și aniversări, m-am îndreptat spre butoane. Am apăsant cu hotărîre pe patru din ele. N-am uitat, din fericire, nici de maneta „OPREȘTE-TE LA TIMP!”. Apoi am branșat la rețea. Monstrul a stat puțin liniștit, ca și cum s-ar fi gîndit bine ce are de făcut, apoi a demarat spre sufragerie. Un buldozer prost minuit e mai blind, credeți-mă pe cuvînt! A făcut vreo șase ture. Apoi s-a oprit. S-a aprins un becu-leș. Trebuia să scoată o fișă dublă. Prin același loc, el a scos fum. A pocnit încet și s-a făcut praf.

Acum, cărăm gunoiul cu el. Cutia a rămas intactă.

Un prieten, singurul care ne mai vizitează de atunci, mi-a spus că roboții sînt vînduți și ei după categorii: robot-gospodină, robot-copil, robot-prieten de duminică și alte 40 de categorii.

Cel pe care îl cumpărasem eu era din secta robot-soacră.

Carmen Gioroianu

„Liniștea se desprinsese în mii de bucăți și eu am vrut să alerg pe cimpii verzi, așa fără nici-o țință, dar locul era străin și numai gândurile se loveau de pereți. Auzeam clar pocnetul sec pe care-l făceau. Cercul în accepțiunea lui pămînteană era prea departe pentru mine, iar eu aș fi vrut să merg undeva, la marea albastră, să mîngîi caii albi, să-i privesc pe cei negri și să încep să vreau. Dar nu se poate. Știi bine că nu se poate. Să mergi, să cinși, să dormi, să te cerși, să intri într-un bistrâu din Lumea Veche, să aștepti un semn de la o persoană frumoasă și capricioasă, să asculți muzică, să faci dragoste. Dar cite nu se pot face? Lucruri obișnuite. Vorbe, prieteni, casă, un pat cald și tot ce nu e prețuit atunci cînd le ai...”

Între timp purpuriul se rotise amețitor, din ce în ce mai repede, trecînd cu o ușurință de neînchipuit de la roșul singelui pînă la închipuirea unei uriașe portocale cu luciri stinse de soare iernatic. Curios, lui Tiagar această imagine nu-i evoca arhipelaguri, pirați din cărțile acelea pentru copii, ci vacanțele de iarnă petrecute pe Pămînt, cu obiceiurile păstrate de-a lungul timpului. Dar jocul continuase și culorile alcătuiseră acum un mozaic de nuanțe, verdele se incolăcise și Tiagar simți pentru o clipă miresma finului cîștit. Avea din nou sentimentul acela de ciudată vinovăție cînd se simțea străin de aceste lucruri sau poate nu reușea să le înțeleagă. Plecarea lui de mic, de mult prea mic, în urma selecționării pentru o școală ce avea să facă din el un pilot intergalactic, era o explicație. Un albastru ireal luase locul verde-lui, iar Tiagar se crezu din nou copil, privînd lumea printr-o pinză de păianjen. Atunci prin țesătura unei insecte văzuse cerul pentru prima dată. Poate în acea clipă se hotărîse drumul lui, din neputința înțelegerii și din dorința cunoașterii celui dincolo ce aparține unui viitor nechemat și inevitabil dorit. Dar șerpi maronii cuprindeau ecranul și prin aburul cafelei ce îl învăluiseră o zări pe Zannya, surizătoare, stranie, nespuse de frumoasă. Dar ca și atunci nu făcu nici un gest, nu o opri și nu întinse mîna, și ea se risipi cu zîmbetul ei dintotdeauna. Întîmpinasă moartea venînd

acolo, stupid, în parcul de distracții printre ursuleți poznași și tiribombe amefitoare, serpentine și flori.

Butonul pocni sec și zgomotul îi făcu bine. Din beția culorilor nu mai rămase decît lumina calmă a cabinei.

„Ca un începător, își spuse furios Tiagar”. Doar știa că jocul culorilor era un fenomen obișnuit la limita dintre galaxii. Savanții îl catalogaseră astfel și apoi nu-i dăduseră prea multă importanță decît în măsura în care producea o senzație de tulburare psihică. Cel care privea mult timp acest joc al culorilor era cuprins de vraja aducerilor amînte. Pilofii intergalactici începători nu se uitau niciodată, poate din teama de a nu se face de ris. Un fenomen ca atîtea altele. Tiagar văzuse multe în călătoriile sale și avea credința că nimic nu l-ar mai putea mira, de la ciudata civilizație a celor care trăiau întreaga lor viață în ritmul arzător al unei singure zile, pînă la Planeta aceea stranie din constelația Albastră, cu ființele ei invizibile și a căror aducere la vizibilitate însemna moarte.

Privi aparatele. Ajunsese într-o galaxie necunoscută. Trecuse de mult de ultimul punct de reper. Misiunea lui abia începea.

Apăsă scurt pe buton. Spectacolul care i se înfățișă îl uimi. Privi neîncrezător aparatele. Arătau clar că trecuseră de mult de așa-numita limită dintre galaxii. Și totuși jocul culorilor era mai viu ca niciodată, alcătuiind o horă. Și dintr-o dată mai mult simți decît auzi sunetele ce se infiltrau în fiecare fibră a ființei lui, alcătuiind o ciudată simfonie pe care o știa, la care era și auditor și compozitor. Dorința de a cobori în această lume se dezlănțui dureros. Pentru o clipă gestul se contură, dar se frînse brusc. Instinctul său de vechi pilot funcționase fără greș. Dar furtuna izbucnise mai mult în interiorul lui decît afară, pentru că luminile pâliseră și sunetele se depărtară pierzîndu-se undeva în Cosmosul infinit. Strigătul își dispăruse. Mișcările febrile se amestecau cu gânduri, culori și ciudată simfonie. Da, acum știa. Era ultima lui misiune. Nimeni nu-i spusese, dar el surprinsese în ochii oamenilor gîndul că ar trebui să se odihnească. El, pilotul de încercare, pentru care moartea era o noțiune ca atîtea altele, se temuse pentru prima dată să-și mărturisească acest gînd. Voia să moară aici printre stele, în singurătatea care i-a fost și prieten și iubită, care a însemnat viață și cunoaștere. Și ultima lui acțiune era pentru intangibilă cunoaștere. Culorile se deschiseră brusc și cuvîntul frumos era prea palid pentru a exprima ceea ce simțea. O mină caldă îl învălui ocrotitor și atunci înțelese că toată tinerețea lui risipită în lungile călătorii, anii de renunțare n-au fost în zadar. Se simți răsplătit, da, acesta era cuvîntul, care pentru prima dată nu-l dezgusta. Atunci avu revelația marii cunoașteri. Creierul lui se zbătea înnebunit sub povara informațiilor. Culorile păleau și se aprindeau în jocul lor vesel. Un fenomen oarecare, la limita dintre galaxii, o întregă civilizație cu lupta ei pentru existență, cu întrebările și răspunsurile ei, într-un dans al aducerilor amînte. Tiagar se rotea odată cu nuanțele delicate ferîndu-se de imperiul celor aprinse, în sunetele unei muzici numai de el auzite. Aparatele de bord înregistraseră totul.

MODA

pentru tineret

Tendințe în 1981

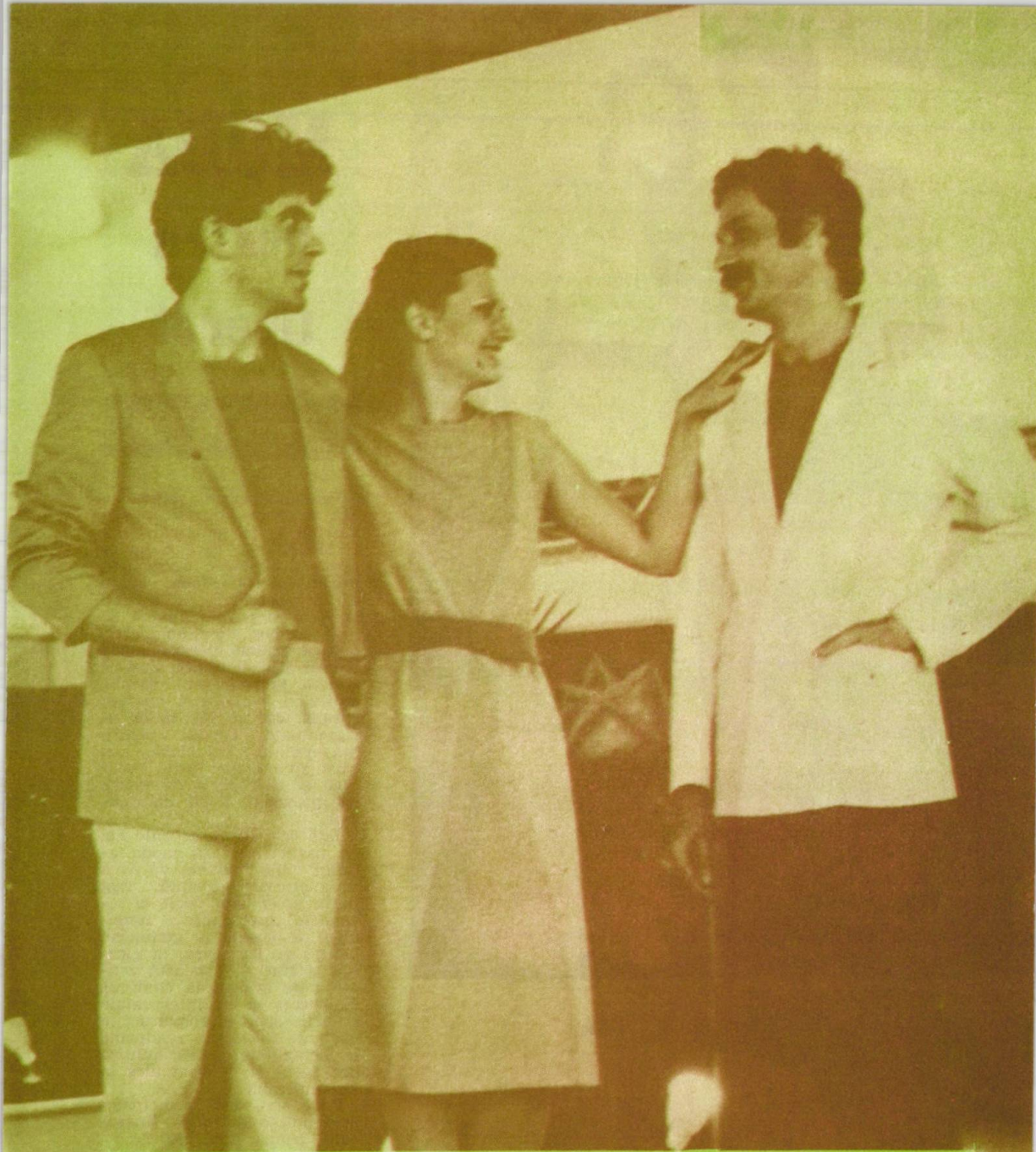
Preluind selectiv elemente din sezoanele anterioare sau lansind în perspectivă linii și siluete noi, care o înviează și-i mențin permanent pulsul specific, **Moda** apare ca un „barometru” sensibil la fireasca nevoie umană de nou, frumos, funcțional. Tributară stilului clasic, moda anului 1981 lansează linii și siluete preponderent drepte, cultivind o eleganță aparent simplă, dar nu lipsită de originalitate. Gustul pentru așa-numitul stil clasic, cu care au cochetat atita creatorii și specialiștii de modă, nu înseamnă lipsă de noutate.

Iată cele citeva accente noi ce particularizează moda anului viitor: **silueta** va avea linia umerilor dreaptă, mai puțin accentuată decit în sezoanele precedente; **lungimea** se oprește la genunchi, pentru zi, iar seara, la gleznă. Alături de această tendință de avangardă continuă cu succes să fie interpretate stilurile sport și romantic, în variante folclorice, readucind în actualitate îmbrăcămintea din pinză și în (mai ales în sezonul cald).

Care sînt, deci, principalele tendințe în moda tinerețului pentru anul 1981?

Paleta coloristică aduce în prim plan o gamă de tonuri naturale, de alb brut, bej, ecru sau brun, care reactualizează tipurile de țesături rustice, cu aspect neprelucrat; de asemenea, un colorit viu, luminos și dinamic ilustrat prin tonuri metalice, în special pentru ținuta de toată ziua. La aceste două tendințe se adaugă o grupă de culori nostalgice, ce evocă rafinamentul coloristic al tapisierilor, mozaicurilor și emailurilor, precum și o alta

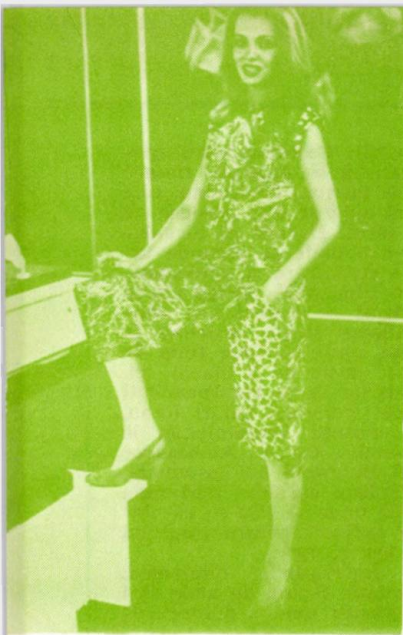

de nuanțe închise, inspirate din atmosfera cromatică a unui peisaj în furtună (griuri prin excelență).

Gama sortimentală și linia de croială. Pentru tineret moda rămâne fidelă simplității, exprimată printr-un stil sportiv, în acord cu noile tendințe pe plan mondial, mai puțin lucrat sub aspectul detaliilor, cu linii și volume mai simple. Ținând seama de preferința acestuia pentru o îmbrăcăminte de-

contractată, pentru articole multifuncționale, moda lansează după faimosul „utility-principle” piesele vestimentare care combină în mod echilibrat stilul sport cu eleganța discretă, dezinvoltă. Sezonul de primăvară-vară aduce pe scena modei formula ansamblului sau a compleului, alcătuite din jachete de diferite genuri — bluzoane, safari, hanorace, windiacuri, asociate cu fuste sau pantaloni. Pentru toamnă-

iarnă — piesele clasice — impermeabilele și paltoanele vor avea linii drepte și lejere sau largi din regiunea umerilor, cu talia degajată. Jacheta 3/4 tinde să ia locul cu mult succes paltonului, atât la fete cât și la băieți. Pentru anotimpul cald, o bogată gamă de rochii **pentru tinere**, mai clasice sau mai sport, romantice sau de inspirație folclorică, cu minci ori cu bretele; de asemenea, foarte multe fuste

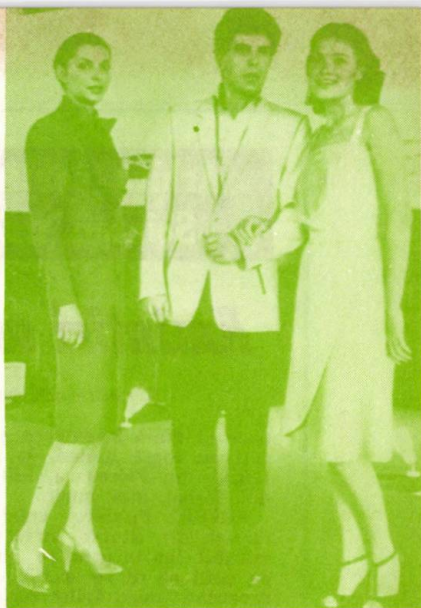

drepte sau cu șlițuri, „porte-feuille”, crețe, biezate, pliate sau cu grupuri de cute, asociate cu bluze tip „chemise”, cu gulere mai mici ca dimensiune, ușor romantice în detalii, cu garnituri în volane, ce conferă siluetei un plus de feminitate. O temă de mare noutate este pantalonul pentru tinere, mai elegant în concepție și mai sofisticat în linie, cu lungimea până la gleznă. Această nouă formulă va fi mai dificil de purtat de către persoanele mai scunde, sau cu silueta mai plină. În vogă rămân pentru tineret pantalonii din jeans, lungi sau în varianta bermudei (scurți până la genunchi). Pentru ținuta elegantă, ansamblurile, costu-

mele taioare și rochiile vor avea un accentuat stil clasic, acel clasic-elegant interpretat pe materiale suple, pe mătase, voaluri sau alte tipuri de țesături cu tușeu plăcut, care pun în valoare silueta. Se impun două stiluri pentru seară: ținuta sobră, cu linia dreaptă și cea romantică, cu linie lejeră din talie și garnituri de volane. Lungimea sub genunchi sau la gleznă în funcție de preferință și de ocazie.

Pentru tineri, ansambluri sport ori jachete tip bluză din țesături ușoare, pentru vară, asociate cu pantaloni sport, tip jeans sau tip bermudă (pentru vacanță). La costume, linia hainei este simplă, reverul îngustat, pantalonul drept. Se poartă și piese coordonate, sacou cu pantalon din țesături diferite coloristic, ca desen și textură. Pentru ocazie, costume elegante a căror linie va fi dreaptă, dar lejeră cu carura dreaptă, cu umerii ușor accentuați, cu revere lungi și înguste, butonaj coborât la un rind sau la două încheiate cu precădere la un singur nasture. Pantalonul îngust, drept și fără manșetă.

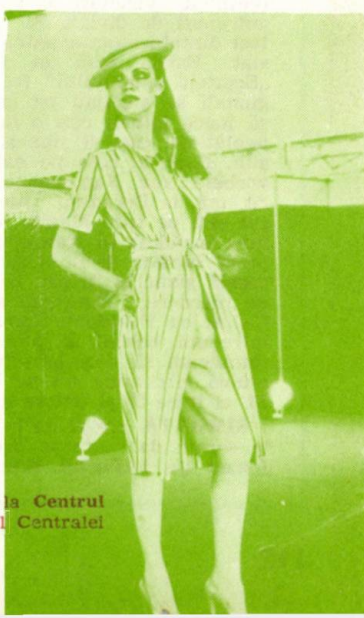
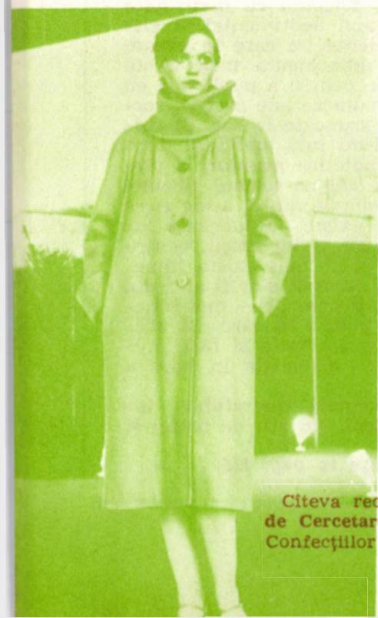
Accesorii vor personaliza ansamblurile de dimineață, după-amiază și seară. Eșarfe și cordoane asortate, garnituri de flori, poșete cu linie suplă, alungită, pantofi cu vîrf ascuțit și toc subțire și înalt, în ton cu vestimentația. Pentru vacanță, sandale din materiale textile, poșete

din jeans, flori, decolteuri, articole vestimentare din țesături ușoare, necăptușite.

După cum se poate observa, tendințele de modă pentru anul viitor avantajează tineretul, categoria ce nu poate rezista în nici un sezon tentațiilor modei. Desigur că garderoba pentru tineri, înzestrată cu tot ceea ce place cînd este vorba de vîrsta tinereții, nu înseamnă a te îmbrăca sofisticat (extravagant) ci a ști să alegi din modă numai elementele care ți se potrivesc, să dai dovadă de inițiativă în armonizarea și coordonarea tuturor pieselor vestimentare.

ILEANA PODOLEANU

Cîteva recomandări, sugestii, făcute de creatorii de la Centrul de Cercetare și Proiectare a Îmbrăcămîntei din cadrul Centralei Confecțiilor — M.I.U.

Arhiva sentimentală a „Scintei tineretului”

Amintiri aiurea...

(Urmare din pag. 51)

pace și bună înțelegere și plecam, împăcați cu toată lumea, la strandul C.C. al U.T.C. din Floreasca. Mititei, fleici, muș-dei, fotbal, înot, șprîț.

VINERI. Predarea celei de-a doua serii de articole. Ștefan Iureș, poet și băiat admirabil, lua în primire „producția”, aranja cu șefii să ni se scadă, sub beneficiu de inventar, muștrările scrise, ședințele de demascare sau pe atunci lucru la ordinea zilei — îndepărtarea elementului corupt din sînul unui colectiv sănătos. Mazilu, Băieșu, Ranga, Pinteau, Ispas și subsemnatul înlocuiau în această vreme o convocare la un joc de fotbal colectivului redacțional al ziarelor „Scinteia”, „România liberă”, „Informația Bucureștiului”, „Sportul popular” (în vremea aceea a luat ființă campionatul interziare). Chemarea trebuia să fie intelectuală și inofensivă. Noi, cei de la „Scinteia tineretului”, fiind cei mai puși pe gîlceavă, îi aveam ca antrenori pe Augustin Botescu, care răspundea de naționala de seniori, și pe Constantin Teacă, managerul naționalei de juniori. Ca arbitri, se produceau totdeauna numai arbitri cu ecuson F.I.F.A. Dintre ei n-a lipsit nimeni, niciodată. Știți de ce? Fiindcă, pe vremea aia, ca și în zilele noastre, semneau cronici sportive și nu se jucau cu injurăturile, jurnaliștii Ion Băieșu, Teodor Mazilu, Fănuș Neagu, Vasile Căbulea, Cristian Mantu, I. Dumitriu și Eugen Barbu. N-am văzut (și n-am practicat!) mai multe măsuri ca în campionatul interziare, care se produceau în prezența a 10—15 corespondenți ocazionali (veșnicii veleitari ai scrisului) și 20—25 antrenori de divizia A. Ce vreți, presa a fost dintotdeauna a patra mare putere din stat. Există însă la fiecare meci al „Scintei tineretului” (corespondenții regionali se angajau pe criteriul dacă știe să joace fotbal) cite o haimană — public neplătitor, care îl jignește pe Teodor Mazilu, fixat în cuie pe extrema stîngă, cu vorbele: mă, Napoleone, de ce n-ai pierit, mă, la Borodino. După meci, redactorul șef, pe care Mazilu, căpitanul nostru, nu-l îngăduia în formație ca și chiar mai prost jucător decît el, ne premia. Cu aceeași sumă și în caz de cîștig și în caz de pierdere. Mergeam și luam masa la C.C.A. cu Voinescu, Toma, Onisie. Adică, între noi, colegii. Ei plecau din timp, noi rămăneam să descriem ivirea zorilor. Pe atunci circumstilanțele nu se încheiau la ora 23, ci între 23 și cîți se mai ivesc.

SIMBĂTĂ era zi de bal. Cele mai multe serate dansante se dădeau în redacție (exact pe teritoriul ocupat de „Scinteia

tineretului” astăzi). Corespondenții speciali erau obligați să se producă fiecare cu 2—3 pagini de humor. Totdeauna, cele mai hazii pagini au fost cele produse de redactorii altor secții. Dovadă că niciodată nu știam ce-i și unde se ascunde talentul. Balul era cu intrare și, totdeauna, mascat. Cine nu izbucea să cîștige citeva aplauze era obligat — nimeni n-a mințit! — să-și afișeze singur articolul la Gazeta de perete, unde rămânea timp de o lună. Am stat acolo de 2 (două) ori. Ca și fiecare salariat de la corespondenți speciali. Cele mai frumoase baluri (erau, cu foarte rare excepții, săptămînale) le dădeam în saloanele C.C.A., Ambasador sau Grand Hotel, Bulevard. Mă cosumam, fiindcă mă cuprindeau curelele, totdeauna în d'Artagnan. De unde să știu eu că viața mă pregătea exclusiv pentru rolul lui Phortos!? Am fost și pirat...

DUMINICĂ. Imprăștiată, dimineața. Regrupați, la amiază. Seara, de unde să-și iei. Toți se pregăteau pentru durerea de cap de...

LUNI dimineața...

Pun o întrebare: nu-i așa, că noi, cei de demult, am întinerit? Aud că acum balurile „Scintei tineretului” sînt pirite. Mă mir. Și nu credeam. Dar există.

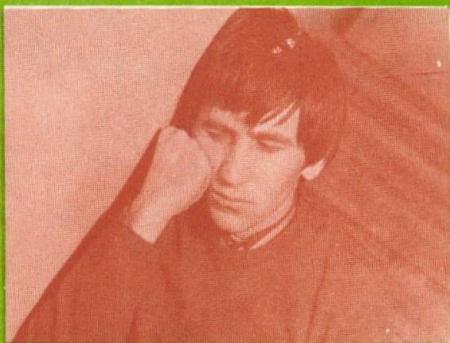
FLORIN MUGUR

Insula misterioasă

Îmi face plăcere să mă gîndesc că lucrez la *Scinteia tineretului*, ca redactor sau colaborator extern, încă de pe cînd nu exista. De pe cînd erau trei publicații (Tinărul muncitor, Studentul român, Revista elevilor) care aveau să se contopească dînd naștere marelui ziar de tineret. De pe cînd, ceva mai tîrziu, se scoteau numerele „de probă” ale *Scintei tineretului* de azi și făceam presiuni dintre cele mai serioase, folosind cu nerușinare intriga, pila, șantajul sentimental și cite alte mijloace eficiente pe care le aveam la dispoziție la importanța mea vîrstă de paisprezece ani, pentru a publica și eu o poezie în acele numere „de probă”, sortite firește să fie aruncate la coș. Și culmea e că nici nu-mi mai amintesc dacă, la capătul acelei patetice aventuri a vieții mele, am atins sau nu țărîmul „insulei misterioase” al vreunuia dintre acele ziare născute ca să nu existe. O judecată lucidă îmi spune că nu, n-am reușit, pentru că altfel de mult n-ar mai exista imperialismul mondial, de mult s-ar fi ales din el praf și pulbere. Pentru că — mai e nevoie să spun? — poezia cu care mă zbăteam asta cerea cu modestie și fără pretenții exagerate: dispariția în haos a imperialismului.

Pentru mine, *Scinteia tineretului* înseamnă niște oameni. Nu atît de puțini și

(Continuare în pag. 116)

În rol de reporter
George Mihăiță

își prezintă confrății de generație

Corneliu Ioan

- Ai tras bine la Moscova.
- Sint nespus de fericit că am obținut titlul olimpic chiar la Moscova. După eșecul care l-am avut la Montreal prin acele defectiuni la pistol care m-au trimis în final pe locul 5...
- Ce diferență era la Montreal între primul clasat și al 5-lea?
- 2 puncte.
- Și la Moscova între primul și al 7-lea (Stan Marin)?
- Un punct.
- Ironică e soarta.
- Pentru acest punctaj se dă deja o luptă psihologică care poate depăși chiar limita umană.
- Lupta ai câștigat-o prin acel triplu baraj pe care ziarele-l subliniau ca rămânând în istoria tirului.
- A fost foarte greu. Am tras manșa a doua la prima serie la ora 9 și am așteptat apoi 5 ore. M-am reîncălzit prin noi trageri de focuri plus pregătirea psihologică

autogenă pe care și tu ca actor o faci.

- Așa-i spune?
- Da, relaxarea aceasta mi-a permis un control exact al tuturor momentelor de concurs.
- Care a fost cel mai frumos compliment care ți s-a făcut atunci?
- Poate lacrimile antrenorului.
- Iartă-mi indiscreția, cui i-ai dedicat această mare realizare?
- Cîndva, spuneam că doresc să-i aduc fetei mele cea mai frumoasă jucărie. Mi-au dat lacrimile în aeroport cînd am luat-o-n brațe și i-am pus medalia la git. Îți dă o stare euforică această medalie. Nici acum nu mi-am prea revenit. Mă simt același dar parcă ceva s-a schimbat în mine.
- Dar mai ales în ceilalți față de tine.

— Într-adevăr, alții te obligă să fii puțin altfel. Spre exemplu mergi pe stradă tu așa cum ești și lumea își dă coate: uite-l pe Mihăiță...

— Dă-mi voie de data aceasta să-ți întorc complimentul. Spune-mi te rog ce sportiv ți-a lăsat o impresie deosebită la Moscova?

— Ștefan Rusu, medaliatul olimpic de la lupte. Deși mai avea două meciuri foarte grele era convins că va câștiga. Avea o încredere în el fantastică. Psihologic e un lucru extraordinar fiindcă la un moment dat lupta pe acest plan se dă.

— Un sportiv a câștigat o medalie de aur. În aceeași zi i s-a luat un interviu și în final a fost întrebat ce-și dorește pe viitor. Oare ce poate să-și dorească? Să ne bucurăm, așadar, de prezenta medalie.

Mircea Vintilă

— „Timpul vieții ni-i scurt hai să facem curat”. Cum ai debutat?

- Într-o formație rock numită Vega. N-a trăit însă mult din cauza lipsei de instrumente și a dragostei pentru cîntat. Am renunțat la rock și am plecat de unul singur pe drumul folkului.
- Și pe acel drum un indicator: spre cenaclul Flacăra.

— La cenaclu am fost adus la a doua ședință de George Stanca.

— Pe atunci i se spunea ședință, acum i se spune înțimplare.

— Tu la a cita ședință ai venit?

— Cred că era deja intim-plare.

— Nu, intimplare e de doi ani.

— Nu știu exact cînd am venit, știu că am stat aproape doi ani și m-am simțit foarte bine. Cînd nu m-am mai simțit bine am plecat. Trebuie să recunoaștem aici meritele cenaclului la recunoașterea și impunerea muzicii tinere la noi. Am ascultat acolo texte pline de substanță socială. Imi vin în minte cîteva versuri pe care le cînti:

„Voi ce-n lună zburai cu-ale
voastre izbinzi
Nu uitați c-aveți frați pe
planetă flăminzi.
Piinea lor o mincați printr
stele zburind
Voi degeaba zburaiți cînd cei
subdezvoltați
Dolii pun pe pămînt“.

Și iată altele la care e bine să reflectăm: „Din prea mult entuziasm să nu spar-geți Voronețul“. Ce părere ai de muzica folk care se dă pe posturile noastre de radio și televiziune?

— Lucruri bune dar și mult balast. Ne facem un mare deserviciu. Nu este de ajuns să iei o chitară în mină și să te numești folkist. Trebuie să cînti și să ascuți multă muzică pînă a apare prima dată pe scenă.

— Există un stil Vintilă. Liceele cîntă la serbări melodii Vintilă. Chiar dacă nu au farmecul predecesorului un lucru este clar: între a sta pasiv pe scaun în sală și a lua chitara în mină pe scenă, iată un drumos pas făcut de tineri din dorința de participare, de ieșire din amorțeală. Cîntecele tale patriotice au același succes ca și celelalte. Care-i secretul?

— Am căutat și caut să existe un tot unitar al muzicii și textului.

— Cum te simți după 10 ani de muzică tîndră?

— Am mai multă poftă de cîntat ca oricînd. Mă bucur că melodiile mele plac publicului, mă bucur cînd am o emisiune de o oră la radio sau un turneu în țară.

— „S-ar putea ca Vintilă să aibă și unele defecte nu numai calități. Dar cine-i perfect în fond?“ („Săptămîna“).

Jean Ciobanu

De multe ori de dragul unor nume sonore trecem indiferenți pe lângă altele care cu modestie fac lucruri extraordinare. Mă opresc astăzi cu admirație la Jean Ciobanu. Este zburător la trapez. Puțin în lume au reușit performanța lui: triplu salt și jumătate. Chaplin îi numea „Nebuni sublimi“.

— Intimplarea a făcut să stăm alături acolo sus pe banchină și să te vîd la lucru. Nu-ți spun cum tremuram eu, aș vrea să știu ce gîndești tu cînd pleci într-o figură?

— Aici e secretul. Nu trebuie să gîndești decît balans, fuesaaj, bătaie și degrepare, adică figura.

— Soția este tot zburătoare și încă foarte bună. Acum știu că încerca triplul, lucrul rar în lume. Nu pot uita însă cuvintele ei: „Nu doresc nici dușmanilor mei asemenea muncă“.

— De o săptămînă de cînd ne vezi muncind poate ți-ai dat seama de greutatea muncii noastre. Dacă o figură n-o mai repeți un an trebuie să iei totul de la capăt. Publicul de multe ori nu-nțelege dificultățile unei figuri. Am avut și multe accidente, să-ți spun cîteva?

— Nu, te rog. Vorbește-mi mai bine de Turneu Campionilor de la Londra unde ați participat.

— Este cel mai prestigios turneu din lume. Aici participă cei mai buni dintre cei buni. Tehnic noi am fost cei mai buni atunci.

— Ce rol avea Burt Lancaster?

— El a finanțat turneul. A fost zburător în tinerețe și iubește cel mai mult acest număr. Ne-a felicitat în mod special.

— Faci parte din cunoscuta trupă Ganea, zburători din tată-n fiu. Te-ai născut tot lingă maneaj, cum se zice?

— Nu, am fost gimnast la Iași, apoi la Steaua, iar soția la Dinamo. Am venit în circ prin concurs. Mulți acrobați provin din gimnastică.

— Trupa Ganea are și figuri originale?

— Triplu și patru pasaj, adică sărituri în serie, unul după altul fără să se oprească trapezul.

— Cu cîte kg. forță vii într-o figură pe verticală? Care-i șocul?

— Dacă un triplu salt îți iese bine, cu 500 kgf, dacă te prinde.

— Am observat un lucru: în circ se lucrează mai mult pe familii.

— Cînd pleci în turneu cîte 8-9 luni e bine să nu ai surprize la-ntoarcere.

Geo Costiniu

— Ce-ai lua cu tine dacă s-ar pune problema să faci zilnic naveta între rai și iad ca să ții niște cursuri?

— O carte, o sticlă de vin și o femeie dacă nu cer prea mult.

— Ceri prea mult. Îți tăiem femeia.

— Te implor, taie-mi cartea.

— „Frumoșii nebuni ai marilor orașe“, București. Teatrul Giulești. În liceu cum ai învățat?

— În licee, fiindcă am fost la două: „Lazăr“ și „Sava“.

— Nume mari, de ce le-ai părăsit?

— S-au supărat profesorii pe mine.

— Tu, cel mai cuminte...
— Nu prea aveam frecven-
ță mare... Tot în liceu am
fost și regizor. Am pus în
scenă o piesă a profesorului
de română.

— Aveai date pentru tea-
tru. Cum a fost examenul la
I.A.T.C.?

— Am recitat poezii, am
cîntat Fanfara militară, am
dansat, am zis monolog.

— Exista și o improvizație
pe text.

— Da, scria așa: Te-ntorci
tîrziu acasă. În fața ușii e o
baltă, scapi cheia. Cum intri
în casă?

— Cum ai intrat?

— Am scos din baltă vreo
5 chei și cînd m-am rezezat
de ușă... era deschisă.

— Era ușa meseriei... cred
că anotimpul cel mai drag al
tău e toamna.

— Dacă ne gîndim la fil-
mul „Septembrie“ care m-a
lansat cam așa este. Numai
că filmam în noiembrie, spu-
neam „ce caldă-i apa“ da-
mi tăia mina.

— Ce înseamnă televizi-
nea pentru un actor tînr?

— Cel mai sigur mijloc de
popularitate.

— Dar și de frîngerea gi-
tului.

— Dacă intri-n toate.

— Cum te împaci cu ac-
torii mai în vîrstă?

— Poate mai bine decît
cu oricine.

— Unde te simți mai bine,
în comedie sau dramă?

— În comedie. Mi-aș dori
un film la care să ridă lu-
mea și nu de care să ridă.

— Ce rol ți-ai dori?

— „Soțul ideal“... Wilde.

ne-am incins așa de tare,
parcă eram niște cartofi
copti, doar așteptam să ne
mînce cineva.

— Noroc că n-aveți duș-
mani... Ce fel de curaj au
cascadorii?

— Un curaj cultivat. Unul
de pe stradă poate fi mai
curajos decît mine. Eu îmi
împun curajul. Frica mă
face să gîndesc, să elimin
riscurile.

— Bine, bine le elimini dar
am văzut un cascador ameri-
can sîrînd de la o sută de
metri. Poți calcula viteza
cu care vii, greutatea cor-
pului dar nu poți calcula o
pală de vînt, oricît te-ar a-
sigura meteorologii.

— Cred că deja acolo un
bec filează.

— Cascadorii la lucru par
uniți.

— Cînd e vorba de filma-
re trebuie să fie o unitate.
Viața mea atunci depinde de
un gest al unui coleg.

— O mare lecție de pa-
triotism ați dat în acele zile
ale lui martie '77, cînd ați
salvat multe vieți omenești.

— Mulți dădeau atunci o
mină de ajutor. Erau însă
oameni de diferite profesii
care nu riscuau zi de zi. Am
intervenit cît am putut.

— Chiar cu prețul vieții,
preț care nu vine poate cînd
ai crede cel mai mult, adică
la o filmare, ci undeva to-
tal aiurea cînd o grindă de
la etajul 10 se desprinde sau
în drum spre Buftea pe o
motocicletă.

— În acest drum mi-am
pierdut cel mai bun prieten
al meu. Pe Grușevski. Des-
pre el ca om nu ajunge să
scrii un roman. De multe
ori viața noastră depindea de
un gest al fiecăruia dintre
noi. Înțelege asta numai un
om care a fost la un pas de
moarte...

Ion Albu

— Ieri ai fost Iurie Darie,
altă dată Florin Piersic, altă
dată Emanoil Petruț. Astăzi
ești Ion Albu. De cîți ani ești
cascador?

— De 12 ani.

— Prin ce te-ai remarcat?

— Prin cascade de foc. Am
fost mai întîi la un inginer
chimist să-mi dea niște so-
luții cu care să mă ung și
apoi să-mi dau foc. Am gă-
sit o vâșcă siliconică dar
nu m-a satisfăcut. Am um-
plut atunci o chiuveț cu apă
și am cronometrat cît rezis-
tam: 5 secunde.

— Părinții erau acasă?

— Nu știau. M-am gîndit
cît aș putea rezista dacă
eram filmat.

— Cred că ai rezistat mult,
fiindcă ai și acum semne pe

mină. Te-ai jucat mult cu
focul?

— De vreo 7—8 ori așa mai
serios.

— Costumul de azbest nu
e bun?

— Am folosit odată unul la
„Cuibul salamandrelor“ și

Vînătoare

Cel mai greu de stăpînit e plînsul.
Din vîrtejul căderii în lacrimă
Să te-nvingi pentru zbor.
Să ieși din vîntoasa aceasta
Într-un aer mai limpede
Și liber să treci peste toată întinderea vieții —
Vultur vinînd din înalt
Viețile sălbăticate
Din țara fabuloasă a simțurilor.

IUSTIN MORARU

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului“

Insula misterioasă

(Urmare din pag. 112)

de loc lipsiți de importanță. Oameni despre care, cîndva, voi scrie o carte. Primul nume pe care îl voi pomeni acolo va fi V. Mândra. Actualul profesor al Universității bucureștene, istoric cu faimă al dramaturgiei românești, era pe atunci un june și extrem de serios fost student al lui G. Călinescu, obsedat de lecțiile genialului critic și dominat de personalitatea lui, un tinăr cu chica mare care se mișca repede prin încăperile strimte ale redacției (pe strada Academiei), în căutarea disperată a unui scaun. Cînd îl găsea în sfîrșit, se așeza — dar se așeza îndelung, era un spectacol: iuțea mișcărilor lui

tinere de pînă atunci se risipea în aer, de undeva din cer pica (bubuind) un birou greu, iar V. Mândra devenea solemn. Vorbea rar și încet, ducea din cînd în cînd un deget la fruntea încă de pe atunci impunătoare, oficia. Cu o inteligență, cu un umor și cu o generozitate pe care solemnitatea gesturilor le potența și le dădea, în ochii mei mari și proști, o aură de sacralitate. De V. Mândra se leagă începuturile mele (ca poet, ca ziarist), el e primul care mi-a acordat încredere. Pentru greșeala lui s-ar cuveni să plătească, dar nu sînt eu cel chemat să arunce piatra... V. Mândra era pe atunci șeful secției de literatură (sau de cultură, nu știu cum se numea) a ziarului, primul dintr-un șir lung și impunător de oameni învățați, cu talent și cu dragoste de carte. De la V. Mândra, pînă la Ioan Adam.

Dar cum să vorbești de Scînteia tineretului fără a pomeni de extraordinara pagină de literatură și artă de prin 1954—1956, pagină în care și-a publicat numeroase poezii Nicolae Labiș, pagină pe care semnăturile lui Eugen Mandric, Nicolae Țic, Gheorghe Tomozei, Radu Cosașu, Ion Brad, Teodor Mazilu, Ștefan Iureș, Doina Sălăjan, Al. Andrițoiu, Lucian Raicu o transformau poate în cea mai impunătoare prezență literară înnoitoare a acelui moment literar (alături de

POEZIA ESTE

Poezia este virgula dintre
subiectul și predicatul vieții comune,
risul la vecernie
și plînsul la nașterea unui clown
mersul pe bicicletă
de-a lungul spinării unui cal în galop
sechestrul unei privighetori într-un
gramofon,
ronțăitul semințelor în timpul dragostei
și flacăra iubirii
care singură aprinde un raft de cărți...
Poezia este virgula dintre
subiectul și predicatul vieții comune
automobilul parcat
de-a latul unei frunze de mesteacăn,
cicatricea sărutului
pe o broască afrodită,
gilca din
netedul peisaj sufletească al senatorilor,
volanul verbelor în viraj,
maneta arătătoare a exploziilor
pe fața nevăzută a unui sentiment,
data mai ales poezia este
virgula dintre
subiectul și predicatul vieții comune.
Poezia este virgula dintre
subiectul și predicatul vieții comune,
pledică pusa

— de o ramură care tocmai înflorește —
alergătorului de cursă lungă
dîndu-i în schimbul performanței

mondiale
anonimatul unui cîntec în inima lui,
praful depus pe lama ghilotinei
și pinza de păianjen
țesută pe gura mitralierei obosite,
întorcerea, cu fața la stele, a fiului
risipit,

căderea unui fruct în praful străzii
sub roata unui camion plin cu soldați,
măcelăriile în zori
cîinii seara, privindu-te în ochi
cu disperată înțelepciune
cirja lipită de obloanele magazinului
de lactate,

zarurile închise în cutie
și cutia de table la subsuoara
unui pensionar singur,
liniile trase cu creta ale șotronului
multicolore ca un cocktail,
fata care-și stoarce costumul de baie
în spatele păpușului rar,
toate acestea sînt,
dar mai ales poezia este
virgula dintre
subiectul și predicatul vieții comune.
LUCIAN AVRAMESCU

revista clujeană *Steaua*). Și cum să uiți că redactorul-șef care, nu puțină vreme, a ocrotit apariția paginii (și era nevoie de o asemenea ocrotire, era nevoie de luptă, de o acerbă luptă de idei) era și el un viitor poet și prozator de renume: Dumitru Popescu. Așazisa „generație a revistei *Tinărul scriitor*“, de care se vorbește într-o recentă carte de istorie literară (carte proastă rău), nu a existat. O generație a *Științei tineretului*, da, a fost. Cum o să uite Lucian Raicu că un ziar atât de important îi încredințase cronică literară pe vremea când el, Criticul, avea nici mai mult și nici mai puțin de douăzeci de ani? Împliniți, ce e drept. Aici, în această pagină a ziarului, se pot găsi cele mai semnificative proze scurte ale acelor ani. Ce ziar de azi nu s-ar bucura să publice săptăminal, în aceeași pagină, cite o schiță de Teodor Mazilu, Radu Cosașu, Nicolae Țic, Eugen Mandric? Mă, dintre toți, Mandric mi se părea cel mai talentat; să mi se ierte această mărturisire tirzie.

Are un personaj al lui Marin Preda o vorbă, pe care o citez din memorie (dar memoria mea, când e vorba de Marin Preda, funcționează perfect): „Sărută buzele omului când sînt amare, nu când sînt dulci“. Va rămîne pentru mine una dintre marile amintiri ale vieții momentul,

de prin 1962, cînd redactorul Ion Băieșu îi publica profesorului de limbă română din comuna Cobia de sus o poezie — și i-o publica vizibil, chiar în mijlocul primei pagini a ziarului. În prima pagină! Iar profesorul (care purta numele meu) se putea și se poate lăuda că nu numai talentatul dramaturg, ci și ziarul (ziarul meu) îi întinseseră o mină cordială într-un moment greu pentru el; asemenea momente sînt sumedenie în viața atât de veselă și atât de ușoară a gazetarilor de pretutindeni, a celor care (a se vedea statisticile UNESCO) dețin un record demn de invidie: cea mai scurtă durată a vieții dintre toate categoriile de cetățeni. Nu numai Ion Băieșu, ci și poetul Nicolae Dragoș, eseistul Eugen Florescu, criticul Constantin Stănescu (cu politețea lui ireproșabilă dansînd pe fulgere nevăzute) fac parte dintre cei care, ca reprezentanți în acei ani ai redacției ziarului meu, m-au ajutat, în clipe de cumpănă. Nu, ziarul de care se leagă, iată, vreo douăzeci și cinci de ani din viața mea, nu m-a dezamăgit niciodată. Dar mi-e teamă că devin patetic și că mă avînt iar în căutarea vreunei „insule misterioase“... Să mă opresc, pentru moment, aci. Cartea, cu puțin noroc, o voi scrie. Cu mai mult noroc, o va scrie altul, mai priceput decît mine.

Liquor vitae

Să te lași locuit de un cer verde,
Cerbului să-i trîntești ușa în nas,
să-ți dăruiești o oră de iubire
nu-i mult dar nici puțin.

Mai ales că ploaia nu mai conținește
și viața o privești prin
geamul aburit
ca prin lentilele celui plecat.

Faleză înaltă și albă — acest trup —
locuit o vară de pescăruși,
de cîntec.

Acest trup-liquor vitae —
Acest cuvînt umil legat cu un
lanț de pădării
de gezna zelței.
Această zbatere a frunzei pe ram.

LILIANA URSU

ANTICHITĂȚI

Pe cîmpie duce-m-aș
să mă uit prin iarba mică
cum rămîne singurică
o lumină de oraș.

Ciorbă aș minca, de pește
cu trei crape și-un mare somn
cînd tot cîmpul ca un domn
lingă foc se odihnește.

Aș bea apă din căldarea
unui puț cînd iese luna
și nechează iar nebuna
iapă să mă ia călare.

Cînd nimic nu se dărimă
nici prezent, nici amintire
cînd pe lingă cimitire
trece trenul ca o rimă...

GEORGE ALBOIU

SPORT

DACIADA olimpiada sportului românesc

● UN IZVOR NESECAT DE TALENTE ● COMPE
TIȚIA CELOR 9 MILIOANE DE PARTICIPANȚI

Marile realizări nasc, întotdeauna, idei noi. Daciada, marea competiție sportivă națională, este produsul unei asemenea idei generoase apărute ca ecou la rezultatele deosebite obținute de sportivii tricolori la J.O. de la Montreal.

Dar, să rememorăm.

Era, în ziua de 19 august 1976. Întâlnire a conducătorilor de partid și de stat cu sportivii olimpici în Palatul sporturilor și culturii din Parcul tineretului din Capitală. În cadrul festivității consacrate conferirii unor înalte distincții sportivilor români care au reprezentat cu cinste culorile țării la Olimpiada de la Montreal, între altele, secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, președintele României socialiste, referindu-se la participarea olimpică, la sportul de performanță, arăta: „Avem în vedere să angajăm în această activitate și mișcarea noastră sportivă, ca, alături de aceste competiții, să organizăm competiții sportive naționale, adevărate olimpiade — dacă le putem numi așa: vom căuta să găsim un nume însă românesc pentru ele. Aceste competiții să se desfășoare la doi ani o dată încît să putem avea o bază largă de competiție națională, de promovare a celor mai buni sportivi. Și, într-adevăr, să angajăm întregul nostru tineret în aceste competiții“.

Și, astfel, ideea a prins viață, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a născut Daciada, cea mai amplă și dinamică întrecere de masă și de performanță a sportului din România. Avînd, de-acum, o vîrstă de patru ani, în cronică întrecerilor, a edițiilor de vară și de iarnă ale „Daciadei“ se înscriu realizări remarcabile, care fac din mișcarea sportivă din țara noastră un fenomen de masă cu ample dimensiuni și implicații sociale.

Știm, cu toții, din practica vieții că sportul se bucură de o mare adeziune în rândurile generațiilor tinere cărora le dă acea unică împlinire și satisfacție pe care le poți asemui cu bucuria zborului, pentru că-i permite tînărului să se verifice pe el însuși, să se controleze în lupta sportivă, să-și arate sieși cît este de puternic și inteligent, cît este de cutezător și îndemnatic. Sportul și lumea interioară a omului, sportul și societatea, sportul și viața, sportul și tineretul, sportul, pacea și prietenia între toți tinerii lumii — iată doar cîteva din nebanuitele paralele și legături ce pot exista.

O intruchipare mai strălucită a acestor coordonate, un cadru propice pentru realizarea acestor deziderate îl constituie Daciada, marea competiție sportivă națională.

După patru ani de existență și experiență practică putem spune că Daciada este, deja, o năzuință împlinită. În acești ani fertili, prin continuitate și diversitate, Daciada a dat un puternic impuls mișcării sportive de masă. Una din marile ei realizări este și aceea că a trezit la o intensă viață sportivă zone ale țării unde sportul era practicat doar de un grup restrîns de inițiați. Au intrat în circuitul sportiv, prin campionii lor desemnați de finalele pe țară ale Daciadei, la diferite discipline, Vasluiul (la tenis și schi), localități din Munții Apuseni ca Abrud, Cimpeni, Albalul lui Horea, (volei, atletism, schi, lupte) Rădăuți (hochei și lupte), Baia Mare, unde sportul a înflorit ului-

tor și a prins rădăcini statornice (handbal, fotbal, gimnastică, volei, înot, atletism), Tulcea, Buzău, Slatina, Cugir, Tirgoviste, Medgidia, Piatra Neamț, Cimpulung Muscel și atîtea alte așezări în al căror destin se înscrie și sportul cu realizări remarcabile. În același timp, Daciada a stimulat inițiative proprii, organizațiile de tineret și pionieri, cele sindicale, asociațiile sportive, organizînd concursuri dotate cu cupe și diferite trofee care au căpătat, cu timpul o permanență tradițională. La duminicile sportive din comunele județelor participă întreaga suflare a așezărilor, ca la niște atractive și pasionante sărbători sportive. O largă cuprindere de masă cunosc competițiile inițiate și organizate de organizația revoluționară a tineretului, dotate cu „Cupa U.T.C.“ la o serie de discipline: atletism, trîntă, gimnastică ritmică modernă, tenis de masă, handbal, înot etc, la care participă, ediție de ediție, sute, milioane de tineri. Crosul tineretului, care se desfășoară la mai multe categorii de vîrstă, și ale cărui întreceri finale au loc, în ziua de 2 mai, Ziua tineretului din R.S.R., a reunit la startul etapei de masă și în anul 1980 peste 3,5 milioane tineri. În fiecare an, la competiția de masă, cu caracter republican, pe care a inițiat-o ziarul nostru și pe care o organizează în colaborare cu C.C. al U.T.C. și federația română de tenis, se înregistrează, de regulă, peste 200 mii participanți. „Cupa Scintei tineretului la tenis“, la fel ca și „Crosul tineretului“ sau ca celelalte mari competiții de masă au furnizat sportului de

performanță zeci, sute de talente autentice, sportivi valoroși astăzi aflându-se în secțiile de performanță ale cluburilor sau chiar în loturile naționale. Lista cu asemenea nume, având în vedere numărul mare de discipline și competiții, ar fi prea lungă și amintindu-i doar pe unii am săvârși un act de nedreptate pentru cei care ar lipsi. Dar cifrele globale au aceeași putere de convingere și ele capătă valoare de simbol. Cea mai amplă întrecere polisportivă, **Daciada**, în anul 1980, a reunit la startul diferitelor concursuri — ediția Jocurilor de vară cu 24 de discipline sportive și ediția întrecerilor de iarnă, cu 14 ramuri de sport — aproape 9 milioane de participanți, tineri și tinere, din toate județele țării. La acțiunile turistice s-au înregistrat, de asemenea, alte 5,5 milioane de participanți.

Argumente și dovezi că **Daciada** — în sportul — este conectată prin mii de fire la viața clocotitoare a întregii patrii. **Sportul pentru toți** dintr-o deviză a devenit o realitate concretă. Tabloul marilor realizări ale poporului nostru încorporează și efectele pozitive ale dezvoltării impetuoase a mișcării sportive de masă. Pentru că, sintetic vorbind, sportul este în lumea contemporană întiul regenerator al mijloacelor de producție, auxiliar al progresului și performanțelor umane, este — o știe oricine — un izvor de sănătate, un condensator al energiilor pentru muncă, vigoarea umanității, vitalitatea națiunii noastre. **Daciada** — o idee și o realizare strălucită care cuprinde masele.

VASILE CĂBULEA

Avanpremieră la cea mai mare competiție mondială a anului

UNIVERSIADA '81 la București

De la bun început se impune o precizare: luate în ordinea importanței, anvergurii și semnificației, cea mai mare competiție sportivă după J.O. este Universiada sau mai exact Jocurile Mondiale Universitare.

Întrecerile studenților sportivi sînt patronate de Federația Internațională a Sportului Universitar — F.I.S.U. for sportiv care cuprinde, în prezent, organizații sportive studențești din 67 de țări, din toate continentele. U.A.S.C.R. se numără printre membrii fondatori ai F.I.S.U.

Jocurile Mondiale Universitare de vară se organizează din doi în doi ani, la zece discipline sportive, respectiv la atletism, baschet, gimnastică, înot, polo, sărituri în apă, scrimă, tenis de cîmp, volei — sporturi obligatorii și încă o disciplină, a zecea, stabilindu-se la propunerea țării organizatoare a întrecerilor Universiadei. La aceste manifestări pot să participe organizațiile sportive studențești membre ale F.I.S.U., precum și alte organizații care sînt afiliate la federațiile sportive internaționale ale ramurilor sportive cuprinse în programul Jocurilor.

Pînă în prezent au fost organizate zece ediții ale Jocurilor Mondiale Universitare — J.M.U. La ultima ediție, cea din 1979, din Mexic au participat circa 5 000 sportivi și oficiali din 107 țări ale lumii.

Cu prilejul Reuniunii Comitetului Executiv al F.I.S.U. de la Roma, din 6—8 decembrie 1979, delegația U.A.S.C.R. a depus candidatura țării noastre pentru ORGANIZAREA ÎN ROMÂNIA A CELEI DE A XI-A EDIȚII A JOCURILOR MONDIALE UNIVERSITARE DE VARA DIN 1981,

propunerea fiind adoptată cu o unanimitate deplină. Președintele F.I.S.U., dr. Primo Nebiolo, de numeroase ori oaspete al U.A.S.C.R. și al țării noastre, a prezentat cu această ocazie în termeni deosebit de fierbinți și elogiși „POLITICA ACTIVĂ DE COOPERARE ȘI PACE A ROMÂNIEI, A PREȘEDINTELUI „NICOLAE CEAUȘESCU”. Data probabilă de desfășurare a Universiadei de la București : 19—30 iulie 1981.

● A fost instituit un Comitet național de organizare a Jocurilor.

● Ceremonia deschiderii Universiadei va avea loc pe stadionul 23 August

● A fost exprimată și opțiunea pentru cea de-a zecea disciplină sportivă din cadrul Universiadei — luptele, disciplină la care țara noastră poate prezenta concurenți foarte valoroși, multipli campioni olimpici, mondiali și europeni.

● Se preconizează ca la întrecerile Universiadei de la București să participe circa 5 000 de sportivi, din peste 100 de țări.

● Pentru găzduirea sportivilor se va amenaja „Satul Universiadei” în cadrul Complexului studențesc „Regie”, unde urmează să fie date în folosință, până în primul trimestru al anului 1981, două mari ansambluri de cămine studențești — camere cu grupuri sanitare și dușuri — cu o capacitate de cazare de aproape 6 000 de locuri și o cantină în care să poată servi masa 1 700 persoane pe serie.

● Sint nominalizate pentru desfășurarea întrecerilor sportive oficiale și pentru antre-

namente, următoarele baze sportive : Palatul Sporturilor și Culturii, Stadionul „23 August”, Stadionul Republicii, Sala de atletism „23 August”, Sala Floreasca, Sala de sport de la Institutul agronomic, Arena Progresul, sălile de sport Dinamo, Progresul și Giulești.

● În vederea unei bune organizări și desfășurări a întrecerilor — bazele sportive vor fi dotate cu aparatura regulamentară necesară, respectiv pentru măsurare, cronometrare, înregistrare și afișaj, iar stadionul „23 August” va fi dotat cu o nouă pistă din material sintetic pentru întrecerile de atletism.

Participările de până acum ale sportivilor studenți români la diferitele ediții ale Universiadei s-au prezentat cu rezultate remarcabile. Iată dealtfel, tabloul cu clasamentele pe națiuni și cu numărul de medalii cucerite: Torino, 1959: 5 medalii (2 aur, 1 argint, 1 bronz); Sofia, 1961 (locul II): 20 medalii (6—8); Budapesta, 1969 II (3—4—4), Torino, 1970: 6 medalii (—, 4—2), Moscova, 1973 (locul III): 19 medalii (4—7—8), Roma, 1975: 12 medalii (2—6—4), Sofia, 1977 (locul IV): 35 medalii (11—10—14), Mexico, 1979 (locul III): 31 medalii (13—5—13).

Având în vedere rezultatele valoroase obținute de sportivii studenți români la edițiile precedente ale Universiadei, este de așteptat, ca la actuala ediție să se înregistreze succese și mai mari. Procedind la o selecție riguroasă a valorilor, muncind cu dăruire și pasiune pentru o pregătire corespunzătoare, pe baze științifice, sportivii noștri își propun un loc de frunte în clasamentul pe națiuni. Să le dorim, încă de pe-acum, succes !

C. VASILE

Olimpiada văzută din... satul olimpic

Despre Jocurile Olimpice de la Moscova s-au scris și se vor mai scrie încă multe pagini dar, de fiecare dată, subiectul îl constituie disputele din arenă, mai bine spus din arenele Olimpiadei. Iată de ce, încă de la plecarea de acasă, m-am gândit să privesc întrecerile olimpice și din alt unghi, acela al celor aflați în satul olimpic.

...Prima oară când am intrat în „Zona internațională” am fost surprins de uimitorul du-te-vino existent pe plătoul în jurul căruia erau amplasate magazinele „olimpice”, reprezentanțele unor firme de echipament sportiv (dar, atenție!, nimeni nu făcea fotografii de reclamă și

nimeni nu încerca să încalce în vreun fel regulile stricte ale amatorismului), două cafenele sau baruri de zi (fără băuturi alcoolice!), cantina, discoteca, sălile de cinematograful și cele unde puteau fi urmărite înregistrările pe telerecording ale întrecerilor. Fiecare avea ceva de făcut, dar toți erau atît de relaxați și de bine dispuși de parcă s-ar fi aflat departe, foarte departe de febra întrecerilor olimpice. În realitate, firește, nu era chiar așa... Se discutau șanse, se comentau surprize, se schimbau insignne, tricouri, sacoșe, treninguri, tot felul de amintiri sportive care fac deliciul colecționarilor de suveniruri.

Îi zăresc, umăr lîngă umăr, pe Juantorena și pe Stevenson. Sint mai înalți decît credeam și mult mai supli decît par. Primul nu va mai reuși la Moscova ceea ce a reușit la Montreal, în vreme ce al doilea, ajuns de-acum la apogeu de carieră, se va bucura din nou de onorurile înalte oferite campionului olimpic. Stau cu ochii ațintiți spre poarta de ieșire a sportivilor, în așteptarea unor reprezentanți de-ai noștri. Cei dintii vor fi handbaliștii, care se grăbesc spre antrenament, așa încît Birtalan nu are decît răgazul să-mi spună că va fi o luptă grea, în timp ce Nicolae Munteanu, portarul care va purta echipa noastră spre o strălucitoare victorie în meciul cu U.R.S.S., dă din cap în semn de aprobare, dar mă și bate pe umăr, a îmbănbătăre, de parcă eu urmam să intru în focul întrecerilor olimpice!

Pe gimnaste le-am văzut abia spre seară, Nadia, căci spre ea m-am îndreptat, era

ușor palidă. Mult mai târziu, abia după încheierea întrecerilor, aveam să aflăm că ea luptase nu numai cu arbitrele și cu partenerii de întrecere, dar și cu o afecțiune deloc simplă și deloc ușor de trecut cu vederea, o afecțiune în fața căreia 99,99% dintre sportivi ar fi plecat capul și ar fi preferat să rămână acasă, pentru a urmări întrecerile olimpice în fața televizorului.

În noaptea când Nadia a fost încununată din nou cu aur, așa cum merită și cum era drept să fie, n-am reușit s-o mai însoțesc până la satul olimpic, unde intrarea vizitatorilor era permisă numai până la ora 23. Am așteptat-o în spatele sălii de gimnastică de la Lujniki și apoi am însoțit-o pînă în fața galeriei române, care și-a petrecut noaptea aceea fluturînd drapelul tricolor în cinstea celei mai mari gimnaste românce din toate timpurile. Nadia a mulțumit tu-

turor și din nou am zărit pe chipul ei paloarea. Credeam, însă, că e numai oboseală...

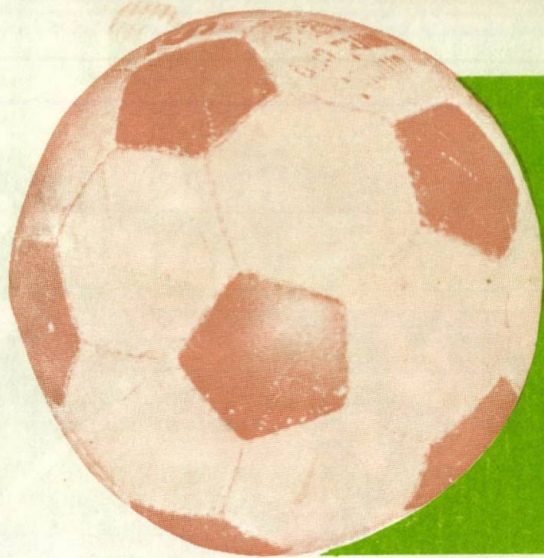
Aurul olimpic al lui Ioan Corneliu a fost cît pe aci să provoace infarcturi în satul olimpic unde, la sediul secretariatului delegației noastre, știrile cădeau ca trăznitul. Întîi s-a auzit numai atît: „Ioan Corneliu a cîștigat!”. Și toată lumea a sărit în sus de pe scaune, îmbrățișîndu-se. Apoi, din senin, cineva a spus: „Concursul nu s-a terminat! Urmează un baraj pentru medalia de aur!” S-a făcut liniște. Toți cei de acolo știau ce înseamnă un baraj, ce forțe supraomenești îți trebuie pentru ca, după o întrecere teribil de grea, cum este fiecare întrecere olimpică, să urmeze încă una și mai grea, între primii doi clasai! Dacă știți ce s-a întîmplat, merită să vă reamintiți, iar dacă nu știți, atunci aflați că pentru această medalie de aur a fost

nevoie nu de unul ci de... trei baraje, la capătul căroara românul a triumfat!...

Dar, acolo, în satul olimpic, n-au fost numai bucurii. Revăd și acum chipurile încordate, așteptînd ultima încercare a suliașei Eva Zörgo-Raduli sau năduful celor care urmăreau trio-ul nostru feminin, pierzînd mult prea ușor cursa de 1500 m. Da, într-adevăr, în arena olimpică nu sînt numai satisfacții! Cineva trebuie să cîștige și mulți alții trebuie să piardă. A pierde acolo înseamnă a-ți anula patru ani de muncă intensă, o mulțime de performanțe anterioare, fie ele cît de bune!

Ivan Patzaichin a sosit în satul olimpic pe 28 iulie, cu puțin înaintea Olimpiadei. Era ferm decis să se retragă, dar și ferm decis să cucerească un al treilea titlu olimpic. „Istoria s-a repetat” — spune acum Patzaichin, amintindu-și de pagaea ruptă de el la München, în 1972. Ei

(Continuare în pag. 122)

EL MUNDIAL

'82

SPANIA

Firese, nu există dorință mai mare a suporterilor și un obiectiv mai important al fotbalului nostru decît calificarea la turneul final din Spania. Drumul este însă lung și greu. Cum arată, dealtfel, prezentele intervenții care poartă — zicem noi — pecetea competenței și judecății realiste. Cel puțin pînă la proba contrarie.

Deci să le dăm cuvîntul. Nu înainte de a aminti că la start, în grupa a IV-a, se află echipele: ANGLEI, ROMÂNIEI, UNGARIEI, ELVEȚIEI și NORVEGIEI. Dintre acestea — doar două vor putea fi prezente la turneul final al C.M. din Spania '82! Care vor fi acelea?

ȘTEFAN COVACI *vicepreședinte al F.R.F.*

Trebuie îmbunătățită forța de atac — finalizarea !

Experimentatul antrenor, vicepreședinte al Federației cu problemele tehnice ne-a făcut un expozeu ceva mai larg privind reconstrucția și obiectivele echipei naționale.

— S-a mers, în anul 1980, anul debutului în preliminariile C.M., pe un lot mai restrîns — 22 de jucători — ațiția cîți avem obligația să trecem pe lista U.E.F.A. înainte de meci cu 10 zile.

Deși sînt mai multe valori. De fapt, în lotul lărgit de 34, figurează cam tot ce are fotbalul nostru mai bun. Deci un lot omogen și o echipă care a rulat cel puțin 8—9 aceiași jucători de fiecare dată. Răspunderi mari revin în continuare însă cluburilor datorate să asigure pregătirea specializată, complexă a jucătorilor de lot, aceasta întrucît la națională nu se fac

pregătiri decît pentru rezistență fizică și pentru tactica de joc. Am convenit de aceea cu antrenorii de club să-i pregătească pe tricolori în trei direcții: pentru rezistență în regim de viteză, să le cultive atribuțiile tehnice și calitățile moral-volitive necesare și să elimine carențele de ordin tehnic. Se impune în același timp o schimbare a mentalității jucătorilor privind munca, efortul. Din păcate cea mai mare deficiență rezidă încă în antrenamentul invizibil.

— Toate bune, dar cum ne calificăm?

— Cîm? Acasă nu-i permis să pierdem puncte oricît de mare e adversarul.

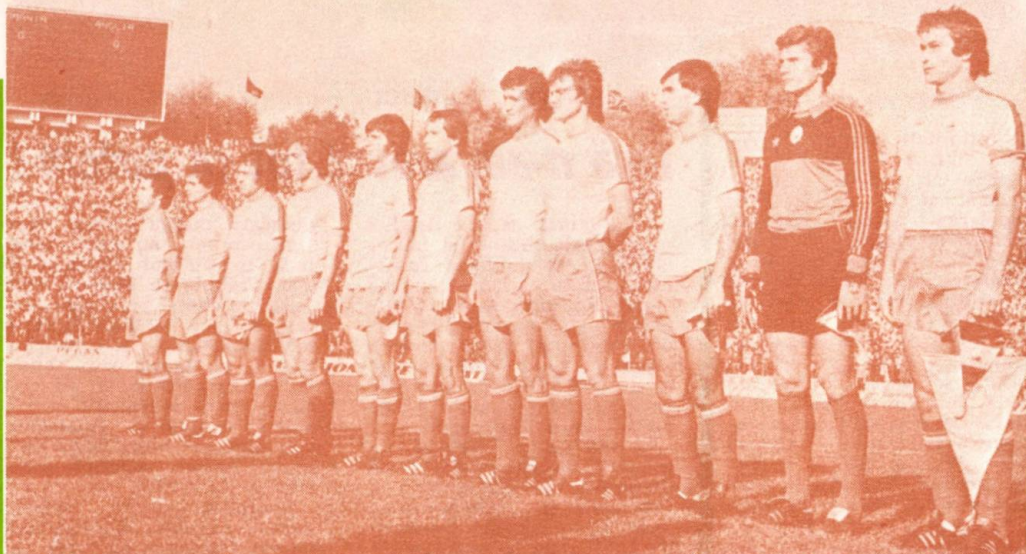
(Urmare din pag. 121)

bine, ceea ce nu s-a știut pînă acum, iată că vede lumina tiparului: Ivan Patzaichin a rupt o pagae și la Moscova! S-a întîmplat cu puțin timp înaintea finalei de dublu — 1000 m, la un antrenament. Cu minierul lopeții rupt în trei bucăți, zgîriat pe piept și pe față, Ivan Patzaichin n-a cedat! A încercat 5 sau 6 alte pagăi dar, cum nici una nu i se potri-

vea atît de bine ca lopata cu care se antrenase și concu-rase mai bine de doi ani, s-a luat o decizie absolut fantastică: să fie reparată pagaea cea veche. Ceea ce s-a și făcut, lemnul fiind așezat cu grijă, fibră în fibră, lipit și bandajat ca un braț de om. Și Ivan Patzaichin s-a aliniat la startul marii finale cu o pagae ce se putea frînge ca un pai în orice moment. Dar a cîștigat și încă într-o manieră categorică, luptînd din

răspunderi, împreună cu mai tînărul său coechipier Toma Simionov, pentru a șasea medalie de aur românească, la Jocurile Olimpice de la Moscova...

...Se apropie ziua închiderii J.O. Oaspeții satului olimpic s-au rărit ca și locatarii, dealtfel. Învinși au plecat deja spre casele lor, în timp ce învingătorii își permit frumoase clipe de relaxare. Sebastian Coe stă umăr lingă umăr cu Owen,

Problema calificării a două echipe din cinci este cine aduce mai multe puncte din afară! Acordăm o mare atenție echilibrării sistemului defensiv-ofensiv, apărare-atac, ca să putem realiza obiectivele calificării. Trebuie să îmbunătățim forța în atac. Asta înseamnă — finalizarea. Accent pe construcție, atac, șut. Jucătorii noștri ajung des la poartă, au multe ocazii, dar procentul de finalizare este deficitar. Racila jucătorilor noștri este că ei joacă, așa ca să joace, și uită de gol. Golul ar trebui să fie meseria lor. Aștept ca jucătorii cu state de servicii vechi în națională să aibă o influență mai pozitivă, pe teren. Nu prea se vede sfatul, atitudinea și experiența lor. Asta ar fi cea mai bună pregătire psihologică. Dorința calificării există la jucători. E bine. Startul din această toamnă, va conta, însă, enorm!

CORNEL OȚELEA Maestru emerit al sportului

Echipa — principala vedetă

Vă veți întreba, probabil, ce poate să spună un handbalist despre fotbal. Lăsând la o parte faptul că și un handbalist poate fi un fervent susținător al fotbalului — e și cazul lui C. Oțelea — un sportiv care a cucerit, cu echipa sa, de trei ori titlul mondial și a participat la 5 turnee finale, dincolo de ceea ce ține de specificul disciplinei, el poate judeca situațiile legate de lupta sportivă cu obiectivitate și pricepere.

— Prima condiție să participăm la turneul final din Spania — ne spune actualul antrenor al echipei de handbal Steaua — este să reabilăm un punct sau să avem înscris un gol mai mult decât celelalte echipe. A doua — să jucăm curajos, fără teamă de adversar, punind în evidență calitățile și dis-

ponibilitățile pe care jucătorii noștri le posedă, dar pe care nu întotdeauna au reușit să le etaleze dintr-un prea mare „respect” pentru adversarii cu care s-au întâlnit. A treia: o echipă care este angajată într-o calificare pentru C.M. și face parte dintr-o grupă valoroasă, cum este a noastră, trebuie să aibă, în primul rând, dorința de a realiza obiectivul propus; trebuie să aibă convingerea că poate realiza performanța respectivă numai printr-o muncă susținută și o angajare totală la efortul cerut și printr-o subordonare a intereselor și a jocului, scopului final — victoria echipei, care trebuie să fie principala vedetă. Eu privesc fotbalul cu mare plăcere, dar nu pot să spun că-l cunosc

(Continuare în pag. 124)

adversarul și prietenul său cel mai apropiat; Kozakievicz mi se pare nefiresc, privit de la înălțimea unui scaun, el omul care s-a propulsat cu prăjina mai sus decât a făcut-o cineva, ereodată! Maria Colon, sulițașă cubaneză care a câștigat aurul olimpic din prima încercare, tot așa cum o făcuse Mihaela Peneș cu ani în urmă, imi dă voie să-i fac o fotografie, iar Tatiana Kolpakova, săritoarea de lungi-

me care a reușit 7,05 m din ultima încercare, dobândind titlul de campioană olimpică, se bronzează, cu ochii închiși, rememorând probabil acea fantastică probă, în care trei sportive trecuseră pragul „imposibililor 7 metri”!

Ultima vizită în satul olimpic mi-a prilejuit o fotografie de album, la care voi ține întotdeauna — o fotografie în mijlocul campionilor olimpici ai României, cu

citeva momente înainte de plecarea lor spre marea recepție de la Kremlin. Să stai umăr lângă umăr cu Sanda Toma și cu Cornelii Ioan, cu Ivan Patzaichin și cu Toma Simionov, cu Stefan Rusu și cu Nadia Comăneci — iată o satisfacție fără egal pentru orice iubitor de sport, dar mai ales pentru un reporter!

HORIA
ALEXANDRESCU

în intimitate. Totuși, aş sugera fotbaliştilor ca în pregătirea lor, volumul mare de muncă, să fie orientat spre **repetarea acelor mijloace tehnice și tactice** care sînt necesare victoriei, pînă la **formarea unor automatisme** în relațiile care se stabilesc între doi sau trei jucători, sau între compartimente, automatisme prin care ei, jucătorii, se găsesc mai ușor pe teren și jocul se leagă mai bine. De perfecțiunea mecanismelor și claritatea atribuțiilor fiecărui jucător depinde succesul. Or, aceasta cere repetare, învățare, repetare...

Personal cred în calificarea echipei noastre. Ceea ce presupune că **vom obține toate punctele acasă și neapărat 3 în deplasare.** El văd după cel de la norvegieni, un punct la elvețieni și altul la fotbalistii maghiari. Bineînțeles, zestre agonisită pe terenurile acestora.

Încă n-am arătat tot ce putem !

— Victoria asupra Angliei ne-a sporit șansele și încrederea în posibilitatea calificării. Lupta este, însă, la început. Noi am dovedit că putem bate pe oricine din grupă; rămîne să facem dovada concretă. Dacă totul decurge în condiții normale, vom face-o, calificarea mult dorită de toți nu ne va scăpa.

Ce mă face să cred în calificare? Să iau numai două exemple: în meciurile cu Iugoslavia și Anglia echipa a jucat ca o echipă! Construind inteligent la mijlocul terenului, înaintarea a hărțuit și dezorganizat continuu, printr-un joc inventiv și combinativ, derutant, apărarea solidă, fermă a oaspeților. Jocul mai clar, concepția mai limpede se datorează faptului că s-a încheiat un nucleu care e-

valuează mereu același. Bazele echipei au fost puse încă în turneul sud-american. Trebuie să îmbunătățim jocul pe care-l practicăm astăzi, aş zice, în două direcții mai importante: să sporim ritmul, să jucăm mai repede, ca să surprindem adversarul, prin combinații ingenioase; trebuie să finalizăm mai bine, să valorificăm într-un procent superior ocaziile ce le creăm.

Discutind despre șanse, trebuie să spun că posibilități de calificare au toate echipele, poate mai puțin Norvegia, deși după părerea mea, va încurca multă lume, va produce multe surprize. Nici nu bănuiam care e puterea Norvegiei pînă la meciul de la Oslo. Multe puncte nu va pierde pe teren propriu, dar e posibil să încurce

multe socoteli și în deplasare. Grupa a patra este mai echilibrată decât pareă la început. Echipa Elveției nu-i deloc de neglijat. Adversarul nostru direct, însă, este formația Ungariei cu care, teoretic, ne batem pentru locul doi în grupă. Jocul rezultatelor ne poate fi favorabil. Anglia, de exemplu, poate lua două puncte la Budapesta. Dincolo de calcule, grija noastră e să ne pregătim cum trebuie. Am în vedere pregătirea de iarnă și de la cluburi, care trebuie să se desfășoare la parametrii ceruți de marea performanță. Mai sînt, apoi, jucători care trebuie verificați și pe care contăm, în continuare: de la echipa de tineret, Bozeșan, Geolgău, iar de la cluburi ne gândim la Sandu Mircea, Nedelcu, Dinu, Augustin, Dudu Georgescu etc. Un campionat poate să aducă multe indisponibilități și trebuie să fii pregătit pentru orice situații. Punctele care să ne asigure calificarea ne propunem să le culegem în sezonul de primăvară. Este de înțeles, deci, că avem în vedere eventuale puncte pe care le putem lua chiar pe terenuri străine, la Budapesta și, de ce nu, la Londra. Avem o echipă care-și poate propune astfel de performanțe, poate avea astfel de aspirații. Aș vrea să spun să încă n-am arătat tot ce putem!

VICTOR STÂNCULESCU antrenor secund al echipei naționale

Modelul jocului nostru – cel din meciul cu echipa iugoslaviei

— Drumul pe care am pornit este cel pe care toate marile echipe de fotbal din lume l-au făcut în decursul istoriei C.M. Încercăm să ne adaptăm în condiția fotbalului internațional competitiv. Jucătorii echipelor frunțase, componenți ai lotului, n-au avut nici o pauză, au susținut meciuri la nivelul cerințelor internaționale: ei au jucat miercuri, duminică, miercuri. Fără să scuz comportarea slabă în recente confruntări, trebuie să menționem efortul fotbalului nostru de a se alinia, cum spuneam, la rigorile fotbalului

modern actual. E bine și mai tirziu decât niciodată. Dar, cum se vede, se simt consecințele. Aș vrea să mai arăt că nerealizarea alinierii rezidă în nerespectarea programelor corespunzătoare de instruire, pregătire specifică și educație.

Tot ce-am spus pînă aici ne ajută să cîntărim mai bine, să discutăm mai realist șansa de calificare a echipei naționale la turneul final al C.M. din Spania '82. Socotesc că șansa calificării e de partea noastră. De ce?

(Continuare în pag. 126)

În fața mării dileme: CALIFICAREA — da sau nu ? opinii de la masa presei

● **FĂNUȘ NEAGU (Luceafărul)** : „După mine, 1. Anglia, 2. România, 3 Elveția, 4. Ungaria, 5. Norvegia. De ce așa? Pentru că englezii nu pot să piardă fiind de clasă intercontinentală, iar noi ne ținem scai de fama lor aurită. Elvețienii sînt mai buni schiori decât fotbaliști. Unguri au coborît spre clasa a treia în Europa, iar norvegienii sînt legați prin lanțuri de zăpadă de clasa finlandezilor.”

● **ION BĂIEȘU (Magazin)** : „Calificarea noastră în finala Mondialului '82 nu este nici prea ușoară, dar nici prea grea. Mai întîi trebuie să cîștigăm toate meciurile de acasă, ceea ce s-a dovedit că este cu puțință, în cazul Angliei, o echipă care (atenție!) a

avut o zi foarte slabă. Sigur că echipa Angliei nu mai este de multă vreme o sperietoare, dar jucătorii ei sînt temeinici, robuști și iuți. Se întimplă cu englezii ceea ce se întimplă și cu alții: au echipe de club mai bune decât echipa națională. Nu știu dacă le vom putea ciupi un punct la Londra, dar foarte important este să nu pierdem la un scor mare. N-ar fi exclus să ieșim în ciștig cu elvețienii, adică să luăm trei puncte din patru posibile. Ca să trag o concluzie: să cîștigăm totul acasă, să pierdem la scoruri mici cu englezii și cu ungurii. Locul II va fi dobîndit la golaveraj. Bineînțeles că totul depinde de noi, de forma echipei noastre și,

(Continuare în pag. 126)

opinii de la masa presei

(Urmare din pag. 125)

mai ales, de forma lui Valentin Stănescu. Aud despre el numai lucruri de bine: pescuiește, stă mult în aer liber, meditează. Aud că face antrenamente cu Zoltan Crișan pe un podium special de unde acesta se aruncă în triplu salt mortal. Ideea că am putea câștiga încă un meci din 11 metri mi se pare tot ce a putut gândi mai inteligent nea Tinel."

● **RADU COSAȘU** (Informația Bucureștiiului): „Din calculele pe care le pot face marii specialiști ai fotbalului nu poate reieși decît o singură evidență de bun simț: nu știm cum va arăta clasamentul final al grupei a IV-a a C.M. Totuși: locul I — Anglia, locul II — România... Să nu confundăm competența cu fierbințile noastre dorinți! Avem o mare șansă, asta e sigur! Să nu ne-o pierdem prin panică — asta e și mai sigur!”

● **MARIUS POPESCU** (Sportul): „Dacă vom reuși să trecem peste „complexul ungăr” al fotbalistilor noștri, vom fi cu siguranță la Madrid, împreună cu echipa Angliei care rămîne, orice am spune și orice am scrie, echipa cea mai puternică a seriei, cu resurse fotbalistice interne, evident mai valoroase decît contracandidatele ei. Cred

că prima problemă pe care o au de soluționat în viitorul apropiat selecționerii și antrenorii noștri este întărirea apărării, înainte vreme compartimentul nostru cel mai puternic, iar acum cel mai nesigur. Sint convinși că Păltinișan și Nicolae trebuie să joace în națională în meciurile din deplasare”.

● **CRISTIAN ȚOPESCU** (Televițiune): „Un pronostic care, probabil, va stîrni multe comentarii și semne de mirare. 1. Anglia, 2. Elveția, 3. Ungaria, 4. România, 5. Norvegia. În mod normal Anglia, chiar după înfrîngerea de la București, are resurse să câștige această grupă. Lupta pentru cel de-al doilea loc, care aduce calificarea, se va da între echipele României, Elveției și Ungariei. După mine, prima șansă cred că o are echipa Elveției, în pofida înfrîngerii recente de la Berna (1—2 cu Norvegia), șansa a doua aparținînd echipei noastre, care, sper să spulbere „mitul Ungaria”, așa cum a destrămat și „mitul Anglia”. M-aș bucura ca acest „pronostic” să fie infirmat. Dar cu elvețienii prevăd că vom avea mult de furcă”.

● **ION GHITULESCU** (Radio): „1. Anglia, 2. România, 3. Ungaria, 4. Elveția, 5. Norvegia. Englezii, totuși vor reuși să ia toate punctele acasă și ceva în deplasare. România — locul II — pentru startul bun pe care l-a luat și pentru noua mentalitate care există

Cronica noutăților... imposibile

● Federația română de fotbal a hotărît, în ultima sa ședință, ca echipele gazdă să fie scutite de obligația de a aștepta brigăzile de arbitri la gară, înaintea meciurilor de campionat. De asemenea, s-a stabilit că toți cavalerii flulerului vor deconta numai bilete C.F.R. sau TAROM cu o culoare specială, bilete ce le vor fi înminate, la plecarea, de federația de specialitate.

● Ministerul Educației și Învățămîntului anunță că, începînd din anul 1981, toți sportivii noștri aureolați cu titluri de campioni mondiali și olimpici, vor fi admiși la Institutul de educație fizică și sport numai pe baza examenului la biologie și a palmarelor lor străluciri. În același timp, se precizează că maeștrii emerți ai sportului care au fost respinși în sesiunea post-olimpică, octombrie 1980, pe motiv că... nu au calități fizice, sînt rugați să uite acest moment de cumpănă și să-și vadă mai departe de pregătire, cucerind alte titluri și alte medalii!

● În vederea Campionatelor mondiale de caiac-canoe, de la Nottingham, a fost alcătuit un caiac de dublu pe care-l așteptam de multă vreme. În el se află echipajul Vasile Diba-Ion Birlădeanu, cei mai valoroși caiaciști ai noștri la această oră. Cine spunea că nu există colaborare între secțiile de la Dinamo și Steaua?

Modelul jocului nostru

(Urmare din pag. 125)

În prezent, în lot, sînt insuimate cele mai valoroase forțe fotbalistice din țara noastră. Cred că trecerea cu bine a principalului obstacol — jocul cu Anglia, de la București — ne dă posibilitatea să pășim în anul viitor cu speranțe justificate. Am în vedere perioada de vacanță, pregătirea corespunzătoare și, ca rezultat, o comportare superioară în „asalturile” din primăvară. Modelul jocului echipei noastre este cel din meciul cu Iugoslavia: un joc ofensiv — cu păstrarea a trei jucători în apărare pentru contracararea atacurilor adverse — pase scurte, reperi, cu alternări de acțiuni dintr-o parte în alta a terenului, încercînd breșe în dispozitivul advers prin spațiile rămase libere și trasul la poartă din prima situație. Citeva idei din concepția de joc, care sper să ne ducă spre calificarea dorită.

în echipa națională : îndrăzneală, curaj, renunțare la ideea complexului în fața unor adversari de valoare recunoscută. Socot cu că în deplasare mai reușim cel puțin ce-am reușit la Oslo."

● **ION BOCIOACĂ (România liberă) :** „După părerea mea, cîntărind valoarea echipelor și reușitele lor pînă în momentul de față, cred că Anglia și România au șansele cele mai mari de a se califica pentru turneul final al C.M. Îmi bazez afirmația pe convingerea mea că echipa Ungariei, cit și cea a Elveției, au șanse minime de a cîștiga acasă întîlnirile cu reprezentativa Angliei. Or cum noi am cîștigat, deja, această confruntare, cred că avem un pas înaintea acestor două echipe la care m-am referit. Evident, pot interveni surprize ; mă gîndesc că și Elveția ar putea juca un rol important în lupta pentru primele două locuri. Dar dacă reprezentanții noștri nu vor înregistra un eșec pe teren propriu, calificarea cred că nu le va putea scăpa. Bineînțeles și cu condiția ca viitoarele partide să fie abordate și jucate cu aceeași seriozitate cu care a fost tratată întîlnirea de la București, cu Anglia”.

● **IOAN CHIRILĂ (Sportul) :** „Dacă Anglia va evolua ca la București, în continuare, prevăd calificarea echipelor României și Elveției. În orice caz victoria României asupra

Anglia mărește tempoul grupei deoarece toate celelalte echipe, pentru a-și juca șansa calificării, trebuie să joace la cîștig, pe teren propriu, în compania Angliei. De aici perspectiva unor jocuri tăioase, în care surprizele nu sînt excluse, așa cum s-a întîmplat și în calificările pentru Mexic, cînd jocul neașteptat al rezultatelor a eliminat favorita — Portugalia — și a adus în prim-plan echipa noastră. Dacă echipa României va găsi doi mijlocași tineri de tipul lui Geolghau, să zicem, echipa s-ar putea considera realmente constituită. Altfel media de vîrstă destul de ridicată din meciul cu Anglia (26,5 ani) ar putea să ne creeze surprize neplăcute.”

● **ION LOTREANU (Săptămîna) :** Vă amintiți? Casandra, sora lui Hector, a prevăzut intrarea calului troian în Cetate. N-a fost crezută de nimeni. Cine va merge la Madrid din cei cinci? Formația noastră a început-o bine. Și, la drept vorbind, o vîd între primele două. Că va fi după sau înaintea Angliei, nu mai are nici o importanță. Pronosticul meu trebuie interpretat și în latura sentimentală. Însă, cred, că naționala noastră, furnizată de două cluburi care nu strălucesc în campionat este, totuși, o echipă pe care se poate conta. Ca să ne calificăm trebuie să înlăturăm complexul terenului străin și să jucăm la Budapesta, la Londra și Basel, ca pe „23 August”.

Anchetă realizată de
VASILE CĂBULEA

Cronica noutăților... imposibile

● La toate campionatele mondiale și europene de juniori de anul acesta vor participa și sportivii noștri, care nu s-au înscris la edițiile precedente ale întrecerilor tocmai în ideea de a constitui în 1981 apariții de senzație. Vom avea, în sfîrșit, prilejul de a vedea care este raportul de valoare între speranțele noastre olimpice și cele din alte țări !

● Centrul de medicină sportivă anunță că, începînd de la 1 ianuarie 1981, va lua asupra sa întreaga responsabilitate a accidentărilor sportivilor din loturile reprezentative. Această, ca urmare a faptului că respectiva instituție și-a schimbat rolul de consultantă în acela de participantă directă la procesul de pregătire a sportivilor și, mai ales, la vegherea asupra stării de sănătate a campionilor noștri.

● Consiliul ziariștilor anunță instituirea a două premii speciale, pentru anul 1981. Pe de o parte, se vor acorda cupe și medallii poezilor și scriitorilor care vor semna cele mai valoroase cronici sportive, iar pe de alta vor fi premiați cronicarii sportivi care vor publica opere literare de valoare autentică.

● Lotul reprezentativ de gimnastică feminină se va afla sub conducerea unui cuplu de antrenori renumiți: Bela Karolyi și Gheorghe Gorgol. Avînd în vedere că eforturile lor conjugate au condus-o pe Nadia Comăneci spre medaliile obținute la Moscova, s-a considerat că această formulă este cea mai nimerită pentru antrenamentele care preced marile competiții din 1981.

COSTICĂ ȘTEFĂNESCU

căpitanul tricolorilor
și al echipei
Universitatea Craiova

Să fim încrezători în forțele proprii

— După meciul cu Anglia ne-am mărit mult șansele de calificare. Cred eu că învingând în meciurile de pe terenul propriu și luând un punct la Budapesta, sau acasă, la elvețieni — putem reține biletele pentru Madrid. Pentru a putea realiza obiectivele noastre — punctele, calificarea — trebuie să ne pregătim cu aceeași seriozitate și putere de muncă, să fim încrezători în propriile noastre forțe, punând în practică indicațiile antrenorilor. Faptul că după atâtea căutări s-a ajuns la o formulă de echipă, de fapt o combinată Universitatea Craiova — Steaua, îmbinând, cu efecte pozitive, jocul celor două formații fruntașe ale fotbalului nostru, elanul cu subtilitățile tehnice, tinerețea cu experiența, iată, a rezultat o echipă unitară, atât ca stil și concepție de joc, cât și ca armonie sufletească. Putem

spune că dacă, în continuare, va exista aceeași dragoste, pasiune, responsabilitate pentru ceea ce ne place să numim clubul tricolorilor, echipa va avea aceeași valoare și calități competitive și în sezonul greu din primăvara anului viitor, decisiv în

ofensiva pentru calificare. În ce mă privește, n-am nici un motiv sau semn care să mă determine să cred că nu va fi așa. Coechipierii mei, le cunosc gândurile și ambițiile, țin cu tot dinadinsul să joace în turneul final din Spania.

Cronica noutăților... imposibile

● După eșecul schifistelor pe care le-a antrenat în vederea J.O. de la Moscova, antrenorul Stelian Petrov a cerut să fie lăsat să-și pregătească sportivele în liniște, în afara lotului reprezentativ. Federația nu s-a decis încă dacă să accepte sau nu, pentru că se gindește, totuși, la rezultatele anterioare ale acestui antrenor. Noi îl (mai) susținem!

● La dorința lui Ivan Patzaichin de a se retrage din activitatea competițională, clubul Dinamo i-a oferit un post de antrenor în secția sa de caiac-canoe, din dorința firească de a profita de marea experiență a acestui mare sportiv, care a apărut culorile țării și ale clubului bucureștean cu un deosebit succes, timp de peste 12 ani. Propunerea a fost făcută de antrenorul emerit Radu Huțan, care a afirmat despre Patzaichin că este cel mai în măsură să-l preia ștafeta, atât la club cât și la lotul reprezentativ!

● Cristian Gațu revine în arenă! Hotărîrea sa, anunțată zilele trecute, este urmarea directă a faptului că handbaliștii n-au onorat promisiunea de a cucerii titlul olimpic în turneul de la Moscova. În această situație, Cristian Gațu, cel care a promis de fapt cucerirea medaliilor olimpice, s-a decis să reîntre în teren, în vederea J.O. de la Los Angeles. Acolo, cu el, vom câștiga, în mod sigur!

ALT. HORIA

Plasind acțiunea filmului în Evul Mediu (1306), regizorul a pierdut din vedere pentru secvența din imagine 8 detalii anacronice. Încercați să le găsiți!

I. C. L. UNIVERSAL BUCUREȘTI

Str. Șelari nr. 3

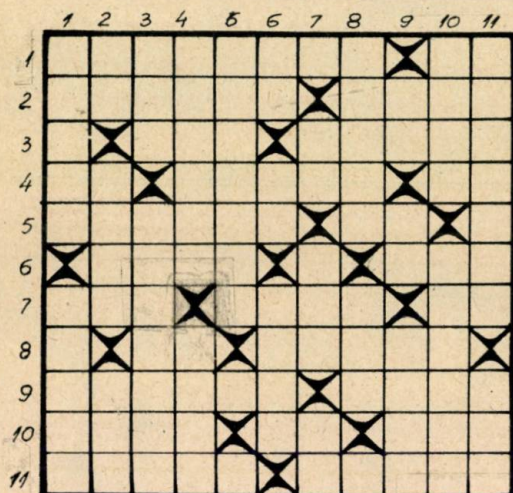

oferă prin magazi-
nele sale

**CONFECȚII
ÎNCĂLȚĂMINTE
GALANTERIE**

LA PESCUIT

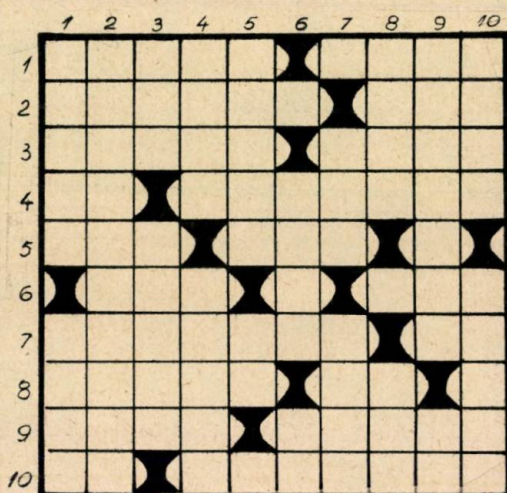

ORIZONTAL : 1) Nume generic, dat peștilor mici, de apă dulce — Urme de fum ! 2) Conducătorul unei echipe de pescari — Pești de apă dulce, asemănători cu nisetrul. 3) Cel „de mare”, este un pește mic cu capul asemănător cu cel al animalului al cărui nume îl poartă — Pescar (reg.). 4) Acum ! — Sos cu care se prepară peștele — Cale ! 5) Pești din Marea Nordului, care parcurg drumuri fără întoarcere, pentru depunerea icrelor — În ripă ! 6) Imensă reședință a peștilor — Populație din Africa 7) Dare (od.) — Pești de mare cu carnea fină, asemănători cu pământul — Coadă de șalău ! 8) Bluze din portul feminin — Domnitorul pescar. 9) A acoperi cu tencuială — Sportul... peștilor. 10) Pământ de baltă — Un băț și un cerc ! — Riu în Nigeria. 11) Împletitură rotundă făcută din nulele împletite cu papură, servind drept capcană pentru pești — Pește galben, având forma unui fus.

VERTICAL : 1) Pește de baltă din familia crapului, foarte căutat de pescari — Spinare de morun sau de nisetrul, sărată și afumată. 2) Acut — A atrage în undiță — Insulă în Marea Mediterană. 3) Nu e pește, dar se pescuiește și el — Pește preparat cu sos de roșii, piper și foi de dafin. 4) Pescar în timpul liber — Ouăle peștilor. 5) Scindură lată folosită la împletitul plaselor pescărești. 6) Începe număratoarea — Mic și fără coadă ! Plase de pescuit. 7) Mai înainte ! — Frînghie lungă și groasă de care atîrnă cîrligele și plutele pescarilor — Începe să ofteze ! 8) Pești răpitori de apă dulce, cu spinările verzui — Conținut liric ! 9) Marcă de motocicletă — Pește — Golf în nordul Mării Egee. 10) Oraș în Franța — A da unui lucru o anumită formă. 11) Unealtă de pescuit, în formă de sac, făcută dintr-o plasă de sîrmă sau de ață — Un pește... slab.

Dictionar : EFE, ONI, ESO, ENOS, UZEL.

HIPO

ORIZONTAL : 1) Zeița protectoare a cailor la gali și la romani, reprezentată călărind un cal și purtînd un corn al abundenței — Meșteșug. 2) Cai înaripați — Localitate în Franța. 3) Grecii din antichitate care în mitologia lor au imaginat, bunăoară, amazoa-nele — Familie de pictori și arhitecți germani (1836—1739). 4) Inimă de poet ! — Regina mitică a neînficatelor amazoa-ne. 5) Stradă mică ! — Riu în U.R.S.S. 6) Numele unei păsări fabuloase uriașe din basmele orientale — O șa ! 7) Harpie iubită de Ze-fir, care a dat naștere celor doi cai : Xantos și Balio, intrați în stăpînirea lui Ahile — Pomadă. 8) Fata din Atena ! — La intrarea în Bacău ! 9) Arșicele puse în joc — Cal bă-trîn, gloabă. 10) Început de iulie ! — Ră-s-puns prompt.

VERTICAL : 1) Făuritorul calului troian, cal introdus de greci în cetatea lui Priam, în urma trădării lui Sinon — Cai târcați. 2) Rege al lapiților, popor războinic din Tes-salia, despre care se spune că ar fi inventat friul și șaua pentru cai. 3) Pictor francez (m. 1913) — Întrecere sportivă în unele re-giuni americane, în care un cow-boy trebuie să călărească și să stăpînească un cal ne-domesticit. 4) Iubită (rar) — Nici cal, nici măgar. 5) Nici cal, nici catir (pl.) — Soarele egiptenilor. 6) Loc pentru vinzări și cumpă-rări — Tudor Popescu. 7) Aceea (pop.) — Rege al Spartei, bunic al Dioscurilor ; unul din aceștia, anume Castor, era foarte indemi-natic în a îmblînzii caii și a-i supune voinței sale. 8) Rege al Troiei ucis de Diomede și Ulise, care i-au furat caii, omorîndu-i și pe aceștia — Numele calului care l-a condus pe ultimul său drum pe Napoleon. 9) Cai învă-țați să meargă într-un anume fel — Usten-silă casnică. 10) Bune de tras — Locul evo-luției cailor dresați.

Dictionar : ERR, ASAM, IIA, GIOI, EBAL, RESO.

**CENTRALA DE
PRELUCRARE A
LEMNULUI • BUCUREȘTI**

vă oferă :

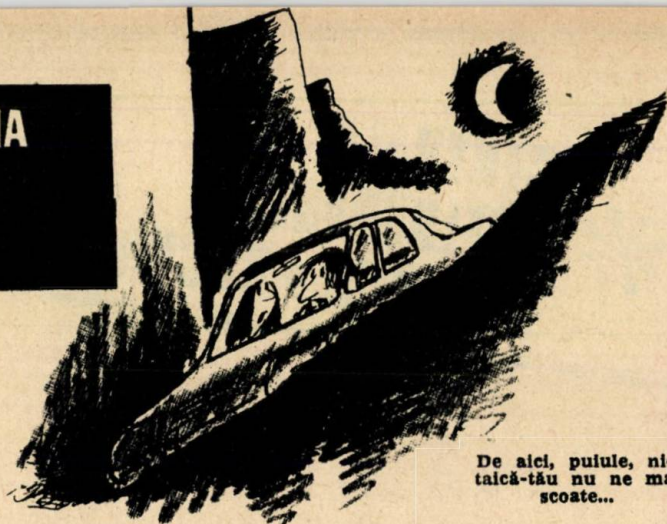
Garnitura NERA

CIVILIZAȚIA RUTIERĂ

Ce știți
despre

De aici, pulule, nici
taică-tău nu ne mai
scoate...

CONDUITA PREVENTIVĂ

În majoritatea cazurilor, conducătorii auto care provoacă accidente se agită cu disperare de ideea că au circulat cu viteză regulamentară, limitată în momentul de față la 60 km/h în localități. Ei bine, ca un prim contra-argument la această falsă scuză, merită să amintim că primul accident de circulație consemnat de istorie s-a produs la o viteză de... 6 km/h.

Ajungem, astfel, la un adevăr care trebuie repetat până la obsesie: cunoașterea și respectarea regulilor de circulație sînt hotărîtoare în evitarea unui accident, dar nu și suficiente. Omul modern, aflat la volan sau în postură de pieton, trebuie să fie pregătit și să știe cum să acționeze atunci cînd un partener de drum primejduiește securitatea traficului. Deci, importantă este nu găsirea vinovatului, ci evitarea accidentului. În această idee a și apărut conceptul de „conduită preventivă”, elaborat și popularizat în țara noastră de lucrarea semnată de gl. m. Valeriu Buzea, col. Victor Beda și col. Gheorghe Ene.

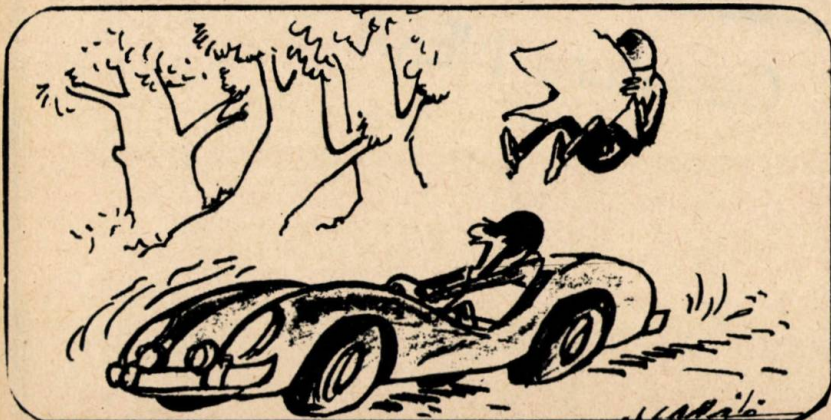
Cum trebuie, așadar, să ne comportăm pe căile rutiere, și, pornind de aici, să clarificăm confuzia care se face între a preveni și a evita. Luînd ca exemplu cazul unui conducător auto care se apropie de o intersecție, văzînd culoarea verde, cel care previne nu apasă pe accelerație, fiind pregătit să oprească în cazul apariției culorii galbene, în vreme ce acela care „evită” procedează invers, mărînd viteza pentru a „prinde” calea liberă și periclitînd siguranța circulației în intersecția respectivă. E drept, regulamentul

prevede că îți poți continua drumul dacă ai fost „prins” de culoarea galbenă a semaforului în intersecție, dar de aici și pînă la a „forța” intrarea în intersecție e un pas mic, legat mult de ceea ce numim conduita preventivă. Să vedem însă în ce constă conduita preventivă.

După o rezumare a autorilor, teoreticieni și practicieni prin excelență, ar fi vorba de trei componente fundamentale: 1. anticiparea situațiilor ce pot genera accidente (prin luarea în considerație a tuturor factorilor și împrejurărilor posibile); 2. evitarea accidentului pe cale de a se produce sau, cel puțin, evitarea angajării în accidentul aflat în curs de comitere; 3. alegerea celei mai bune variante pentru ieșirea dintr-un accident, ce nu a putut fi evitat, cu minimum de consecințe. Cu alte cuvinte, ajunși — și nu vă dorim! — în această situație limită, să ne păstrăm singele rece și să căutăm evitarea ciocnirilor frontale între autovehicule care vin din sens opus, deoarece aceste coliziuni cumulează cel mai înalt grad de energie dinamică.

Conduita preventivă nu admite „scutiri” sau privilegii, nu este condiționată de nivelul de pregătire generală sau de poziția socială, nu își dozează exigențele în funcție de vechimea permisului de conducere sau de calitățile și posibilitățile vehiculului condus.

Așadar, pieton sau automobilist, motociclist sau biciclist, cu toții trebuie să ne însușim nu numai regulile de circulație, ci și normele conduitei preventive, îndreptate spre același scop: evitarea accidentelor!

Ți-am spus să nu desfășori
harta!...

La prima examinare, hai să zic, n-am reușit decât 35 de puncte. La a doua, recunosc, nu mi-a ieșit parcarea, dar la a treia n-am înțeles deloc de ce trebuia să dau prioritate tramvaiului în intersecția aia... nederijată! În sfârșit, acum tot i-am păcălit și, după patru examene, cred că-mi pot permite să merg fără „portocală”, uite-așa îi zic eu, portocală, că lămiile sînt acre. Nuuu, n-o pun dom'le, ce-am căpiat?! Cum te vede agentul de circulație cu ea, cum îți face semn să tragi pe dreapta și începe: semnal stînga, semnal dreapta, faza mică, faza mare, stopurile, frîna de mină, ștergătoarele, covorașele din mașină, ceva tot găsește el și „pac”, îți taie chitanțele! Azi așa, mine așa, devii membru cotizant la „Circulație”. Și toate astea pentru „portocală”, că așa îi zic eu! Da' asta nu e totul! Trebuie să mergi pe dreapta, cu căruțele, să te ții după tractoarele rutiere, să dai ghes la bicicliști! Și nu e bine; crește consumul de benzină și nici n-ai timp să turezi motorul! Uite la mine, la exemplu: portocală? N-am văzut, n-am auzit. Îți vine să crezi că am luat alaltăieri permisul? Nu ești gata să pui pariu că am la activ vreo 200 000 de kilometri?! Fii atent cum îl depășesc pe ăsta cu „Traban-

O PORTOCALĂ

(sau visul urit
al unui proaspăt automobilist)

tu!”. Nu, nu te speria, o iau prin dreapta, că nu se poate altfel. Nu știi că n-ai voie să mergi pe contra-sens?! Ei, ți-a plăcut? Păi pun eu Dacia mea cu plasticul ăla?! Luna viitoare mă înscriu la raliuri dom'le, am visuri mari. Nu mergi cu mine duminică pînă la Oradea? Luni dimineată sîntem înapoi, la slujbă! Facem o excursie pe cîste. 7 ore dus, 7 ore-ntors și restul, ardem o pălincă, la mama ei! Ce zici? Nu-ți suride?... Uite că s-annoptat. Stai că aprind farurile. Să vezi cum îl electrocutez pe ăla din față! Am halogene „Cibie”, azi le-am pus. Se face lumină ca ziua, da' ce zic eu, ca în studioul foto! Ți-a plăcut? Ai văzut cum a frînat?! Cum, cobori aici? Păi ziceai că mergi pînă în Drumul Taberei! În fine, cum vrei, eu voiam să-ți arăt Bucureștiul noaptea!...

Visul meu e să alerg la raliu!

...A doua zi, prietenul meu, automobilistul, era cătrănit rău. Îi suspendaseră permisul pentru două luni. Și de-abia îl luase. Va amîna înscrierea la raliu cu citva timp, cam atît cît vor dura reparațiile mașinii, că nu e treabă simplă să schimbi o caroserie întreagă!

La volan, în sezonul rece...

● Pentru cei care au obținut permisul de conducere în ultimele luni, este de preferat ca mașina să fie folosită cît mai puțin, pe de o parte pentru că experiența lor este extrem de redusă la volan, și pe de alta, pentru că în condiții de suprafață carosabilă alunecoasă se conduce mult mai greu. Așadar, ori puneți mașina la conservat, pînă la primăvară, ori faceți drumuri scurte, alegînd artere cît mai puțin circulăte!

● Starea tehnică a mașinii este hotărîtoare în abordarea sezonului rece pe patru roți! Să vedem ce trebuie să ne preocupe în primul rînd. Gradul de uzură a cauciucurilor constituie un test preliminar, în caz că striurile pneurilor au ajuns greu de definit impunîndu-se înlocuirea anvelopelor cu altele noi, care reduc din posibilitatea producerii derapajelor. Controlul direcției și al funcționării frinelor (inclusiv cea de mină) sînt alte verificări obligatorii, după care vine rîndul ștergătoarelor de parbriz, al luminilor și al instalației de încălzire din interiorul mașinii. Vă recomandăm montarea unui circuit de dezaburire pe geamul din spate, pentru că, în lipsa lui, vă veți confrunta deseori cu situații neplăcute.

● Cum se lese dintr-un derapaj? Iată o întrebare la care puțini pot răspunde și infinit mai puțini pot oferi o replică practică. De cele mai multe ori, tinerii automobilisti care au ignorat recomandările de mai sus, trezindu-se într-un derapaj, se pierd, nemaiștiind ce au de făcut. În această situație, a derapajului, primul lucru care trebuie făcut este ridicarea piciorului de pe accelerație și nu frînarea, cum se procedează, din păcate, frecvent. Frîna nu face altceva decît să alimenteze derapajul! Așadar, după încetarea accelerației, manevrăm ușor volanul în spre partea în care a alunecat mașina și nu în sens invers. Apoi, după reluarea direcției corecte, accelerăm la fel de ușor și ne reluăm... pulsul normal!

● Odată cu venirea intemperiilor, șoselele sînt tot mai greu accesibile pentru un conducător auto fără experiență îndelungată. Iată de ce vă recomandăm să preferați excursiile la munte cu... trenul sau cu autocarele B.T.T. Ar fi aproape la fel de comod și, oricum, fără riscuri!

HORIA ALEXANDRESCU

Caricaturi de MATTY
după Buletinul „Auto-Kart” al A.C.R.

PENTRU TIMPUL DUMNEAVOASTRĂ LIBER

În zone colinare, la munte sau la mare ?

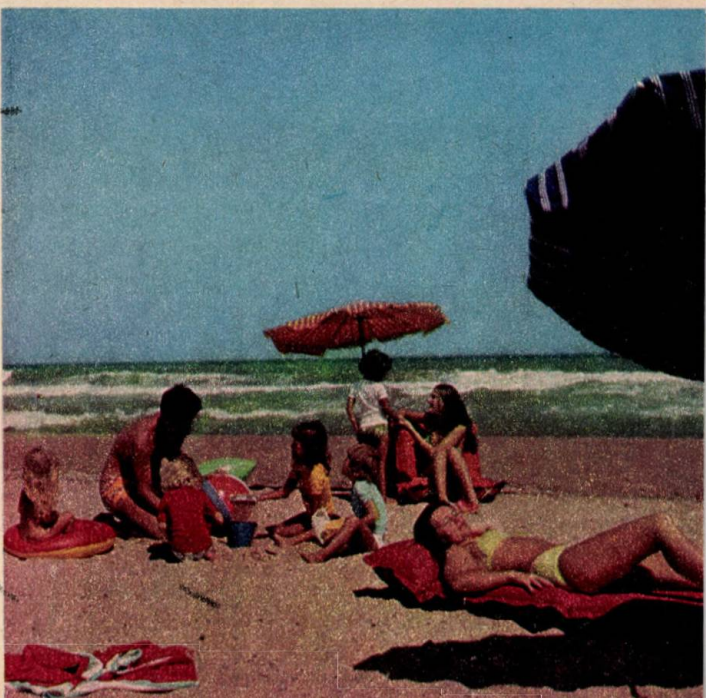
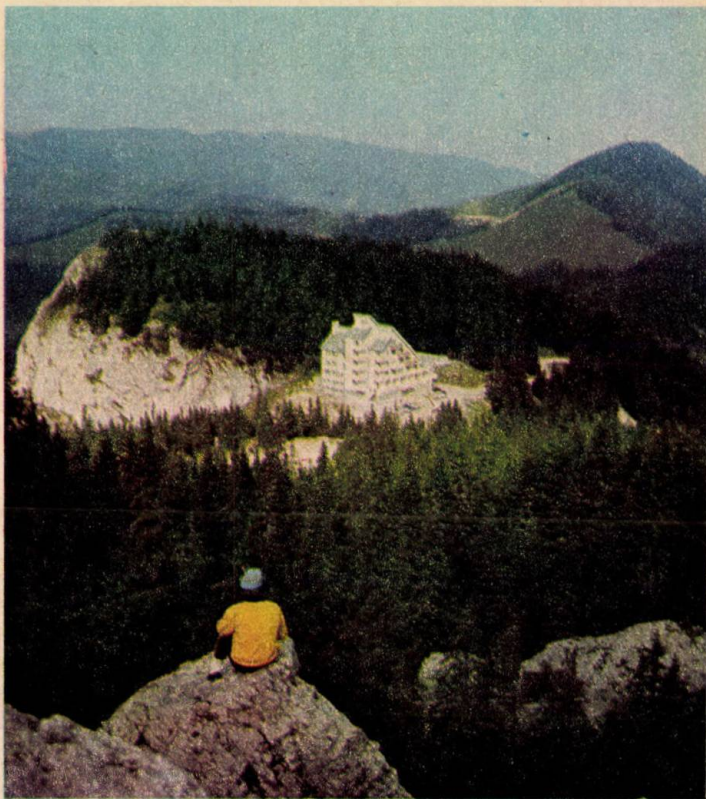
Eterna întrebare
Își găsește rezolvare
la filialele Întreprinderii de Tur-
rism, Hoteluri și Restaurante
București,

- TRATAMENT,
- ODIHNĂ,
- MINIVACANȚE,
- TABERE ȘCOLARE,
- CANTONAMENTE SPORTIVE,
- ÎNTILNIRI PROFESIONALE,
- FESTINURI COLEGIALE,

în toate stațiunile balneoclima-
tice din țară... sau în capitală.

Rețineți șase adrese :

- Str. Mendeleev nr. 14 telefon
nr. 59 37 60
 - Bd. Republicii nr. 68, telefon
nr. 14 08 00
 - Bd. 1848 nr. 4, telefon nr.
13 75 33
 - Bd. N. Bălcescu nr. 35, telefon
nr. 15 74 11
 - Cal. Griviței nr. 138, telefon
nr. 18 02 37
 - Cal. Moșilor, bloc 55 vis a vis
de Bucur-Obor
- și au un singur program :
zilnic de la 8,00 la 20,00

ÎN MIJLOCUL NATURII DE VINERI DE LA PRÎNZ PÎNĂ DUMINICĂ SEARA MIȘCARE, SPORT, CUNOAȘTERE

● Oficiile județene de turism au pregătit programe turistice speciale, variate și atractive pentru oamenii muncii care au trecut la săptămîna de lucru redusă.

● Pentru elevi o excursie la cabanele din munți sau la locurile de însemnătate istorică, social-culturală și economică va căpăta, desigur, noi dimensiuni.

Este important de reținut că organizatorii de turism vă stau la dispoziție cu sugestii sau propuneri pentru orice traseu turistic preferat de dv. Grupurile organizate care fac excursii la cabane și în stațiuni, în cazul în care sînt compuse din mai mult de 15 turiști beneficiază de o reducere, la transportul pe C.F.R. de 25%.

● Pentru înscrieri și informații suplimentare, adresați-vă tuturor agențiilor, filialelor și punctelor de valorificare ale oficiilor județene de turism din întreaga țară.

În clișeu : Cabana „Clăbucet-Sosire” din stațiunea turistică Predeal.

TINEREȚEA — VÎRSTA VIETII ECHILIBRATE

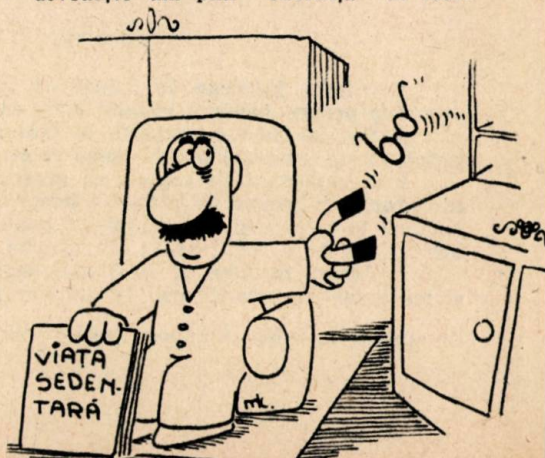
Sănătatea înseamnă, așa cum o definește Organizația Mondială a Sănătății, bunăstarea fizică, psihică și socio-economică a individului. Pentru obținerea și ocrotirea acestui „patrimoniu” vital este necesar, mai ales la vârsta adolescenței și tineretii, să respectăm un mod rațional de viață, un fel sănătos de a trăi. Elementele esențiale ale acestuia sînt: o alimentație echilibrată, o activitate fizică adecvată, un mod corect de organizare a muncii și a timpului liber, evitarea situațiilor care provoacă bolile infecțioase (măsurii preventive igienico-sanitare) depistarea precoce și tratamentul adecvat al îmbolnăvirilor.

Mișcarea — izvor de sănătate

IN AER LIBER

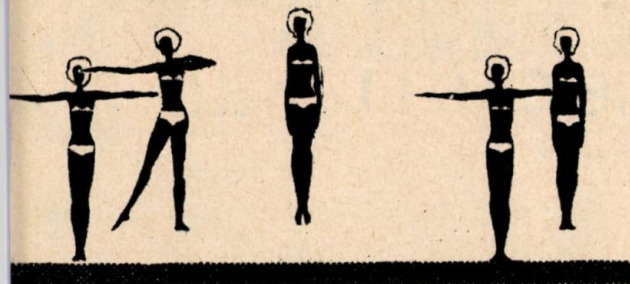
Dintre căile de refacere a organismului după depunerea unei activități, alterarea efortului fizic-intelectual este esențială. Mișcarea în aer liber este principalul medicament, simplu și accesibil, menit să contribuie la creșterea capacității fizice și funcționale a organismului. Unul din mijloacele de menținere a sănătății, de prevenire a îmbolnăvirilor la vârsta tineretii este mersul pe jos, cel puțin o oră pe zi, într-un ritm destul de vioi, ceea ce determină o tonificare și o creștere a mobilității articulațiilor, fortifierea mușchilor. Mușchii, oasele, tendoanele, ligamentele sînt influențate favorabil. În timpul mersului trebuie să știm să respirăm, să ne reglăm un ritm convenabil. Efectul direct va fi echilibrul neuro-psihic, de liniștire, de refacere și tonifiere. Se recomandă fie dimineata, fie seara. **Alergarea** in tempo moderat, cu accelerări din distanță în distanță, urmate de mers liniștit este o modalitate de menținere a sănătății, cu efect asupra tonusului muscular și nervos, asupra organelor vitale. Pauzele se vor face din mers, cu exerciții de calmare a respirației, în care accentul se va pune pe expirul prelungit. Într-o oră de alergare se pot pierde pînă la 400 kcal, iar frecvența cardiacă ajunge pînă la 130—140 pulsații pe minut. Mersul pe bicicletă, formă superioară de efort accesibilă tuturor vîrstelor, utilizat tot mai des pentru deplasarea la

locul de muncă, pentru agrement și destindere. Acest mijloc plăcut de recreere și întreținere a sănătății necesită un efort fizic sporit, consumul caloric fiind de 400—500 kcal/oră de pedalat. **Inotul**, activitatea sportivă cea mai completă, influențează aproape toate segmentele și funcțiile corpului. El solicită și antrenează funcția cardiorespiratorie, activează circulația sîngelui, tonifică musculatura și dezvoltă mobilitatea articulațiilor. Sedințele de inot, 2—3 pe săptămînă sau zilnic în perioada verii, în vacanță, concediu trebuie să fie de numai 45—60 minute, (cu o încălzire de 10 minute pe uscat). **Turismul**, forma cea mai simplă de mișcare în aer liber, își dovedește din plin eficiența în toate

sezoanele. Recomandat tuturor virstelor el are meritul de a pune in mişcare pe lângă aparatul locomotor (oase, muşchi, articulaţii) şi marile funcţii (circulatorie şi respiratorie). În timpul mersului, datorită lucrului muscular intens, creşte nevoia acestora de oxigen. În consecinţă, plămînii vor respira mai repede şi mai adinc preluind oxigenul din aer. Inima va avea un număr mai mare de bătăi pe minut şi-şi va îmbunătăţi cantitatea de sînge pe care-l trimite organismului cu fiecare bătaie. Pentru că tinărului îi stă bine cu... drumeţia, în mijlocul generoasei naturi nu va simţi oboseala. După escapadele în mijlocul pădurii, pe munte, pe dealuri somnul va fi mai reconfortant, mai profund, starea de bună dispoziţie se va instala după binemeritata odihnă. Cîştigul datorat drumeţiilor este incalculabil.

GINNASTICA LA DOMICILIU

Una dintre cele mai vechi forme de mişcare cunoscută este gimnastica, derivată din mişcările cele mai naturale ale individului, pe care le face zilnic în funcţie de amplitudinea pe care necesităţile vieţii o cer. Se cunosc mai multe feluri de gimnastică: sportivă, ritmică, medicală, articulară, respiratorie, abdominală. Gimnastica se poate face cu aparatul şi materiale de specialitate, în săli special amenajate, dar un anumit gen de gimnastică se poate practica şi în lipsa totală a aparatului. După cum ştiinţa medicală dovedeşte, unul din elementele de terapie naturală, simplu, economic şi accesibil tuturor virstelor, dar mai ales celor tineri îl reprezintă pentru sănătatea noastră gimnastica la domiciliu, care previne şi combate influenţa nocivă a sedentarismului. Exerciţiile fizice trebuie să se desfăşoare în încăperi curate şi aerisite, îmbrăcămintea să fie uşoară, ast-

fel ca pielea să intre în contact direct cu aerul. Imediat după trezirea din somn se vor face mişcări de întindere a membrilor, mişcări de respiraţie. Aceste prime mişcări vor fi secundate de mersul în pas vîoi prin cameră. Dacă spaţiul permite se pot face şi uşoare alergări. Apoi din poziţia stînd cu picioarele depărtate, se fac rotiri de braţe, de cap, de gît, de trunchi în toate sensurile, la început cu amplitudine moderată, iar pe măsură ce se încălzeşte organismul, cu mişcări din ce în ce mai ample, simţind anumite tracţiuni în articulaţii. Folosind scaunele, divanul, fotoliile se vor face mişcări pentru picioare, abdomen, musculatura spatelui. Din poziţie sezînd se pot executa rotiri de trunchi, aplecări de pe un picior pe altul, cu prinderea gleznei şi tracţiuni spre virful piciorului. Din poziţia culcat pe spate sau pe burtă se fac exerciţii pentru tonifierea musculaturii abdominale şi a spatelui. Se fac apoi cîteva flotări pe mini, flectări ale picioarelor şi se încheie cu o uşoară alergare. Între fiecare repriză de exerciţii se vor face mişcări de respiraţie cu accent pe expirul exploziv, care au o importanţă deosebită deoarece readuc ritmul respirator la normal şi oxigenează corespunzător întregul organism. Tot programul nu va depăşi 10—15 minute zilnic. Odată încheiate exerciţiile, urmează duşul, care după efort, reprezintă forma cea mai indicată pentru o bună „gimnastică a circulaţiei periferice a sîngelui”. Duşurile sînt la început calde, apoi răcite progresiv, pînă la cîteva secunde de jeturi reci.

GINNASTICA ÎN PRODUCŢIE

În timpul activităţii de producţie, al orelor de şcoală, corpul este obligat să lucreze în anumite poziţii mai mult sau mai puţin fiziologice ajungîndu-se după un anumit timp la instalarea unei stări de oboseală. Insuşi procesul muncii fizice şi intelectuale produce acumulări de oboseală chiar de la fragedă vîrstă, care duc la scăderea atenţiei, a randamentului în activitatea de zi cu zi. Desigur, alcătuirea programelor este în funcţie de specificul muncii, dar efectele rămîn aceleaşi: previne instalarea deformărilor profesionale (în special ale coloanei), odihneşte creierul, ameliorînd randamentul gîndirii, rededeaptă atenţia; tonifică organismul; creşte capacitatea de recuperare de după efort, reduce numărul accidentelor şi îmbolnăvirilor; sporeşte capacitatea de muncă, menţine vigoarea şi sănătatea.

Doi oameni de afaceri scoţieni călătoresc cu avionul peste Atlantic. Deodată, din cabina pilotului ies flăcări şi avionul începe să cadă spre apă.

— Aoleu, avionul ăsta o să se prăbuşească, spune scîncînd unul din ei.

— Ei, lasă nu te descuraja, zice celălalt. Doar ştii bine că noi nu avem acţiuni la compania asta.

Copiii unor staruri de cinema de la Hollywood vor să se joace de-a părinţii.

— Imposibil, zice unul dintre ei. Nu sîntem decît noi doi. Cine o să fie avocatul în momentul divorţului?

★

Jim intră într-o berărie.

— Dă-mi, te rog, o bere.

GLANCE

Trebuie să-mi aştept aici nevasta.

— Brună sau blondă?

— Habar n-am, abia a intrat la coafor.

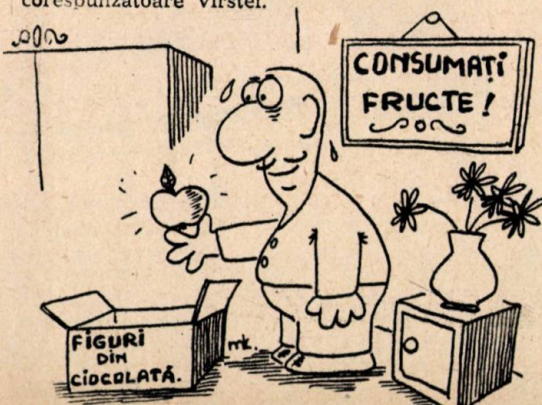
PRIN ECONOMIE, CASEI TEMELIE

Pentru O ALIMENTAȚIE RAȚIONALĂ

Se cunoaște faptul că alimentația reprezintă condiția esențială pentru existența vieții. Aportul alimentar furnizează organismului uman energie și factori nutritivi care îi sînt absolut necesari pentru asigurarea echilibrului nutrițional necesar vieții. În perioada de adolescență perioadă de trecere de la copilărie la starea de adult – dezvoltarea fizică se face rapid, la fel și cea endocrină și intelectuală. Alimentația va trebui să aibă un aport caloric mai crescut, respectiv 2900 cal/zi între 13–15 ani, 3100 cal/zi între 16–19 ani la băieți, iar 2500 cal/zi la fete 13–19 ani. Rația alimentară va fi echilibrată, conținând proteine în proporție de 13 la sută, grăsimi 31–32 la sută, glucide 55–56 la sută din valoarea calorică zilnică globală.

În alimentație, un rol de seamă au proteinele de origine vegetală ce provin din cereale, legume și fructe. Proporțiile optime pentru grupele de alimente dintr-o rație alimentară sînt: carne și produse din carne 4–8 la sută; laptele și derivatele sale 3–35 la sută; ouă 3–4 la sută; grăsimi 12–17 la sută; cereale și derivate 25–45 la sută; legume și fructe 17–18 la sută; zahăr și produse zaharoase 7–8 la sută. Alimentația rațională a tinărului trebuie să fie suficientă caloric și din punct de vedere al factorilor nutritivi, fără exces de făinoase, mezeluri, conserve. Se interzice consumul de condimente iuți. Alimentele se vor servi în 4–5 mese/zi la ore fixe. Caloriile se vor repartiza astfel: 15–20 la sută mese de dimineață; 35–40 la sută la prînz și 5–19 la sută la gustarea de la ora 10,30 și la 17, iar restul la masa de seară. Deci, micul dejun va fi consistent, avînd în vedere solicitările din prima parte a zilei, iar seara masa va fi mai puțin copioasă. Alimentația tinărului va cuprinde aproximativ 180–200 g carne, 400 ml lapte, 30–40 g brînzetur, 30–40 g ouă, 25–30 g grăsimi animale, 280–450 g piine, 40–50 g făinoase, 200 g cartofi, 200–400 g legume, 300–350 g fructe. După cum se constată, în vederea realizării unui echilibru al factorilor nutritivi necesari organismului sînt stabilite normative științifice fundamentate de calcul al rației calorice. Materializarea alimentației raționale la vârsta tineretii se realizează prin menținerea greutății corespunzătoare vârstei.

SFATURI PRACTICE MEDICALE

(pînă la venirea medicului)

● ARSURILE

Foarte frecvente, ele sînt produse de căldura care acționează sub diverse forme – flacără, lichide fierbinți, vapori, substanțe chimice caustice, corpuri metalice supraincälzite etc. Arsurile de gradul I și II pot fi rezolvate la domiciliu. În cele din primul grad, care constau în înroșirea dureroasă a pielii, expunerea zonelor afectate la un jet de apă rece în mod repetat contribuie la încetarea durerii. Leziunea pielii se vindecă repede, chiar fără tratament. Arsurile datorate razelor soarelui sînt și ele arsuri de gradul I. Pe zonele arse nu se vor aplica unguente, ci o pudră neutră, de preferință talc. Arsurile de gradul II sînt mai puternice și produc fliclene (bășici). Nu le spargeți, deoarece există pericolul de suprainfecție. Apa rece poate împiedica formarea lor. Dacă totuși s-au constituit se pune deasupra o compresă sterilă uscată, apoi vată și se pansează. Vindecarea survine spontan.

● ENTORSELE

Deși se caracterizează prin dureri de diferite intensități, membrul respectiv poate fi totuși mișcat. Dar după un timp, articulația se tumefiază și doare și mai mult. Mina sau piciorul se vor pune în repaos, iar compresele reci vor alina durerea.

● LUXAȚIILE

Prezintă o mai mare gravitate decît entorsele. Se recunoaște după poziția vicioasă a articulațiilor afectate, care diferă în mod vizibil de cea a membrului sănătos. Regiunea respectivă este deformată, durerea este puternică și nu se pot efectua mișcările active obișnuite. Membrul afectat va trebui imobilizat. Consultați medicul.

● RĂNILE

Tratamentul local al plăgilor relativ minore, produse accidental se face prin pansamente. Pielea din jurul plăgii se dezinfectează cu tinctură de iod sau spirt medicinal, dinspre rană spre periferie. Plaga propriu-zisă se spală cu apă oxigenată (8–10 tablete Perogen la 1 litru de apă) sau soluție de rivanol de 1 la sută. Se șterge cu tampon uscat pielea din jurul plăgii, apoi se aplică pansamentul.

Turismul pentru tineret

VĂ INVITĂM ÎN STAȚIUNILE B.T.T.

Cucerindu-și de mulți ani un binemeritat renume în rindul tineretului, căruia îi oferă zi de zi mereu mai variate și mai atractive posibilități de odihnă și relaxare, Biroul de turism pentru tineret pregătește și pentru anul 1981 o serie întreagă de noutăți, cu care să vă îndeplinească în stațiunile sale de la munte și de la mare. Vă propunem, deci, să porniți împreună cu noi, deocamdată numai pe aceste file de almanah, dar miine cu trenul sau cu autocarul prin câteva dintre cele mai frumoase baze turistice ale tineretului, pe care ne-am propus să vi le prezentăm recomandându-vă și anotimpurile cele mai bune pentru a le vizita.

BUȘTENI

Situat la 900 de metri altitudine, Complexul turistic pentru tineret de la Bușteni oferă posibilități largi pentru petrecerea concediului sau a vacanței, ca și a unui plăcut sfârșit de săptămână. Aflat la o distanță de 135 km de București și la numai 35 km de Brașov, complexul de la Bușteni se află amplasat în chiar centrul stațiunii, având o capacitate de 150 de locuri, cu camere confortabile, club, discotecă, o cantină-restaurant, terenuri sportive, pirtii de schi și patinoar natural. Cum muntele este la fel de frumos vara și iarna, primăvara ca și toamna, nu vă rămine decât să alegeți momentul dorit pentru a poposi la Complexul B.T.T. de la Bușteni, iar când sosiți acolo, amintiți-vă că aveți la îndemână numeroase trasee pentru drumeții sau excursii, dintre care vă recomandăm: Muzeul și Cheile Doftanei, Muzeul de artă populară din Breaza, Palatul Bibescu de la Poșada, casele memoriale „Cezar Petrescu” (la Bușteni) și „Nicolae Grigorescu” (la Cîmpina), rezervațiile naturale Cheile Peștera, Cheile Urșilor, Valea și Virful Jepilor, Peștera Ialomița. Dacă doriți să urcați pe munte, Bucegii vă oferă binecunoscutele stînci „Babele”, „Colții Morarului”, „Sfinxul” și monumentul eroilor de pe Caraiman. În drum, nenumărate cabane, dintre care le amintim pe acelea de la Poiana Stînii, Virful cu Dor, Gura Dîham și Poiana Izvoarelor vă vor îndeplini și ele cu un ceai cald și un cabanier plin de voie bună !

PÎRIUL RECE

Situat pe DN 73 A, la numai 6 km de Predeal, în cadrul superb al Munților Bîrsei, Complexul turistic pentru tineret de la Pîriul Rece (1067 m altitudine) este deschis tot anul și se află la răscrucea unor drumuri și poteci turistice. De aici puteți porni spre Castelul Bran, spre Peștera cu Iliieci, spre Cheile Moieciului sau spre Valea Cetății de la Rîșnov. La fel de bine, puteți merge la Predeal, pe pirtia de schi de la Clăbucet, ca și la Brașov.

Complexul, alcătuit din mai multe vile și hoteluri, are o capacitate de aproape 250 de locuri, punînd la dispoziția celor veniți aici activități de club, seri de dans la discotecă, numeroase materiale sportive. Un restaurant modern, cu o arhitectură rustică și o bucătărie excelentă, dublată de serviciul ireproșabil, vă vor asigura zile de neuitat într-un loc liniștit și pitoresc, pe care veți dori întotdeauna să-l revedeți.

DELTA DUNĂRII

Pentru viitoarea vacanță de vară vă propunem un splendid itinerar pe drumurile de apă ale Deltei Dunării. Veți porni din Tulcea cu șalupe rapide, cu pontoane-dormitor sau cu nava-dormitor „3100”, cu bărci remorcate sau, pur și simplu, cu bărci cu rame, dacă vă încumetați ! Călătoria, presărată cu delicioasele

meșe pescărești, vă va purta prin vegetația luxuriantă a Deltei, printre ghioluri, plauri plutitori și finețe inundabile, oferindu-vă la fiecare milă peisaje neasemuit de frumoase. Veți locui sau veți poposi la punctele fixe ale B.T.T. de la Roșu, Caraorman sau Matia, unde vă așteaptă un confort excelent și o ambianță tinerească. La Roșu, spre exemplu, nu veți fi lipsiți de serile petrecute în discotecă, de concursurile de pescuit și de palpitantele întreceri sportive. Plaja, inotul și focurile de tabără sînt și ele o prezentă obișnuită, completîndu-vă zilele de odihnă în mod fericit.

IZVORUL MUREȘULUI

Se află între Miercurea Ciuc și Gheorghieni, la o altitudine de 860 m, aproape de locul de obîrșie al Mureșului, înconjurat de Munții Harghita, Hășmașul Mare, Depresiunea Ciuc și Depresiunea Gheorghienilor.

Peisajul pitoresc, clima plăcută, aerul ozonat și bogat în aerosoli rășinoși, ca și numeroasele obiective turistice din împrejurimi constituie motive suficiente pentru a vă trezi interesul. Complexul de la Izvorul Mureșului, cu o capacitate de 446 de locuri, dintre care 233 sînt permanente, dispune, la rîndul său, de o mare sală de club, bibliotecă, sală de conferințe, teatru și cinematograf, cofetărie, terenuri de sport și o excelentă pirtie de

schii, pe care s-au desfășurat pînă acum două etape ale acțiunii turistice-distractive „Serbările Zăpezii”.

Aflați la Izvorul Mureșului, puteți porni spre Băile Tușnad, Lacul Sfînta Ana, Cheile Bicazului sau Lacul Roșu, fiecare dintre ele la fel de atrăgătoare.

COSTINEȘTI

Oare ce recomandări mai sînt necesare pentru această veritabilă perla a litoralului românesc, care concurează de la egal la egal cu Mamaia ? Pe tot timpul sezonului cald, tineri din toate colțurile țării și din lumea întreagă vin să guste aici din frumusețea peisajului marin, din plăcerea vacanțelor tinerești pe care Costineștiul le-a făcut renumite. Cum, însă, vă propunem un Costinești inedit, în extra-sezon, notăm că hotelul său, dotat cu tot confortul necesar, primește oaspeți și în zilele anotimpurilor reci, cînd veți găsi la malul Mării Negre tihna unei biblioteci, a unei săli de club, plăcerea unei muzici bune și serviciul prompt într-un restaurant de prima mînă. O echipă de sportivi își poate efectua aici perioade de pregătire, terenurile de sport și nisipul plajei oferind condiții ideale de antrenament. La fel de bine, Costineștiul poate găzdui simpozioane, sesiuni de comunicări, sala de conferințe de la parterul hotelului fiind dotată cu tot ceea ce este necesar.

Situați între Cîmpia Crișurilor, Depresiunea Transilvaniei, Valea Someșului și Valea Mureșului, Munții Apuseni se întind pe o suprafață de aproximativ 20 000 km. Centrul lor turistic este plasat în zona nord-vestică, delimitată de izvoarele Crișului Repede, Arieșului Mare, Arieșului Mic, Depresiunea Belușului și Cîmpia Someșană, zonă în care se detașează masivele muntoase Bihor și Vlădeasa. Concentrînd înălțimile cele mai mari — 1836 m în Vf. Vlădeasa și 1848 m Vf. Curcubăta Mare — fenomenele carstice cele mai spectaculoase, această zonă s-a impus cu precădere în turismul pentru tineret.

CABANE

TABĂRA B.T.T. PADIȘ — altitudine 1 108 m; căsuțe de vacanță, cu o capacitate de 100 locuri; cantină, bufet, lumină electrică; acces auto prin comuna Pietroasa (22 km) sau Răchițele (51 km). Tabăra funcționează în perioada 15 iunie—1 septembrie, în restul anului putîndu-se poposi la Cabana Padiș, aflată nu departe, la o altitudine de 1 280 m.

CABANA VLĂDEASA — altitudine 1 430 m; capacitate — 34 locuri și teren pentru corturile proprii; pîrtii de schi pentru începători și avansați. Acces prin Valea Drăganului (Gura Zirnii — potecă marcată, 4 ore).

CABANA SCĂRIȘOARA — altitudine 1 108 m; capacitate — 57 locuri; acces auto prin comuna Girda, DN 75 — ramificație drum forestier de piatră — 8—9 ore.

LOCURI PENTRU TABERE DE CORTURI

Pentru instalarea unei tabere de corturi, alegeți locuri care să îndeplinească următoarele condiții: apă potabilă și lemne de foc în apropiere, suprafață adecvată, la distanță față de pădure, pentru evitarea incendiilor, apropiere de cabane sau de alte așezări locuite permanent, pentru aprovizionare și posibilități pentru excursii zilnice. În Munții Apuseni, Bihor-Vlădeasa, Biroul de turism pentru tineret vă recomandă următoarele locuri ideale pentru taberele de corturi: Zona Padiș, Zona Stîna de Vale, Zona Poiana Ponorului, Zona Vlădeasa, „Între munți”, Zona Valea Drăganului-Lunca Vișagului-Gura Zirnii, Valea Arieșului.

ZONE PENTRU SCHI

Pentru turismul de iarnă, în aceeași zonă montană, menționăm că majoritatea traseelor care fac legătura între cabane sînt marcate și pot fi parcurse cu schiurile, traseele în circuit avînd ca obiective Cetățile Ponorului, Rădesei și Cheile Galbenei. În zona sudică, masivul Biharia permite drumeții pe schiuri pentru avansați. De asemenea, puteți schia și în zona Muntelui Găina. Iată acum și zone diferențiate, optime pentru practicarea schiului, ca și a săniușului:

Zona Stațiunii Stîna de Vale — pîrtii pentru începători și avansați, sub Vf. Polenii — zone defrișate — diferență de nivel 400 m. Nu există mijloace mecanice.

Zona Cabanei Vlădeasa — pîrtii pentru începători și avansați, pîrtii pentru schiuri de fond; din creasta Vlădesiei, pîrtii pentru avansați.

Zona Cabanei Padiș — pîrtii pentru începători și pentru schiurile de fond.

SFATURI PENTRU TURISMUL MONTAN

■ Orice excursie la munte trebuie făcută într-un grup, mai restrîns sau mai larg, dar care e bine să reunească persoane de vîrstă apropiată, preocupări și gusturi asemănătoare, ca și o pregătire fizică aflată relativ la același nivel.

■ Înainte de a porni, documentați-vă riguros în privința traseului, consultînd o hartă, și desemnați un conducător al grupului, împreună cu care veți stabili itinerarul și etapele de mers.

■ Echipamentul se compune din îmbrăcăminte ușoară și adecvată anotimpului, un rucsac, medicamente, lanternă, aparat de fotografiat, ochelari de soare, veselă și cele necesare toaletei zilnice.

■ Mergeți în „șir indian”, la o distanță

de 2—3 m unul de celălalt. Pasul trebuie să fie relaxat, sincronizat perfect cu respirația, care nu se face pe gură. Călcați pe toată talpa, iar potecile mai abrupte atacați-le cu mers șerpuit.

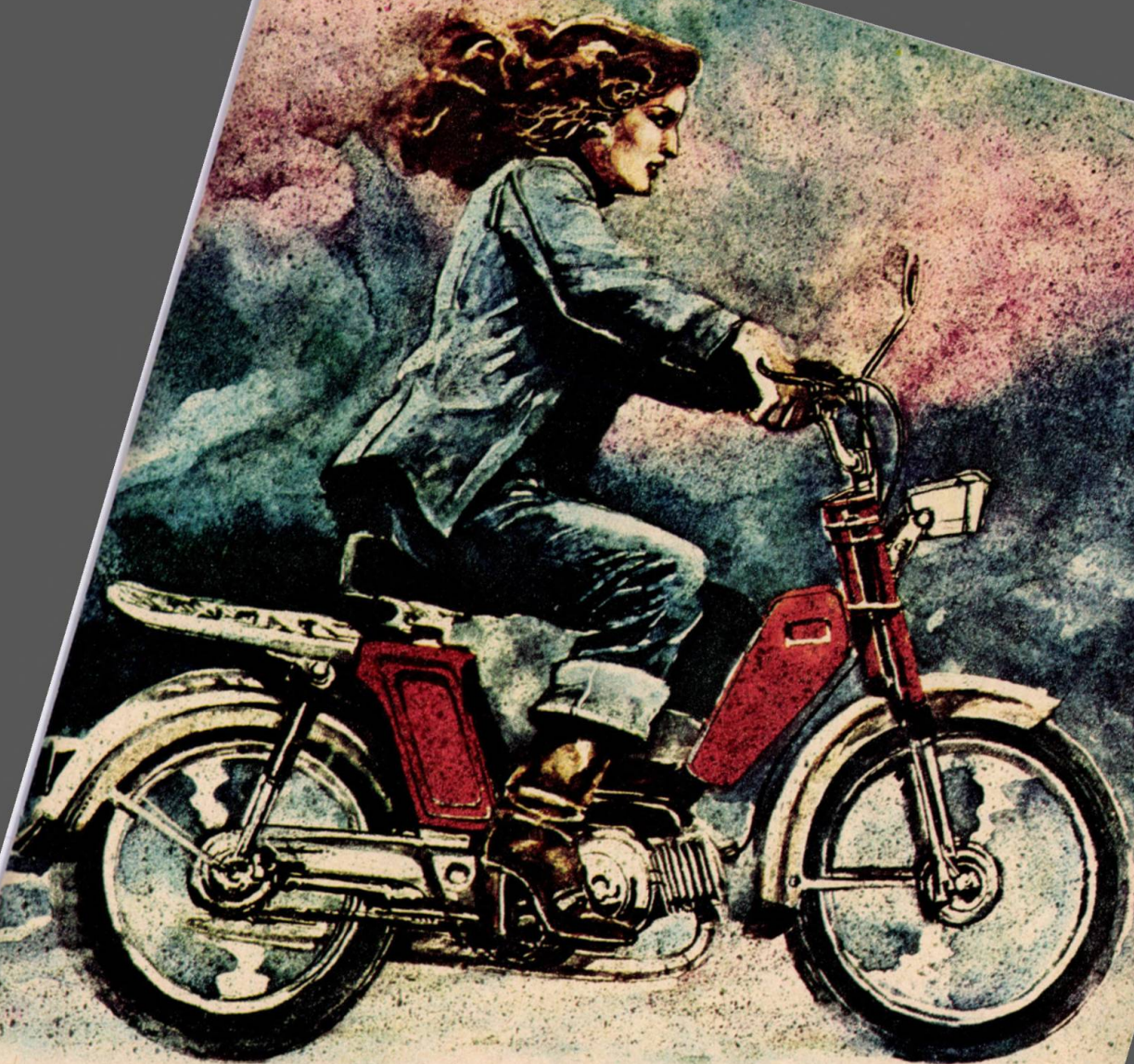
■ Evitați consumul exagerat de apă și cafea, abandonați ideea fumatului și nu vă gîndiți la alcool. Dintr-un alimente pe care le-ați luat în rucsac, să nu lipsească zahărul, lămiile, brînză, carnea afumată și slămina.

■ Nu călătoriți noaptea, aprindeți focuri numai în locurile unde acest lucru este permis, nu vă scîldați în lacurile alpine și fiți deosebit de atenți la funiculară, la cablurile rețelelor electrice, la stabilitatea balustradelor, podețelor și scărilor.

TINERI ȘI TINERE!

Pentru a participa la excursiile și taberele organizate în Munții Apuseni, ca și în celelalte stațiuni și puncte turistice ale B.T.T., de pe tot cuprinsul țării, adresați-vă agențiilor județene B.T.T., cercurilor de turism ale organizațiilor U.T.C. din întreprinderi, instituții, școli și comune, comisiilor de turism ale asociațiilor studenților comuniști.

Grupaj realizat de HORIA ALEXANDRESCU cu sprijinul Biroului de turism pentru tineret

motoreta MINI MOBRA

MINI MOBRA, un vehicul economic prin excelență !

Cu MINI-MOBRA, puteți face atât drumurile zilnice cit și micile excursii de sâmbătă și duminică.

Datorită ambrelajului centrifugat, trecerea de la o viteză la alta se realizează automat.

Iată celelalte caracteristici tehnice ale motoretei MINI-MOBRA

- autonomie de deplasare minimum 220 km ;
- viteză maximă 40 km/oră ;
- consum de carburant 1,8 l/100 km ;
- greutate — 45 kg

La prețul de 4900 lei, MINI-MOBRA este pusă în vânzare de toate magazinele și raioanele specializate ale COMERTULUI DE STAT ;

REȚINEȚI ! Motoreta MINI-MOBRA poate fi utilizată și ca bicicletă !

Arhiva sentimentală a „Scînteii tineretului“

N. SIMIONESCU

Frumoasă vreme, frumoasă muncă!

Pentru mine, etapa „Scînteia tineretului“ reprezintă bucată de viață cea mai dinamică, mai palpitantă, mai diversă, cuprinzînd esența autobiografiei mele.

A fost un fel de „ieșire“ în lume; în lumea complexă a marilor transformări, a marilor angajări.

A fost un fel de abecedar esențial al profesiei.

A fost perioada încheierii celor mai trainice și plăcute legături de colegialitate.

Am avut șansa ca, încă de la începuturile activității mele în presă, la cirna ziarului să se afle, succesiv, doi gazetari care, pe planuri diferite, mi-au servit ca exemplu. Unul — publicist talentat care, profund convins de necesitatea înnoirilor, a răsturnat tipare vechi, îmbicsite, investind încredere în cei mulți și mai mărunți. Celălalt — aspru și exigent, plin de idei, inițiator al unor îmbunătățiri de conținut și de formă care, într-o anumită măsură, își mențin prospețimea și astăzi.

Am avut șansa de a lucra cîțiva ani buni împreună cu Fănuș Neagu, Eugen Mandric, Eugen Florescu, Ion Băieșu, Petre Ghelmeș, Mihai Caranfil și alți valoroși gazetari. Printre acești alții nu pot să nu-i amintesc, cu un drum de nostalgie, pe Costică Stănescu, Vasile Barac și Aurel I. Zăinescu care, așa cum s-a întîmplat și cu alți colegi talentați, și-au făcut și ei ucenicia la ziar în colectivul neuitatei secții „Tineret sâtesc“. Și pentru că ziarul nu înseamnă numai filele manuscrise, ci și complexa bucătărie a secretariatului, merită cu prisosință să-l amintesc aici pe Boris Țîțrea, marele artist al machetei, cu care colaborez și astăzi în aceleași excelente relații.

Dacă n-am scris aici numele tuturor celor mulți și buni tovarăși de muncă, de zile și nopți în șir de muncă la „Scînteia tineretului“, nu înseamnă că nu i-am păstrat în inima mea. Așa cum l-am păstrat pe Ion Cucu, fotoreporterul frenetic pe vremea aceea. Frumoasă vreme, frumoasă muncă! Venea timpul marilor urgente ale campaniilor agricole și redactorul-șef ne trimitea pe cîmp, să transmitem de acolo fapte și imagini „la zi“. Ne urcam în tren, continuam drumul cu căruța sau cu un camion sau cu tractorul și, împreună cu Vasile Barac sau cu Romulus Lal sau cu regretatul Puiu Nicolae (pe vremea aceea corespondenți regionali) plecam spre locurile de muncă ale meca-

nizatorilor și cooperatorilor. Noi ne documentam, notam fapte, date, opinii, sugestii, iar Cucu se băga pe sub tractor, urca pe batoză sau pe lungile șire de paie căutînd cele mai potrivite unghiuri pentru surprinderea cit mai sugestivă a imaginilor de muncă. Pe la prînz, în vagonul-dormitor al tractoriștilor sau într-un birou de la S.M.T., noi scriam articolele, iar Ion Cucu developa sau chiar făcea fotografiile în laborator improvizat al unui fotograf local. Spre seară, cînd totul era gata, mergeam cu toții la prima stație de cale ferată și predam mecanicului de locomotivă plicul. De la Gara de Nord o curieră ducea rodul muncii noastre pe masa secretarului de serviciu (Boris sau Lucian sau altul) și a doua zi dimineața „Scînteia tineretului“ ajungea la cititori cu faptul proaspăt și cu imaginile proaspete. Frumoasă vreme, frumoasă muncă!

Multe amintiri emoționante ar trebui să fie inserate în această „Cronică sentimentală“, pe care eu o văd ca un veritabil capitol de istorie a unei prestigioase publicații. A apărut în ediția precedentă a acestui almanah o frîntură, va apărea și acum alta și sper, că treaba asta bună va continua.

Aș fi vrut să închei aici, dar o întîmplare cu oarecare haz mă tot îndeamnă să mai scriu cîteva rînduri. Mie și lui Mișu Caranfil ni s-a cerut, odată, să scriem o pagină specială despre cum ar trebui să acționeze un post utemist de control; dar totul să fie „rupt“ din viață, autentic. Am plecat într-o cooperativă agricolă din fostul raion Făurei, o unitate bună, cu un președinte destoinic și cu utemiști harnici, activi. (Veți vedea de ce nu-i scriu numele). Am ajuns dimineața de vreme și pînă la prînz am bătut în lung și în lat cîmpul, am mers pe la grajduri, pe la grădină, împreună cu doi membri ai postului utemist de control. La prînz, toată lumea s-a dus acasă la masă; noi am rămas la sediu; nu era în sat nici un fel de cantină. După masă — din nou pe cîmp, apoi la vie. Seara am cînat la fel cum am prînzit; ne-am repezit noi, cu o șaretă, pînă la bufetul din comuna apropiată, dar n-am găsit decît niște covrigi tari ca piatra și pătați de muște.

A doua zi dimineață l-am întrebat pe președinte:

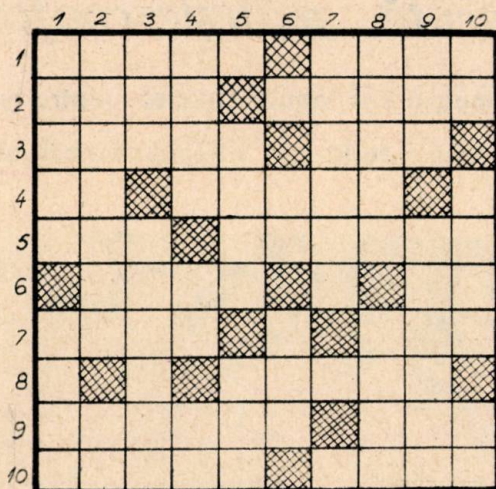
- Aveți brînză?
- Avem — ne-a răspuns.
- Dar mălai?
- Și mălai.
- Dar păsări?
- Și păsări.
- Vindeți la toată lumea?
- Vindem cui vrea să cumpere.
- Atunci, cumpărăm și noi 1 kg de brînză, 2 kg de mălai și 2 găini. Să ne facă bon la contabilitate și rugați pe cineva să ducă toate acestea la o gospodină să le pregătească pentru prînz.

După aceea am plecat iar la treabă. La ora prînzului, i-am spus președintelui și secretarului organizației U.T.M.:

— Astăzi sînteți invitații noștri la masă. N-a fost nici o supărare nici de o parte, nici de cealaltă, mai ales că documentarea pentru pagină ieșise excelentă.

BALONUL ÎN AUT

(surpriză)

ORIZONTAL : 1) Vale îngustă și adincă, specifică Americii de Nord — Adversara lui Don Quijote. 2) Suc cu proprietăți narcotice, extras din macul de grădină — Referitor la poezie. 3) Infuriat — Gaz nobil. 4) Roman de Liviu Rebreanu — Rocă argilooasă folosită în industria ceramicii. 5) Încăperea principală a unui templu antic — Are de dat (fem.). 6) Rod — Automobil românesc. 7) A se prefăce în oțet — Armate. 8) A trata cu mincare și băutură. 9) Infuriată — Riu pe care era așezată Sparta. 10) Plină de apă — Aurul florilor.

VERTICAL : 1) Automobil de transport — Întreagă. 2) Utilaje folosite la separarea maselor metalice de impurități — Ape ! 3) Compozitor cubanez (1879—1949) — Totalitatea oaselor unui vertebrat. 4) Referitor la Ionia — După unu — Sint. 5) Răsad (reg.) — A nu face nimic. 6) Alo, în alt sens ! — Băutura cea mai bună. 7) Tratată cu omenie. 8) Capitală europeană — Potrivnic. 9) Gigant mitologic transformat după moarte în constelație — Vorbitoare în public. 10) Cîntecul broaștei — A face o ofertă — Atom încărcat cu electricitate.

Dicționar : IRI, NIN, SADA.

Istoria pantofilor

În 1980 în cîteva țări occidentale au avut loc expoziții și au apărut cărți și studii despre... pantofi, despre încălțăminte în general. La Paris, de pildă, la Espace Cardin a fost organizată o expoziție a încălțăminteii care a folosit ca „material istoric” piesele conservate de fundația Schoenenwerd din Elveția. Sint prezentate exemplare de încălțări din mai toate epocile și punctele geografice ale lumii între care o pereche de pantofi foarte complicat executată din vremea Mariei Antoaneta. La Berdeaux a fost organizată o retrospectivă a obiectelor de încălțăminte produse de firma Roger Vivier, cel care lucrează pentru Christian Dior unde sint prezentate și încălțări din secolele 16 și 17 de la Albert Museum și Victoria Museum din Londra.

În sfîrșit, la Londra a fost organizat un „Shoe Show”. De la sărmanele sandale din coajă de palmier folosite de egiptenii secolului al III-lea î.e.n., pînă la botforii din catifea din secolul al XV-lea și, traversînd stilurile și epocile, pînă în zilele noastre încălțăminte, spun specialiștii, reprezintă nu numai schimbarea unor gusturi, ci este și o reprezentare a unei stări de spirit a fiecărei epoci. Într-o carte

intitulată „La chaussure”, Jean Paul Roux arată, ca și colegul său Paul Weber, autor al unei „Histoire de la chaussure”, că anumite caracteristici ale acestui obiect de îmbrăcăminte au rămas aceleași de-a lungul timpului.

Mai întii că pantofii au fost fetișizați, mai ales de femei. Obiect aparent banal, pantoful a căpătat formele cele mai ciudate, evoluția sa urmînd, de obicei, stilul artistic, predominant din fiecare epocă. Pantoful este astfel văzut ca un simbol social, ca o armă de apărare și de atac, un obiect care într-un fel exprimă psihologia și starea socială a purtătorului. În sprijinul ipotezelor și argumentelor lor, cercetătorii au făcut apel la artele plastice și la literatură, la mitologie și la psihanaliză. Ei spun, de pildă, că sandalele pe care le poartă, în reprezentările sale plastice, zeul Mercur simbolizează o magie a plutirii și a puterii.

Din toate aceste date și studii reiese clar că la fel ca orice altă activitate umană și simpla acțiune de a se încălța ascunde și dezvăluie o stare de spirit a unei epoci, încălțăminte este și ea un semn, mai curînd, al distincției sociale.

S. N.

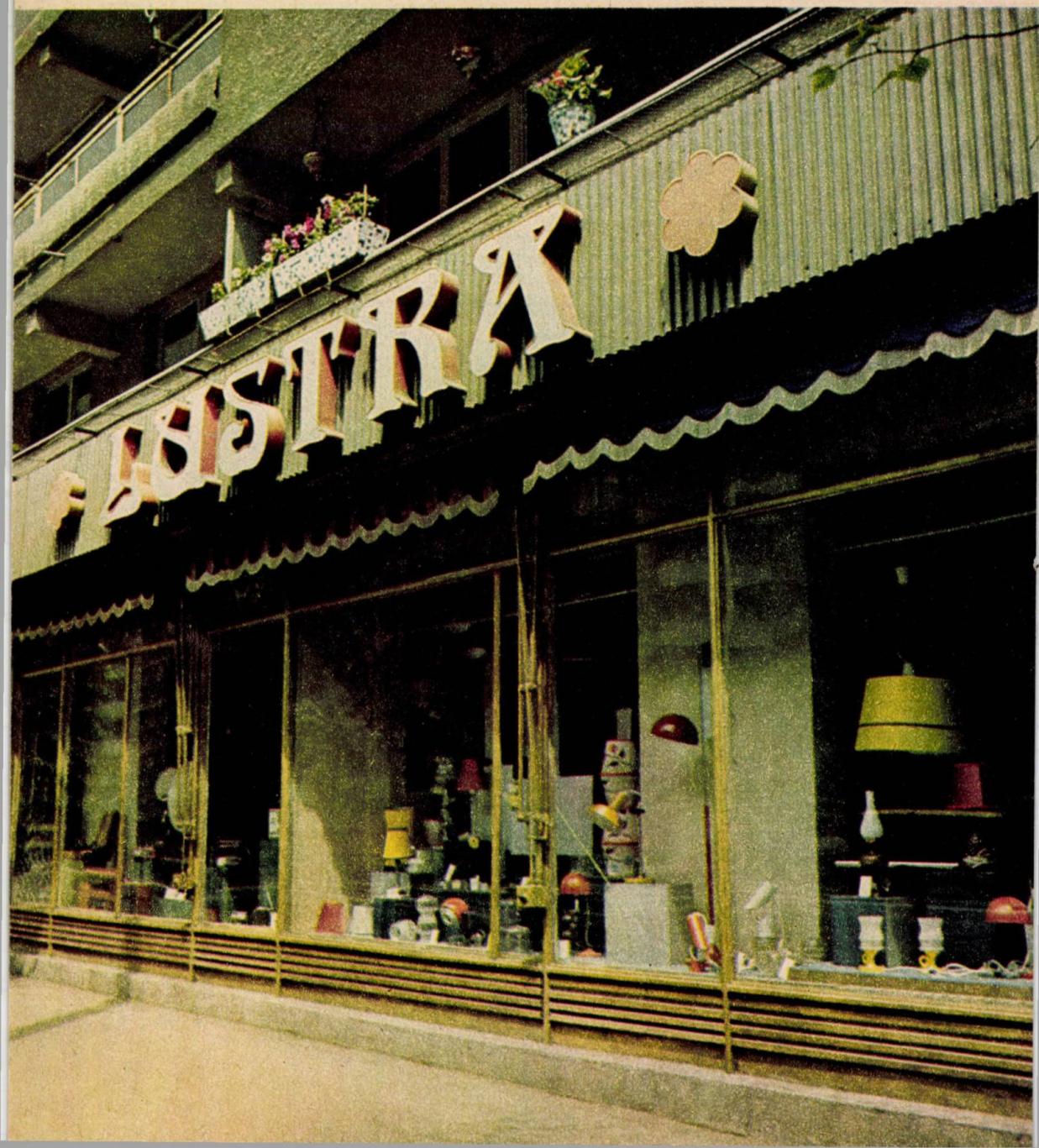

RĂSPUNSURILE CORECTE DIN PAGINA 151

1. Nicolae Coculescu.
2. Pasărea muscă.
3. Algor — situată la 115 ani-umina de Soare.
4. Aristotel, 384—322 î.e.n.
5. 120 de tone.
6. Honore de Balzac.
7. Baobab.
8. Barza.
9. Dimitrie Brînză.
10. 1858, Moldova.
11. Marea Caspică — deși scade — se adă cu 28 m, sub nivelul oceanului planetar. Să escaladat pentru prima oară la 20 mai 1953 de alpinistii Tensing și Hillary.
13. 12 aprilie 1961, o revoluție în jurul Pamîntului, 108 mî- nute, 40 000 km.
14. Cugnot, 1769.
15. Barboi Vasco Nunez.
16. Octav Banclă.
17. Dumitru Bagdasar.

Ambianța plăcută, mărește confortul

Vă puteți procura o mobilă frumoasă concepută special pentru spațiul moderne, precum și lustre asortate interiorului vizitind magazinele :

căminului dv.!

apartamentelor din blocurile

- magazinul de mobilă **AMBIANȚA**, șos. Pantelimon nr. 286

- **MOBILA DE BUCĂTĂRIE**, șos. Pantelimon nr. 243

- mobila **STUDIO**, Bd. Leontin Sălăjan nr. 55

- mobila **CONFORTUL**, Ștefan cel Mare nr. 15

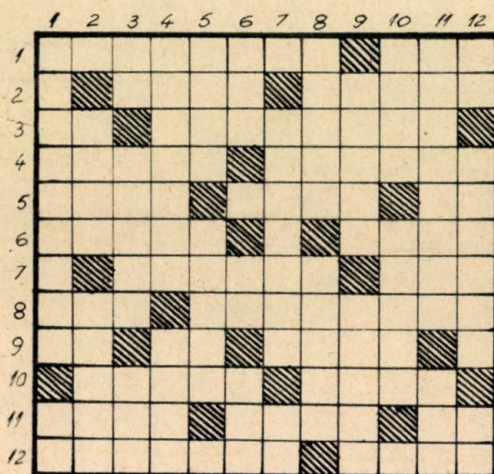
- mobila **CASA NOASTRĂ**, Șos. Giurgiului nr. 107

- **LUSTRA**, Calea Dorobanților, Bloc 6

Toate aceste magazine sînt unități ale **DIRECȚIEI GENERALE COMERCIALE BUCUREȘTI**

FLORI

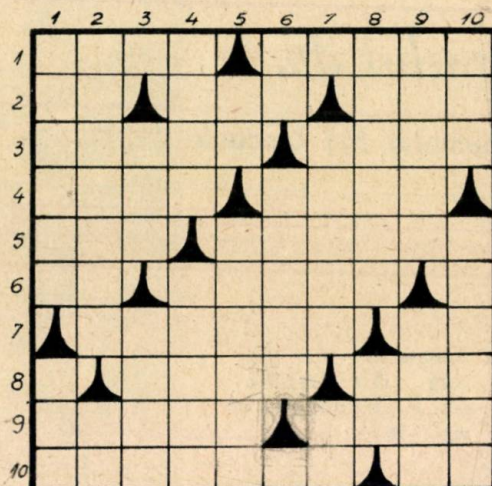

ORIZONTAL : 1) Pom fructifer mediteranean, cu flori parfumate, albe — Sistem în fizică. 2) Întîmpină primăvara cu „brațe” încărcate de flori — Violetele lui Bacovia (sing.) 3) Idem (abr.) — Floare mică și rotundă, divers colorată, numită și „bănuț”. 4) Clasic francez, autor al poeziei „Darul trandafirului”, după care Enescu a compus un lied — Poet ceh (1834—1891), autorul ciclului de versuri „Flori de cimitir”. 5) Zeul iubirii — Prozaica soartă a florilor de tei — Planta textilă cu flori albastre. 6) Supus (od.) — Oraș în Pakistan. 7) Poetă româncă (1916—1944), autoare a poeziei „Nu vă scuturați, florilor” — Galben ca lămiia. 8) Formație de zbor cu escale florale — Plante cu flori albastre, numite și „clopotei”. 9) Ante meridian — 3,14 — Oraș în vestul țării. 10) Stînjenei — Drumuri printre flori. 11) Poet român (1886—1954), autorul poeziei „Flori, frumoase flori” — Trandafir — La sfîrșit de mai ! 12) „Floarea de pai” cîntată de Elena Farago — Floare albă, simbol al castității.

VERTICAL : 1) Apare vestită de ghiocel — Cais ! 2) „...cu camelii”, roman de Al. Dumas-fiu — Trecuți cu vederea. 3) Radu Pătrașcu — De culoarea macilor — Reședința florilor din pomi. 4) Floare de primăvară, cu parfum puternic și petale violacee — Boboc (fig.) 5) Covorul străpuns de ghiocel — Poet român (1935—1956), autor al ciclului „Liliacul timpuriu”. 6) La început de cireșar ! — Simbolul natriului — Fluviu în sudul Africii. 7) Floarea zugrăvită cu măiestrie de Luchian — În voce ! 8) Floarea olandezului — Localitatea natală a poetului Saadi, celebrul autor al „Grădinii trandafirilor”. 9) Desiș de muri — Din aceeași familie cu „trandafirul”. 10) Azor alintat — N-au picioare. 11) Maestrul florilor — Din nou. 12) Sandu Grecu — Țara în care s-a desfășurat celebrul „Război al celor două roze” — Petunie !

Dicționar : CGS, SANG. IRO.

CULORI

ORIZONTAL : 1) Cîmpul alb cu oile negre (pl.) — Metal roșiatic. 2) Urme de var ! — Nuanță — Pui de leu. 3) Negrul ochilor — Culoare roșie la jocul de cărți. 4) Albastrul cerului de vară — Semnul roșu al curajului. 5) Bibliograf și istoric italian (1808—1871) — Roșu, galben și albastru. 6) Sora mijlocie ! — Poet român (1935—1956), care, în poezia „Începutul”, spune : „Eu mă scaldam prin piraie cu ochii deschiși, / Era o apă de cleștar și de stele — / Pești alburii, pîlpiind ca-ntr-un vis, / Lunecau lingă genele mele...”. 7) Poet sovietic (1895—1925), autorul poemului „Omul negru” — Matei Dima. 8) Poet contemporan, din a cărui creație face parte și poezia „Tot ceru-i alb de lună” — Galbenul pălărilor de vară. 9) Omul din berărie — Cal cu părul galben-deschis. 10) Colorant în industria cernelurilor — Pion la centru !

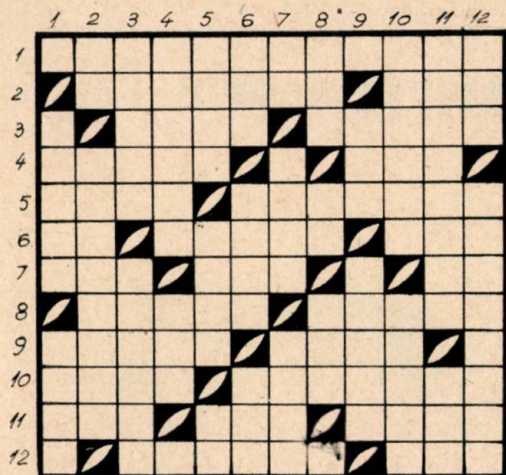
VERTICAL : 1) Poetă româncă (1878—1954), autoare a poeziei „Pornea o barcă verde” — Tesătură țărănească. 2) Jocuri de lumini și culori (sing.) — Galben la urmă ! 3) Arbust cu fructe negre — Între alb și negru (pl.). 4) Albastrul înălțimilor cerești — E ceva mortal ! 5) Vas de pămînt — Păsări cîntătoare cu penaj galben. 6) Mai-marele lunilor — Piatră prețioasă colorată în roșu. 7) Zburătorul cu plete negre din poemul lui Eminescu — Pe cal. 8) Arbore exotic, avînd un lemn devenit termen de comparație pentru culoarea neagră — La revedere ! 9) E o verdeață — Roșie, Neagră, Albă etc. 10) Localitate în S.U.A. — Culoare a spectrului solar, cuprinsă între albastru și violet.

Dicționar : GAR, ANO.

CEL MAI MARE REBUS

Timp de șapte ani, austriacul Robert Stilgenbauer a lucrat la elaborarea celui mai mare careu de cuvinte încrucișate conceput vreodată. El cuprinde 2 007 cuvinte pe orizontală și 2 008 cuvinte pe verticală.

PRIVIRI

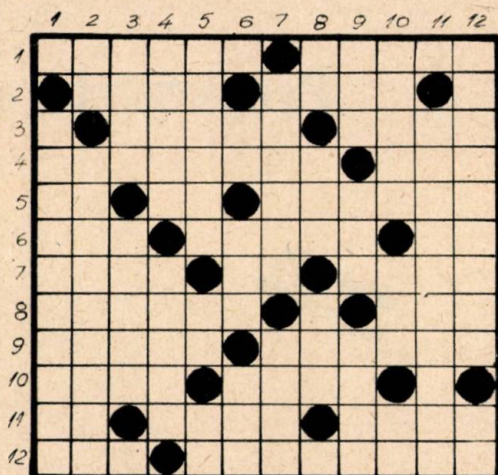

ORIZONTAL : 1) Plante cu flori mari și frumoase, divers colorate, numite și „ochii cucului”. 2) Membrană a ochiului, așezată între sclerotică și retină — Prin care nu se poate privi. 3) Comparativ pentru ochii negri — Și alt comparativ, tot pentru ochi (pl.). 4) Nu pătrunde privirea prin ea — Într-un miraj! 5) Ochiul dracului (pl.) — O perla încoloră desprinsă din scoica pleoapelor. 6) În port! — La el nu te poți uita — De unui singur (pop.). 7) Virf în Elveția — Maeștri — Perechi în priviri! 8) Culoarea unor ochi frumoși (pl.) — Personaj din proza lui Panait Istrati. 9) Cu un ochi la făină și cu altul la slănină (fem.) — Cio-mege. 10) Nume feminin spaniol — Ochi măriți. 11) Obrazul subțire — Celebru scriitor american (1809—1849), autorul povestirii „Ochelarul” — Ivit. 12) E numai ochi și urechi (fem.) — Aici.

VERTICAL : 1) Viețuitoare fără ochi — Alcătuite din ochiuri metalice. 2) Caic! — Pereți ad-hoc, meniți să ascundă ceva privirilor. 3) Compozitor român de muzică ușoară, autorul melodiei „Ochi iubii” — A contura. 4) Privire defectuoasă (masc.) — Capabil uneori să stoarcă lacrimi. 5) Riu în U.R.S.S. — Obiectul unor iluzii optice în deșert (pl.) — Peste. 6) Vultur șoricar (pop.) — N-au curajul să dea ochii... — Localitate în Norvegia. 7) Mircea Dobrescu — A da ochii — Cîntă în versuri privirile iubitei. 8) Oraș în Norvegia — Întrebare — Purtător ai unor ochelari proverbiali. 9) Te face să-nchizi un ochi — Zicala spune că nu-și scot ochii între ei. 10) Distins — Testament (arh.). 11) Specialități gastronomice — Clipitul din ochi, de exemplu. 12) Într-o rețea! — Fixați cu privirea.

Dicționar : TUT, LAD, IORA, UIE, HON, AAS, DIATA.

CĂLDURĂ MARE

ORIZONTAL : 1) Refugiu citadin estival — Bătut de vînt și de soare. 2) Ruda cu 40° la umbră — Parte componentă a decorului la „Visul unei nopți de vară”. 3) Căldură mare — Roșii de căldură. 4) Paradox al anumitor călduri — Parasol de circumstanță. 5) Soarele piramidelor — Campion — Fructe ale zonelor cu vară permanentă. 6) Măsura lui Cuza — Hieratică păsări de pe însorite maluri — Cais! 7) Îi trec toate nădușile — Soarele ei... — Ritm. 8) A emite căldură și lumină — Metal cu reflexe solare. 9) De la genunchi în jos — Răcoritoarele recipiente de-altădată. 10) Bate fierul... — Epidermică culoare de vară. 11) Caro! — Dătător de căldură interioară — Fructul focului. 12) Începe să iradieze! — Firave generatoare de răcoare.

VERTICAL : 1) Alinătoarele căldurilor florale. 2) Televiziune (abr.) — Înălătură pe moment efectele caniculei. 3) Săgețile de foc ale soarelui — Locuitoare ale nisipurilor fierbinți. 4) Se dă vara pe pe față — Visul unei nopți de vară. 5) A se face lac de apă — Poftim! — Camee! 6) Peru! — A alina setea și căldura — Violet. 7) Se manifestă cu căldură — Seara la țară. 8) Udrea Leon — Ceașcă de lut — Face cu ochiul la mare. 9) Lichid injectabil — Piesă de îmbinare a metalelor — Scos din cuptor. 10) Se topește de căldură — Istria! Asia! 11) De-a dreptul dogoritor (pl.). 12) Cît ține vara (pl.) — Margini de alee!

DEFECT

— Schimbați o carte cu defect?
— Firește, o schimbăm.
Dar ce defect are?
— Nu-mi place sfîrșitul.

Preparatele conservate prin frig !

**Gustoase,
hrănitoare —**

**Puteți prepara
ciorbe,
soteuri,
mîncăruri
sau deserturi
suculente și apetisante,
întrebuințînd diversele
legume,
amestecurile de legume
pentru ciorbe
și fructele conservate
prin frig.**

**Legumele și fructele con-
servate prin frig își păș-
trează aroma și savoarea
naturală.**

DACĂ ȘTIȚI, RĂSPUNDEȚI

1. Cine, și în ce an, a fondat Observatorul astronomic din București?
2. Ce pasăre poate zbură înapoi?
3. Ce stea variabilă din constelația Perseu își modifică mărimea la interval de 2 zile, 20 de ore și 49 de minute?
4. Cine a fost cel mai mare ginditor al antichității, denumit de Marx „min-tea cea mai universală”?
5. Știți cît cîntărește balena?
6. „Ocnăș al peniței și cernelei” se autodefiniea cel ce a scris aproape 100 de romane. Cine este?
7. În Africa tropicală trăiește un arbore cu dimensiuni gigantice (diametrul pînă la 10 m) care ajunge la venerabila vîrstă de 4 000–5 000 de ani. Despre ce arbore este vorba?
8. Știți care este pasărea migratoare lipsită de glas?
9. Autor al primei lucrări românești critice de sinteză „Prodromul florei române” a înființat Institutul de botanică și Grădina botanică din București.
10. Cînd s-au emis primele mărci postale românești, cap de bour?
11. Care este cel mai înțins lac sărat de pe glob?
12. Care este cel mai înalt vîrf din lume?
13. Cît a durat zborul lui I.A. Gagarin cu nava cosmică „Vostok I”, cîți km s-au parcurs și la ce dată a avut loc zborul?
14. Cui a aparținut automobilul cu abur?
15. Străbătînd Istmul Panama în 1513, acest navigator și conchistador spaniol a descoperit Oceanul Pacific.
16. Cui aparține ciclul de 15 tablouri inspirate din răscoala din 1907 și reprimarea ei singeroasă („Înainte de 1907”, „1907”, „Execuția”, „Înmormîntarea” etc)?
17. Cine este creatorul școlii românești de neurochirurgie?

RĂSPUNSURILE
ÎN PAGINA 145

Jim Jones intră într-o librărie din apropiere de Piccadilly Circus. Un tinăr vinzător îl întreabă de îndată ce ar dori.

— Aș vrea ceva care să-țină companie unei domnișoare de 20 de ani care a avut un accident la picior și nu poate să iasă din cameră.

— Așteptați puțin, domnule, să-mi iau doar pardeșiul și o să vă urmez...

Între două prietene:

— Draga mea, dejunul pe care l-ai oferit la aniversarea ta a fost cu adevărat magnific. Se vede că ai o experiență îndelungată în domeniul ăsta...

La un psihiatru din Cleveland.

Pacientul:

— Doctore, este cumplit, nu mai am deloc memorie. Uit totul de la o clipă la alta. Ce-aș putea să fac?

— Plătiți înainte, domnule, răspunde medicul liniștit.

Doamna Smith îl oprește pe stradă pe micul Dicky.

— Tăticul tău este acasă?

— Bineînțeles că e, răspunde băiatul. Dacă n-ar fi, credeți că aș mai sta eu pe-aici?

Domnul MacTavish se întoarce acasă, de la cursele de cai, cu o față plouată.

— Ei, îl întreabă nevastă-sa, iar ai pierdut?

— Să nu mai vorbim draga mea, răspunde el, trist. Calul

pe care am pariat a fost în trecut doar cu un cap, înțelegi?

— Poate asta o să te învețe minte ca altă dată să pariezi pe un cal mai lung.

Domnul Blake merge să-și trezească fiul cel leneș.

— Scoală-te, John! Nu uita ce ți-am spus că viitorul este al celor care se scoală de dimineață.

— Dar eu sint foarte mulțumit de prezent, tată.

Soții Jones s-au întors acasă de la o petrecere.

— Ai fost de-a dreptul ridicol, Harry. Noroc că soțul Brown nu și-au dat seama că n-ai băut nimic.

DICȚIONAR INTIM

abuz — (om) fără buze

apoi — apă mare.

belciug — ciug frumos.

bibilică — grup de doi bărbați pe nume Bibi și Lică.

bizar — zar dublu.

conservator — dulap pentru conserve.

cronicar — redactor la Cronica.

a se dezvolta — a se debarasa de voltaj.

discutabil — cu care se poate discuta.

a felicita — a cita cite o felie (de text).

gravură — faptă foarte gravă.

inginerie — incapacitatea de a fi ginere.

înfocare — transformare în focă.

înviorat — prevăzut cu vioară.

măcel — mac mic.

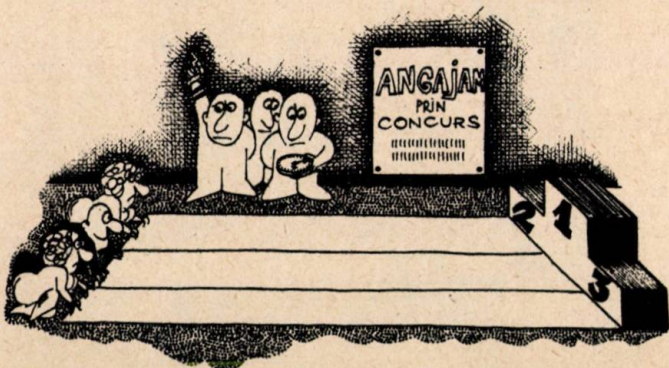
microscop — scop mărunț.

a pleda — a confecționa pleduri.

a scoate pîrleala — a îndepărta urmele lăsate de arsuri.

soios — de soi.

ALEX.
ȘTEFĂNESCU

**ÎNȚEPRINDEREA
DE AUTOTURISME
PITEȘTI**
realizează un nou model
de autoturism :

DACIA 1310

DACIA 1310

Prin atributele sale
DACIA 1310
vă oferă

- securitate și fiabilitate
- confort și eleganță
- motor economic și dinamism

VĂ PREZENTĂM CITEVA CARAC- TERISTICI TEHNICE :

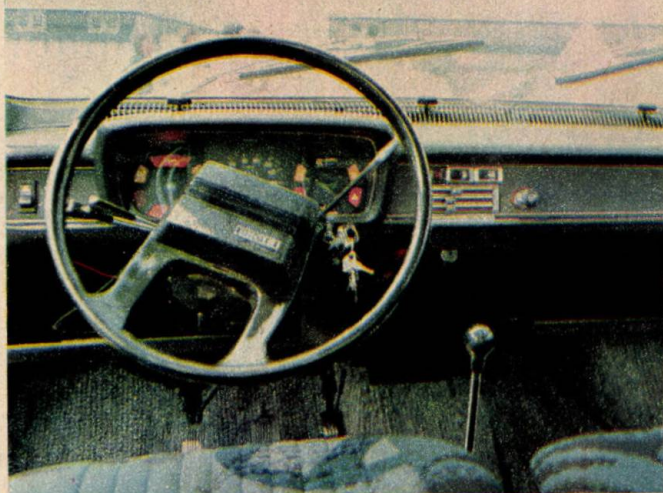
- capacitate cilindrică 1289 cm³
- cal putere — 56 CV (DIN)
- lungimea totală — 4340 mm
- lărgimea totală — 1636 mm
- înălțimea — 1430 mm

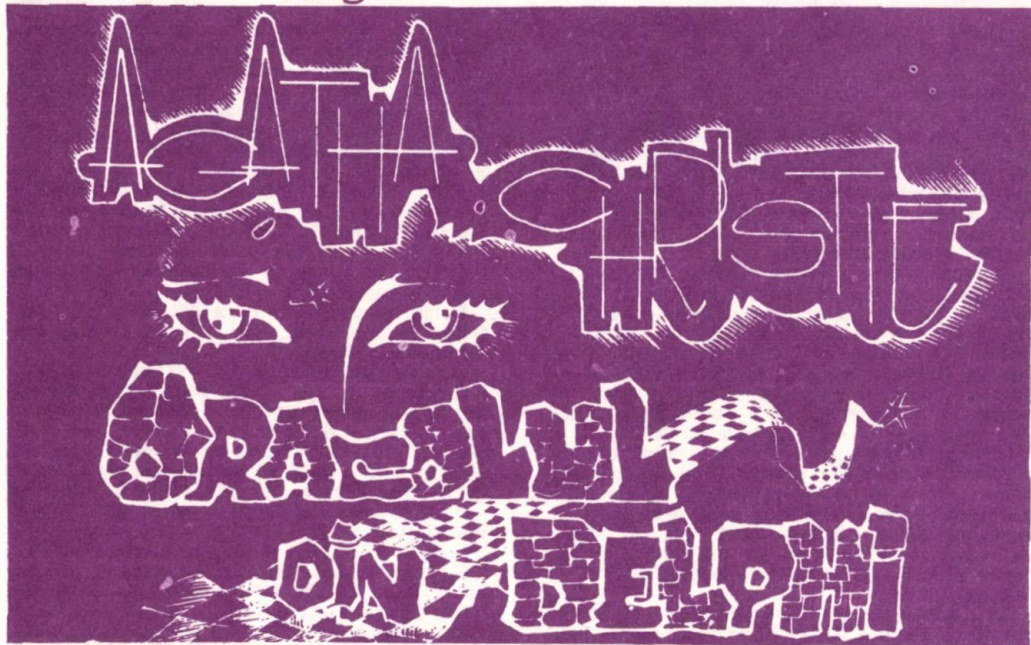
PERFORMANȚE :

- viteză maximă 140 km/oră
- accelerație pe 1000 m — 39,1 sec.

CONSUM :

- la 60 km/oră — 5,3 l/100 km
- la 80 km/oră — 6,3 l/100 km
- în oraș — 8,7 l/100 km

Doamna Willard J. Peters nu se dădea deloc în vînt după Grecia. Iar la Delphi, ca s-o spunem pe șleau, nu-i plăcea deloc.

Lucrurile care o încintau cel mai mult pe doamna Peters erau Parisul, Londra și Riviera. Era o persoană care prefera viața de hotel, numai că în concepția ei, o cameră de hotel însemna un covor moale, un pat somptuos, tot felul de lămpi aranjate în cele mai felurite colțuri, incluzînd o veioză cu lumină indirectă, apă caldă și rece la discreție, și mai ales un telefon la capătul patului, prin care să poată cere oricînd să i se aducă sus prinzul, ceai, apă minerală, coteluri, și mai ales să poată sta de vorbă cu o prietenă.

Or, la hotelul din Delphi, n-avea nimic din toate astea. Avea, ce-i drept, o vedere minunată de la fereastră, patul era curat, și curată era și camera vîruiată în alb. În cameră mai era un scaun, un lăptos și un scrin. Ca să faci o baie trebuia să te programezi din timp, și nu întotdeauna apa era destul de fierbinte.

O să fie grozav, își zicea ea, să povestești că ai fost la Delphi, și doamna Peters se străduise din greu să găsească vrednică de interes Grecia antică, dar nu izbutise. Sculpturile grecilor păreau atît de neterminate — mereu le lipsea fie capul, fie brațele, fie picioarele. În sinea ei, prefera categoric frumosul inger de marmură, căruia nu-i lipseau aripile, ridicat pe mormintul răposatului domn-Willard Peters.

Nu mai că tînuia în sinea ei, cu multă grijă, toate aceste păreri ascunse, de teamă să nu fie disprețuită de fiul ei Willard. Pentru că de dragul lui Willard venise ea aici, și rămînea în camera friguroasă și neconfortabilă, cu o cameristă morocănoasă și cu un șofer grețos, în perspectivă.

Willard (căruia pînă de curînd i se spunea „Pulsor” — un apelativ socotit de el detestabil) era fiul doamnei Peters; avea optspre-

zece ani, și maică-sa pur și simplu îl adora. Iar Willard era pasionat după arta unor vremi trecute. Și tot Willard, acest tînar cu ochelari, subțiratic, palid și melancolic, o tirise pe adorata lui mamă în această călătorie.

Fuseseră pînă acum în Olympia, care doamnei Peters îi apăruse ca un fel de talmeș-balmeș jalnic. Îi plăcuse Parthenonul, dar socotise că Atena era un oraș fără nici un viitor. Iar călătoria pînă în Corint și la Micene fusese un chin și pentru ea și pentru șofer.

Iar acum Delphi. Doamna Peters își spunea amărită că era ultima picătură. N-avea nimic de făcut decît să tot umbli pe drumuri și să te uiți la ruine. Willard își petrecea ore întregi lăsîndu-se în genunchi ca să descifreze tot felul de inscripții în grecește, și exclamînd intruna:

— Ascultă-aici, mamă! Nu-i așa că-i minunat?

Și-i citea pe urmă vreo frază care i se părea doamnei Peters chintesența ineptiei.

În dimineața asta Willard se trezise devreme ca să poată vedea nu știu ce mozaicuri bizantine. Doamna Peters, simțînd instinctiv că mozaicurile bizantine o vor lăsa rece (atît în sens literar, cît și în cel spiritual), se scuza că nu va putea merge.

— Înțelegeți, mamă, spusese Willard. Știu că ți-ar place mai degrabă să stai singură în arenă sau sus pe stadion, să lași privirile să-ți lungeze pretutîndeni și să-ți pătrundă totul în suflet.

— Așa-i, draguță, adeveri doamna Peters. — Știam că locul ăsta o să te cucerească! exclamă Willard încîntat, și o porni spre mozaicurile bizantine.

Și acum, cu un oftat, doamna Peters se pregăti să se scoale și să-și ia gustarea de dimineața.

Cobori în sufrageria hotelului, pustie la ora aceasta, în afară doar de patru persoane. O mamă împreună cu fiica ei, îmbrăcate după o modă foarte bizară, cum i se păru doamnei Peters (care n-avea de unde să știe ce era un peplum grecesc), discutând despre arta de a te exprima prin dans; un domn rotund, de vîrstă mijlocie, care-i coborîse valiza doamnei Peters cînd se dăduse jos din tren, și care se numea Thompson; și un nou-sosit, un bărbat chel, cam trecut, care sosise în seara din ajun.

Și cum domnul acesta rămase ultimul în sufragerie, curînd doamna Peters se pomeni stînd de vorbă cu el. Era o femeie prietenoasă și îi plăcea să alba cu cine discuta. Domnul Thompson se arătase prea puțin dispus să intre în vorbă (rezervă britanică, o numea doamna Peters), iar mama și fiica se purtaseră distanțe și destul de înepate, deși fata păru să se împace bine cu Willard.

Doamna Peters găsi că noul venit era o persoană extrem de plăcută. Era un bărbat instruit, fără să se arate încrezut. Îi povesti doamnei Peters citeva mici amănunte interesante și plăcute despre greci, așa că acum ea începu să-i vadă ca pe niște oameni în carne și oase, și nu doar ca o pagină obosită de istorie.

Iar doamna Peters îi povesti noului ei prieten totul despre Willard, și cit era el de inteligent, și cum ar fi fost greu să găsești un tînăr mai cult decît el. Avea el ceva, domnul acesta afabil și binevoitor, încît îi venea ușor să discuți orice cu el.

Dar cine era el, cu ce se ocupa și cum îl chema, asta doamna Peters nu izbuti să afle. În afară de faptul că acum călătorea și că lăsase deoparte pentru o vreme afacerile (ce fel de afaceri?), altceva nu mai deștălnuise despre sine.

Ziua trecu, astfel, mult mai repede decît te-ai fi așteptat. Mama și fiica, la fel ca și domnul Thompson, continuau să nu se arate prea prietenoși. Pe domnul Thompson îl întâlneau pe cînd ieșea de la muzeu, și îl văzură pornind imediat în direcția opusă.

Noul prieten al doamnei Peters se uită după el puțin contrariat.

— Mă tot întreb cine poate să fie individul ăsta! exclamă el.

Singurul lucru pe care putu să-l facă doamna Peters fu să-i spună numele lui.

— Thompson... Thompson. Nu, nu cred că l-am mai întîlnit vreodată, și totuși, într-un fel, figura lui îmi pare cunoscută.

În cursul după-amiezii, doamna Peters știți puțin pe o bancă la umbră. Cartea pe care o luase cu ea ca să citească nu era lucrarea aceea excelentă despre arta greacă pe care i-o recomandase fiul ei, ci, dimpotrivă, era intitulată *Misterul barcoului plutitor*. Erau acolo patru crime, trei persoane răpite, și o bandă formată din tot felul de ticăloși. Doamna Peters se pomeni grozav de înviorată și de odihnită după această lectură.

Pe la patru după-amiază, se întoarse la hotel. Era sigură că între timp Willard se înapoiase și el. Atît de departe era de orice presentiment al unei nenorociri, încît era cît pe aci să uite să deschidă un bilet pe care, potrivit spuselor hotelierului, i-l lăsase în cursul după-amiezii un necunoscut.

Era un bilet extrem de murdar. Doamna Peters îl desfăcu fără grabă. Dar de cum începu să citească, se făcu albă ca varul și își duse mina la inimă, gata să cadă jos. Biletul fusese scris, neîndoielnic, de un străin, dar era totuși în englezește.

Și iată ce citi doamna Peters:

„Doamnă,

Prin aceasta te înștiințez că fiul dumitale a fost capturat de noi și este deținut într-un loc sigur. Onorabilul domn tînăr nu va păți nimic dacă vei urma exact indicațiile noastre. Cerem pentru el o răscumpărare de zece mii de lire sterline englezești.

Dacă vei deștălnui ceva proprietarului hotelului, sau poliției, sau oricui altcuiva, fiul dumitale va fi ucis.

Gîndește-te bine ce faci. Mîine vei primi indicații în ce fel să fie făcută plata. Dacă nu le vei urma, urechile onorabilului tînăr vor fi tălate și îți vor fi trimise. Iar dacă nici în ziua următoare nu le vei urma, va fi ucis. Încă o dată, să știi că asta nu-i vorbă în deșert. Cucoana să chibzuiească bine și — mai presus de orice — să-și țină buzele pecetluite.

Demetrius Sprincene-Negre“

E greu să descriem în ce stare a adus-o pe doamna Peters citirea scrisorii. Deși biletul fusese scris prosteste și cu naivitate, totuși crease o atmosferă sinistă de mare primejdie. Willard, băatul ei, pușorul ei, gingașul, seriosul Willard!

Oh, o să se ducă imediat la poliție: o să pună să fie răscolite toate împrejurimile. Dar dacă va face asta — și biata femeie se înfioră.

Apoi, îmbărbătîndu-se, ieși din cameră și începu să-l caute pe proprietarul hotelului — singura persoană din personalul hotelului care vorbea englezește.

— S-a făcut tirziu, îi spuse ea, și fiul meu încă nu s-a întors.

Proprietarul cel măruntel și amabil îi zîmbi.

— E adevărat. Domnul a dat drumul la catiri. Voia să se întoarcă pe jos. Pînă acum ar fi trebuit să ajungă la hotel, dar fără îndoială că a mai zăbovit pe drum.

Și îi zîmbi din nou încîntat.

— Spuneți-mi, îl întrebă doamna Peters brusc, există indivizi dubloși prin împrejurimi?

Numa! că hotelierul cel măruntel nu avea cunoștințe atît de întinse de limbă engleză încît să știe ce înseamnă „indivizi dubloși“. Așa că doamna Peters trebui să-și explice mai clar gîndul. Cînd înțelegea despre ce-i vorba, hotelierul o asigură că peste tot în împrejurimi nu trăiau decît oameni foarte cumsecade și foarte pașnici — și nutriră gîndurile cele mai bune față de străini.

Cuvîntele de deștălnuire erau gata să-i scape de pe buze doamnei Peters, dar se strădui să se stăpînească. Sinistra amenințare îi ținea buzele pecetluite. Putea să fie doar o mistificare. Dar dacă nu era? Copilul unei prietene de-a ei din America fusese răpit, și cînd biata femeie ceruse ajutorul poliției, copilul fusese ucis. Asemenea lucruri se întimplă.

Simțea aproape că-și pierde mințile. Ce trebuia să facă? Zece mii de lire sterline — ce contau banii ăștia cînd era vorba să-l scape pe Willard? Dar cum să facă rost de

suma asta? Și tocmai acum se introduseseră tot felul de formalități înenumărate când era vorba să scoți bani lichizi de la bancă. O scrisoare de credit pentru câteva sute de lire era tot ce avea doamna Peters asupra ei.

Oare bandiții or să înțeleagă situația? O să poată ajunge la înțelegere cu ei?

Cînd intră camerista, o trimise afară energic. Clopotul sună anunțînd cîna, și biata femeie se tîrî pînă în sufragerie. Mîncă fără să știe ce bagă în gură. Nu vedea nimic în jur — în ceea ce o privea, încăperea putea să fie pustie.

Cînd fură servite fructele, un bilet fu pus pe masă, în fața ei. Doamna Peters tresări, dar scrisul era cu totul altul decît cel pe care se temuse că-l va vedea — acesta era scrisul ordonat și caligrafic al unui englez. Deschise biletul fără prea mult interes, dar ceea ce citi îi trezi pe dată întreaga curiozitate:

„La Delphi nu mai puteți consulta oracolul“ (așa scria în bilet), „dar puteți să-l consultați pe domnul Parker Pyne.“

De bilet era prins un anunț tăiat din ziar, la care era atașată o fotografie. Iar fotografia era a prietenului ei chel din dimineața asta!

Doamna Peters citi de două ori anunțul din ziar.

„V-ați găsit fericirea? Dacă nu, consultați-l pe domnul Parker Pyne.“

Fericirea? Oare avusese vreodată cineva parte de atîta nefericire?... Era ca un răspuns la o rugăciune.

În mare grabă, mîzgăli pe o bucățică de hîrtie pe care o avea în poșetă:

„Te rog, ajută-mă. Vrei să ne întîlnim peste zece minute în fața hotelului?“

Puse hîrtia într-un plic și îl rugă pe chelner să i-l înmîneze domnului care ședea la masa de lângă fereastră. Zece minute mai tîrziu, îmbrăcată în haina de blană, căci seara era răcoroasă, doamna Peters ieși din hotel și o porni încet pe drumul ce ducea spre ruine. Domnul Parker Pyne o aștepta.

— Slavă Domnului că te afli aici, vorbi doamna Peters cu suflatul la gură. Dar cum de ai ghicit că sînt la ananghie? Asta aș vrea să știu.

— Cunoașterea naturii umane, scumpă doamnă, o lămuri domnul Parker Pyne cu blindețe. Mi-am dat seama imediat că s-a întîmplat ceva, dar ce anume, aștept să-mi spui dumneata.

Cuvintele țîșniră ca un șuvoi de pe buzele bieteii femei. Îi întinse scrisoarea, pe care el o citi la lumina unei lanterne de buzunar.

— Hm, mormăi apoi. Un document remarcabil. Un document extrem de remarcabil. Are anumite elemente...

Numai că doamna Peters nu se afla într-o dispoziție în care s-o intereseze elementele subtile ale scrisorii. Ce avea ea de făcut ca să-l scape pe Willard? Pe adoratul și gingașul ei Willard...

Domnul Parker Pyne căută s-o liniștească. Îi zugrăvi un tablou atrăgător al vieții bandiților greci. Se vor arăta deosebit de grijulii cu ostacul lor, intrucît însemna pentru ei o adevărată mină de aur. Treptat, izbuti să-i mai domolească spaima.

— Dar ce ar trebui să fac? se tînguie doamna Peters.

— Așteaptă pînă miine, o sfătui domnul Parker Pyne. Bineînțeles, dacă nu cumva perferi să te duci direct la poliție...

Cu un țipăt îngrozit, doamna Peters îl întrerupse. Scumpul ei Willard ar fi în acest caz ucis!

— Crezi că mi-l vor da înapoi pe Willard întreg și nevinovat?

— Nu am nici o îndoială, o asigură domnul Parker Pyne cu glas liniștit. Singura chestiune este dacă vei putea să-ți reiei fiul fără să plătești zece mii de lire sterline.

— Tot ce vreau este să-mi fie înapoiat băiatul.

— Firește, firește, vorbi calm domnul Parker Pyne. Dar, spune-mi, te rog, cine a adus scrisoarea?

— Un om pe care proprietarul hotelului nu-l cunoaște. Un străin.

Aha! Iată că se ivesc niște posibilități... Omul care va aduce miine scrisoarea va putea fi urmărit. Dar ce-o să le spui celor de la hotel despre absența fiului dumitale?

— Nu m-am gîndit.

— Ia să vedem, spuse domnul Parker Pyne și, după ce chibzui puțin, urmă: Cred că ar fi foarte firesc să te arăți îngrijorată și alarmată de lipsa fiului dumitale. S-ar putea trimite un grup care să-l caute.

— Nu crezi că nemernicii ăia...? exclamă biata femeie, cu glasul gutuit.

— Nu, nu. Atîta vreme cît nu vei da sfoară în țară despre răpire ori despre răscumpărare, n-ai de ce să devină dezagreabili. La urma urmei, nimeni nu se așteaptă să rămîi complet indiferentă la dispariția fiului dumitale.

— Pot să las totul în seama dumitale?

— Asta mi-e meseria, o asigură domnul Parker Pyne.

Porniră împreună înapoi spre hotel, dar aproape că dădura peste o mațahală de om care venea spre ei.

— Cine-a fost ăsta? întrebă răstit domnul Parker Pyne.

— Cred că era domnul Thompson.

— Oh! exclamă domnul Parker Pyne, îngindurat.

★

Pe cînd se vira în pat, doamna Peters își dădu seama că ceea ce-i spusese domnul Parker Pyne despre aducătorul scrisorii era o idee bună. Individul care o adusese trebuia să fie în legătură cu bandiții. Se simți un pic alinată și adormi mult mai repede decît s-ar fi așteptat.

În dimineața următoare, pe cînd se îmbarca, observă deodată ceva pe dușumea, sub fereastră. Se repezi și ridică de jos — și inima aproape că i se opri în piept. Același plic murdar, de cea mai proastă calitate, același scris detestabil. Desfăcu plicul și scoase scrisoarea.

„Bună dimineața, doamnă. Ai chibzuit la propunerea noastră? Fiul dumitale e bine și sănătos — deocamdată. Dar trebuie să primim banii. Bănuiesc că nu îți este ușor să faci rost de o asemenea sumă în bani lichizi. Ni s-a comunicat însă că ai la dumneata un colier cu diamante. O bijuterie de mare valoare. Așa că ne vom declara mulțumiți cu acest colier.“

Și-acum ascultă ce trebuie să faci. Fie dumneata, fie oricine altcineva pe care-l vei

insărcina, va trebui să ia colierul și să-l aducă pe stadion. Apoi, aducătorul va urca până la copacul de lângă stinca cea mare. Vom veghea cu grijă să fie numai o singură persoană. Și numai atunci fiul dumitale îți va fi dat, în schimbul colierului.

Ora pe care o fixăm este șase dimineața, miine în zori, de cum răsare soarele. Dacă pui mai târziu poliția pe urmele noastre, îți vom impușca fiul când te vei duce cu mașina la gară.

E ultimul nostru cuvânt, cucoană. Dacă nu ne dai colierul, miine dimineața vei primi urechile fiului dumitale. Iar în ziua următoare va muri.

Cu salutări, cucoană,
de la Demetrius.

Doamna Peters cobori val-virtej să-l găsească pe domnul Parker Pyne. După ce citi cu mare luare aminte scrisoarea, o întreabă:

— E adevărat ce scrie aici despre colierul cu diamante?

— Adevărat. Bărbatul meu a dat pe el o sută de mii de dolari.

— Ce hoți bine informați, murmură domnul Parker Pyne.

— Ce vrei să spui?

— Stăteam și chibzuiau la diferitele aspecte ale cazului.

— Pe legea mea, domnule Pyne, nu avem timp pentru aspecte. Nu vreau decît să-mi fie dat băatul înapoi.

— Dar dumneata ești o femeie inteligentă, doamnă Peters. Îți face plăcere să fii terorizată și pungășită? Îți face plăcere să le dai supusă nemernicilor ăloră diamantele?

— Ei bine, dacă pui chestiunea în felul ăsta!

În sufletul doamnei Peters se dădea o luptă între mamă și între femeia inteligentă.

— Grozav mi-ar place să mă socotesc pe față cu brutele astea lipsite de curaj! În clipa cînd îmi iau băatul înapoi, trimit imediat întreaga poliție din împrejurimi după el. La nevoie, o să fac rost de o mașină blindată să ne ducă, pe Willard și pe mine, la gară!

Îmbujorată la față, doamna Peters se arăta însetată de răzbunare.

— Da-a, spuse domnul Parker Pyne. Numai că, scumpă doamnă, mi-e teamă că știu și eu că, în clipa cînd Willard îți este înapoiat, nimic nu te va opri să trimiți pe urmele lor întreaga poliție din regiune. Ceea ce mă face să cred că sînt pregătiți pentru această mișcare.

— Și-atunci, ce crezi că ar trebui să fac?

Domnul Parker Pyne lăsa să-l apară pe față un zîmbet.

— Aș vrea să încerc un mic plan la care m-am gîndit.

Și zicînd acestea, cercetă cu privirea încăperea. Era pustie, iar ușile de la cele două capete erau închise.

— Doamnă Peters, cunosc un om în Atena — e bijutier. E un mare specialist în diamante false excepționale — treabă de mină întii.

Vocea îi cobori pînă la o șoaptă abia auzită:

— O să-l chem la telefon. Ar putea sosi aici chiar în după-amiaza asta, aducînd și o colecție apreciabilă de pietre cu el.

— Ce vrei să spui?

— Că va desprinde din colier diamantele adevărate și le va înlocui cu altele false.

— Ei bine, cred că e lucrul cel mai dibaci

AGATHA CHRISTIE:

Cum l-am inventat pe Hercule Poirot

La începutul lunii octombrie, a apărut la Paris volumul „Autobiografie” al Agathe Christie. Într-un număr însemnat de pagini, celebra autoare a peste 90 de romane polițiste povestește cum l-a inventat pe comisarul Hercule Poirot. Reproducem după revista „L'Express” cîteva fragmente din confesiunea Agathe Christie.

În timpul primului război mondial eram infirmieră într-un spital militar, visam să ajung scriitoare și citeam aventurile lui Sherlock Holmes, Rouletabile și Arsène Lupin. Îmi imaginam un detectiv inventat de mine pe același model, avînd ca și personajul lui Conan Doyle un prieten

care să-l scoată în relief. În ceea ce privește intriga unui bun roman polițist, eram convinsă asupra esențialului: vinovatul să fie chiar de la început bănuț, dar pentru anumite motive, și inocența sa să fie evidentă, astfel, ca, la sfîrșitul cărții, culpabilitatea sa să devină o surpriză. Mi-am

imaginat mult timp tot felul de situații pline de suspens, pînd cînd am simțit că trebuie să găsesc un model viu pentru detectivul meu. Observam oamenii în tramvai, în metrou, vecinii... După îndelungi ezitări, m-am oprit asupra unor refugiați belgieni, care locuiau în apropierea casei noastre. De ce Sherlock Holmes-ul meu nu ar fi belgian, un comisar ieșit la pensie? Nu tînr. Ce gre-

de care am auzit vreodată ! exclamă doamna Peters, uitându-se la el cu admirație.

— Șșșt, vorbește mai încet. Vrei să-mi dai acum o mină de ajutor ?

— Bineînțeles.

— Ai grijă să nu se apropie cineva și să audă ce vorbesc la telefon.

Doamna Peters incuviință.

Telefonul se afla în biroul directorului hotelului. Acesta îi oferi cu multă amabilitate domnului Parker Pyne biroul său, după ce-l ajutase să obțină legătura. Ieșind din birou, directorul dădu peste doamna Peters, care rămăsese lângă ușă.

— Îl aștept pe domnul Parker Pyne, îl lămurii ea. Mergem să facem o mică plimbare.

— Oh, firește, doamnă.

În holul hotelului se mai afla și domnul Thompson. Se îndreptă spre ei și începu să discute cu directorul hotelului.

„Existau vile de închiriat în Delphi ? Nu ? Bine, dar vazuse una chiar lângă hotel“.

— Aceea aparține unui domn grec, care nu o închiriaza.

— Și nu mai există alte vile ?

— Mai există o vilă, a unei doamne din America. Dar e în partea cealaltă a localității. Acum e închisă și nelocuită. Și mai e vila unui englez, un artist — aceea cocoțată în vârful falezei, sus de tot, cu vedere spre Itéa.

Doamna Peters se amestecă în discuție. Natura îi dăruise un glas tunător, și acum cu bună știință îl lăsa să răsunе cit mai tare :

— Oh, grozav mi-ar plăcea să am o vilă acolo sus ! Cit firesc și cită simplitate ! Sint inebunită după locul acela, dumneata în, domnule Thompson ? Dar bineînțeles că ești.

din moment ce vrei să închiriezi vila. Ai venit pentru prima dată aici ? Dacă mi-ai fi spus...

Și doamna Peters îi dădea înainte fără oprire, pină cind domnul Parker Pyne ieși din birou. Se uită la ea și o umbră de zîmbet aprobator îi licări pe buze.

Domnul Thompson o porni încet pe trepte în jos și cobori în drum, alăturându-se celor două persoane cu nasul pe sus, mama și fiica, amindouă înfiorate de răcoarea vintului pe brațele lor goale.

★

Totul se desfășură cum nu se poate mai bine. Bijutierul sosi chiar înainte de prinz într-un autobuz plin de turiști. Doamna Peters duse colierul în camera lui. Bijutierul murmură ceva plin de incintare, apoi vorbi în franțuzește :

— *Madame peut etre tranquille. Je réussirai !*.

Și, scoțind niște instrumente dintr-o mică trusă, se apucă de treabă.

La ora unsprezece, domnul Parker Pyne bătu la ușa doamnei Peters.

— Poftim ! zise el și îi întinse o punguță de piele de câprioară.

Doamna Peters aruncă o privire înăuntru și exclamă :

— Diamantele mele !

— Șșșt. Și iată și colierul cu diamantele false puse în locul celor adevărate. Arată bine, nu-i așa ?

— De-a dreptul extraordinar.

— Aristopoulos e un tip foarte priceput.

!) Doamna să n-aibă nici o grijă. O să izbucnesc.

șeală am comis atunci ! Rezultatul este acela că detectivul meu ar fi avut astăzi peste 100 de ani ! Ar fi trebuit ca după două-trei romane să abandonez acest personaj și să-l înlocuiesc cu altul mai tinăr.

După ce m-am decis că va fi vorba de un comisar belgian, am început să meditez asupra chestiunilor de detaliu. El va fi meticulos, ordonat, așezându-și mereu lucrurile din cameră la locul lor. Mi-l închipuiam ca pe un bărbat nu prea mare de statură, cu fața roșie, foarte inteligent. Mai trebuia să-i găsesc un nume care să sune bine, ceva în genul lui Sherlock Holmes. De ce nu Hercules ? Un omuleț care să se numească Hercules... Îmi convenea. În privința celuiilalt nume m-am decis mult mai greu, dar nu-mi mai amintesc precis din ce motiv — am auzit sau am citit într-un ziar — am ales Poirot. Fiindu-mi acum clară imaginea detectivului

meu, am început să-mi imaginez personajele care-l înconjoară și liniile principale ale viitorului meu roman. Ca la orice autor tinăr și lipsit de experiență, trama acțiunii mele era destul de complicată. Introdusesem multe piste false și intriga devenise atit de incilcită încit era dificil nu numai de rezolvat, dar și de urmărit. În timpul vacanțelor, în minte mi se perindau fragmente din romanul meu polițist. Devenisem o persoană exagerat de distrată, nu răspundeam la întrebările mamei, uitam să fac o mulțime de lucruri, încercam să tricotez, dar imi era imposibil să nu gresesc modelul. La un moment dat, am simțit că pot să încep să scriu. Mama a primit vestea că una dintre fiicele ei avea să scrie romane polițiste ca pe ceva firesc...

Am plecat într-o scurtă vacanță la Dartmoor. Dimineața scriam, iar după-amieziile mi le petreceam

plimbându-mă prin locuri singuraticе, ca să pot interpreta cu glas tare capitolele pe care abia le scriesem, vorbind ca personajele cărții mele. Acest lucru mă fascina. Cind am terminat romanul — eram destul de mulțumită, imi dădeam seama că ar fi trebuit scris mai bine, dar l-am trimis totuși unui editor, Hodder Stoughton, care însă mi l-a trimis imediat înapoi, fără comentarii. Am trimis atunci manuscrisul altui editor. Dar au urmat apoi evenimente ce mi-au scos total din minte acest roman polițist : sfârșitul războiului, întoarcerea sofului meu de pe front, nașterea fiicei mele Rosalind.

După doi ani, am primit din partea editurii următoarea scrisoare. „În legătură cu manuscrisul dumneavoastră, vă rugăm să treceți pe la biroul nostru...“ Hercule Poirot intra astfel în galeria personajelor romanelor polițiste.

Enigma

- Nu crezi că bandiții ar putea bănuia ceva ?
- De ce să bănuiască ceva ? Ei știu ca ai colierul la dumneata. Și le dai colierul. Cum ar putea să ghicească șiretlicul ?

- În cazul ăsta, e minunat, repeta într-una doamna Peters. N-ai vrea să-l uci dumneata ? Sau îți cer prea mult ?

- Firește că o să-l duc. Dă-mi însă scrisoarea, ca să urmez exact indicațiile. Mulțumesc. Și-acum, noapte bună și curaj. Fiul dumitale va fi aici miine dimineața să luați micul dejun împreună.

- Oh, de-ar fi adevărat !

- Te rog, nu-ți face griji. Lasă totul pe seama mea.

Nu s-ar putea spune că doamna Peters avu o noapte bună. Cînd adormi, fu chinată de vise cumplite — vise în care bandiți în mașini blindate trăgeau de zor în Willard, care gonea pe panta muntelui în jos, îmbrăcat doar în pijama.

Se bucură cînd se trezi și își dădu seama că nu fusese decît un vis. Încet, încet, se lumina de ziuă. Doamna Peters se dădu jos din pat și se îmbracă. Și rămase șezînd în așteptare.

La ora șapte se auzi o bătaie în ușă. Avea gîtlejul atît de uscat, încît abia putu să inghine :

- Intră.

Ușa se deschise și în cadrul ei apărură domnul Thompson. Uluită, rămase cu ochii căsați la el. Nu putea scoate un cuvînt. Avu presimțirea neagră a unui dezastru. Dar glasul lui, cînd îi vorbi, suna firesc, obișnuit. Era un glas plăcut, liniștitor.

- Bună dimineața, doamnă Peters, spuse el.

- Cum îndrăznești, domnule ! Cum îți permiți să...

- Te rog să scuzi vizita mea neobișnuită, la o asemenea oră matinală, vorbe domnul Thompson. Dar am de rezolvat cu dumneata o problemă de afaceri.

Doamna Peters se aplecă înainte, privindu-l cu ochi acuzatori.

- Vasăzică, dumneata mi-ai răpit băiatul ! Nu era vorba de nici un fel de bandiți !

- Categorie nu era vorba de bandiți. Par-tea asta cu bandiții, după părerea mea, era cea mai neconvingătoare. Treabă de circaci, ca să nu spun mai mult.

Dar doamna Peters nu se putea gîndi decît la un singur lucru.

- Unde-i băiatul meu ? îl somă ea, privindu-l cu ochii unei tigroaice minioase.

- De fapt, spuse domnul Thompson, acum e în fața ușii.

- Willard !

Ușa fu izbită de perete. Willard, palid, cu ochelarii pe nas, vizibil neras, fu strîns la pieptul mamei-si. Domnul Thompson rămase privind cu îngăduință scena.

- Să nu crezi, însă, spuse doamna Peters, revenindu-și deodată și răsucindu-se spre domnul Thompson, să nu crezi că n-o să pun justiția să te pedepsească. Să nu crezi că o să scapi.

- Dar, mamă, ai înțeles totul greșit, se amestecă Willard. Domnul acesta m-a eliberat.

- De unde te-a eliberat ?

- Dintr-o casă aflată sus pe faleză. La o milă depărtare de aici.

- Și îngăduie-mi, stimată doamnă, vorbe domnul Thompson, să-ți inapoez bunurile. Zicînd acestea, el îi întinse un pachetel înfășurat în foiță subțire. Foița se deslăcu, cînd la iveală colierul cu diamante.

- Nu mai ai de ce să păstrezi cu sfințenie cealaltă pînguță cu diamante, doamnă Peters, spuse domnul Thompson zîmbînd. Adevăratele diamante se află tot pe colier. Punguța din piele de căprioară conține cîteva excelente imitații de diamante. După cum spunea prietenul dumitale, Aristopoulos este cu adevărat un tip priceput.

- Pur și simplu, nu înțeleg nici un cuvînt din tot ce spui, murmură doamna Peters cu glas slab.

- Trebuie să privești acest caz din punctul meu de vedere, vorbe domnul Thompson. Ceea ce mi-a atras atenția a fost folosirea unui anumit nume. Mi-am luat libertatea să te urmăresc în afara hotelului, pe dumneata și pe prietenul dumitale cel chel, și am tras cu urechea — mărturisesc cîntît — la conversația atît de interesantă dintre voi doi. Mi s-a părut deosebit de plină de semnificație, atît de mult incît i-am mărturisit despre ce-i vorba și directorului hotelului. El a notat la ce număr de telefon a chemat prietenul dumitale de încredere. Și tot el a aranjat ca un chelner să asculte pe ascuns conversația voastră din dimineața aceasta în sufragerie.

Întreaga schemă fusese foarte bine chibzuită. Așa că al căzut victimă unui cuplu de foarte abili hoți de bijuterii. Îți cunoșteau perfect colierul cu diamante ; te-au urmărit pînă aici ; ți-au răpit fiul și ți-au scris acea scrisoare mai degrabă comică din partea unor așa-zisi „bandiți” ; și au făcut în așa fel încît cel care a plănuit și a pus la cale întregul complot să-ți ciștige încrederea.

După care, lucrurile sînt foarte simple. Domnul cel cumsecade îți oferă o pungață cu diamante false și... o șterge cu amicul lui. În dimineața asta, cînd fiul dumitale nu ar fi apărut, te-ar fi apucat disperarea. Lipsa prietenului dumitale te-ar fi făcut să crezi că a fost răpit și el. Bănuiesc că se înțeleaseră cu cineva să se ducă la vilă miine. Acea persoană l-ar fi descoperit acolo pe fiul dumitale, și făcînd amindoi anumite deducții, ați fi mirosit poate ce se petrecuse. Numai că între timp nemernicii ar fi fost departe.

- Și acum ?

- Oh, acum se află amindoi la pușcărie. Am avut eu grijă de asta.

- Ticălosul ! exclamă doamna Peters, amintindu-și furioasă cu cită încredere îi făcuse confidențe. Ticălosul lingușitor !

- Da, nu s-ar putea spune că e un om de treabă, consimți domnul Thompson.

- Dar tot nu pricep cum de i-ai dat de capăt complotului, se minună Willard, plin de admirație. A fost o chestie tare deșteaptă.

Dar celălalt clătîna din cap, contradicîndu-l.

- Nu, nu, protestă el. Cînd călătorești incognito și-ți auzi propriul tău nume luat în desert...

Doamna Peters se uită la el surprinsă.

- Dar cine ești dumneata ? îl întrebă ea în clipa următoare.

- Numele meu este Parker Pyne, o lămură el.

(În românește de Maria Vonghizas)

— Ai un apartament foarte frumos, domnule MacTavish, spuse inspectorul de poliție McCarthy, așezându-se cit mai confortabil în fotoliu și aprinzându-și unul dintre trabucele oferite de gazda sa. Și bănuiesc că te costă destul de mult întreținerea unei asemenea case.

— Destul de mult, adevărit Alonzo MacTavish zimbând cu expresia lui cuceritoare care-i cîștigase atenția prietenii și adusesse într-o stare de exasperare jumătate din forțele de poliție ale multor țări, incapabile să-i aprecieze aptitudinile de a se mișca cu atîta grație și dezinvoltură pe fișa aceea atît de îngustă, unde nu putea fi prins încălcînd legea.

— Dar, spune drept, inspectore, nu-i așa că n-ai venit pînă la mine ca să-mi admiri apartamentul?

— Sincer vorbind, nu pentru asta am venit, mirii inspectorul. Și o să-ți spun pe scurt care e scopul vizitei mele.

Și inspectorul McCarthy, aplicîndu-se puțin în față, îl studie cercetător, cu o expresie ușor zeflemitoare.

— După cum bine știi, urmă inspectorul, în ultimele optsprezece luni s-au înregistrat nu mai puțin de șase furturi misterioase. În fiecare din aceste cazuri, obiectul furat avea o foarte mare valoare în sine, uneori chiar o valoare istorică. Ei, și ciudățenia e că în toate aceste șase cazuri speciale, poliția nu a fost în stare să descopere hoțul; de asemenea, în toate aceste șase cazuri, după ce a fost oferită o foarte mare sumă de bani ca recompensă, ai apărut dumneata și, pe baza informațiilor pe care ni le-ai furnizat, am putut găsi obiectele furate.

— Și ce-i cu asta? se interesă Alonzo MacTavish, continuînd să zimbească.

McCarthy rinji și apoi urmă:

— Ascultă-aici, domnule MacTavish. Hai să terminăm cu vorbele pe ocolite. Mi-am

format de mult o părere precisă în această chestiune, și cred că o cunoști și dumneata. Poliția n-a izbutit niciodată să te infunde. Ai fost întotdeauna prea isteț pentru noi, și ai fost destul de deștept ca să nu folosești canalele obișnuite pentru obiectele furate. Ai așteptat mereu pînă cînd recompensa oferită era destul de mare! Fiindcă, să spun sincer, convingerea mea e că în spatele fiecăruia dintre aceste șase mari furturi s-au aflat creierul, talentul și oamenii dumitale!

— Adevărat, inspectore? spuse Mc Tavish, rîzînd. Ce aș mai putea adăuga?

— După cît te cunosc, n-o să spui nimic. Numai că într-una din zilele viitoare, o să faci o mică greșală, și atunci o să mă abat asupra dumitale cu toată forța și greutatea poliției. Am într-un sertar al biroului meu de la Scotland Yard un carnețel, plin cu tot felul de mistere neexplicate, și în spatele cărora licărește, după părerea mea, personalitatea și inteligența lui Alonzo MacTavish. Ți-ai bătut joc destul de poliția altor țări, așa că a sosit timpul să ți-o plătească înapoi... Dar hai să trecem la lucruri concrete și să-ți mărturisesc adevăratul scop al vizitei mele.

Pe scurt, iată care-i situația. Poimîine sosește, de la Dieppe, directorul-adjunct al magazinului franțuzesc de bijuterii Cartier, un oarecare domn Crallard. Aduce cu el o casetă sculptată, și în caseta asta se află celebrul scarabeu de diamant al maharajahului din Taipun, care urmează să fie expus la Asociația Orientaliștilor.

Ei, și tocmai mă gîndeam că scarabeul de diamant ar fi exact genul de obiect care ar interesa persoana responsabilă pentru celelalte șase furturi — exact genul de obiect pe care i-ar place să pună mina. Și după vreo cîteva săptămîni de la dispariția lui, tare mă bate gîndul că ne vom pomeni cu Alonzo MacTavish venînd să ne spună unde ar putea fi găsit și cerînd recompensa!

Cu un zimbet sardonice pe față, inspectorul privi drept în ochii lui Alonzo MacTavish.

— Așa că, MacTavish, urmărește el, te sfătuiesc să te ții cât mai departe de scarabeul de diamant. Un om prevenit știe ce-l așteaptă! Cum pune Crallard piciorul pe vapor la Dieppe, scarabeul trece sub răspunderea și în grija mea. Doi dintre oamenii mei cei mai pricepuți n-o să-l scape din ochi nici un moment pe Crallard până când scarabeul va fi depus în seif. Așa că, repet, ține-te cât mai departe de scarabeu.

Inspectorul se ridică și își luă pălăria.

— Inspectore, vorbește MacTavish ridicându-se și el, cu zimbetu-i cuceritor așternut pe chip, trebuie să-ți mărturisesc că a fost nemaipomenit de drăguț din partea dumată să vii și să-mi atragi atenția. Dar nu înțeleg de ce ți-ai închis că m-ar putea interesa scarabeul acesta. Bănuiesc însă că dacă va dispărea, va fi oferită o mare recompensă pentru găsirea lui. Oricum, îți mulțumesc foarte mult, inspectore, pentru această vizită — mi-a făcut o mare plăcere să te văd. Poți să treci pe la mine ori de câte ori te afli prin preajmă.

După plecarea lui McCarthy, Alonzo MacTavish rămase timp de vreo jumătate de oră chibzând adică. Apoi se ridică și, apăsând pe un buton, îl chemă pe Lon Ferres, care atunci când nu avea vreo altă treabă îi slujea de valet lui MacTavish.

— Ascultă bine ce-ți spun, Lon, începu MacTavish. Poimiine sosește de la Dieppe cu vaporul, Crallard, directorul-adjunct al magazinului franțuzesc de bijuterii Cartier, și aduce cu el scarabeul de diamant — știi, giuvaerul maharajahului din Taipun. Dă-i imediat telefon omului nostru din Paris și spune-i să-mi trimită de grabă o schiță perfectă a casetei în care e ținut scarabeul; e o casetă sculptată, după cite mi s-a spus. Dacă se apucă imediat de treabă, putem avea schița miine la prinz. În clipa când sosește, telefonează-i lui Blooey Stevens și spune-i că am o treabă pentru el. Probabil că o să plec la Dieppe miine seară, așa că te rog să-mi faci rost de o mustață și de niște favoriți falși. O să mă întorc cu același vapor cu Crallard.

— Mă gindeam eu că o să cauți să pui mina pe scarabeul de diamant, spuse Lon Ferres. Dar vezi să ai grijă cum faci. Or să stea toți cu ochii pe el.

— Știu, și Alonzo MacTavish începu să ridă. Chiar inspectorul McCarthy a trecut pe-aici să-mi atragă atenția să mă țin departe de el. Se pare că cei de la poliție bănuiesc cine a pus la cale ultimele șase operații. Trebuie să fii foarte atent, Lon, dar cu puțin noroc, o scoatem noi la capăt.

În după-amiaza de joi, Crallard — având asupra-i caseta cu scarabeul de diamant într-o învelitoare impermeabilă — păși împreună cu cei doi polițiști voicini trimiși de McCarthy pe pasarella vaporului „Dieppe” care făcea curse până la Newhaven. Era limpede că inspectorul le spusese poliștilor să nu riște nimic, căci de îndată ce ajunseră pe vapor, se îndreptară imediat spre cabina de pe punte ce le fusese rezervată și intrară înăuntru, înclinându-se imediat.

★

Alonzo MacTavish, arătând ca un turist obișnuit cu mustața și cu favoriții lui falși,

imbrăcat într-un costum de golf cam tipător, urmări liniștit urcarea grupului pe vapor și, după ce-i văzută instalându-se în cabină, făcu rost de un șezlong și se pregăti să-și treacă vremea o oră sau mai mult citind ziarul.

Rămase absorbit de ziar vreo oră și jumătate. Apoi, folosind ca paravan ziarul, scoase din buzunarul de la piept o țevă mică de mărimea unui tub de pastă de dinți, căreia îi atașă o bucată de maț subțire de cauciuc, având la capăt o pară de umflat. Pe urmă se ridică din șezlong și o porni degajat spre cabina unde se aflau cei trei care păzeau scarabeul de diamant.

Vintul se întetise și marea era acum agitată. MacTavish observă încintat că puntea era pustie. Stînd cu spatele spre ușa cabinei, viri cu grijă virful mațului de cauciuc în gaura cheii. Apoi, pufăind din țigară și ținînd în față ziarul cu mina stîngă, începu să apese cu mina dreaptă para de umflat, pînă cînd țeva rămase goală. După care, asigurîndu-se printr-o privire circulară că nu-l văzuse nimeni, se îndreptă tiptil spre șezlongul său și se așeză jos.

Rămase absorbit în ziar încă o jumătate de oră; apoi coborî în sala de sub punte; acolo își luă valiza, o deschise și scoase dinăuntru un pachetel. Se întoarse repede pe punte, cu pachetelul sub braț. După o scurtă privire în lungul punții socoti că momentul hotărîtor sosise; introduse un șperacu în ușa cabinei unde se afla Crallard, o deschise, se strecură ușurel înăuntru și o închise după el, înclinînd-o.

Înăuntru, MacTavish nu-și pierdu timpul. Își puse repede o mică mască de gaz pe care o scoase din buzunarul de la piept. În cabină mirosea tare a cloroform. Crallard împreună cu cei doi polițiști zăceau, în diferite poziții, acolo unde îi ajunseseră cloroformul, pompat de MacTavish prin gaura cheii.

MacTavish desfăcu pachetul și puse pe masă conținutul lui. Era o casetă sculptată, întru totul asemănătoare cu cea în care se afla scarabeul de diamant.

Lucra repede, și după cinci minute isprăvise ce avea de făcut. După care deschise gura de ventilație din peretele cabinei și, vînturînd repede aerul cu ajutorul ziarului, izbuti să alunge aburii de cloroform din încăpere. Mulțumit de rezultatul strădaniilor sale, se furișă discret din cabină și își reluă locul pe șezlong, după ce aruncă un pachetel peste bord. După care, adormi liniștit.

Vasul „Dieppe” se apropia de Newhaven cînd domnul Crallard se deșteptă dintr-un somn greu, abia izbutind să-și dezlipească pleoapele. Se așeză în capul oaselor, privind în jurul său și frecîndu-și ochii. Și deodată îi văzu pe cei doi polițiști care-l însoțeau, prăvăliți peste masă, respirînd din greu.

— Mon Dieu! răcni domnul Crallard. Diamantul! Mi l-au furat!

Și începu să tragă de cei doi polițiști, pînă reuși să-i trezească.

— A fost cineva în cabină, le explică el. Cred că am fost drogați. Și diamantul...

— Ce-i cu diamantul? întrebă unul dintre polițiști. V-ai uitat în casetă?

Crallard desfăcu învelitoarea impermeabilă în care fusese înfășurată caseta, o deschise și o exclamă de surpriză țîșni de pe buzele sale.

— Diamantul e înăuntru, vorbi el precipitat. N-a fost furat... Slavă cerului... totul e în regulă.

Unul dintre polițiști privi peste umărul lui Crallard. Nu exista nici o îndoială: pe pernița de catifea trona scarabeul de diamant, neatins.

— Dar ce ciudat, vorbi celălalt polițist, să ne prindă pe toți somnul, așa deodată. Mă gindesc că poate e aerul ăsta marin. Are tot felul de efecte ciudate, mai ales dacă nu ești obișnuit.

Crallard nu părea prea convins.

— Treaba asta nu-mi place deloc, spuse el. Mă tot gindesc la MacTavish ăsta al vostru... mare specialist în furturi... am fost prevenit în legătură cu el... nu, treaba asta nu-mi place.

— Bine, dar nu văd de ce vă faceți ginduri negre, domnule Crallard, vorbi polițistul. Diamantul n-a pățit nimic — uite-l colo în fața noastră. De ce să fiți îngrijorat? N-are rost să cauți necazul cu luminarea, eu așa zic.

O jumătate de oră mai tirziu Crallard se simți în mai mare siguranță, căci la Newhaven îl mai așteptau încă patru zdrahoni trimiși de Scotland Yard. Era limpede că inspectorul McCarthy nu voia să riște nimic.

Dar dacă francezul nostru ar fi văzut zimbetul liniștit de pe chipul lui MacTavish, pe cind urmărea grupul celor șapte bărbați îndreptându-se spre trenul de Londra, probabil că nu s-ar fi simțit atât de împăcat cu această lume.

În noaptea următoare cind ceasul bătu douăsprezece, inspectorul Mc Carthy fu trezit de zbirnitul telefonului. Ridică receptorul și rămase surprins auzind glasul vesel al lui Alonzo MacTavish:

— Alo, inspectore. Îmi pare teribil de rău pentru scarabeul de diamant.

— Ce dracu vrei să spui, MacTavish? exclamă inspectorul de poliție.

— Ce vreau să spun? se arătă surprins MacTavish. Păi, am auzit că scarabeul a fost furat, asta-i tot. Și intimplător, eram pe cale să sugerez că, dacă recompensa e destul de mare, aș putea să-ți dau o mină de ajutor ca să redobindești giuvaerul.

— Ascultă-aici, MacTavish, vorbi inspectorul, uluit. Doi dintre oamenii mei cei mai buni au păzit caseta încă de cind a ajuns pe vapor, și o păzesc și acum. Iar giuvaerul e înăuntru.

— Oare? întrebă MacTavish, foarte bine dispus. Uite, sint gata să pariez cu dumneata pe cinci lire că nu e înăuntru. Și, intimplător, am și idee unde se află scarabeul de diamant în momentul ăsta. Dacă nu mă crezi, urcă-te într-un taxi și hai să ne intilnim la sediul Asociației Orientaliștilor, unde a fost depus giuvaerul. O să descoperi că a dispărut.

— În regulă, bolborosi Mc Carthy. Dar îți repet, MacTavish, că e imposibil ca scarabeul să fi fost furat. Totuși, o să vin să ne intilnim acolo.

Și închise telefonul.

O jumătate de oră mai tirziu, MacTavish, inspectorul Mc Carthy, împreună cu doi polițiști, ca și președintele Asociației Orientaliștilor, care fusese convocat și el prin telefon,

stăteau în jurul mesei pe care se afla caseta. Inspectorul luă cheia și, cu fața congestionată de furie, deschise caseta. Ceilalți se îngrămădiră în jur, uitându-se uluiți, în afară doar de MacTavish care zimbea vesel. Caseta era goală! Scarabeul de diamant dispăruse!

Inspectorul McCarthy își înăbuși o exclamație.

— Nu mai pricep nimic, spuse el. Cine dracu l-a luat, MacTavish?

— N-aș putea spune cu certitudine, răspunse MacTavish, rinjind. Dar cred că bănuiesc. Chestia e că, dacă vrei scarabeul înapoi, ar trebui să te grăbești cu recompensa — altfel s-ar putea să nu mai fie în țară mine dimineață.

Mc Carthy privi spre președintele Asociației Orientaliștilor.

— Putem oferi o recompensă de cinci mii de lire sterline, spuse acesta. Trebuie neapărat să recuperăm scarabeul. Crezi că ajunge atât, domnule inspector?

Mc Carthy, cu chipul înroșit, se uită amenințător spre MacTavish.

— Cred că e prea mult, mirii el. Dar probabil că suma va trebui să fie plătită. Unde-i scarabeul, MacTavish?

— Nu văd de ce-ar trebui să ne pripim, spuse acesta cu un zimbet pe față. Lucrurile stau astfel: Sint absolut incredințat că pot scoate la iveală acest giuvaer cind se va plăti recompensa. Așa că, dacă mi se vor plăti cinci mii de lire sterline mine dimineață, vă dau cuvîntul meu că vă voi oferi giuvaerul după zece minute de la primirea banilor. E bine așa?

— Foarte bine, declară McCarthy. Între timp, caseta rămîne la mine. S-ar putea să fie niște amprente pe ea. N-o să-l fie prea moale hoțului dacă pun mina pe el.

Și, zicînd acestea, se uită la MacTavish.

Dar acesta, zimbînd mereu bine dispus, se mulțumi să spună:

— În regulă. Va să zică, ne intilnim tot aici mine dimineață. Noapte bună, domnilor.

★

A doua zi dimineață, la ora unsprezece, se intilniră cu toții în biroul președintelui Asociației Orientaliștilor.

McCarthy nu găsește nici un fel de amprente pe casetă și era mai perplex ca oricind.

Neîncrezător, președintele scoase un pachet de bancnote și îl puse pe masă.

— Am o singură nelămurire, domnule MacTavish, vorbi el. De unde știu că atunci cind îți înminez banii, o să poți să-mi dai scarabeul? În clipa cind părăsești camera asta, nu mai avem nici o garanție.

— Exact, adeveri MacTavish plin de vervă. Numai că nu am de gind să părăsesc această încăpere.

Și, intinzînd mina, luă pachetul de bancnote, le numără și le viri în buzunarul de la piept. Apoi se așeză și, scoțînd port-țigărețul, alege o țigară și și-o aprinde.

— Ei, exclamă McCarthy nerăbdător, cine a luat scarabeul, MacTavish?

Uitîndu-se la el zimbitor, MacTavish spuse calm:

— Dumneata.

— Ce dracu vrei să spui? răcni la el, furios, inspectorul.

Enigma

—Uită-te în casetă, îl invită MacTavish, cu aceeași expresie zimbătoare.

McCarthy luă cheia, deschise caseta și rămase cu gura căscată de uimire. Pe pernita de catifea scintila scarabeul de diamant, fațetele strălucitoare trimițând raze orbitoare în lumina dimineții.

— Ei bine, domnilor, vorbi MacTavish punindu-și pălăria, mulțumesc pentru recompensă. Pe dumneata, inspectore, s-ar putea să te vâd puțin mai târziu. La revedere.

Și ieși liniștit din birou.

Ceea ce spuse atunci inspectorul Mc Carthy nu poate fi tipărit.

Târziu în aceeași seară, McCarthy sună la ușa apartamentului lui Alonzo MacTavish. Cu mina cea mai serioasă și fără umbra unui zimbet pe față, Lon Ferrers îl conduse în camera de zi.

McCarthy acceptă țigara pe care i-o oferă MacTavish, se așază apoi în fotoliu, cu privirea cercetătoare îndreptată spre MacTavish, care se uita la el zimbitor.

— Ei, rupse tăcerea inspectorul, spune-mi și mie cum s-a procedat.

MacTavish își aprinse o țigară și începu să vorbească :

— După cite am aflat, s-a procedat în felul următor. Cei care au pregătit lovitura aveau un om pe vapor, care a introdus prin gaura cheii un gaz adormitor în cabina unde era păzit atât de bine scarabeul. Crallard și cei doi polițiști ai dumitale au adormit buștean.

Apoi, cineva a forțat ușa, a intrat în cabină, și — aici MacTavish făcu o pauză, rînjind — pur și simplu a înlocuit caseta, prin alta în care a pus giuvaerul. Cînd Crallard și cei doi oameni ai dumitale și-au revenit din amorțeala somnului provocat de gaz, s-au repezit imediat să vadă dacă scarabeul mai era în casetă. Văzînd că era acolo, nu și-au mai făcut griji.

Dacă ar fi examinat mai atent caseta, ar fi descoperit că avea fund dublu, acționat de un mecanism de ceasornic. Exact după opt ore, fundul casetei s-a răsturnat, așa încît caseta apăsarea goală. După încă douăsprezece ore, mecanismul a funcționat iarăși, și scarabeul a reapărut. Numai că între timp giuvaerul fusese dat dispărut și se oferise o recompensă, care mi-a fost plătită mie cu atîta generozitate. Am fost plătit pentru a spune unde se află scarabeul, și asta am și făcut. Ți-am spus că era în casetă — și acolo era ! Mai vrei o țigară, inspectore ?

McCarthy se sculă în picioare. Merita să-i vezi fața. Dar apoi simțul umorului îi reveni și izbucni în rîs.

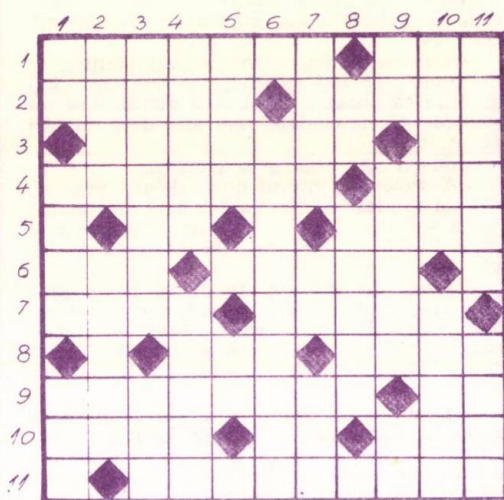
— Într-una din zilele astea, MacTavish, spuse el, o să mergi un pic prea departe și atunci o să te înhaț — cum te vâd și cum mă vezi !

MacTavish zîmbi.

— Tot ce se poate, inspectore, zise el. Dar va trebui să te scoli mai devreme decît mine... Pleci ? Atunci, noapte bună. Mă duc miine la Monte Carlo să cheltuiesc ceva din cele cinci mii de lire sterline. Cînd o să mă întorc, o să-mi faci plăcere să te revăd. Cu bine, inspectore !

(În românește de Maria Vonghizas)

INSTRUMENTE MUZICALE

ORIZONTAL : 1) Poet român (1786—1869), autorul unei poezii intitulate „Imnul lăutei românești” — Bate toba. 2) Instrument de suflat din Grecia antică — Instrumente create de celebrii Stradivari și Amati. 3) Instrument de suflat întâlnit la unele popoare sovietice — Gem ! 4) Prozator și poet român (1910—1965), autorul poeziei „Vioara” — Interjecție. 5) „Cîntînd în ploaie” — „Îmbrăcăminte” pentru un nou-născut. 6) Curs de apă în Algeria — Fluier mare, ciobănesc. 7) Credul — Pictor francez (1831—1955), creatorul lucrării „Acordeonul”. 8) Refren din cîntecele oltenesti — Oraș în U.R.S.S. 9) Bate toba — Prefix care dublează. 10) Oraș german — Împreună — Refren de colind. 11) Denumire populară a tobei.

VERTICAL : 1) Pe cal — Instrumentul muzical care-l obseda pe profesorul Udrea din „Steaua fără nume” de Mihail Sebastian — Denumire uzitată pentru contrabas. 2) Instrument de suflat cu timbru grav — Copăcel-copăcel. 3) Denumire generică pentru instrumentele metalice de suflat — Localitate în Sudan. 4) Copac din al cărui lemn se fac viorile — Vechi instrument din familia viorii. 5) Riu în India — Perle ! 6) Instrument popular rus asemănător cu mandolina. 7) Închide poarta — Început de veac ! — Dede-subt. 8) Înăuntru — Instrument de suflat confecționat din lemn, cu timbru grav. 9) În oboi ! — Fiecare dintre cele două părți metalice ale unui instrument de percuție — Pene ! — 10) Monstru mitologic cu 100 de ochi, ucis de Hermes, după ce Zeus l-a adormit cîntîndu-i cu flautul lui Pan — Instrument de origine arabă, un străbun al viorii. 11) Instrument din familia tobei — Instrumentul la care cînta Orfeu.

Dicționar : ȚUP, RIR, OREL, ASEL, TEB, ASAL.

TESTUL NOSTRU

Într-un volum apărut nu de mult „20 DE TESTE PENTRU A VĂ CUNOAȘTE”, Michel și Françoise Ganguelin — psihologi francezi de prestigiu, autori ai multor lucrări de referință* pentru cunoașterea omului modern — reunesc un număr de teste, elaborate pe baza ultimelor cuceriri din domeniul psihologiei, cu ajutorul cărora se poate afla un răspuns la întrebarea: cine sînt eu?

În testul de mai jos: „Sînteți o persoană echilibrată?”, dacă veți avea răbdarea să bifați răspunsul fără autocontrol excesiv, prudență și tendințe narcisiste, veți găsi, poate, nu imaginea dorită despre dumneavoastră, ci una mai apropiată de realitate. Și cum realitatea este plină de surprize...

Sînteți o persoană echilibrată?

În limbajul cotidian, cuvîntul „echilibrat” apare frecvent fie că e vorba de echilibrul biologic, de unul demografic, de regim echilibrat, de buget echilibrat etc. Acest laitmotiv revine ca un criteriu.

Echilibrul ființei umane apare ca rezultanta mai multor echilibre: echilibrul fizic, psihic (care condiționează starea sănătății) și, în sfîrșit și poate mai ales, echilibrul social luat în sensul cel mai larg (de în raport cu mediul înconjurător). Un om cu adevărat echilibrat trebuie să fie echilibrat în aceste trei direcții.

La acest ultim element spațial se adaugă pentru ființele vii o altă dimensiune de echilibru:

libru: timpul. Existența bioritmurilor, parte din patrimoniul genetic și în care mediul înconjurător joacă rolul de sincronizator, este astăzi demonstrată în mod științific, desincronizarea devenind sinonimă bolii. Judecați cum vă situați în acest ansamblu multidimensional.

Fiecare întrebare are patru răspunsuri posibile. Bifați una din literele a, b, c, d, din fața răspunsului cel mai apropiat de comportamentul dumneavoastră. Încercați să alegeți fără ezitare, ascultîndu-vă primul impuls.

ECHILIBRUL DVS FIZIC

1. Stați într-un picior și închideți ochii. Cît timp puteți rămîne în această poziție?

- a) 30 secunde
- b) mai mult de 20 de secunde
- c) mai puțin de 10 secunde
- d) foarte mult timp.

2. Cum dormiți?

- a) cel mai adesea aveți un somn discontinuu, în mai multe fragmente
- b) între 6 și 7 ore
- c) de la 3 la 11 ore după perioade.
- d) opt ore fără întrerupere.

3. Pe marginea unei faleze sau într-un balcon al unui etaj situat la înălțime încercați:

- a) un sentiment de securitate
- b) o oarecare amețală
- c) repulsie
- d) o atracție către gol

4. Greutatea corpului dvs este:

- a) stabilă
- b) variabilă, în funcție de hrană
- c) am o tendință persistentă de slăbire (îngrășare)
- d) am o greutate „în acord”.

5. Calculați-vă echilibrul

înălțime-greutate folosind formula:

$$G = \frac{I - 100 + 41}{2}$$

G fiind greutatea, I — înălțimea (în cm.) iar i încheietura mîinii.

De exemplu: dacă aveți 1,65 cm înălțime și încheietura mîinii de 15 cm greutatea dvs. ideală va fi $\frac{(165 - 100) + (4 \times 15)}{2} = 62,5$ kg

Diferența dintre greutatea dvs ideală și greutatea reală este de ordinul:

- a) ± 1 kg.
 - b) ± 10 kg.
 - c) ± 5 kg.
 - d) ± 15 kg.
6. Mîncarea vă provoacă:
- a) O foame bruscă și irezistibilă
 - b) mai degrabă dezgust
 - c) o satisfacție agreabilă
 - d) O foame bruscă sau dezgust sau și una și alta în mod succesiv?

7. La o masă festivă (nuntă, botez, banchet, aniversare), aveți obiceiul să consumați alcool?

- a) Foarte repede și în desult de mare cantitate
- b) Rezonabil, nu mai mult de două pahare pe seară
- c) Nu, refuz orice alcool.
- d) Cînd încep să beau, nu mă mai pot opri

8. Fumați?

a) Mai puțin de 15 țigări pe zi.

b) Deloc.

c) Nici nu le mai număr

d) De la unul la 3 pachete pe zi și apoi renunț brusc o perioadă.

9. Recurgeți cu plăcere la excitante cum ar fi cafeaua?

a) Nu, evit sistematic orice excitant

b) Una pînă la două cafele pe zi, cel mult.

c) Am nevoie de stimulente în permanență.

d) În perioadele de vîrf, nu rezist decît cu cafea.

10. Folosiți medicamente?

a) Niciodată, am oroare de pastile, îmi revin în mod natural.

b) Numai în cazuri grave și la sfatul medicului.

c) Folosesc medicamente, din păcate, destul de des.

d) Trebuie să folosesc medicamente în permanență.

11. Faceți exerciții de educație fizică?

a) Niciodată.

b) Din cînd în cînd, într-un mod intensiv, pînă la epuizare.

c) Zece minute în fiecare dimineață.

d) Din cînd în cînd.

12. Vă culcați:

a) Întotdeauna la aceeași oră.

b) La ore regulate în funcție de dispoziția de moment.

* CITEVA TITLURI: Le dictionnaire de la psychologie moderne, Verviers, Marabout, 1969, La vie du coreple, Verviers, Marabout, 1970, Connaitre les autres, Verviers, Marabout, 1971.

c) Întotdeauna foarte târziu, fără motiv.

d) Niciodată la aceeași oră.

13. Sinteți sportiv?

a) Da, practic în mod regulat un sport.

b) Nu tocmai, numai cind mi se oferă prilejul.

c) Orice activitate fizică îmi repugnă.

d) Am practicat numeroase sporturi pe care le-am abandonat unul după altul.

14. La capitolul sănătate, vă considerați :

a) Cu o sănătate de fier.

b) Subred.

c) Sănătos (desigur, cu unele probleme ca toată lumea).

d) Totdeauna bolnav.

15. Cum vă apreciați viața sexuală?

a) Regulată și pe deplin satisfăcătoare.

b) Variabilă.

c) Mediocră.

d) Refuz să răspund la această întrebare.

ECHILIBRUL DVS. PSIHIC

16. Sinteți capabil să vă impuneți un efort, o disciplină ?

a) Da, sint un om (o femeie) conștiincios, cu simțul datoriei.

b) Da, dacă este necesar.

c) Îmi repugnă orice efort, disciplină.

d) Uneori.

17. Înainte de a lua o decizie importantă, cum vă comportați?

a) Prima idee este întotdeauna bună.

b) Cîntăresc îndelung argumentele pro și contra.

c) Mă decid fără greutate.

d) Nu reușesc să mă hotărâsc.

18. Cum suportați zgomotul ?

a) Zgomotul îmi este indiferent, nici nu-l aud.

b) Zgomotul îmi este absolut insuportabil cînd lucrez.

c) Am în permanență nevoie de zgomot în jurul meu.

d) Suport zgomotul, dar îmi dau seama că lucrez mai bine cînd e liniște.

19. Cum vă simțiți, în general ?

a) „La pămînt“, deprimat.

b) Gata să sparg totul, nervos.

c) În formă.

d) Depinde de zile.

20. Vă puneți mereu întrebări cu privire la faptele pe care le-ați săvîrșit ?

a) Nu, regretele sint sterile.

b) Da, îmi revăd mereu faptele din trecut.

c) Da, pentru lucrurile foarte importante.

d) Da, nu pot să mă împiedic să n-o fac.

21. Într-o situație de contrarietate, într-o discuție violentă, cum reacționați ?

a) Îmi păstrez singele rece

b) Explodez

c) Fac eforturi să raționez și să mă abțin

d) Sint paralizat

22. Traiți întotdeauna în același ritm ?

a) Da

b) Nu

c) Depinde de împrejurări

d) Am perioade de activitate debordantă, urmate de perioade în care sint deprimat(ă), fără vlagă

23. Înaintea unei încercări importante sau a unui examen sinteți :

a) Neliniștit, tulburat

b) Nepăsător

c) Gata

d) În perfectă formă, incitat

24. Sinteți capabil să faceți mai multe lucruri în același timp ?

a) Da, lucrul acesta mă stimulează

b) Da, dar nu cred că e o soluție pentru care să optez.

c) Sint incapabil (ă) să fac mai mult de un lucru odată.

d) Sau obosesc sau le fac prost pe amîndouă.

25. Cum adormiți ?

a) Imediat ce închid ochii.

b) Mă răsucesc ore întregi înainte de a adormi și trebuie să folosesc somnifere.

c) În funcție de starea de oboseală și de enervare sau în funcție de ceea ce am mîncat sau am băut.

d) Trebuie neapărat să citesc înainte de a adormi.

26. Vă place viața ?

a) Da, profit din plin de fiecare moment.

b) Viața e pentru mine fără atracție.

c) Numai dacă îmi compar viața cu a altora mai defavorizată.

d) Sint și bune și rele.

27. Încercați o oarecare neliniște completînd acest chestionar ?

a) Puțin.

b) Nu.

c) Da.

d) Da, pentru unele întrebări.

28. Vă considerați o persoană echilibrată ?

a) Da.

b) Nu.

c) Nu știu.

d) Sint profund dezechilibrat.

29. Părerea celor din jurul dvs coincide cu a dvs. ?

a) Da.

b) Mai mult sau mai puțin.

c) Nu o cunosc și îmi este indiferent.

d) Ceilalți nu mă agreează.

ECHILIBRUL DVS SOCIAL

30. Sinteți fericit să vă întoarceți în mijlocul familiei după orele de muncă ?

a) Da.

b) Depinde de zile.

c) Nu, prefer să rămîn singur.

d) Fac întotdeauna un efort ca să intru în ambianța familială.

31. Dacă sinteți căsătorit, cine ia deciziile financiare în gospodărie ?

a) Soția mea (soțul meu).

b) Împreună.

c) Nu reușim niciodată să cădem de acord.

d) Unul dintre noi își impune în cele din urmă punctul de vedere.

32. Aveți sentimentul că sinteți neînțeleas de familie ?

a) Uneori.

b) Nu.

c) Adeseori.

d) Nimeni din casă nu mă înțelege.

33. Sinteți pentru sau împotriva căsătoriei ?

a) Pentru.

b) Împotrivă.

c) Depinde de cuplu.

d) Sint pentru atunci cînd îmi convine.

34. Vă jucați cu copiii dvs. ?

a) Da, dar, nu prea am timp.

b) Găsesc întotdeauna timp, este indispensabil echilibrului meu și al copiilor.

c) Nu pot să-i suport decît un anume timp.

d) Copiii mei mă obosesc.

35. Care este, în general, comportamentul dvs., în societate ?

a) Încerc să ies în evidență.

b) Rămîn în colțul meu fără să vorbesc.

c) Particip întotdeauna cu multă plăcere.

d) Caut oamenii care mă interesează și, dacă nu există, nu mă manifest.

36. Cum suportați singurătatea de scurtă durată ?

a) Bine.

b) Destul de prost.

c) Îmi place singurătatea, dealtfel, sint mereu singur.

d) Nu pot să rămîn singur.

37. Care este atitudinea dvs. față de persoanele care vă sint în întregime necunoscute ?

a) Îmi plac oamenii și îmi face întotdeauna plăcere să fac cunoștințe noi.

b) Depinde de persoane.

c) Indiferență : ceilalți mă plictisesc.

d) Mă simt jenat în prezența unor persoane total necunoscute.

38. Sinteți mulțumit de munca dumneavoastră ?

- a) Mai mult sau mai puțin.
- b) Da.
- c) Nu.
- d) Da, în comparație cu altele.

39. Cite ore munciți pe zi ?

- a) Cîrca 8 ore.
- b) Zi și noapte, uneori, apoi e necesar să fac o pauză.
- c) Oricum, muncesc prea mult.
- d) Am sentimentul că nu mai termin niciodată.

40. Vă considerați retribuit :

- a) Meritată.
- b) Prea mică.
- c) Pe măsura eforturilor.
- d) Prea mare pentru valoarea dvs.

41. Presupuneți că săptămîna de lucru s-ar reduce, brusc, la 3 zile, care ar fi atitudinea dumneavoastră ?

- a) N-aș ști ce să fac cu timpul meu liber
- b) Știu exact ce să fac.
- c) Aș fi puțin dezorientat, la început, dar cred că m-aș organiza.
- d) Trei zile de muncă, chiar și așa ar fi prea mult.

42. Știți să vă destindeți și să stați fără să faceți nimic ?

- a) Mi se întîmplă rar.
- b) Da, sînt într-adevăr decontractat.
- c) Niciodată.
- d) Pot să stau fără să fac nimic, dar nu știu să mă destind.

43. Cite cărți citiți în medie pe an ?

- a) Vreo zece, dar importante.
- b) N-am niciodată timp să citesc.
- c) Devorez tot ce-mi cade în mînă.
- d) Cîrca 20 de cărți în medie.

44. Ieșiți des în oraș, seara ?

- a) Niciodată.
- b) O dată sau de două ori pe săptămîină.
- c) Seară de seară, nu pot să stau în casă.
- d) Numai cînd am ocazia.

45. Aveți vreo altă pasiune în afara muncii pe care o desfășurați ?

- a) Da, dar sînt foarte schimbătoare.
- b) Da.
- c) Nu.
- d) N-aș putea să nu am un „hobby“.

46. Cite seri pe săptămîină stați în fața televizorului ?

- a) Două sau trei, în medie.
- b) N-am televizor.
- c) Numai dacă emisiunile sînt interesante.
- d) În fiecare seară.

47. Asistați cu plăcere la conferințe, mergeți la expoziții, la concert ?

- a) Da.
- b) Am tot ce-mi trebuie acasă, de ce aș merge în altă parte ?
- c) Mi place foarte mult să ies, să frecventez reuniuni ; trebuie însă să fie interesante.
- d) Trebuie să ies.

48. Practicați vreun sport de grup ?

- a) Mi-a plăcut întotdeauna să practic sporturi de echipă.
 - b) Am nevoie de contactul cu ceilalți.
 - c) Nu, dar fără nici un motiv întemeiat.
 - d) N-am spirit de echipă.
- 49. Care este părerea dv. în legătură cu timpul liber de la sfîrșitul săptămîinii ? Profitați de el ca să plecați undeva ?**

- a) Îmi este absolut necesar să evadesc.
- b) Nu detest week-end-urile, dar nu am întotdeauna posibilitatea să plec.
- c) Sînt mult prea ocupat, ca să mă gîndesc la week-end-uri.
- d) Urăsc duminicile.

50. Plecați în concediu ?

- a) Îl petrec cu mare plăcere acasă și nu simt nevoia să plec.
- b) Nu trăiesc decît ca să merg în concediu (vacanță); fără vacanță munca mea e fără finalitate.
- c) Trăiască vacanțele ! Dar există un timp pentru toate.
- d) Am prins odată o zi de vacanță și am regretat.

51. Care este atitudinea dv. față de ceilalți ?

- a) Întotdeauna nelineștită.
- b) Dominatoare.
- c) Contactul cu ceilalți mă „îmbogățește“.
- d) În retragere, în raport cu ceilalți.

Traducere și adaptare de CORNELIA CRISTOIU

VERIFICAREA RĂSPUNSURILOR DUMNEAVOASTRĂ

Cele patru coloane de rezultate din pagina următoare reprezintă în fiecare grup (fizic, psihic, social) patru poziții de echilibru : I : Supraechilibru ; II : Echilibru ; III : Echilibru instabil ; IV : Dezechilibru clar.

Coloana I domină : nu este posibilă nici o ezitare. Dacă ați răspuns sincer chestionarului nostru, sinteți o persoană foarte echilibrată, care rezistă la orice încercare. Sinteți aproape un „caz“, o persoană cu complexul „de a nu avea nici unul“. Un astfel de echilibru este, într-adevăr, perfect, poate prea (dacă ne-ar permite tautologia), omul are nevoie de puțină fantezie și, fără să vă ofensăm, sinteți un personaj ușor solemn, și în fine puțin plictisitor. Faceți din cînd în cînd o copilărie, vă veți simți mai bine.

Coloana a II-a domină : personalitatea dumneavoastră este cu adevărat bine echilibrată, reacționați normal la conveniențele sociale și la neplăcerile vieții cotidiene știind să vă adaptați. Sinteți suplu, adaptabil, modern într-un cuvînt.

Coloana a III-a domină : Sinteți o persoană echilibrată, dar la limită. Ajungeți să restabiliți într-un fel „un echilibru în dezechilibru“, ceea ce nu este poate alt decît de departe de realitate.

Coloana a IV-a domină : Poate părerea dv. despre dv. este puțin pesimistă, dar pesimismul nu este deja o anume formă de dezechilibru ? Nu vă placeți, experiențe succesive au instalat sentimentul eșecului și de aici o nelineștie autointreinută. Sinteți un posibil candidat la „depresiune“ sau nevroză. Analiza dumneavoastră dovedește, în același timp, că sinteți foarte conștient și deci absolut în stare să reacționați și să vă recreați propriul dv. echilibru.

Înainte de toate, plecați de la zero și reluați acest test cu toată obiectivitatea fără „complexe“, fără să vă influențați defavorabil. Dacă la a doua lectură, coloana din dreapta domină peste tot, trebuie să reacționați. Există conflicte serioase în personalitatea dv. Sinteți, în general, „desincronizat“ în raport cu cei care vă înconjoară. Trebuie să analizați bine sursa acestor diferite conflicte, care nu sînt tocmai evidente, și, dacă acest lucru depinde mai întîi de dumneavoastră, e posibil să aveți nevoie de un sfat mai avizat sau de sfatul unui psiholog.

Paralel cu această analiză, organizați-vă astfel existența. După punctele care lasă de dorit, creați-vă noi obișnuințe alimentare

(mic dejun consistent, „à l'anglaise“, dejun „echilibrat“, cina frugală); planificați-vă munca, faceți cincisprezece minute de gimnastică în fiecare zi; relaxați-vă, încercați cîteva exerciții yoga, de respirație... Impuneți-vă o anumită disciplină cînd dormiți, încercați să faceți excursii mai lungi în afara localității, cel puțin o dată pe lună la sfîrșitul săptămîinii. Planificați-vă vacanța (concediul) cu seriozitate preocupîndu-vă de toate amănuntele care neglijate ar putea să vă îndispună; faceți totul cu mai multă bucurie și veți citi în ochii celor din anturajul dv. cum existența devine mai armonioasă.

Pînă aici, am considerat răspunsurile dv. în mod global. Sînt aprecieri puțin sumare iar totalurile parțiale sînt cu mult mai semnificative. Pivotal echilibrului va rămîne echilibrul psihic: el condiționează o funcționare organică armonioasă și relații pozitive cu cei din jur dar, pe de altă parte, o sănătate

șubredă, un handicap fizic au toată importanța lor.

O remarcă la acest capitol: centrul echilibrului sînt situați în cerebel și canalele semi-circulare ale urechii interne pot fi comparate cu veritabile giroscopuri care transmit în fiecare clipă centrului informații asupra poziției în spațiu, ba mai mult, comportîndu-se ca niște „corectori“. O proastă funcționare a ficatului și a veziculei biliare, tulburări circulatorii ca acelea antrenate de artroza vertebrelor cervicale sînt tot atîția factori de explorat în cazul tulburărilor de echilibru.

A fi echilibrat înseamnă a realiza o sinteză armonioasă între corp — intelect și integrarea lor într-un ansamblu social. Ne-am bucura dacă acest test v-ar ajuta.

Dacă, în cele din urmă echilibrul dv. rămîne precar... trageți învățăminte și din defecte.

Echilibru fizic A

Întrebare	Răspuns			
	I	II	III	IV
Echilibru				
1.	d	a	b	c
2.	d	b	c	a
3.	a	b	c	d
Greutate și hrană				
4.	a	b	d3	c
5.	a	b	c	d
6.	c	a	b	d
Tonus				
7.	b	c	a	d
8.	b	a	c	d
9.	b	a	c	d
Activitate fizică sănătate				
10.	b	c	a	d
11.	c	d3	a	b
12.	a	b	c	d
13.	a	b	d3	c
14.	a	c	b	d
15.	a	b	d	c
Total parțial A				

Echilibru psihic B

Întrebare	Răspuns			
	I k	II ii	III ii	IV
Voință				
16.	a	b	d	c
17.	c	b	a	d
Umor și emoțivitate				
18.	a	d	c	b
19.	c	d	b	a
20.	a	c	d	b
21.	a	c	b	d
22.	a	c	b	d
23.	d	d	b	a
24.	a	b	d	c
25.	a	c3	d	b
26.	a	c	d	b
27.	b	a	d	c
28.	a	c	b	d
29.	a	b	c	d
Total parțial B				

Echilibru social C

Întrebare	I	II	III	IV
Familia				
30.	a	b	d	c
31.	b	a	d	c
32.	b	a	c	d
33.	a	c	d	b
34.	b	a	c	d
Ceialți				
35.	c	d	a	b
36.	a	b	c	d
37.	a	b	d	c
Munca				
38.	b	d	a	c
39.	a	c	b	d
40.	a	c	b	d
41.	b	c	a	d
42.	b	d	a	c
Cultură și petrecere a timpului liber				
43.	a	d	c	b
44.	b	d	c	a
45.	b	a	d	c
46.	a	d	c	b
47.	a	c	b	d
48.	a	b	c	d
49.	a	b	c	d
50.	c	a	b	d
51.	c	d	b	a
Total parțial C				

I

II

III

IV

Total parțial A

Total parțial B

Total parțial C

Total general

Tablourile de mai sus regroupează cele patru poziții ale chestionarului. Încercuți litera a, b, c sau d care corespunde răspun-

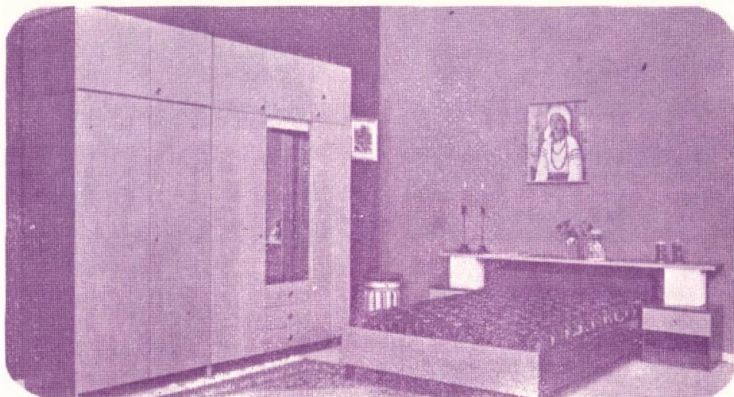
sului celui mai apropiat pentru fiecare întrebare. Faceți totalurile parțiale și pe urmă pe cel general.

Pentru tinerele gospodine

SUGESTII PENTRU DECORAREA INTERIOARELOR

Mobilierul trebuie să asigure confort, să confere interiorului calitățile necesare odihnei, studiului, meditației. Industria mobilei realizează piese, de dimensiuni care corespund spațiilor din apartamente, care în garnituri, sau separat (o bibliotecă suspendată) oferă modernitate, simplitate, confort. Să alegem deci mobilierul cu gust, culori mai deschise, aproape de cele naturale. Acolo unde există prospecte este bine să le studiem. Există tendința de a se renunța la încăperile tradiționale. Prin amplasarea unui birou, sufrageria poate deveni și cameră de studiu. În camera de zi putem aduce o canapea, o bibliotecă. Important rămâne să armonizăm mobilierul cu tonul zugrăvelii, cu elementele decorative, cu covorul.

Decorarea interioară este și ea o chestiune de talent și simț artistic. Să nu înghesuim pe pereți obiecte multe, alandala, căci vom crea o atmosferă de bazar. Puțin dar frumos! Cu grijă ca fiecare suprafață să fie organizată în funcție de forma și dimensiunea ei. Pu-

Dormitor „Julietta”

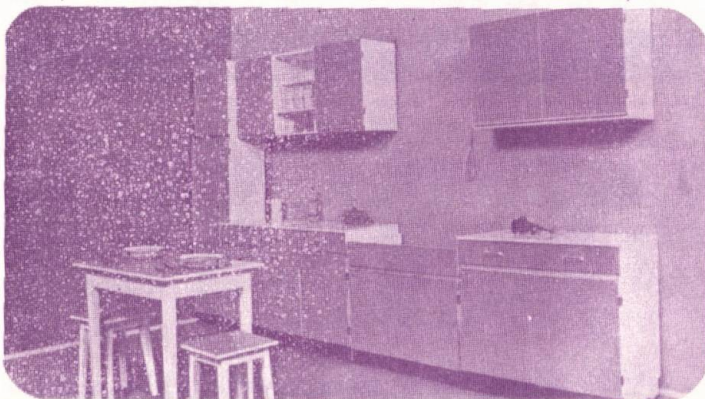

Cameră combinată „Ghiocel”

tem decora pereții cu o tapiserie frumoasă sau cu un tablou. Sub tablou așezăm o vază, sau o statueta, preferabil un obiect de valoare. Putem folosi 1—2 reproduceri, foarte bine executate, încadrate, nu în rame butucănoase, aurii, moderne în urmă cu 30—40 de ani, ci în rame confecționate din șipci înguste 2—3 mm lăcuite sau natur. Un tablou prins pe un fond de țesă-

tură sau pe tapiserie iese mai bine în relief și delectează ochiul. Pe un perete de culoare deschisă putem prinde o aplică. Sigur, dacă avem copii talentați putem folosi pentru decorare câteva desene ale acestora. În fine, dacă știm cu adevărat să punem în valoare, putem decora pereții cu farfurii valoroase sau olărie țărănească. Și, dacă există posibilitatea putem chiar organiza un interior țărănesc.

Florile (nu cele artificiale) aduc căminului nostru căldură, îi dau personalitate. Să renunțăm la florile agățătoare care se întind pe pereți dindu-ți senzația că te afli într-o seră. Citeva flori, mereu altele, în funcție de anotimp, flori în vase sau glaste cultivate în balcoane au darul să ne înveselească. Soțul ar trebui să vină cu flori. Se mai întâmplă și așa. Când nu, singura soluție este să ni le cumpărăm singure, nădăjduind că data viitoare...

Bucătăria „Jupiter”

Pentru tinerele gospodine

„CÎND PLEDEAZĂ FRUMUSEȚEA, TOȚI ORATORII TAC”

Nici unui bărbat nu i-ar place o femeie cu obrazul obosit, neîngrijit sau dimpotrivă vopsită strident. Este nevoie de atenție, răbdare, ambiție pentru a ne menține frumusețea. Să luăm, deci, din vreme, măsuri, îndată ce trecem pragul anului 20. Cîteva sfaturi, cîteva rețete în acest sens.

Să definim mai întâi caracteristicile tenului. Dacă este gras, uscat sau combinat. În funcție de aceasta vom acționa. Demachierea, seara și dimineața, este obligatorie. Tenul gras se demachiază seara cu loțiune sau săpun, se șterge cu apă tonică. Dimineața nu se folosește săpunul. După ce obrazul s-a spălat cu apă se aplică o cremă de zi peste care un strat subțire de pudră. În cazul tenului uscat se evită apa și săpunul. Se folosește pentru curățat lapte sau cremă demachiantă după care se aplică o cremă care se înlătură după 20—30 minute folosind tamponare de vată sau șervețele. Dimineața se folosește infuzie de mușetel, o cremă protectoare peste care aplicăm un praf de pudră. O dată pe săptămână este indicată o mască de gălbenuș de ou, drojdie de bere, sau caimac iar o dată pe lună curățirea generală a tenului.

Dacă tenul este obosit îl putem înviora aplicînd suc de salată verde, de mărar tocat sau ardei gras.

Cel puțin o dată pe lună trebuie să se folosească o mască de ten. Există în magazine mai multe sortimente pentru diferite tenuri. Ne putem face și noi o mască. Cîteva soluții :

a) În 1/2 l apă se fierb 20 g flori de tei pină ce li-

chidul se îngroașă. Atunci se adaugă 2 linguri tărite de griu și 5 linguri miere de albine. Masca se îndepărtează după 15 minute.

b) Peste o piersică mare coaptă se toarnă 100 g alcool și 2—3 linguri miere de albine. Se lasă la macerat 2 săptămîni. Cu această soluție se șterge zilnic fața.

Cînd se coc strugurii este bine ca după ce spălăm fața să stoarcem cîteva picături de boabe care în prealabil au fost curățate de coajă. Învieorează.

Dacă vrem să păstrăm frumusețea miinilor este bine să folosim emulsiile speciale, sau să ni le preparăm singure, amestecînd 1/4 amoniac, 1/4 glicerină, 1/4 suc de lămîie, 1/4 apă de colonie. Mai comod este să masăm miinile cu emulsiile „Miraj”, „Balsam”.

Părul trebuie periat în fiecare zi. Dacă observați că începe să cadă puneți în apa în care vă spălați frunze de nuc sau mușetel.

PUTEȚI SLĂBI

Nu spun să nu intrați în panică, dar cu ambiție puteți slăbi oferind organismului vitaminele de care are nevoie. Vi le reamintim: Vitamina A : roșii, morcovi, caise, salată, spanac, ficat, brînză, ouă, untură de pește.

Vitamina B : piine integrală, drojdie de bere, ciuperci.

Vitamina B. 1 : legume, lapte, brînză.

Vitamina C : fructe, citrice, cartofi, măceș, varză acră, coacăze

Vitamina D : unt, lapte, ciuperci, smîntînă.

Nu consumați grăsimi, piine proaspătă, dulciuri. Faceți multă mișcare și gimnastică. Mîncăți mai des și puțin.

În cazul în care v-ați hotărît pentru o cură de slăbire vă recomandăm cîteva soluții :

1. Ora 8,00 — o ceașcă cu ceai sau cafea fără zahăr.

10,00 o linguriță cu stafide

12,00 — un ou fiert

14,00 100 g parizer sau carne slabă fiartă

16,00 — 100 g brînză degresată

18,00 un pahar cu suc de roșii, seara fructe.

2. Regim expres compus din 4 mere, o lămîie, 3 pesmeți, 100—150 g carne slabă fiartă sau parizer.

3. 8,00 ceai sau cafea fără zahăr, o cană

10,00 — 40 g brînză de vaci degresată

Prînz — 120 g carne slabă la grătar, un ou tare, 20 g brînză degresată

16,00 — ceai, cafea fără zahăr

Cîna — 120 g carne slabă fiartă, salată de crudități la culcare — un pahar cu ceai de mușetel.

COAFURI DE SEZON

...de primăvară

...de vară

...de toamnă

...de iarnă

Desene de NIC. NICOLAESCU

DACĂ AVEȚI MUSAFIRI DE REVELION

Gîndiți-vă din vreme la ce aveți de făcut. Alegeți-vă rochia cea mai frumoasă, alta decît în anii precedenți care să vă evidențieze talia, ochii.

Realizați un cadru în care musafirii dv. să se simtă bine. Asta înseamnă să creați atmosfera care să corespundă momentului sărbătorit. Vă trebuie fantezie, bun gust, răbdare și privire critică.

Părțile întunecoase ale încăperii le puteți lumina cu ghirlande, sfeșnice cu lumînări, sau surprize iluminate.

MENIUL

Puteți alege între bufetul rece sau meniul tradițional.

BUFET RECE: sandvișuri, fripturi, brinză, salată, dulciuri, fructe, băuturi. Preparatele se așază pe platură pe bufet; băuturile într-un colț.

MENIU TRADIȚIONAL. Se începe cu gustări: tobă, cîrnăciori (de casă sînt mai gustoși), răcitură, măsline, caltaboși, cîteva ciuperci. Se servesc gogoșari, castraveci murați sau salată de sfeclă roșie rasă, cu hrean și oțet. Tuică sau drojdie.

Felul doi: tradiționalele sarmăluțe în foi de varză sau de viță, cu smîntină și mămăliguță. Vin alb sec sau demisec.

Felul trei: va fi compus din friptură de porc la tavă (se servește caldă), purcel la tavă sau curcan umplut. Dacă avem pepeni murați le vom face o surpriză invitaților. Vin roșu.

Desert: plăcintă cu mere sau cu brinză în care, ca să ne amuzăm, punem răvașe sau versuri satirice făcute de noi; poale în briu. Putem oferi mere, portocale, grefruit, înghețată, alune, o ciorbă de potroace.

Dimineața este excelentă.

(Donald care clipește, un maimuțoi care face cu ochiul, o minge care se rotește amuzant). Cu efect, opaițe (se găsesc în magazinele cu articole de artizanat). Din loc în loc becuri, ghirlande scinteietoare, lanțuri multicolore. Bradul, frumos împodobit, trebuie așezat departe de sursa de căldură, în nici un caz în apropiere de perdele. Pot lua foc. Puneți cit mai multe artificii, garnituri electrice sau, mai plăcut, luminărele colorate. Ca să reziste mai mult așezați bradul într-un suport în care turnați apă.

Pentru tinerele gospodine

ALTE CÎTEVA SFATURI

Fața de masă trebuie să fie albă, din damasc. Este frumoasă o față de masă brodată sau cu dantelă aplicată. Locurile pot fi marcate cu o floare sau cren-guțe de brad.

Tacimurile se așază astfel: în partea dreaptă furculița și lingura; în stînga cuțitul. Lingurița, în poziție orizontală, deasupra farfuriilor, adică sub cele trei pahare: de tuică, de vin, de apă. Servetelul poate fi așezat pe masă, sau în formă de con într-unul din paharele mari. La masă se așază întii gazda. Nu este frumos să invităm musafirii să se servească și nici să le turnăm apa în pahar.

Supiera nu se așază niciodată pe masă. Se aduce în clipa cînd servim.

DE REȚINUT !

● Veți economisi combustibil dacă veți folosi vase de dimensiunea discului aragazului.

● Aluatul de clătite devine mai fraged dacă-i adăugați puțină bere.

● Puneți puțină sare în apa în care fierbeți oul. Coaja nu va plesni. Dacă este deja plesnită ungeți acea parte cu o felie de lămie.

● Ferestrele, oglinzile, se curăță cu spray „Confort” folosind cirpe din in.

● Argintăria se curăță cu apă în care s-a fiert spanac.

● Dacă v-au ruginit cuțitele le puteți curăța cu ceapă tăiată în două.

● Castraveții nu vor fi amari dacă țineți felile cîteva minute în lapte căruia i-ați adăugat puțină sare.

● Perdelele din materiale plastice muiați-le cu puțină sare, nu cu detergent. Rămîn albe.

● Rufe se moale cu „Biotim”, „Trial”, „Pretim”, „Dero-prima”. Spălați țesăturile astfel: cele fine cu „Dero-lux”, „Perlan-alb”, „Deval-lux”, „Demar-diafan”, „Iris”. Cele din bumbac, în și cîneapă cu: „Perlan-albastru”, „Dero-super”, „Apollo” și „Astral”. Guleretele, manșetele, batistele, dantelele se curăță, înainte de călcat, cu spray „Cadran”.

● Nu aruncați crema de ghețe care s-a uscat. O puteți dilua cu glicerină și folosi în continuare.

● Puteți curăța covoarele cu lărbă toacăș mărunt. Își vor păstra culorile.

LIDIA POPESCU.

ÎNDRUMAR JURIDIC pentru tineret

A. Probleme de legislația muncii

I. INCETAREA CONTRACTULUI DE MUNCĂ

Potrivit art. 129 din Codul muncii, contractul de muncă încheiat pe durată nedeterminată încetează fie prin acordul părților, fie prin desfacerea sa, din inițiativa uneia dintre părți.

În principiu aceste cauze de încetare a raporturilor juridice de muncă sînt aplicabile și pentru contractele încheiate pe durată determinată, în plus acestea încetează și la expirarea termenelor pentru care au fost încheiate.

1. Incetarea contractului de muncă prin acordul părților

Intrucît contractul de muncă se încheie prin înțelegerea părților, acesta poate să înceteze prin acordul lor, indiferent de durată pentru care a fost încheiat.

Incetarea contractului de muncă prin acordul părților nu este posibilă în situațiile în care, potrivit unor reglementări speciale, cum ar fi Decretul nr. 54/1975, absolvenții unor institute de învățămînt sînt repartizați în producție și ca urmare au obligația să efectueze un stagiu obligatoriu.

2. Incetarea contractului de muncă prin expirarea termenului

Acest mod de încetare a raporturilor juridice de muncă este specific contractelor încheiate pe durată determinată.

La expirarea termenului, contractul de muncă încetează de drept, ca urmare a acordului preexistent al părților, nemaifiind necesară întocmirea unor formalități cum ar fi decizia unității, sau înscris semnat de ambele părți.

3. Incetarea contractului de muncă din inițiativa unității

Temeliurile legale ale desfacerii contractului de muncă, din inițiativa unității sînt expres și limitativ prevăzute în art. 130 al. 1, din Codul muncii.

a) Unitatea își reduce personalul prin desființarea unor posturi de natură celui ocupat de cel în cauză, ca urmare a reorganizării. În acest caz, desfacerea contractului de muncă este posibilă numai atunci cînd reducerea privește posturi ocupate, nu și posturi vacante, iar pe de altă parte nu este necesar să se desființeze postul deținut de cel în cauză, fiind suficient să se fi redus în unitate unul sau mai multe posturi ocupate, de aceeași natură.

Unitatea, ca urmare a unui proces de selecționare a cadrelor, poate să rețină în ser-

viciu persoanele cele mai corespunzătoare, chiar dacă posturile lor au fost desființate, trecîndu-le pe posturi de aceeași natură și să desfacă contractul de muncă persoanelor care dețineau posturile respective. Acest drept de selecționare și redistribuire a cadrelor este un drept exclusiv al unității și nu este cenzurabil de către instanțele de judecată.

b) Unitatea își încetează activitatea prin dizolvare. În cazul dizolvării, contractele de muncă nu mai pot continua decît cel mult pe o perioadă limitată necesară lichidării, spre deosebire de cazurile de reorganizare, cînd este posibilă transmiterea lor odată cu patrimoniul la unitățile dobînditoare.

c) Unitatea se mută în altă localitate și are posibilitatea să-și asigure pe plan local cadrele necesare. Prin unitate se înțeleg și cele fără personalitate juridică — uzine, fabrici, exploatare și altele similare. Chiar și în situația în care numai o secție se mută în altă localitate, își găsesc aplicarea aceste prevederi.

Este ilegală desfacerea contractului de muncă al unei persoane care domiciliază chiar în localitatea în care urmează să se mute unitatea, ori în apropierea acestei localități, precum și încadrarea în postul respectiv a unei persoane care nu domiciliază în acea localitate sau localități apropiate.

d) Unitatea se mută în altă localitate, iar persoana încadrată nu acceptă să o urmeze. Legea nu cere nici o justificare pentru acest refuz, deoarece mutarea persoanei încadrate în muncă în altă localitate este inadmisibilă fără consimțămîntul său.

e) Persoana nu corespunde, sub aspect profesional, postului în care a fost încadrată. Necorespunderea sub aspect profesional privește, în primul rînd, înaptitudinea profesională sub toate aspectele ei (nepricepere, lipsa dexterității, a dibăciei, a forței fizice, a capacității intelectuale etc.) cit și neîndeplinirea normelor de lucru, îndeplinirea defectuoasă a sarcinilor de serviciu, lipsa de fermitate în îndeplinirea funcției, provocarea repetată a rebuturilor, realizarea de produse de slabă calitate, cu condiția ca acestea să fie consecința unor împrejurări neimputabile celui în cauză, iar nu a unor abateri disciplinare.

De asemenea, necorespunderea sub raport profesional mai poate rezulta din faptul că absolvenții institutelor de învățămînt prevăzute de art. 57 al Legii nr. 12/1971 nu au reușit la proba practică, absolvenții repartizați în presă nu au fost atestați, absolvenții institutelor de învățămînt superior fără examen de diplomă, repartizați în producție nu au promovat acest examen pînă la expira-

rea perioadei de stagi, ori personalul didactic titular nu a fost definitivat.

f) **În postul ocupat de persoana încadrată în muncă este reintegrat pe baza hotărârii organelor competente, cel care a obținut anterior acel post.** Dacă postul în care urmează să fie reintegrat cel în cauză nu este vacant, atunci desfacerea contractului de muncă a celui care a fost încadrat între timp în acel post este posibilă și obligatorie pentru unitate numai cînd sînt întrunite cumulativ 4 condiții :

- postul respectiv a fost deținut de persoana reintegrată în muncă la data cînd a intervenit desfacerea ilegală a contractului ;
- măsura desfacerii contractului de muncă să fie anulată prin hotărîrea definitivă a organului de jurisdicție a muncii competent ;
- prin hotărîre să se dispună reintegrarea în post ;
- persoana interesată să ceară reintegrarea, fiind un drept personal al acesteia.

g) **Persoana încadrată în muncă se pensionează pentru limită de vîrstă ori pentru invaliditate de gradul I sau II.** Persoanele care doresc să continue activitatea și după împlinirea vîrstei de 62 de ani bărbații, și 57 ani femeile pot cere cu 3 luni înainte de împlinirea acestor vîrste, ca unitatea să le mențină în muncă pe o perioadă de cel mult 3 ani.

În cazul în care unitatea nu aprobă cererea, persoana interesată se poate adresa organului ierarhic superior.

h) **Cel menținut sau reîncadrat în muncă după pensionarea sa pentru limită de vîrstă nu mai este necesar.** Împrejurarea dacă pensionarul mai este necesar sau nu unității constituie o chestiune de oportunitate, lăsată la aprecierea exclusivă a unității, neputînd fi cenzurată de organul de jurisdicție a muncii și nu este condiționată de existența unei reduceri a personalului.

i) **Persoana încadrată în muncă săvîrșește o abatere gravă sau încalcă în mod repetat obligațiile sale de muncă, inclusiv normele de comportare în unitate.** Este cea mai gravă sancțiune disciplinară.

Abaterile care pot justifica desfacerea disciplinară a contractului de muncă se analizează în raport cu obligațiile de muncă (folosirea integrală a timpului de lucru, îmbunătățirea calității lucrărilor etc.) și cu unele îndatoriri generale decurgînd din normele de conviețuire socială specifice orînduirii noastre : comportarea corectă în relațiile cu ceilalți membri ai colectivului de muncă, întrajutorarea tovarășească, combaterea oricăror manifestări inapoiate, desfășurarea întregii activități în spiritul atitudinii comuniste față de muncă și societate.

Fapta gravă sau abaterile repetate trebuie să fie săvîrșite cu vinovăție. Lipsa nejustificată și repetată de la serviciu poate atrage sancțiunea desfacerii contractului, indiferent dacă aceasta constă în faptul de a lipsi de mai multe ori cite o zi sau de a lipsi un număr de zile în continuare.

Absența de la lucru este nejustificată și în cazul în care persoana încadrată își schimbă singură perioada concediului de odihnă sau lipsește de la lucru deși nu i s-a aprobat concediul fără plată ; tot absența nejustificată este considerat și refuzul persoanei de a presta serviciul în alt post în care a fost trecută dacă postul respectiv este corespunzător celui deținut anterior, iar îndeplinirea noilor atribuții nu-i pun în pericol sănătatea.

În cazul abaterilor repetate pot fi luate în considerare atît abateri care au mai fost sancționate, cit și fapte pentru care nu s-au aplicat încă sancțiuni. Sancțiunile aplicate pentru care a intervenit reabilitarea nu pot fi luate în considerație în lipsa unor prevederi exprese a legii în acest sens.

Desfacerea disciplinară a contractului de muncă se aplică și absolvenților instituțiilor de învățămînt superior, repertații în producție în condițiile Decretului nr. 54/1975, chiar dacă nu s-a procedat, în prealabil la plata penalității civile.

Atunci cînd unitatea a formulat o plîngere penală împotriva persoanei încadrate în muncă, ori aceasta a fost trimisă în judecată pentru fapte penale, incompatibile cu postul deținut, unitatea este obligată să dispună suspendarea în funcție a celui în cauză, potrivit art. 16 din Legea nr. 1/1970, putînd să recurgă totuși și la desfacerea disciplinară a contractului de muncă, dar în această situație organul de jurisdicție a muncii trebuie să suspende judecata contestației împotriva desfacerii disciplinare a contractului de muncă, pînă la rezolvarea definitivă a cauzei penale.

j) **Cel în cauză este arestat mai mult de 60 zile.** Motivul legitim și suficient pentru luarea acestei măsuri îl constituie faptul că o absență îndelungată a titularului postului stînjenește desfășurarea normală a serviciului. De aceea, măsura poate fi luată numai după expirarea celor 60 zile de arestare efectivă a persoanei încadrate. În situația în care cel arestat a fost pus în libertate și s-a prezentat la serviciu, iar măsura desfacerii contractului n-a fost luată deși au trecut mai mult de 60 de zile, această măsură nu mai poate fi luată.

k) **Persoana încadrată în muncă este condamnată definitiv pentru o infracțiune în legătură cu munca sa, dacă condamnarea o face necorespunzătoare postului pe care îl deține.** Desfacerea contractului de muncă în această situație este posibilă numai atunci cînd sînt îndeplinite cumulativ trei condiții : condamnarea persoanei încadrate în muncă printr-o hotărîre judecătorească penală definitivă ; condamnarea să fie în legătură cu munca sa ; condamnarea să atragă necorespunderea pentru postul deținut.

Astfel, condamnarea definitivă pentru un accident de circulație, săvîrșit la volanul autoturismului proprietate personală, în afara orelor de serviciu, poate constitui, în împrejurările concrete ale cauzei, temeiul desfacerii contractului de muncă al unei persoane încadrate în postul de conducător auto.

l) **Instanța penală a pronunțat interdicția de exercitare a profesiei, temporar sau definitiv.** Printre drepturile a căror interzicere poate fi pronunțată ca pedeapsă complementară se enumeră dreptul de a ocupa o funcție implicînd exercițiul autorității de stat, precum și dreptul de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie de natura aceleia de care s-a folosit condamnatul pentru săvîrșirea infracțiunii. (Art. 64 lit. b și c din Codul penal). Printre măsurile de siguranță este prevăzută interzicerea de a exercita o profesie, o meserie sau o altă ocupație, măsură care poate fi hotărîtă de instanță cînd făptuitorul a săvîrșit fapta datorită incapacității, nepregătirii sau altor cauze care îl fac impropriu de a ocupa o funcție ori de a exercita o meserie sau profesia respectivă (art. 112 lit. c și art. 115 Cod penal).

UNELE GARANȚII JURIDICE ALE DREPTULUI LA MUNCĂ

a) **Organele competente.** Ca o regulă generală, desfacerea contractului revine aceluiași organ competent să încheie contractul.

b) **Avize și aprobări prealabile.** La desfacerea, din inițiativa unității, a contractului de muncă va fi consultat comitetul sindicatului. Dacă persoanele respective sunt membri ai comitetului sindicatului sau ai altor organe sindicale, este necesar avizul organului sindical superior. Lipsa acestor avize nu atrage nulitatea deciziei de desfacere a contractului de muncă, avizul putând fi acordat până la judecarea în fond a litigiului de muncă.

Pentru membrii comisiei de judecată și cei aleși în organul de conducere colectivă este obligatorie aprobarea organului care i-a ales. De asemenea este necesară aprobarea organului de conducere colectivă al unității cit privește persoanele încadrate în muncă pe baza hotărârii acestui organ. Lipsa aprobării atrage nulitatea desfacerii contractului de muncă.

c) **Termene.** Desfacerea contractului de muncă poate fi dispusă pentru necorespondență profesională, încălcarea disciplinei în muncă sau condamnarea definitivă pentru o infracțiune în legătură cu serviciul dacă fapta este incompatibilă cu menținerea în post, numai în termen de o lună de la constatarea faptei de către conducător.

Sancțiunea disciplinară nu poate fi aplicată mai târziu de 6 luni de la data săvârșirii abaterii.

Cazuri speciale : Contractul persoanei încadrate în muncă nu poate fi desfășurat din inițiativa unității în timpul incapacității temporare de muncă în care primește ajutoare de asigurări sociale, în caz de graviditate, în timpul concediului de maternitate și în perioada de alăptare ; în perioada cit îngrijește copilul bolnav în vîrstă de pînă la 3 ani, precum și în timpul cit soțul satisface serviciul militar pentru cazurile de : reducere de personal ; dizolvarea unității ; neorespundere profesională ; reintegrare în funcție a persoanei care a deținut anterior postul ; persoana încadrată în muncă după pensionarea sa pentru limită de vîrstă nu mai este necesară, desfacere disciplinară a contractului.

Acest impediment există pe toată durata situațiilor respective, însă după încetarea motivelor desfacerea contractului poate avea loc în termen de o lună.

d) **Asigurarea dreptului la apărare.** Orice sancțiune disciplinară, cu atât mai mult desfacerea disciplinară a contractului de muncă, se aplică numai după cercetarea prealabilă a faptei ce constituie abatere, ascultarea persoanei încadrate în muncă și verificarea susținerilor făcute de ea în apărare.

Nerespectarea acestor prevederi atrage nulitatea măsurii disciplinare. Dacă cercetarea prealabilă nu s-a putut realiza din motive imputabile celui vinovat, cum ar fi sustragerea sa de la cercetare, părăsirea unității fără a i se cunoaște noua adresă, neaprecierea la convocarea unității, decizia de desfacere a contractului de muncă nu poate fi anulată.

e) **Preavizul.** În cazurile în care persoana încadrată nu se face vinovată de desfacerea contractului de muncă de către unitate, aceasta este obligată să-i acorde un preaviz

de 15 zile lucrătoare. În caz negativ se plătește o indemnizație egală cu 1/2 din retribuția tarifară pe o lună.

NOTĂ : În perioada preavizului, persoana este obligată să continue activitatea potrivit programului de lucru, altfel, unitatea poate să-i desfacă contractul de muncă.

f) **Obligația unității de a oferi persoanei al cărei contract urmează să fie desfășurat trecerea în altă muncă corespunzătoare ori de a lua măsuri pentru recalificarea acestei persoane.** Pentru cazurile de desfacere a contractului de muncă din motive neimputabile încadrării în muncă, unitatea are obligația să ofere persoanelor în cauză trecerea în altă muncă corespunzătoare.

Dacă unitatea nu are posturi vacante trebuie să ceară sprijinul organului ierarhic superior sau al organelor de repartizare în muncă. În acest fel, obligația sa este îndeplinită.

Atît trecerea într-un post corespunzător cit și încadrarea într-o formă de pregătire în vederea recalificării sînt posibile numai cu acordul persoanei în cauză. Dacă obligația aceasta nu a fost îndeplinită înainte de desfacerea contractului de muncă, însă este realizată în cursul judecării, contestația persoanei rămîne fără obiect în ceea ce privește reintegrarea, ea urmînd să fie examinată numai cu privire la eventualele pretenții bănești pentru perioada dintre desfacerea contractului și data cînd s-a intrat în legalitate.

g) **Dispoziția de desfacere a contractului de muncă.** Desfacerea contractului de muncă se stabilește prin dispoziția scrisă a conducerii unității, cu arătarea motivelor, a prevederilor legale pe care se întemeiază, a termenelor, precum și a organelor la care poate fi contestată. Legea exclude alt mod de desfacere a contractului de muncă decît prin act scris. Motivarea trebuie să privească faptele concrete, motivarea prin generalități neverificabile, afirmații vagi, echivalînd cu o nemotivare și deci atrage nulitatea măsurii. Comunicarea dispoziției de desfacere a contractului de muncă se face în scris, în termen de 5 zile. Desfacerea produce efecte numai de la data comunicării. Comunicarea ulterioară a motivelor este inadmisibilă, iar între conținutul dispoziției și adresa de comunicare trebuie să existe concordanță.

Este inadmisibilă modificarea ulterioară a motivelor de fapt și a temeiului juridic al desfacerii contractului de muncă.

URMĂRILE NERESPECTĂRII LEGII

● **Anularea desfacerii contractului de muncă** reprezintă desființarea dispoziției date de unitate, cu încălcarea prevederilor legale, astfel încît raportul de muncă se consideră a nu fi fost întrerupt. Ea se pronunță de către organul jurisdicțional competent. Unitatea poate să-și revoce propria dispoziție ilegală.

● **Reintegrarea în funcție.** Aceasta reprezintă repunerea persoanei în situația anterioară desfacerii contractului :

— raportul de muncă se consideră că nu a fost întrerupt ;

— revenirea persoanei în aceeași funcție și același post.

Reintegrarea poate avea loc chiar dacă persoana nu revine în postul anterior din cauze obiective cum ar fi desființarea între timp a postului sau dizolvarea unității.

Dacă nu este respectată condiția revenirii în aceeași funcție și în același post, persoana în cauză nu este obligată să se prezinte la serviciu; unitatea rămâne răspunzătoare pentru plata despăgubirilor până la reintegrarea efectivă, iar desfacerea din nou a contractului — motivată de lipsă de locuri — va fi considerată ca o măsură abuzivă, ca un refuz de executare a hotărârii judecătorești. Chiar dacă funcției în care unitatea ar face reîncadrarea i-ar corespunde o retribuție mai mare, cel în cauză nu poate fi obligat să ocupe această nouă încadrare.

Acceptarea de către cel reintegrat a unui alt post este posibilă.

● **Răspunderea unității pentru desfacerea nejustificată a contractului de muncă.** Pe lângă reintegrare, unitatea are obligația de a plăti persoanei căreia i s-a desfăcut nelegal contractul de muncă, pe tot timpul cit a fost lipsită de retribuție din această cauză, până la reintegrarea efectivă, o despăgubire calculată pe baza retribuției medii realizate în ultimele trei luni anterioare desfacerii.

Unitatea va fi obligată la despăgubiri numai dacă desfacerea contractului de muncă și privarea persoanei de posibilitatea de a munci se datorează acțiunii sale culpabile.

Cînd persoana este vinovată de prelungirea perioadei de inactivitate — prin aceea că nu a stăruit la reintegrare — despăgubirile se micșorează în mod corespunzător.

Cel reintegrat poate renunța la despăgubiri.

Din despăgubirea cuvenită se scad cheltuielile din munca realizată de persoana în cauză după desfacerea contractului de muncă. Astfel, dacă s-a încadrat între timp într-o funcție cu o retribuție inferioară sau a realizat alte cheltuieli mai mici, despăgubirea va consta în diferența dintre retribuția medie realizată anterior desfacerii contractului și cheltuielul realizat între timp.

Dreptul la despăgubiri pentru perioada ulterioară rămînerii definitive a hotărîrii de reintegrare este condiționat de împlinirea ca cel în cauză să facă dovada că a stăruit în cererea de reintegrare, dar unitatea nu a dat curs acestei cereri și hotărîrii organului de jurisdicție.

4. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE MUNCĂ DIN ÎNIIȚIATIVĂ PERSOANEI ÎNCADRATE ÎN MUNCĂ (Demisia)

Dreptul persoanei încadrate în muncă de a desface contractul din inițiativa sa decurge din principiul general al libertății muncii. Pentru aceasta, persoana încadrată trebuie să-și manifeste voința și să preavizeze unitatea, iar în termenul de preaviz să-și îndeplinească toate sarcinile de serviciu. Această denunțare unilaterală a contractului produce efecte din momentul expirării termenului de preaviz, fără a fi necesar acordul unității sau emiterea unei decizii.

Ori de cite ori intervine o înțelegere între unitate și persoana încadrată în muncă, cu privire la renunțarea la termenul de preaviz, ori la reducerea acestuia, nu mai este vorba de demisie, ci de încetarea raporturilor de muncă prin acordul părților.

Orice contract pe durată determinată sau nedeterminată poate fi denunțat cu un preaviz de 15 zile lucrătoare, iar în cazul funcțiilor de conducere de 30 de zile.

Sînt exceptate cazurile absolvenților învățămîntului superior care potrivit legii sau

contractului de școlarizare ori de ucenicie au obligația efectuării unui anumit stagiu de producție precum și al celor care în temeiul art. 71 din Codul muncii și art. 21 din Legea nr. 1/1970 are încheiat cu unitatea un act adițional la contractul de muncă în sensul de a presta munca la această unitate.

Personalul artistic din unitățile artistice de spectacole poate solicita desfacerea contractului de muncă numai în intervalul dintre stagii.

Persoanele obligate să presteze munca pe timp de un an, în condițiile Legii nr. 25/1976, nu pot demisiona înainte de expirarea termenului de un an.

În interesul persoanei încadrate în muncă este indicarea motivelor denunțării contractului în acele cazuri în care se păstrează vechimea neîntreruptă în muncă sau în aceeași unitate. În aceste situații se anexează și dovezile.

Actul unilateral prin care persoana încadrată în muncă desface contractul de muncă este un act definitiv, retractarea denunțării fiind posibilă numai cu acordul unității cu privire la continuarea contractului.

La împlinirea preavizului contractul de muncă încetează de drept, iar după această dată, unitatea nu mai poate dispune desfacerea contractului de muncă din inițiativa ei și nici să mai acorde transferul în interesul serviciului sau la cerere.

5. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE MUNCĂ CA URMARE A APLICĂRII PRINCIPIILOR GENERALE DE DREPT SAU ÎN BAZA UNOR DISPOZIȚII LEGALE SPECIALE — pentru cazuri speciale cum ar fi decesul, eliberarea din funcție, revocarea, expirarea mandatului, punerea sub interdicție etc.

II. VECHIMEA ÎN MUNCĂ ; VECHIMEA NEÎNTRERUPTĂ ÎN ACEEAȘI UNITATE ȘI VECHIMEA NEÎNTRERUPTĂ ÎN MUNCĂ

1. VECHIMEA ÎN MUNCĂ. În sistemul legislației actuale, vechimea în muncă este constituită de timpul cit o persoană a fost încadrată în baza unui contract de muncă iar ca titlu de excepție, la stabilirea vechimii în muncă se iau în considerare și alte perioade de timp, expres reglementate prin lege :

— persoana a fost deținută în lagăre sau închisori, pentru activitate revoluționară, antifascistă sau democratică. Fiecare an de deținere se consideră ca vechime în muncă de un an și 6 luni ;

— persoana a fost îndepărtată din serviciu, pentru activitate politică revoluționară, antifascistă sau democratică, înainte de 23 August 1944, ori ca urmare a persecuțiilor rasiale sau naționale, în perioada ianuarie 1938—decembrie 1945 ;

— a desfășurat o activitate revoluționară antifascistă, recunoscută de către organele în drept, ca vechime în muncă ;

— timpul în care o persoană încadrată în muncă și-a întrerupt activitatea deoarece : a îndeplinit serviciul militar în termen, a fost

concentrată, mobilizată sau în prizonierat ; a fost suspendată în funcție ori i s-a desfășurat contractul de muncă, dacă aceste măsuri au fost anulate ulterior ca fiind ilegale.

— perioada în care o persoană încadrată în muncă urmează cursuri de pregătire profesională sau politică ;

— perioadele pentru care s-a cotizat la fostele asigurări sociale, ori la casele de pensii preluate de stat.

Pentru persoanele care au fost încadrate să lucreze, potrivit legii, cu program redus, vechimea în muncă se ia în considerare proporțional cu timpul lucrat.

Perioada în care o femeie a fost încadrată, cu program redus, potrivit legii, pentru îngrijirea copiilor în vîrstă de pînă la 6 ani, se socotește ca timp integral.

● **Drepturi :** În raport cu vechimea în muncă se nasc și se stabilesc următoarele drepturi : durata concediului anual de odihnă, îndeplinirea condițiilor de încadrare (promovare) într-un post sau stabilirea retribuției tarifare ; pensiile de asigurări sociale.

2. **Vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.** În principiu, vechimea neîntreruptă în aceeași unitate constituie perioada în care persoana încadrată lucrează într-o anumită unitate, pe baza aceluiași contract de muncă încheiat pe durată nedeterminată ; de asemenea, vechimea în aceeași unitate se consideră neîntreruptă și în unele situații, expres stabilite prin lege :

— persoana cu contract de muncă pe durată nedeterminată este transferată în interes de serviciu, la altă unitate, la care, de asemenea, contractul se menține ca aia ;

— persoana încadrată cu contract de muncă pe durată determinată a lucrat în fiecare an, în funcție de necesitățile serviciului, cel puțin 6 luni în aceeași unitate sau în unități diferite unde a trecut, în mod organizat, la indicația unui organ competent ;

— persoana încadrată cu contract de muncă pe durată nedeterminată care s-a reîncadrat în termen de cel mult 90 de zile „de la încetarea motivului pentru care nu a mai lucrat” își păstrează vechimea neîntreruptă în aceeași unitate dacă încetarea contractului a fost determinată de unul din următoarele motive :

a) a fost trimisă să urmeze o școală, un curs de calificare, de perfecționare sau de specializare. Textul este aplicabil chiar dacă „trimiteră” s-a dispus, în condițiile legii, de o altă unitate decît cea cu care cel în cauză se află în raporturi de muncă ;

b) a îndeplinit sarcini cu caracter permanent în cadrul organizațiilor obștești, cu aprobarea conducătorului organului competent ;

c) a îndeplinit o funcție efectivă cu caracter de continuitate pentru care a primit retribuție ;

d) a fost trimisă să lucreze într-o organizație internațională ;

e) a îndeplinit obligații militare sau a încetat activitatea ca militar în cadrele permanente ale armatei ori ca personal militar în Ministerul de Interne în condițiile Decretului nr. 407/1958. Precizăm că, după adoptarea Codului muncii, încorporarea persoanei încadrate în muncă nu mai atrage desfacerea contractului de muncă, ci suspendarea acestuia, perioada îndeplinirii serviciului militar constituind vechime neîntreruptă în aceeași unitate ;

f) i s-a desfășurat contractul de muncă de către unitate din cauză că a lipsit mai mult de 3 luni de la serviciu, fiind în incapacitate temporară de muncă, constatată prin certificatul medical. Acest text se referă la dispozițiile art. 20 lit. h și i din Codul muncii anterior, nemaivind corespondent în Codul actual ;

g) a fost eliberată dintr-o funcție pe care a ocupat-o ca urmare a numirii sale de către organul superior competent ;

h) i s-a desfășurat contractul de muncă și ulterior s-a stabilit de organele competente că motivele care au stat la baza acestei măsuri au fost neîntemeiate ;

i) a încetat activitatea din cauza stării sănătății constatate prin certificat medical, care a făcut necesară schimbarea locului de muncă, în cazul cînd unitatea nu i-a putut oferi o altă muncă corespunzătoare ;

j) a fost pensionată pentru invaliditate. După intrarea în vigoare a codului muncii actual, această dispoziție este aplicabilă numai pentru pensionarii de gradul I sau II de invaliditate, gradul III nemaîtrăgînd desfacerea contractului de muncă ;

k) Unul din soți îl urmează pe celălalt, în ipoteza în care acesta din urmă a fost transferat în interesul serviciului sau mutat cu unitatea în altă localitate, a fost trimis în misiune permanentă în străinătate sau să lucreze într-o organizație internațională ;

l) femeia încadrată în muncă, care a încetat activitatea pentru a-și crește un copil firește sau înfiat, pînă la împlinirea vîrstei de 7 ani, beneficiază de vechime neîntreruptă în aceeași unitate dacă se reîncadrează în maximum 90 zile de cînd copilul a împlinit 7 ani. Reîncadrarea în muncă este posibilă și mai înainte, la cererea femeii. În cazul în care, în intervalul respectiv mama mai dă naștere unui copil, termenul curge de la data cînd ultimul copil împlinește 7 ani ;

m) perioada care s-a reîncadrat în cel mult 90 de zile de la desfacerea contractului de muncă, dacă aceasta a avut loc din cauza : încetării activității unității, reducerii personalului ori alte motive de care nu se face vinovat cel în cauză.

NOTĂ :

În cazurile prevăzute la literele a—f și i pe lîngă condițiile specifice fiecărui caz se cere în plus, ca reîncadrarea în termen de 90 de zile să fi avut loc la unitatea la care a lucrat pînă la încetarea contractului de muncă. Numai dacă unitatea respectivă confirmă „în scris că nu îi este necesar” se poate încadra la orice altă unitate și va beneficia de continuitate în aceeași unitate.

● Drepturi :

Vechimea neîntreruptă în aceeași unitate conferă dreptul la un spor de vechime, care se acordă pentru personalul din toate sectoarele de activitate, după cum urmează :

Tranșe de vechime neîntreruptă	Cote din retribuția tarifară
între 5—10 ani	3%
între 10—15 ani	5%
între 15—20 ani	7%
peste 20 de ani	10%

Pentru personalul din industria minieră, pentru muncitorii mecanici de locomotivă și personalul operativ din unitățile de exploatare a căilor ferate subordonate Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, a căror activitate este direct legată de siguranța circulației, precum și pentru docheri, conducători de utilaje portuare și operatori de dane, sporul se calculează în cotele următoare :

Tranșe de vechime neîntreruptă	Cote din retribuția tarifară	
	Pentru personalul din unitățile din industria minieră care lucrează la suprafață	Pentru personalul din celelalte unități prevăzute la acest punct
între 1—5 ani	20%	30%
între 5—10 ani	30%	50%
între 10—15 ani	50%	70%
între 15—20 ani	70%	90%
peste 20 de ani	100%	120%

Personalul din alte sectoare de activitate, retribuit pe baza rețelilor de retribuire aprobate pentru industria minieră beneficiază după caz, de sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate, după cum lucrează la suprafață sau în subteran.

Vechimea neîntreruptă necesară pentru stabilirea sporului se calculează în ani impliniți.

Dreptul la plata sporului de vechime, ia naștere la data de întii a lunii următoare celei în care s-a implinit vechimea arătată, în tabelele de mai sus.

● **Important de reținut :** Pierd dreptul la sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate pentru luna respectivă cei care în decursul lunii au una sau mai multe absențe nemotivate.

3. **Vechimea neîntreruptă în muncă.** Constituie vechime neîntreruptă în muncă, toate cazurile de vechime neîntreruptă în aceeași unitate și în plus :

— transferul la cerere al persoanei încadrate ;

— persoana încadrată n-a încetat activitatea și s-a reîncadrat în termen de 90 de zile în altă localitate pentru a-și urma soțul care își are locul de muncă în acea localitate ;

— persoana s-a încadrat într-o unitate de stat în termen de 90 de zile de la data ieșirii dintr-o cooperativă meșteșugărească în care a lucrat ca membru cooperativ cu acordul conducerii cooperativei, în condițiile prevăzute de statut și alte reglementări ale dreptului cooperatist. În această ipoteză, în vechime neîntreruptă se include și întreaga perioadă care este considerată vechime neîntreruptă în muncă potrivit dreptului cooperatist ;

— persoana s-a încadrat într-o unitate de stat în termen de 90 zile de la data încetării contractului ei de muncă încheiat cu o persoană fizică sau juridică (alta decît o unitate socialistă).

● **Drepturi :** Vechimea neîntreruptă determină nașterea, stabilirea ori menținerea următoarelor drepturi :

— stabilirea cuantumului ajutoarelor pentru incapacitate temporară de muncă determinată de boală sau accident, precum și a ajutoarelor de maternitate ;

— stabilirea datei în funcție de care se naște dreptul la alocația de stat pentru copii și a cuantumului acesteia în anumite ipoteze de reîncadrare după încetarea contractului de muncă ;

— data în raport de care se naște dreptul la programarea primului concediu de odihnă ;

— păstrarea dreptului de a ocupa în continuare posturile pentru cei care pînă la data apariției Legii nr. 12/1971 îndeplineau condițiile pentru încadrarea (menținerea) în posturile obținute dar nu le mai îndeplinesc ulterior acestor date și, totodată, „trec la alte unități” (prin încadrări sau transfer) menținindu-și însă vechimea neîntreruptă în muncă ;

— acordarea, facultativă, în termen de 30-90 de zile de la reîncadrare, a treptelor sau gradațiilor avute anterior, în condițiile art. 200, alin. 2 din Legea nr. 57/1974.

B. Probleme de drept penal

MUNCA CORECȚIONALĂ

În cazul în care instanța apreciază că sint suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să fie atins, fără privațiune de libertate, prin prestarea unei munci, poate dispune obligarea la muncă corecțională a condamnatului, pe durata pedepsei aplicate.

1. LOCUL DE EXECUTARE ȘI FELUL MUNCII

Munca corecțională se prestează pe șantiere, în unități agricole sau forestiere ori în alte organizații socialiste, condamnatul urmînd să desfășoare o activitate productivă sau de specialitate.

Dacă la data aplicării pedepsei condamnatul lucrează într-o organizație socialistă, instanța, ținînd seama de aportul deosebit în muncă al acestuia și de posibilitățile lui de

reeducare, poate dispune ca munca să se presteze în aceeași organizație.

Dacă la data aplicării pedepsei condamnatul nu lucrează într-o organizație socialistă, el va executa pedeapsa în una din organizațiile din alineatul 1.

Munca corecțională se prestează în temeiul mandatului de executare a pedepsei, fără a se încheia contract de muncă. Dacă la data rămîinerii definitive a hotărîrii, cel condamnat avea încheiat un astfel de contract, acesta încetează.

În timpul prestării muncii, condamnatul nu poate ocupa funcții de conducere, administrative, instructiv-educative sau de gestiune.

Munca corecțională se prestează la o organizație socialistă prin desfășurarea unei activități productive sau de specialitate, în temeiul mandatului de executare emis în baza unei hotărîri judecătorești definitive de condamnare.

2. CONDIȚII DE EXECUTARE

a) Obligațiile persoanei care prestează munca corecțională :

— să se prezinte la organizația socialistă la care urmează să presteze munca corecțională în termen de 5 zile de la primirea mandatului de executare ;

— să îndeplinească în timpul prestării muncii toate îndatoririle ce revin la locul de muncă, după caz, personalului muncitor sau membrilor cooperatori ;

— să se prezinte la organul miliției din localitatea în care se află locul de executare a pedepsei în termen de 24 de ore de la data prezentării la locul de muncă. În actul de identitate al condamnatului, organul miliției face mențiunea că acesta nu poate părăsi localitatea în care se execută pedeapsa ;

— să respecte dispozițiile legale privitoare la organizarea și disciplina muncii ;

— să nu părăsească localitatea fără aprobarea organului local al miliției.

Aprobarea este obligatorie dacă cel condamnat este chemat ca invinuit sau inculpat la un organ de urmărire penală sau la o instanță de judecată, ori cind prezența sa este necesară la o instanță de executare, în caz de boală dacă necesitatea deplasării condamnatului în altă localitate rezultă dintr-un aviz medical, precum și cind procesul de producție al organizației socialiste impune folosirea temporară a condamnatului la muncă în altă localitate.

Aprobarea poate fi dată cu acordul conducătorului organizației socialiste, în caz de îmbolnăviri grave sau decese în familie, ori pentru alte motive temeinice.

b) Drepturile persoanei care prestează muncă corecțională :

Condamnatul are drepturile ce revin încadrărilor în muncă sau membrilor cooperatori după caz, cu următoarele limitări :

— din remunerația cuvenită condamnatului, potrivit normelor legale, pentru munca prestată, se reține o cotă de 10—50 la sută stabilită în raport cu cuantumul acestei remunerații și de îndatoririle condamnatului pentru întreținerea altor persoane și care se face venit la bugetul statului ;

— condamnatul nu are drept la concediu de odihnă, iar durata muncii prestate nu se consideră vechime în muncă ;

— cuantumul ajutorului pentru incapacitate temporară de muncă determinată de boală sau accident, ori al ajutorului în caz de maternitate este de 50 la sută din retribuția ce s-ar fi cuvenit condamnatilor.

c) Cîteva din obligațiile organizațiilor socialiste la care se prestează munca corecțională.

— să-l primească pe condamnat, luînd măsuri ca acesta să înceapă de îndată munca corecțională la locul indicat în mandatul de executare ;

— să comunice instanței de executare data prezentării condamnatului la locul de muncă ;

— să creeze condamnatului condiții de muncă pentru a-și putea îndeplini obligațiile ce-i revin și să desemneze un colectiv care va supraveghea conduita condamnatului, sprijinindu-l în vederea îndreptării sale ;

— să țină evidența timpului cît condamnatul lipsește de la locul de muncă, în ve-

derea asigurării integrale a pedepsei închisorii cu obligarea la muncă corecțională ;

— să elibereze condamnatului la expirarea duratei muncii corecționale o adeverință de executare a pedepsei și să înștiințeze instanța de executare și organul local al miliției.

3. REVOCAREA OBLIGĂRII LA MUNCA CORECȚIONALĂ.

● Cazuri de revocare obligatorie a muncii corecționale :

— dacă condamnatul nu se prezintă la locul de muncă ori se sustrage în orice mod de la prestarea muncii ;

— cînd condamnatul nu mai poate presta munca din cauza pierderii totale a capacității de muncă ;

— dacă după rămînerea definitivă a hotărîrii prin care s-a dispus obligarea la muncă corecțională, cel condamnat săvîrșește din nou o infracțiune, înainte de începerea executării pedepsei sau în timpul executării acesteia ;

— condamnatul a devenit militar în termen în cursul judecării sau după rămînerea definitivă a hotărîrii de condamnare.

● Cazuri de revocare facultativă ;

— condamnatul nu-și îndeplinește în mod corespunzător îndatoririle de muncă ori părăsește fără învoire localitatea unde se află organizația socialistă la care prestează munca ;

— dacă infracțiunea ulterioară este săvîrșită din culpă, instanța poate aplica și pentru această infracțiune pedeapsa închisorii cu obligare la muncă corecțională.

● Instanța competentă

Revocarea obligării la muncă corecțională se dispune, după caz, de instanța de executare sau de către instanța corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află organizația socialistă la care se prestează munca ori de către instanța care judecă sau a judecat în prima instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea.

Sesizarea instanței se face din oficiu, de către procuror, organizația socialistă sau de organul miliției.

4. INCETAREA OBLIGĂRII LA MUNCA CORECȚIONALĂ

● Condiții necesare

Dacă cel condamnat a executat cel puțin 2/3 din durata pedepsei, a dat dovezi temeinice de îndreptare, a avut o bună conduită, a fost disciplinat și stăruitor în muncă, instanța poate dispune încetarea obligării la muncă corecțională la cererea organului colectiv de conducere al organizației socialiste în care condamnatul prestează munca.

Pedeapsa se consideră executată dacă în intervalul de timp de la încetarea obligării la muncă corecțională și pînă la împlinirea duratei pedepsei, cel condamnat nu a săvîrșit din nou o infracțiune. Dacă în același interval condamnatul a săvîrșit din nou o infracțiune, instanța poate dispune revocarea încetării obligării la muncă corecțională.

● Instanța competentă

Este judecătoria în a cărei rază teritorială se află organizația socialistă la care se prestează munca.

c. Schimbul de locuință

Art. 26 din Legea nr. 5/1973 prevede: „Locatarii principali au dreptul să facă între ei schimb de locuințe, cu aprobarea unităților socialiste care administrează și închiriază fondul locativ din care face parte locuința supusă schimbului”.

● OBIECTUL SCHIMBULUI :

— locuințele din fondul locativ de stat administrat de către întreprinderi specializate subordonate consiliilor populare sau de alte întreprinderi de stat ;

— locuințele din fondul locativ de stat construit din fonduri proprii ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat ;

— locuințele din fondul locativ construit din fondurile proprii ale organizațiilor cooperatiste sau ale altor organizații obștești ;

— apartamentele proprietate personală situate în mediul urban, dacă acestea nu sînt locuite de proprietar și familia sa.

● CONDIȚII DE FOND ȘI DE FORMĂ :

1. Consimțămîntul locatarilor principali, care trebuie să se manifeste totdeauna în formă scrisă, și care se realizează prin întocmirea formularului tipizat pentru cerere de schimb de locuință, pe care îl vor depune la unitățile cu care locatarii principali au încheiat contractul de închiriere.

În cazul celor lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate restrinsă (minor 16—18 ani) schimbul se încheie de reprezentanții legali sau respectiv cu încredințarea acestora.

2. Consimțămîntul membrilor de familie (soții și copii) ; precum și părinții soților (întrînjunți de aceștia) este prezumat a fi acordat locatarului principal care a completat cererea de schimb.

Lipsa consimțămîntului, ca și opunerea la schimbul de locuință a unui membru pot avea ca urmare anularea schimbului de locuință, dacă nu se apreciază de către instanțele judecătorești, în raport de motivele refuzului de a consimți, că opunerea sa constituie abuz de drept.

3. Aprobarea efectuării schimbului de către organele competente. Dintre condițiile esențiale ce sînt apreciate arătăm : asigurarea normei locative pentru locatarii principali și membrii familiilor lor ; în cazul locuințelor situate în localități diferite, locatarii principali au obligația de a face dovada că au domiciliul în acea localitate sau că au dreptul, în condițiile legii, de a-și stabili domiciliul în localitatea în care se află locuința ce urmează să o ocupe prin schimb.

● PROCEDURA SCHIMBULUI

1. Completarea formularului tipizat pentru cerere de schimb de locuință care se întocmește într-un singur exemplar de către toți locatarii principali care solicită schimbul.

Pe un singur exemplar se pot întocmi patru cereri de schimb de locuință între patru locatari principali. Completînd cererea, fiecare locatar principal va trebui să indice pe celălalt locatar principal cu care dorește să facă schimb de locuință.

După completare, de către toți locatarii principali, formularul tipizat se depune la unitatea socialistă cu care locatarul principal de la litera a, are încheiat contractul de închiriere.

La cererile de schimb de locuință, completate cu toate datele cerute de formularul tipizat, se anexează și se depun, odată cu acestea, și contractele de închiriere ale locuințelor ce fac obiectul schimbului. Totodată, vor fi depuse, după caz, și alte acte prin care să se dovedească schimbările intervenite în starea civilă a locatarilor principali și a membrilor lor de familie, după încheierea contractului de închiriere (nașteri, decese, căsătorii, divorțuri etc.), acte pentru dovada domiciliului solicitanților etc.

2. În cadrul celei de a doua etape, se verifică exactitatea datelor înscrise de locatarii principali în formularul tipizat, dacă schimbul de locuințe se încadrează în dispozițiile legale și, dacă este cazul, se solicită de către unitatea socialistă la care a fost depus formularul aprobarea schimbului de la celelalte unități similare cu care locatarii principali, indicați în cerere, au încheiat contracte de închiriere. Deci, în cadrul acestei etape, unitățile socialiste efectuează activități și operațiuni cu caracter tehnic în vederea stabilirii exactității datelor înscrise de solicitanți în cereri, precum și verificarea legalității schimbului și obținerea aprobărilor necesare.

Pentru realizarea acestor obiective, unitățile socialiste competente a aproba schimbul vor trebui să verifice la fața locului situația concretă.

Verificîndu-și competența de aprobare a schimbului, unitățile socialiste verifică, în continuare, dacă schimbul solicitat îndeplinește condițiile legale. De asemenea, se verifică starea de folosință și întreținere a locuințelor, situația debitorilor din chirii și cheltuielile de întreținere.

O atenție deosebită va trebui acordată stabilirii cauzelor reale pentru care locatarii principali solicită schimbul, pentru a se preveni apariția unor schimburi prin care să se urmărească obținerea unor sume de bani sau alte foloase materiale de către coschimbași, precum și unele schimburi fictive.

3. Aprobarea schimbului are ca efect nașterea dreptului ca locatarii principali să încheie noi contracte de închiriere a locuințelor. Numai după încheierea contractelor, coschimbași se pot muta efectiv în noile locuințe.

● INFRAȚIUNEA DE FILODORMĂ

Potrivit art. 70 din Legea nr. 5/1973, pretinderea sau primirea, direct sau indirect, de bani sau orice alt folos material — filodorma — pentru a determina o persoană să consimtă la schimbul unei suprafețe locative constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani. Cu aceeași pedeapsă se sancționează și cei care în mod direct sau indirect dau filodormă, precum și persoanele care intermediază pretinderea sau primirea unei filodorme pentru a determina un schimb de locuință.

SIMINA NET
procuror

UMOR

SINUCIDERE IMPOSIBILA

Diderot povestea că vizitându-l pe Rousseau la Montmorency, se plimbau adesea pe malul lacului: „Uite, îi spuse Rousseau, oprindu-se la un moment dat, în locul acesta am fost tentat de zeci de ori să mă arunc ca să-mi sfîrșesc viața. „Și de ce n-ai făcut-o, totuși?,” întrebă Diderot. „Mi-am muiat mina în apă și de fiecare dată mi s-a părut prea rece” — răspunse Jean Jacques Rousseau.

SUCCES DRAMATIC

Un autor dramatic tocmai își terminase lectura unei comedii foarte slabe în fața actorilor de la Comedia franceză. Cum toată lumea tăcea, unul din ei își luă sarcina de a-i spune neînspiratului dramaturg că piesa este prea complicată, că firul unei intrigii atât de stufoase ar fi greu de urmărit pentru spectator. „Cu atât mai bine, se entuziasma autorul, iată-vă deci siguri la fel ca mine de cel puțin două reprezentări: publicul va veni cu siguranță la a doua ca să afle ceea ce n-au reușit să înțeleagă prima!

Specialistul

— Mișule, salvează-mă, salvează-mă Mișule.

— Ce e, ce s-a întâmplat?

— Sînt disperat, Mișule, sînt disperat. Știi că am fost trimis trei luni de zile la Roma.

— Știu.

— M-a trimis șeful, printr-o relație de a mea. Acolo trebuia să iau legătura cu un specialist în mașini de învîrtit cîlți.

— Bine și?!

— Nu e bine deloc, că trebuia să vin cu el în țară.

— Ei și?

— Și... nu-l am. Adică ce să mai vorbim; m-am încurcat la un bar... dar asta am să-ți povestesc eu altădată. Am ajuns la întîlnirea pe care o aveam cu el, la aeroport, prea tirziu.

— Da, e într-adevăr foarte neplăcut.

— Te rog, te implor, salvează-mă Mișule. Vino cu mine să te prezint pe tine în locul specialistului.

— Cum, dar...

— Nu spune nimic, taci, nu avem timp, sîntem așteptați.

— Bine, dar eu nu știu, cum să îți spun... nu știu nici o boabă italianește.

— Nu-i nimic, te descurci tu că ești băiat deștept. (il

pupă, acorduri muzicale cei doi se întîlnesc cu un grup).

— A, bună ziua, bună ziua fraților, ce mai faceți? (stringeri de mină, îmbrățișări).

— Bine ați venit.

— Ce bine arătați.

— A mulțumesc, mulțumesc. V-am adus cîteva surprize (împarte niște programe de bar și prospecte ale societăților de transport aeriene).

— Îmi dați voie să vă prezint pe marele specialist în mașini de învîrtit cîlți: senior Benvenuto... iii.. Rossini. (acorduri dintr-o operă la Rossini).

— Ne pare bine.

— Sîntem incintați.

— Iii, imi, imi, (își potrivește ținuta cam răvășită. Se așează pe un scaun ce i se oferă. Toți ceilalți în jurul lui).

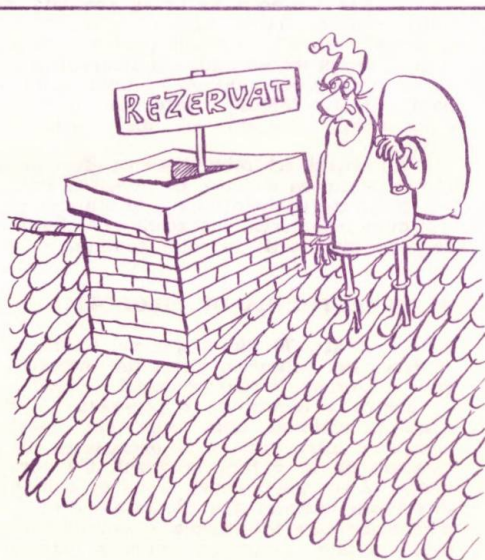
— Cum e cu mașina de învîrtit cîlții? Să ne explice și nouă.

— Îmi, imi, imi, (gesturi).

— Păi să vă spun, de fapt specialistul nostru este mut.

— Cum?!

— Da, ce vă mirați, e mut. E mut! Asta a fost singurul pe care l-am mai găsit. E mut, a muțit în copilărie cînd a văzut pentru prima oară turnul din Pissa.

Desen de PAVEL CONSTANTIN

EPIGRAMA

„SUPERSTIȚIE”

Nu-s tributari credinței vane,
Dar am un „fix”, probat cu rost:
În mod constant am ghinioane,
Cînd calea-mi taie... cite-un prost:

UNUI CHIULANGIU

— Pentru ce nu vii la școală?
Te vîd teafăr, pe picioare...
— Am scutire medicală,
Și nici capul nu mă doare!

DICTON

Evoc acest dicton
(Mai potrivit în ring),
Că și pe stadion
„Extremele” se-ating!

UNUI NETUNS

Cînd s-a decis și el să-și taie
Imensa feminină clăie,
Frizeru-amabil l-a-ntrebat:
„Doriți scurtat sau coafat?”

G. NAVARRA

— Vai săracul.
 — Și ce mutră de imbecil are. Parcă n-ai zice că este intelectual.
 — Imi, imi., (face semne).
 — Dragii mei, trebuie să vă spun că mutul nostru nu vorbește.
 — Daa ?!
 — Da, dar în schimb aude foarte bine.
 — Aude ? !
 — Desigur. Dealtfel numai eu mă pot înțelege cu el. De aceea am și stat atît de mult la Roma. A trebuit să învăț mai întâi italiana și apoi italiana mută.
 — Extraordinar !
 — Trebuie să vă spun că a vorbi mutește pe italiane este foarte greu.
 — Te cred !
 — Ei au și multe dialecte, în italiana mută. De exemplu: în nord cînd vrei să spui că ți-e foame faci așa : (se bate de trei ori cu palma peste stomac). Iar în sud așa : (se bate de trei ori cu podul palmei peste stomac), ceea ce trebuie să recunoașteți că este mai dificil.
 — Și la mașini de învîrtit cîlți se pricepe ? Să ne explici și nouă.
 — Imi, imi, (dă din miini)
 — Dacă se pricepe ? ! Are și o jumătate de normă la Institutul de muți cibernetici din California.
 — Formidabil !
 — Ce cultură !
 — Cînd l-am auzit prima oară, tocmai vorbea în aula

pinacotecei naționale din sudul Siciliei, despre Demostene, mare orator, care fiind cam gingav făcea exerciții de dicție luînd în gură pietricele ce le găsea pe malul mării.

— Ce erudiție !
 — Dar la mașini de învîrtit cîlți se pricepe ? !
 — Ce învîrtit, de învîrteli ne arde nouă acum. Și cum vă spuneam : se stabilise în Sicilia voînd să pună bazele unui Institut de dicție pentru muții din întreaga lume.
 — Și de ce tocmai în Sicilia ?
 — Acolo aveau mai multă... piatră.
 — Și totuși, nu ne poate vorbi nimic despre mașina de învîrtit cîlți ? Intreabă-l tu !
 — Da, sigur că da, păi să-l întreb... Hii... „palmolive, crema da barba, il asiguro una raziura facile, piace vole“.
 — Imi, imi, imi (face gesturi).
 — Cum ?
 — Imi, imi, imi, (face gesturi)
 — Ce zice ? Ce zice ?
 — Zice că de fapt el este specialist în mașini de învîrtit învîrteli de cîlți și nu în mașină de învîrtit cîlți.
 — Cum ?? Și acum ce facem ?
 — Nimic mai simplu ; plec la Roma să-l schimb.

NICOLAE MANGU

MEDICALE

● În sala de chirurgie a unui spital, două surori stau de vorbă :

— Cine e pacientul de pe masa de operație, întreabă una din ele.

— Un scoțian care a înghițit o minge de ping-pong.

— Și omul nervos care stă lângă el ?

— Partenerul său de joc ; mînea era a lui și o vrea înapoi.

● — Doctore, spuse el, dacă este ceva cu mine, nu mă speria de moarte, dîndu-i un nume științific. Spune-mi doar ce este pe românește.

— Ei bine, spuse doctorul, să fii cîstit cu tine, ești pur și simplu leș.

— Mulțumesc, doctore, suspină pacientul cu ușurare. Acum dă-mi un nume științific pentru aceasta, ca să mă pot duce acasă și să-i spun soției.

● Un om apelează în disperare la un psihiatru.

— Vă rog, ajutați-mă, tovarășe doctor, spuse el, sînt într-o stare groaznică. Am sentimentul că sînt un ciine.

— Bine, bine, asta este o problemă, spuse doctorul. De cînd te simți astfel ?

— O, fu răspunsul, de cînd eram cățel !

LA VINĂTOARE

— A naibi pasăre ! Patru focuri am tras și continuă să zboare.

— O fi surdă...

LA PLAJĂ

— Nu vă supărați, doamnă, copilul care aruncă nisip ud pe cearceaful meu este cumva bălețelul dumneavoastră ?

— Nu domnule, ăsta-i nepotul meu. Fiul meu este cel care tocmai aduce apă din mare în pantoful dumneavoastră...

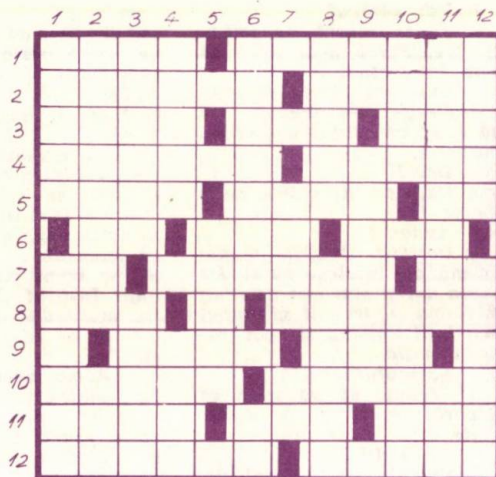

Desen de ȘT. COCIOABĂ

PERSONAJE

ORIZONTAL : 1) Devotată soție a prințului Rama, personaj principal al epopeii indiene „Ramayana”. — Erou al comediei lui Ben Jonson, bătrîn bogat și viclean, care își bate joc de falsitatea de care este înconjurat. 2) Nefericita iubită a prințului Hamlet. — Războinic și rapsod popular arab, erou al unui roman cavaleresc maur, scris sub formă de poem, datînd din sec. IX. 3) Personaj feminin des întîlnit în poeziile intime ale lui Tudor Mușatescu. — Personaj fantastic și grotesc, simbol al lășității și vulgarității, creație a francezului Alfred Jarry — Numele roman al riului Caraș. 4) Personaj istoric (1522–1568), luptător pentru libertatea Țărilor de Jos. — Parte componentă a unui motor. 5) Rege shakespearean — Trib de beduini — Lei ! 6) Nicolae Labiș — Figurat (abr.) — Compozitor francez (n. 1858). 7) Mai la urmă ! — Fecioara iubită, a cărei moarte este deplînsă de Edgar Allan Poe în unele din poemele sale — Prima verba ! 8) Literă ebraică — Personaj istoric din sec. VIII, conte palatin și nepot al lui Carol cel Mare, devenit personaj de legendă și erou al unor poeme medievale, precum și al unor epoei de Ariosto, Pulci și Boiardo. 9) A polei cu aur — Sublocotenent (abr.). 10) Personaj feminin din opereta „Foc de artificii” de Burkhard — Compozitori și violonisti, personaj al romanului „Orașul cu salcîmi” de Mihail Sebastian. 11) Polonezi (inv.) — Personajul principal al unui cunoscut roman de Vlahuță — Exclamație (reg.) 12) Frumoasa izraeliană care, regină a Persiei, eroină a unor drame de Lope de Vega, Racine și Grillparzer — Impresionat (fig.).

VERTICAL : Tinăr, personaj al romanului „Roșu și negru” de Stendhal — Erou grec legendar, personaj principal al „Iliadei”. 2) Fiica lui Agamemnon și a Clitemnestrei. — Cu frecvență mare. 3) Izvor cu apă caldă — Tipul literar al personajului care face pact cu diavolul în vederea obținerii de beneficii, erou al dramelor lui Marlowe și Goethe. 4) Plantă numită și „laptele-ciine-lui” — Insulă în Marea Adriatică. 5) Soția lui Teseu, îndrăgostită de fiul său vitreg Hipolit.

6) Personaj complex și contradictoriu, erou creat de Balzac și transpus în acțiunea romanelor „Moș Goriot”, „Iluzii pierdute” și „Grandoarea și decăderea curtezanelor”. — De acord. 7) Cneaz rus din sec. XII, personaj central al unui poem eroic medieval rus datînd din sec. XVII — Vittorio Alfieri. 8) Iubită și muza lui Petrarca. — Personaj feminin din comedia „Bărbierul din Sevilla” de Beaumarchais. 9) Pene ! — General maur, învingător în lupte și învins în dragoste în urma intrigilor țesute de vicleanul Iago, erou al dramei lui Shakespeare. 10) Oțet (pop.) — Curți interioare în locuințele romane. 11) Împărat francez, personaj din „Epoca de bronz” de Byron, „Cinci mai 1821” de Manzoni, „Doi grenadier” de Heine etc. — Nebunul din drama „Năpasta” de Caragiale. 12) „Personajele” unei cunoscute „comedii” de Shakespeare — Tinăr de o frumusețe neobișnuită, de care se îndrăgostește Afrodita, personaj din „Metamorfozele” lui Ovidiu, precum și din creații de Shakespeare, Marino, La Fontaine și Shelley.

Dictionar : RIRI, APO, RIAT, HUE, CAF, IDUNA, IOI, UNIE, OȚAT.

DIN PERFORMANȚELE... MINCAILOR

În cadrul unui concurs „de specialitate”, americanul Archie Leggat, în vîrstă de 22 de ani, a stabilit un nou record al „probei” înghițind, la 9 februarie 1973, în numai 15 minute, 50 de porții de înghețată de vanilie, însumînd 3,5 kg din foarte recele desert. Recordul este în vigoare și astăzi.

La rîndul său, italo-americanul Johnie Iimbino a doborît, cum era de așteptat, recordul la... infulecat spaghetti : porția sa a constat din 251 m lineari din delicioasele „paste” italienești.

De peste 22 de ani, belgianul George Grognet a renunțat, se pare, la tradiționalul ou matinal, atît de obișnuit în țara sa. Nu este de mirare. La 31 mai 1956, el a devenit recordmen mondial la mincatul ouălelor tari : 44 de bucăți în 30 de minute.

O dată „istorică” : la 4 mai 1974, după cinci ani de antrenamente intense, un tăietor de lemne canadian devine campion

Recorduri neobișnuite

mondial la înghițitul, contra cronometru, al clătitelor cu sirop de arțar. Performanța sa, încă neegalată, este de 32 de clătite în 7 minute.

În sfîrșit, la tradiționalul concurs de 1 aprilie al amatorilor de melci, ce se desfășoară anual la Houston, Texas, americanul Nicky Bove a dat gata, în numai 15 minute, nu mai puțin de 124 de bucăți, condimentate, bineînțeles, cu mujdei de usturoi.

A „MERS” ÎN MIINI 1 400 KM

După o ceartă violentă cu cizmarul la care își repara pantofii, austriacul Johan Hurlinger a decis să-și inverseze poziția de mers : în locul picioarelor el a început să folosească miinile.

RECOMPENSĂ STERILĂ

Un poet citea unui emir versurile pe care le făcuse în onoarea sa, iar acesta din timp în timp exclama încințat: Foarte frumos!, Minunat! După ce poetul termină, emirul nu mai spuse nimic. Poetul își luă inima-n dinți și zise: „Mi-ați spus că e minunat, că e frumos, dar cu astea nu-ți vinde nimeni făină!”

RECLAMAȚIE LEGITIMĂ

Malherbe, aflindu-se împreună cu Monstier și Racan la Chartreux pentru a-l vedea pe un oarecare preot Chazerey a fost nevoit în anticameră, înainte de a i se permite să intre, să spună alături de prietenii săi cite o rugăciune. Cînd sosi preotul acesta se scuza că nu poate să-i primească. „Atunci dați-mi înapoi rugăciunea”, zise poetul.

Desen de FLORIN ȘTEFĂNESCU

Desen de ANDO

CEAS SOLAR

CAUTARE SUPERFLUĂ

Un ofițer francez, în urma unui glonte primit în picior, a fost transportat de urgență la domiciliu și cei mai buni doctori fură chemați să-l oblojească. Timp de opt zile însă aceștia nu făcuseră altceva decît să cerceteze și să sondeze rana mărindu-i și mai mult suferința. „Ce căutați de fapt”, întrebă rănitul printre gemete, în cele din urmă. „Căutam glonțul!” „Mii de bombe” izbucni furios ofițerul. Și nu puteați s-o spuneți de la început? E în buzunarul de la pantaloni!”

„Catherine, zise stăpîna castelului cameristei sale — s-a oprit pendula! Du-te în grădină și vezi pe cadranul solar cit e ceasul!”

După cinci minute, Catherine se întoarse aducînd cadranul în poală: — Eu nu înțeleg nimic din mașinăria asta. Uitați-vă singură!”

EPITAF

Pe piatra de mormînt a unei soții de curînd decedate se putea citi epitaful văduvului neconsolat: „Lacrimile mele nu o vor învia. De aceea plîng!”

PLICTISEALĂ

„Cum? Casti?” — își întrebă soția, indignată, soțul. „Draga mea — îi răspunse aceasta — soțul și soția sînt o singură persoană și cînd sînt singur mă plictisesc.”

Recorduri neobișnuite

Constatînd că acest original mijloc de deplasare îl avantajează, el a decis să stabilească și un record mondial specific. Neobișnuitul drumet a hotărît să străbată, mergînd în miini, distanța de 1400 km ce separă Viena de Paris. Lucru pe care l-a și realizat în 55 de zile, deplasîndu-se cu o viteză medie de 2,54 km pe oră.

ÎNĂPOI, CA RACUL!

În orașul său natal, Abilene, Texas, Plenie Wingo era considerat un excentric. Cînd însă, la 15 aprilie 1931, el a început o călătorie pe jos spre îndepărtatul Istanbul, concetățenii săi l-au catalogat, pur și simplu, drept nebun. Motivul? Originalul drumet se deplasa... cu spatele.

Pentru a-și ușura mersul, el a folosit ochelari speciali, cu prisme în loc de lentile, care îi permiteau să vadă înapoi, iar pe parcursul primei părți a călătoriei s-a sprijinit și în baston. Pentru a străbate distanța de 12 874 km ce îl separau de ținta călătoriei sale, acestui adevărat „rac” uman i-au fost necesare 18 luni.

SĂRUT... DE CURSĂ LUNGĂ

În fiecare an, în localitatea Fort Lauderdale din statul Florida, se organizează un concurs al săruturilor de cursă lungă. Aici, între 20 și 24 aprilie 1974, doi tineri, Vincent Torro, de 34 de ani, și Louise Heath, în vîrstă de 26 de ani, au schimbat cel mai lung sărut consemnat vreodată. El a durat 96 de ore și 32 de minute.

După primirea premiului, cei doi performeri nu au mai manifestat nici cel mai mic interes unul față de altul.

Recorduri neobișnuite

UN ADEVĂRAT FACHIR

Poveștile cu fachiri l-au fascinat pe Vernon E. Craig din Vooster, Ohio, încă din copilărie. El s-a hotărât să le urmeze exemplul obișnuindu-se să doarmă... pe cuie.

În anul 1971, el s-a decis să încerce să stabilească un record mondial de odihnă în această poziție. Și a reușit: timp de 25 de ore și 20 de minute, noul fachir a stat lungit pe o „saltea” de lemn în care fuseseră înfipte, bineînțeles cu virful în sus, cuie de 15,5 cm, la distanța de 5 cm unul de altul.

Trei ani mai târziu, în 1974, Craig și-a dovedit din nou neobișnuitele aptitudini de fachir. Pentru a gusta mai bine plăcerea „odihnii”, culcându-se pe același pat de cuie, el a pus, de data aceasta, și patru bărbați zdraveni, însumind o greutate totală de 518 kg, să danseze de-a lungul corpului său.

BINE RAS, BINE DISPUS...

Contrazicind parcă zicala, în salonul de frizerie al englezului Gerry Harley din Cillingham, comitatul Kent, domnea, la 1 aprilie 1971, cea mai sumbră atmosferă. Cei 130 de bărbați care se adunaseră aici, toți nerași de două zile, nu erau cituși de puțin veseli.

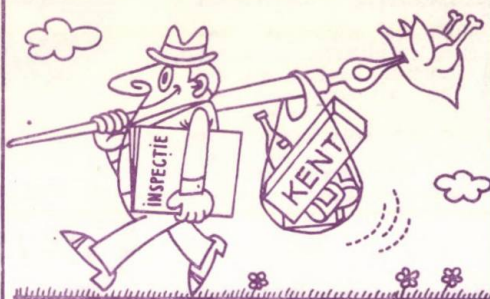
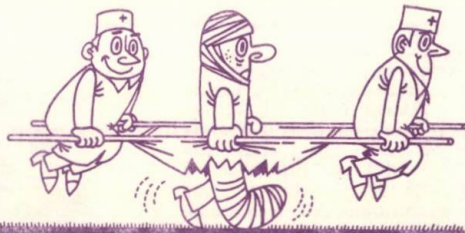
Reacție normală: urmașul lui Figaro candida la titlul de cel mai rapid bărbier din lume!

Emoțiile au fost inutile, totul s-a sfârșit cu bine. După exact 60 de minute, toți cei 130 de bărboși își pierduseră, fără prea mari ne cazuri, dacă nu luăm în considerare micile tăieturi inerente operației cotidiene masculine, podoaba facială. Asistența medicală pregătită fusese de prisos.

PICTURI GIGANTICE

Aspirația pictorilor spre realizări colosale datează, se pare, de la descoperirea acestei arte. Cel mai ilustrativ exemplu în acest sens îl constituie harta fluviului Mississippi pictată de John Banvard. Cei 1830 de kilometri ai marelui curs de apă american au fost reprezentați cu fidelitate pe o pinză în lungime de 1525 m și cu o lățime de 3,65 m. Din păcate, acest record colorat a fost distrus în timpul unui incendiu, la 15 mai 1891.

S-a păstrat însă pină în zilele noastre gigantica pinză a francezului Paul Philippoteaux. Ea înfățișează bătălia de la Gettysburg și a fost realizată de autor și de cei 16 colaboratori ai săi în doi ani și șase luni. Pictura, care are o lungime de 125 m, o înălțime de 21,3 m și cântărește 5,45 tone, este expusă, din anul 1933, în marele magazin McConnell, din Chicago.

Desene de NIC. NICOLAESCU

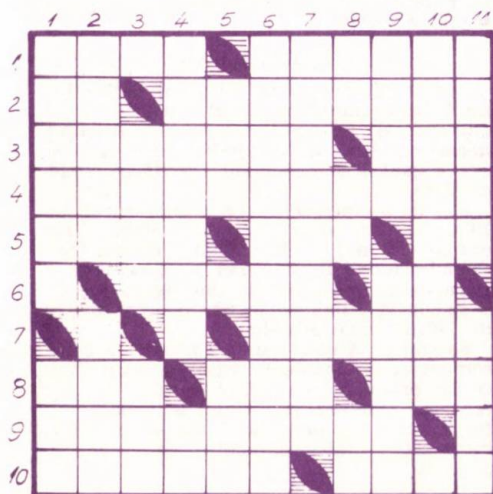
Desene de ȘT. COCIOABA

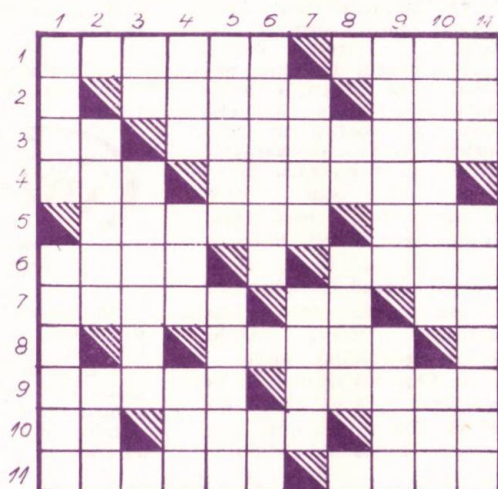
A VORBI

ORIZONTAL : 1) Vorbitor — Vorbire în gesturi ! 2) Ritor de la început ! — Duce cu vorba ! 3) Vorbește la bară (pl.) — Refren cîntat 4) Cu vorbire domoală. 5) Face lutul să vorbească ! — Mod de vorbire — Soare în orașii ! 6) Orator — Posesiv ! 7) Dusă... cu vorba ! 8) A doua parte a orașiei ! — O vorbă după alta — Gol ! 9) Dispută (pl.) 10) Vorbă rea — Vorbe potrivite !

VERTICAL : 1) Vorbitor — Bilbiială nervoasă ! 2) Oponent la bară ! — Vorbire domoală (fig. pl.). 3) Program de orașii — Literă etalată ! 4) Apăraie, într-o vorbire mai veche ! — 26 Oratori 5) Marele maestru la bară ! — Pauză... completă ! 6) Vorbire paradoxală. 7) Vorbe de drum. 8) Notă muzicală — Volubilitate de mijloc — Bir ! 9) Apărut ! — Vorba giștei ! (inf.) 10) Vorbă pictată (pl.) 11) Din cînd în cînd — Vorbe de închis gura !

DE-ALE IERNII

ORIZONTAL : 1) Patinoarul improvizat al copiilor — Haină de blană. 2) Alb ca zăpada — Oraș în Umbria. 3) Operă scurtă — Aco-periți de nămeți. 4) Vehicul sportiv hibernal — Precum curcanii de la masa revelionului. 5) Reflecțiile zăpezii (sing.) — Fata lugo-jană. 6) Tot ca zăpada — Poet contemporan, autor al poeziei „Își ninge ianuar zăpada”. 7) A aiura — „Ființă” de omăt, cu ochii de cărbune și nasul de morcov — Începe joaca ! 8) Locuitor al nordului înghețat. 9) Inter-pret și compozitor de muzică ușoară, autorul melodiei „Ninge” — Copaci numiți și „anini”. 10) Seu ! — Metal cu reflexe de gheață — Rîu în U.R.S.S. 11) Poet sovietic, autorul poeziei „Vinturi, vinturi pline de zăpadă” — Fabulist antic grec, autorul pildei intitulată „Iarna și primăvara”.

VERTICAL : 1) Sferă strălucitoare din po-mul de iarnă — Catrenele hazlii din plăcinta de la masa revelionului. 2) Transformă tro-tuarul în patinoar — Plecat. 3) În beci ! — Poet român (1887—1946), autor al poeziei „Iarna”. 4) Comparativ pentru un îngheț strașnic — Acoperit de platoșă de plumb a norilor — Oraș în Elveția. 5) Cuvintele fru-moase pe care ni le rostim în miezul iernii — Sclavi la spartani. 6) Animale cu blănuri pre-țioase — Într-un sens ! 7) Subiecte — Piatră semiprețioasă. 8) Înzăpezite la urmă ! — Ge-nerator de voie bună în noaptea revelionului. 9) Moale, precum primul strat de zăpadă — Acoperit de omăt. 10) Sport de iarnă — Pre-fix cu sensul de „nou”. 11) Întimpinați de fiecare dată cu clinchete de pahare și pașnice salve de tunuri — — Iarna, de fapt.

Dicționar : FAN, NEM, MON, NEO.

RĂSPUNS

Un băiat fu întrebat ce vîrstă are fratele său mai mic. „Peste doi ani — veni răspunsul — vom fi de a-ceeși vîrstă !”

CAUZA EFECTULUI

Democrit, în timp ce minca un castraveț care avea aroma mierii, surprins, începu să se întrebe asupra cauzei acestui fenomen neobișnuit. Și, pentru a se lămurii, se sculă de la masă, căută și întoarse pe toate părțile vasul cu castraveți din care fusese servit, cercetă cu atenție locul din care fuseseră culeși castraveții. Bucătăreasa, aflind de ce se agita stăpînul său într-atîta, îi spuse rîzînd în hohote că ea este aceea care a pus castraveții într-un vas în care fusese înainte miere.

Dar filozoful se răsti la ea cu năduf: „Și ce dacă? Eu am să caut în continuare adevărata cauză a efectului!”.

VREMEA CĂSĂTORIEI

Diogene fu întrebat de un tînăr în cumpănă: Spune-mi, te rog cînd trebuie omul să se căsătorească?

— În tinerețe e prea devreme, la bătrînețe e prea tîrziu

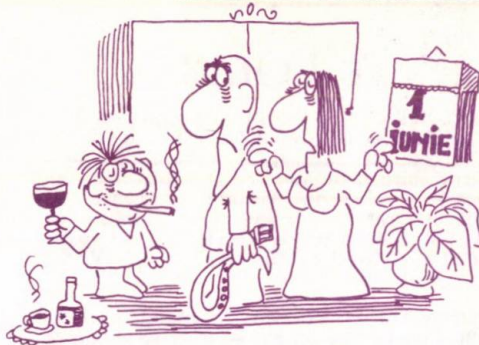
URECHI

Un prost făcea mult haz pe seama urechilor prea lungi ale unui om de spirit.

— E devărat, răspunse acesta, ele sînt prea mari pentru un om, dar ale dumitale sînt prea mici pentru un măgar.

Desen de PAVEL CONSTANTIN

Desene de MATEI MIHAI

Recorduri neobișnuite

MARATON MUZICAL

Cea mai lungă bucată muzicală aflată în cataloage este simfonia în re-minor de Gustav Mahler. Ea durează o oră și jumătate și este considerată din această cauză relativ greu de executat și de ascultat.

Dimensiunile acestei simfonii par a fi însă cu totul insuficiente pentru a-l impresiona pe pianistul James Crowley, deținătorul recordului mondial al maratonului muzical simfonic. Timp de 1 091 de ore — 45 de zile și 11 ore — el a executat neîntrerupt o piesă după alta, pulverizînd toate performanțele predecesorilor săi.

Cu excepția juriului, auditorii l-au părăsit însă deja după primele 10 ore de concert.

POPULARITATE... DUREROASĂ

Recordul absolut și încă neegalat la... strînsul miinilor îl detine fostul președinte al S.U.A., Theodore Roosevelt. Cu ocazia noului an, la 1 ianuarie 1907, el a primit la Casa Albă din Washington, 8 153 de cetă-

teni veniți să-l felicite. Desigur, a trebuit să le stringă, tuturor, mina.

După fiecare al 100-lea invitat, gazda avea dreptul la o mică pauză, în timpul căreia își răcorea mina cu apă cu gheață și și-o ungea cu puțină vaselină.

Ca rezultat al acestui dureros maraton al popularității, președintele a fost nevoit să-și poarte timp de mai multe zile brațul drept în eșarfă.

HORNUL UMAN

Deși o plăcere foarte răspîdită, țigările nu folosesc numai la fumat. Ele sînt și un domeniu al „întrecerilor sportive”. Aceasta deoarece, după antrenamente serioase, se pot organiza și concursuri de făcut inele de f.m.

La un asemenea concurs, desfășurat în 1974, tînărul american John Papa, de numai 19 ani, a devenit deținătorul recordului mondial al probei. Trăgînd o singură dată, foarte adînc, din țigara sa, el a reușit să elibereze în aer nu mai puțin de 140 de inele albastrii.

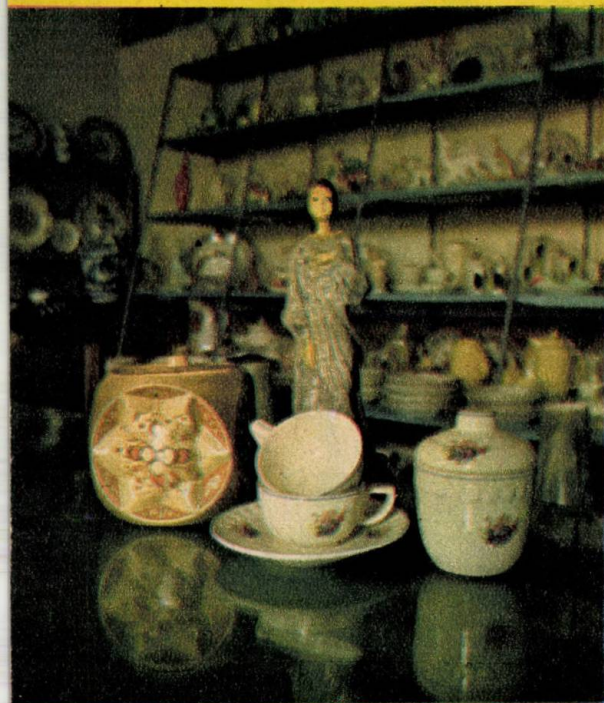
Se spune că concursul cu pricina a consemnat și un incident neașteptat. În timp ce se producea cel de-al 40-lea concurs, un membru al juriului a trebuit să fie internat de urgență în spital în urma intoxicației tabacice acute cu care se alesese.

CENTRALA INDUSTRIEI LÎNII
București, Șos. Pantelimon 300

oferă un bogat sortiment de stofe fine, realizate într-o gamă coloristică modernă și variată, de întreprinderile sale.

**FRUMOSUL ȘI UTILUL
ÎN BINARE ÎN OBIECTE PLINE DE FANTEZIE !**

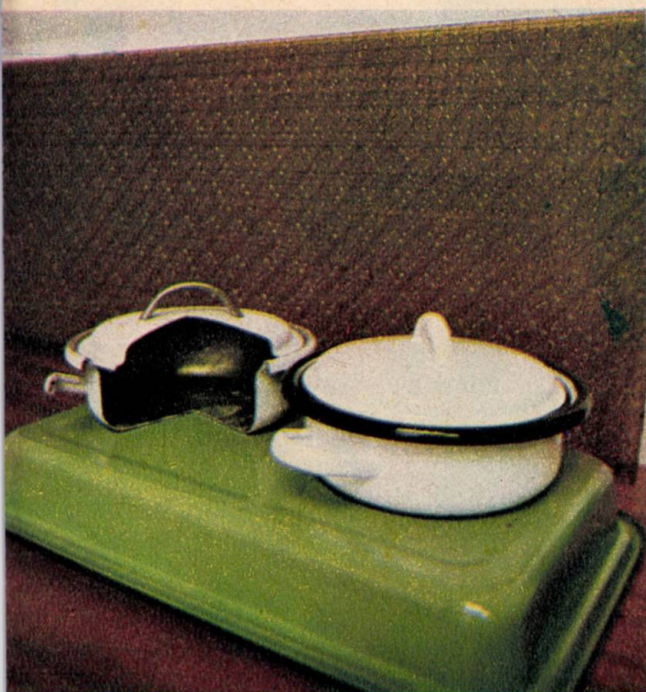
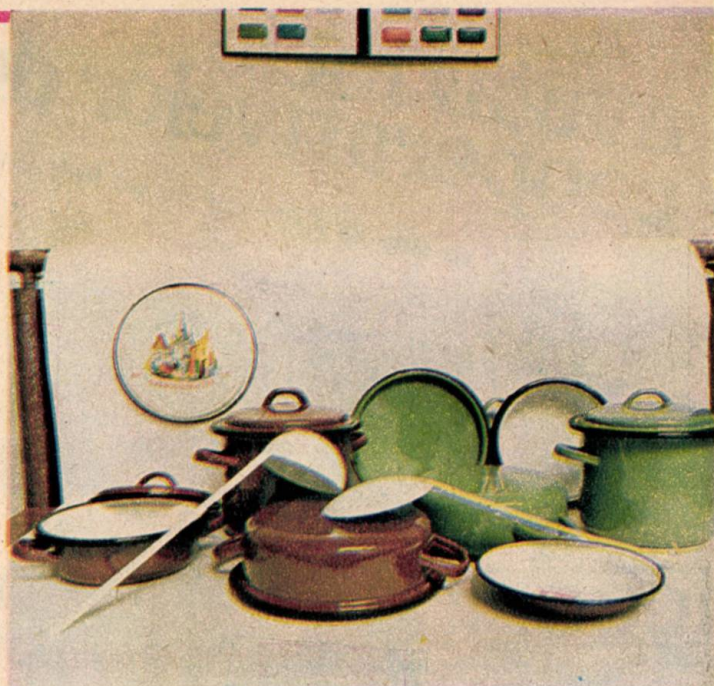
Întreprinderea de faianță și sticlă din SIGHIȘOARA execută articole de menaj și obiecte artistice din faianță — farfurii albe și decorate, cești și farfurii, servicii de masă, cafea și ceai, cești decorate, vase pentru flori, bibelouri, realizate de un colectiv de artiști plastici.

De asemenea fabrică ambalaje din sticlă — butelii de sticlă, și borcane pentru conserve.

Întreprinderea Faianță și sticlă
Sighișoara
str. Mihai Viteazul nr. 96, județul Mureș;
tel. 21530 ; telex : 65711

**INTREPRINDEREA
DE VASE EMAILATE
SIGHIȘOARA**

produce, din tablă de oțel, vase emailate :

- oale de 3—4—10—15 litri ;
- cratițe cu guler și capacele aferente, de la 1 litru la 10 litri ;
- tigăi cu toartă sau coadă, cu diametrul între 14 cm. și 24 cm. ;
- polonice cu diametre de 8—9—10 cm. ;
- spumători plate, în trei dimensiuni (10—11—12 cm) ;
- farfurii de 18—20—22 cm. ;
- castroane cu toartă de 3—6—10 litri ;
- tăvi pentru copt, cu și fără torți — de 30—35—40 cm. ;
- tavă de copt rotundă (28—32 cm.) ;
- opt mărimi de vase de mare capacitate (între 20 și 50 litri) ;
- oale și crățiți cu capace, executate în finisaj obișnuit, special și cu decor.

**Întreprinderea de vase emailate Sighișoara, telefon 73840
telex IVSC 65728**

magazinele cooperativelor de consum

vă stau la dispoziție cu un larg sortiment de mărfuri :

- confecții de sezon, modele noi, pentru adulți, adolescenți și copii
- tricotaje, galanterie, marochinerie
- stofe, imprimeuri, țesături
- încălțăminte din piele și înlocuitori de piele
- articole cultural-sportive
- produse cosmetice și de parfumerie și multe altele

De asemenea, vă puteți procura din magazinele cooperativelor de consum : articole electrice și electrotehnice, obiecte de folosință îndelungată, de uz casnic, sticlărie, porțelanuri, faianță și multe alte articole necesare în gospodăria dv.

Librăriile și raioanele de librărie din cadrul magazinelor cooperativelor de consum vă oferă noutăți editoriale, lucrări de beletristică și de specialitate.

În fotografie : **SUPERCOOP „ISTRITA”** — Buzău

Vă recomandăm:
sandalele,
saboții,
pantofii,
cismulițele
cu fețe din material
textil executate de :

**Încălțăminte
ușoară
poartă marca
ANTILOPA !**

I.I.S. PROGRESUL –
Fabrica de încăl-
țăminte București,
Șos. Dudești Pante-
limon nr. 44, tel.
27 70 70

Gazdă primitoare,
DIRECȚIA COMERCIALĂ
A JUDEȚULUI VILCEA

vă invită să fiți

● restorantele NORD, OLĂNEȘTI, cofetăria LIACUL, precum și modernul complex comercial NORD din Rm. Vilcea ;

● restaurantul
PARC și complexul
comercial din Go-
vora-Băi ;

● complexul co-
mercial din Olă-
nești-Băi.

aspeții unităților sale

● complexul co-
mercial CĂCIULATA
și restaurantul PER-
LA din Căciulata ;

Articole de tricotaaje pentru bărbați, femei și copii, într-un sortiment bogat și o gamă variată

**EXECUTĂ PE BAZA
DE COMANDĂ**

unitățile de producție-prestări ale cooperației de consum din mediul rural.

Aceste articole se găsesc de vânzare la magazinele „Hermes” din București (str. Constantin Exarcu nr. 1; str. Nicolae Goleșcu nr. 20; Calea Dorobanți nr. 140 și Bd. Nicolae Titulescu bloc 13) și din întreaga țară.

**NU UITAȚI
MAGAZINELE HERMES
VĂ AȘTEAPTĂ !**

UNIREA
MAGAZIN UNIVERSAL
BUCUREȘTI, PIAȚA UNIRII NR. 1

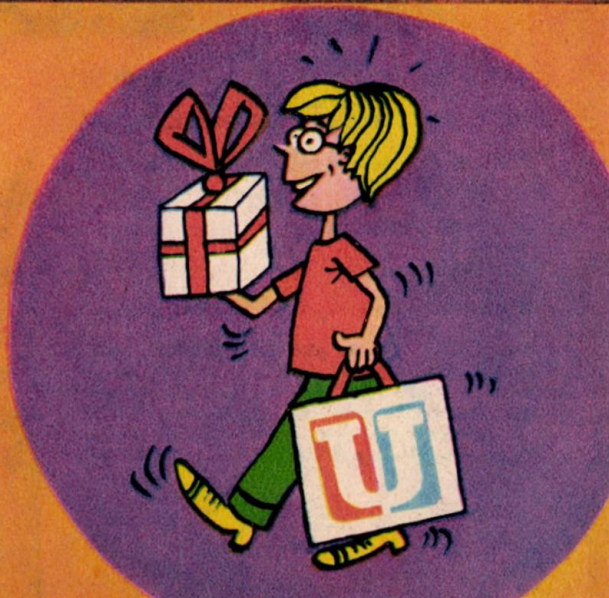
Unicate
 Noutăți
 Inedit
 Rapid
 Eleganță
 Ambianță

- PARTER** — cadouri
ETAJUL I — totul pentru femei și copii
ETAJUL II — pentru garderoba bărbaților și țesături
ETAJUL III — pentru timpul nostru liber
ETAJUL IV — pentru apartamentul nostru
ETAJUL V — cofetărie
SUBSOL — produse alimentare

Deschis zilnic între orele 8—21 iar duminica între orele 8—13.

FIȚI BINEVENIȚI !

un nou sortiment de *pantofi* în *pantofi cu fețe din material textil !*

UN NOU SORTIMENT DE PANTOFI IN MAGAZINE : PANTOFI CU FEȚE DIN MATERIAL TEXTIL !

Pantofii cu fețe textile au calități care-i fac
agreați de toți :

- plăcuți la purtare
- ușori
- comози
- durabili
- modele specifice pentru toate virstele.

Pantofii cu fețe de pinză se asortează ușor la
îmbrăcăminte întrucât diferitele țesături și con-
texturi din care sînt fabricați sînt asemănătoare
materialelor din care sînt executate confecțiile.
Pantofi cu fețe textile găsiți în toate magazi-
nele specializate ale COMERȚULUI DE STAT.

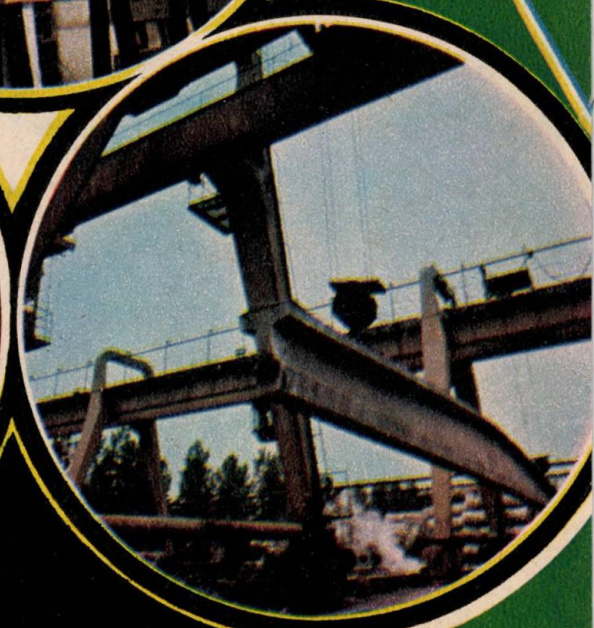
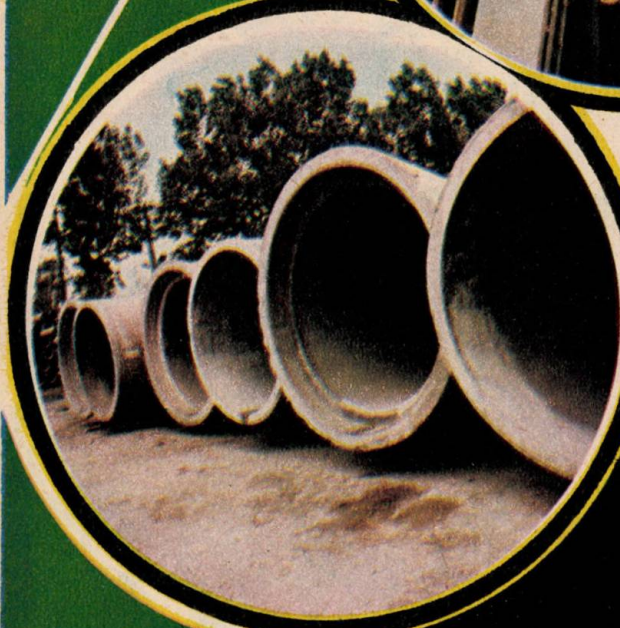
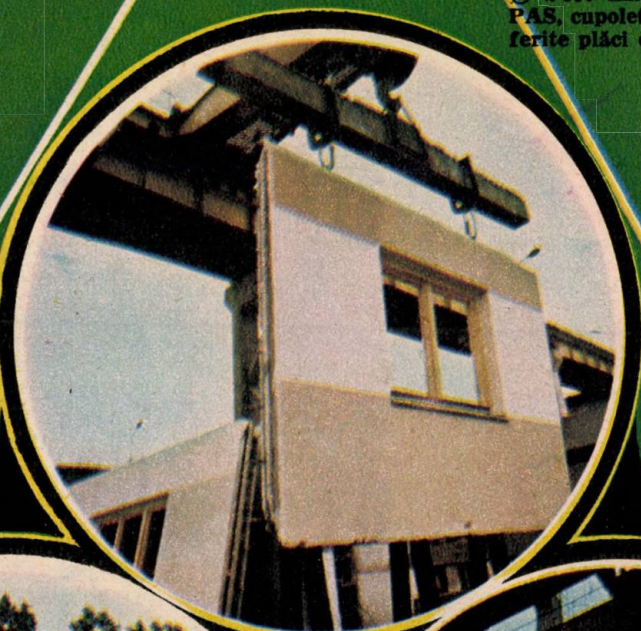

magazine :

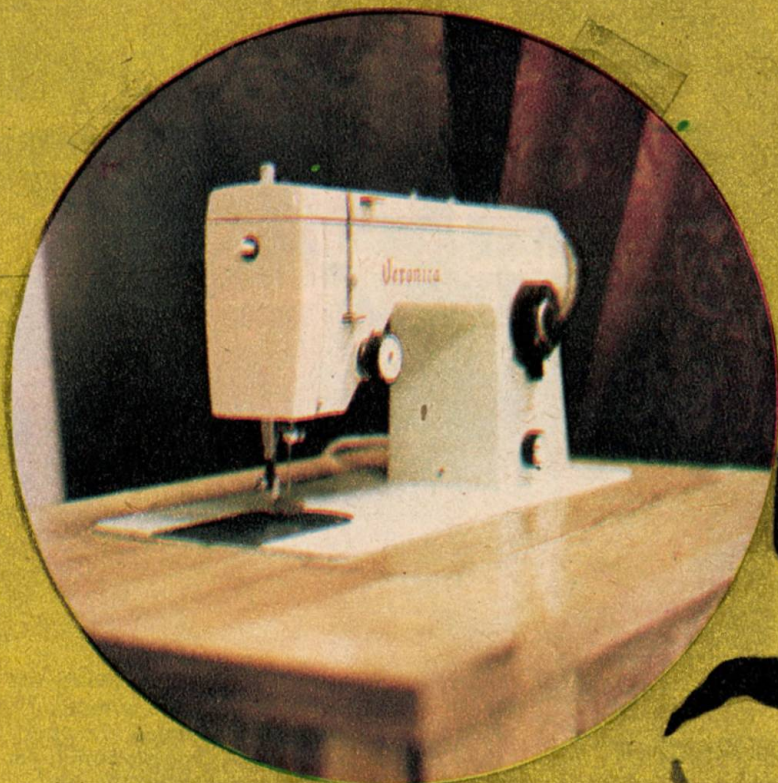

**INTREPRINDEREA PENTRU MATERIALE
DE CONSTRUCȚII CĂLĂRAȘI**
produce și livrează :

B.C.A. — zidărie; B.C.A. —
izolație; B.C.A. — armat,
 $7,5 \times 260 \times 60$; elemente de
structură din beton precompri-
mat; E.C.P. $1,5/18$ m; E.C.P.
 $1,5/12$ m; T c a 3×12 m;
G.U. $18/6$ și $15/6$ m; G $18/6$ și
 $15/6$ m; piloți armați precom-
primați, indiferent lungimea în
secțiunea $0,35 \times 0,35$ m și $0,40$
 $\times 0,40$ m; tuburi PREMIO de
la $\varnothing 400$ mm la 1000 mm;
tuburi SENTAB $\varnothing 1200$ —
 $\varnothing 2000$ mm; elemente din
PAS, cupolete, luminatoare, di-
ferite plăci ondulate.

**I.M.C. — CĂLĂRAȘI, str. Prolungirea București
nr. 2, tel. 1 17 15**

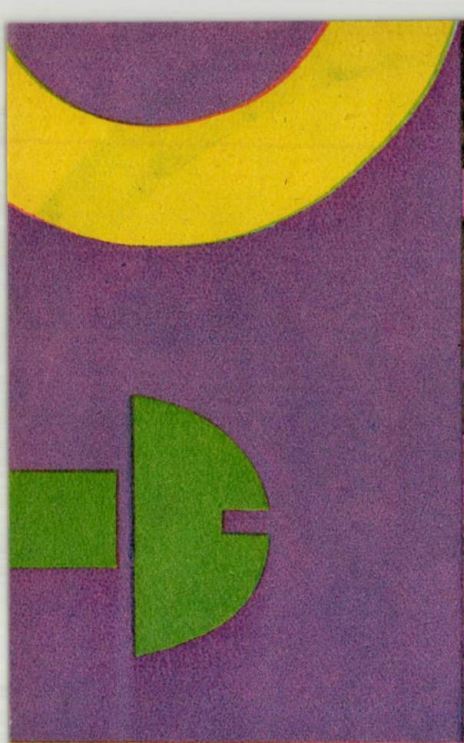

**PATRU VARIANTE,
PATRU SOLUȚII PRACTICE :
MAȘINA DE CUSUT
VERONICA I**

În magazinele și raioanele specializate ale **COMERTULUI DE STAT** se găsesc patru variante ale mașinii de cusut **VERONICA** : tip normal (prețul 2 020 lei), tip normal cu picior de metal (prețul 2 020 lei), tip mobilă (prețul 2 270 lei) și tip electrică — valiză — (prețul 2 155 lei). În funcție de spațiul disponibil din locuința dv., alegeți unul din aceste tipuri. Mașina de cusut **VERONICA**, reduce efortul fizic, dându-vă posibilitatea să vă concentrați mai mult asupra cusutului. Cu mașina de cusut **VERONICA** puteți executa : cusătură dreaptă, tivire, stopare, vâtuire, rabatare, broderie, încrețire și multe alte cusături.

Mașina de cusut **VERONICA** se vinde și cu plata în 18 rate lunare, cu un aconto de 20 la sută.

VERONICA

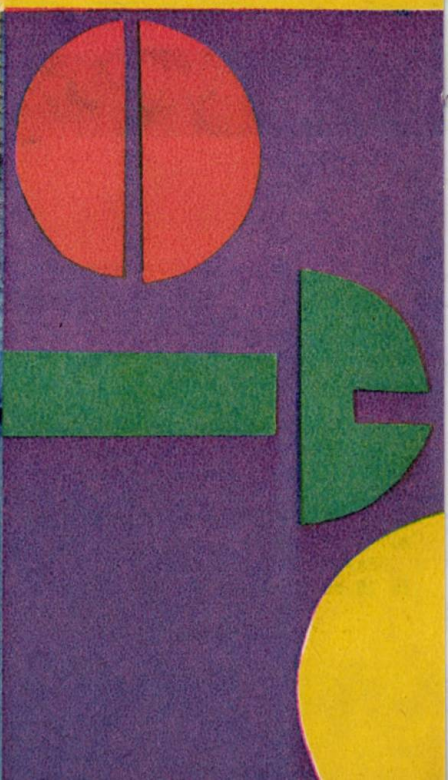

ÎNȚEPRINDEREA

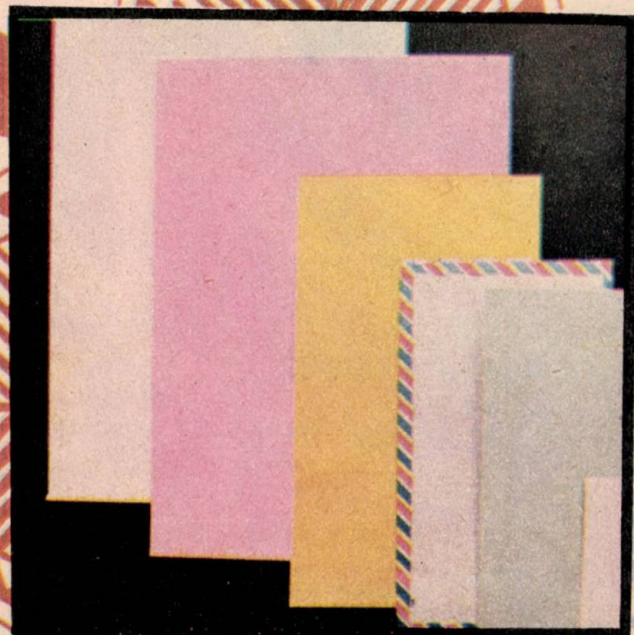
TIMPURI NOI BUCUREȘTI

produce:

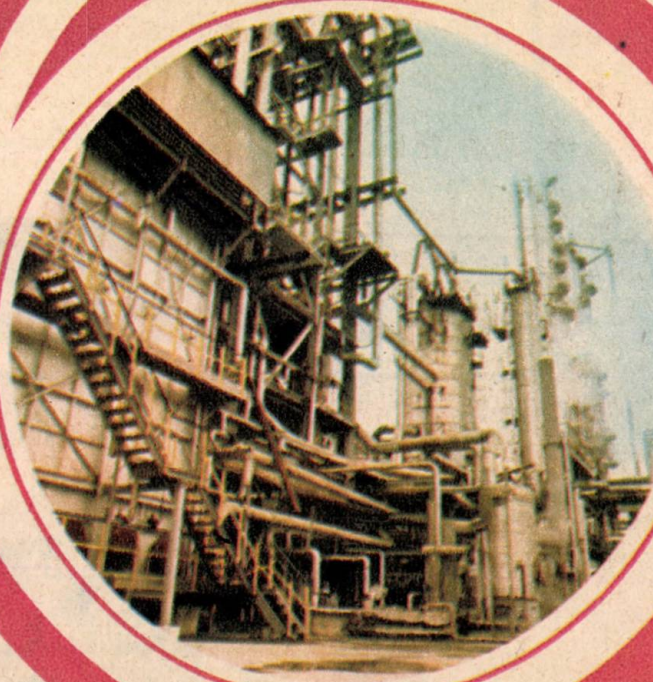
- motocompresoare și electrocompresoare cu debite variind între 0,230 atm. până la 10 m³/minut, cu un consum redus de energie, datorită reproiectării produselor, în special a electrocompresorului 2 EC-10 ;
 - motoare Diesel de la 12 C.P. la 120 C.P. ;
 - motoare benzină de la 9 C.P. la 18 C.P.
- Pentru informații detaliate adresați-vă la telefon 21 61 60, telex : 1 08 46.

Folosind ca materie primă paie de grâu,
COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE CĂLĂRAȘI
str. Prelungirea București nr. 1, telefon 11401—
11403, telex : 11813
— produce și livrează un bogat sortiment de pro-
duse de papetărie :

- celuloză sulfat înălbătită, din paie
- hirtii de scris și tipărit, tratate și netratate la suprafață
- hirtii cromo superalbe și divers colorate ; caiete tip „student” ; caiete școlare ; plicuri pentru corespondență
- etichete tipărite pentru diverse produse
- hirtie glacée-super, colorată.

**COMBINATUL CHIMIC
ARAD**

telefon: 3 31 36 telex : 76260

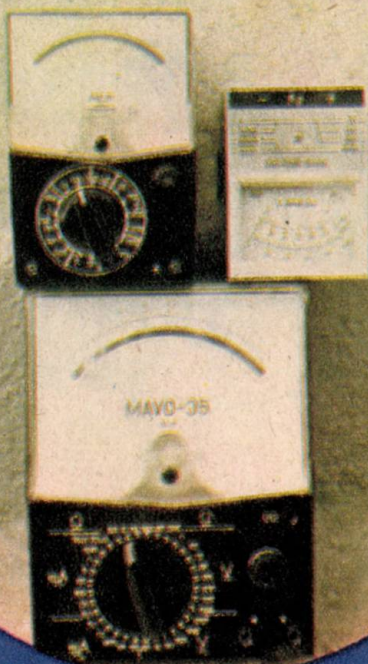
produce :

- **ingrășăminte chimice in amestec, azot, fosfați, potasiu, in mai multe sorturi**
- **amoniac lichefiat**
- **azotat de amoniu**
- **uree**
- **nitrocalcar**

**INTREPRINDEREA
APARATE ELECTRICE
DE MĂSURĂ TIMIȘOARA**

produce și livrează :
laboratoare electronice
pentru testat componente
și circuite electronice ;
multimetre ;
safire și rubine.

I.A.E.M. TIMIȘOARA,
str. Buziașului nr. 26

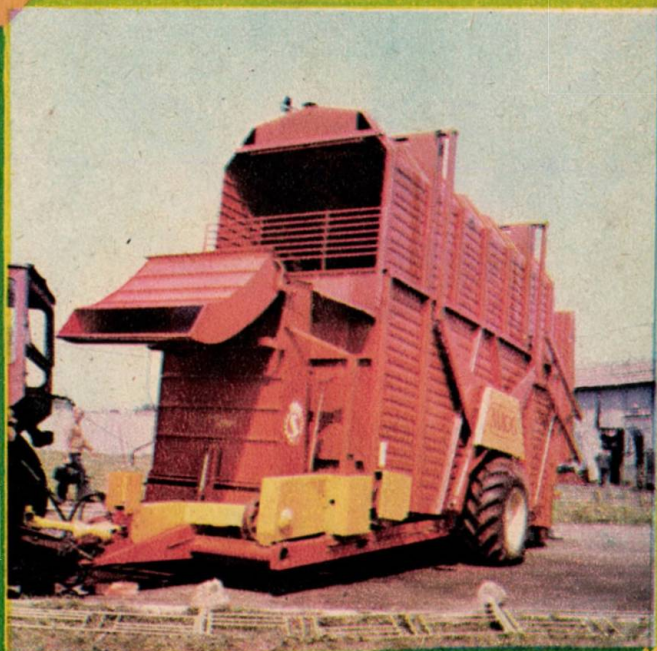

**INTREPRINDEREA
DE MAȘINI AGRICOLE
SEMĂNĂTOAREA**

produce :

- **Combine de recoltat porumb pe patru rînduri CARP 4 ;**
- **Combină autopropulsată de recoltat păioase CP-12 și CP-12 pentru terenuri în pantă. Se livrează cu echipamente pentru porumb, floarea soarelui, orez, precum și pentru alte culturi ;**

- **Mașină de adunat și căpițat paie MAC-16, cu un volum de 6 tone ;**
- **Instalație de erbicidat tip 1 300.**

TRICOTAJELE !

**PENTRU TOATE ANOTIMPURILE :
COMODE, PRACTICE ȘI MEREU ELEGANTE**

Magazinele și raioanele
specializate
ale **COMERȚULUI DE STAT**
dispun de un bogat sortiment de tricotaje
pentru toate ocaziile,
tricotaje realizate în culori,
imprimeuri și modele create
în pas cu tendințele modei.

*pentru
o soluție*

omul modern,
modernă:

CONFECȚIILE

Cu ajutorul lor
vă rezolvați,
fără pierdere de timp,
problema înnoirii garderobei dv.
Confecțiile sint realizate să satisfacă
toate exigențele
tuturor vîrstelor.

Magazinele și raioanele specializate
ale COMERȚULUI DE STAT vă stau la
dispoziție cu o gamă largă de confecții
specifice fiecărui anotimp.

nu neglijați amănuntul !

Magazinele și raioanele specializate ale CO-MERȚULUI DE STAT vă oferă noi modele de fu-lare, baticuri, eșarfe, cravate, cordoane, poșete, pe care să le asortați la ținuta preferată.

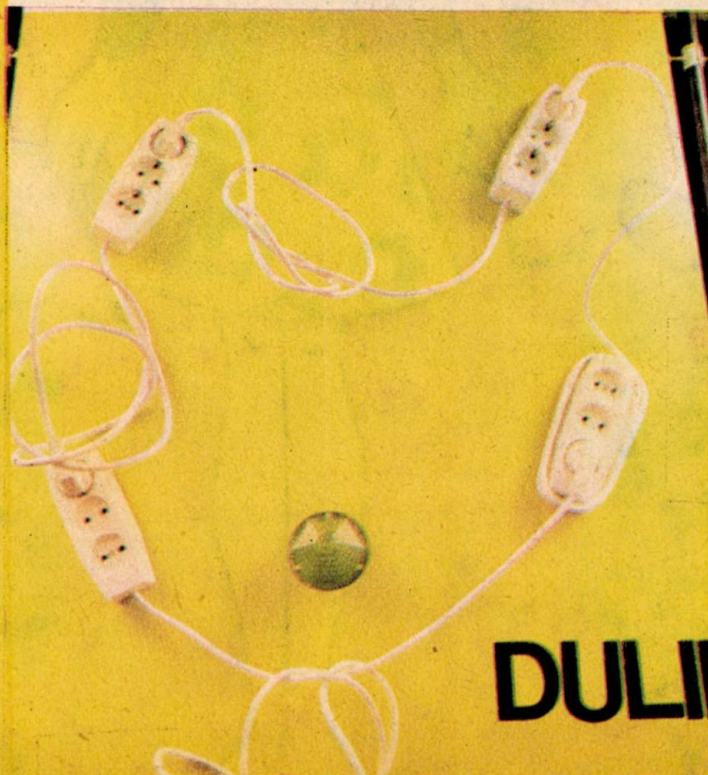
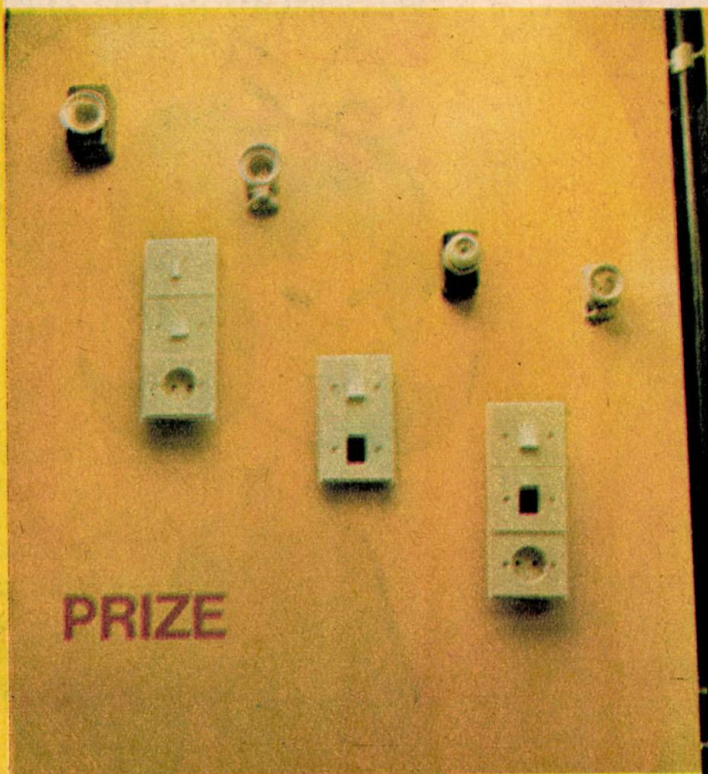
idei TITU

produse noi

Recent au intrat în producția de serie la I.A.E.I. Titu butoanele de sonerie cu carte de vizită, în varianta modernizată, la 220 V/0,5 A. Acestea au un gabarit redus (grație numărului mai mic de reperi), putând fi montate direct pe tocul ușilor de la apartamente. Remarcăm estetica îmbunătățită a noului produs, realizat într-o varietate gamă de culori. Menționăm, de asemenea, realizarea unei variante îmbunătățite pentru dulia de tip E 27, la 250 V/4 A, clasa 2 de izolație. Montarea noului model de dulie se face cu ajutorul unui șurub interior, eliminându-se astfel riscul deșurubării accidentale la înlocuirea becului. Pe lângă simplificarea construcției și a montajului, noul model aduce însemnate economii de materiale.

Tot în gama dulilor de tip E 27 a fost realizată varianta pentru exterior (poduri, balcoane, pivnițe etc.), prevăzută cu protecție împotriva condensului.

Iată și două noutăți aflate deocamdată „pe planșetă”, dar a căror apariție pe piață — sintem convinși — va fi salutăată cu deosebit interes. Este vorba, în primul rând, de proiectul unui variator electronic de lumină, prevăzută cu un sistem complet de deparazitare-filtrare și care va permite realizarea unor însemnate economii de energie electrică. Ne referim, în al doilea rând, la preocupările privind realizarea unor întrerupătoare și comutatoare de uz casnic cu un curent de lucru redus, pentru alinierea la consumurile reale din majoritatea circuitelor de iluminat.

VALORIFICAȚI STICLELE ȘI BORCANELE GOALE

Magazinele alimentare și de legume-fructe primesc toate tipurile de borcane și sticle goale ;

- LA SCHIMB
- CONTRA MARFĂ
- SAU NUMERAR

Valorificând sticlele și borcanele goale, vă întregiți veniturile personale și contribuiți la realizarea de însemnate economii — gaz metan, energie electrică etc. — necesare economiei naționale.

TELEVIZOARELE cu circuite integrate

asigură condiții optime de vizionare și audiere. Datorită stabilizatorului încorporat, aceste televizoare funcționează normal, chiar și la variații mari ale tensiunii de rețea.

Complet tranzistorizate, televizoarele cu circuite integrate au fiabilitate mărită. Consumul lor de energie electrică este redus cu 33%.

Termenul de garanție pentru buna funcționare a aparatelor din familia televizoarelor cu circuite integrate este majorat la 12 luni.

Magazinele și rabanele specializate ale COMERTULUI DE STAT vă oferă spre alegere următoarele aparate de televiziune cu circuite integrate:

Denumirea televizorului	Diagonala ecranului (cm)	Preț (lei)	Aconto 15% (lei)	Valoarea ratei lunare (24 rate)
Oil	44	2.920	438	103
Oil	44	3.000	450	106
Snagov	47	2.920	438	103
Snagov	47	3.020	452	107
Sirius	50	3.050	457	108
Sirius	50	3.120	465	110
Diamant	61	3.600	540	128
Diamant	61	3.720	558	132
Lux	65	4.000	600	142
Lux	65	4.100	615	145

Noul dumneavoastră televizor va fi, desigur, un televizor cu circuite integrate pentru că este realizat în baza celor mai noi scheme tehnice utilizate pe plan mondial.

Prezentarea grafică: **Lucian ROLEA**

Tehnoredactor: **George ECLISERESCU**

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”

Tineri și tinere!

869545
ÎN FIECARE
„SCÎNTEIA TINERETULUI“

*Un ziar scris de tineri,
pentru tineri!*

*O imagine complexă
a actualității politice,
economice, sociale,
culturale, sportive*

ÎN FIECARE ZI —
„SCÎNTEIA TINERETULUI“

la chioșcurile
de difuzare a presei.

Abonamentele
se fac la oficiile poștale
și difuzorii
din întreprinderi
și instituții.

Lei 15

